

KUN DGA' CHOS LEGS RDO RJE
BEVEZETÉS A TIBETI BUDDHIZMUSBA
– VÁLASZOK KŐRÖSI CSOMA SÁNDOR
KÉRDÉSEIRE

KELETI TANULMÁNYOK
ORIENTAL STUDIES

18

SOROZATSZERKESZTŐ
KELECSÉNYI ÁGNES

BEVEZETÉS A TIBETI BUDDHIZMUSBA
– VÁLASZOK KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR KÉRDÉSEIRE

ÍRTA

KUN DGA' CHOS LEGS RDO RJE

TIBETIBŐL FORDÍTOTTA,
A SZÖVEG KRITIKAI KIADÁSÁT KÉSZÍTETTE,
A BEVEZETŐT ÉS A JEGYZETEKET ÍRTA
OROSZ GERGELY

BUDAPEST 2022

© Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ

© Orosz Gergely

A kötetben hasonmás kiadásban szereplő kézirat a Magyar Tudományos Akadémia
Könyvtár és Információs Központ Keleti Gyűjteményéből származik

Műszaki szerkesztés: Vas Viktória

Borítóterv: Boromisza János

ISBN 978-963-7451-80-5

DOI: <https://doi.org/10.36820/Oriental.Studies.18>

Nyomdai kivitelezés: Prime Rate Kft.

Felelős vezető: Tomcsányi Péter

TARTALOM

Bevezető	7
Fordítás	29
Első rész	29
Második rész	47
Harmadik rész	55
Negyedik rész.....	77
Ötödik rész	87
Hatodik rész.....	123
A tibeti szöveg átírása	127
Első rész	128
Második rész	150
Harmadik rész	159
Negyedik rész.....	182
Ötödik rész	190
Hatodik rész.....	228
Bibliográfia	231
A Tib. (Csoma) 4 kézirat hasonmás kiadása	239

Kőrösi Csoma Sándor portréja. Schöffl Ágoston 1840 körül készült rajzának 1846-os litográfiája

Bevezető

Az Alexander-könyvek

1819-ben Kőrösi Csoma Sándor elhagyta Magyarországot és útra kelt, hogy megkeresse a magyarok feltételezett őshazáját valahol Közép-Ázsiában, az ujugrok földjén. Az utazását megnehezítő körülmények, járványok, háborús állapotok és anyagi nehézségek miatt végül arra kényszerült, hogy tervét egy időre felfüggesse, és a Brit Birodalom szolgálatába állva, a tibeti nyelv és kultúra tanulmányozásába fogjon. Nélkülözések közepette végzett kutatásait végül siker koronázta, és tibeti-angol szótárával, tibeti nyelvtanával, valamint a tibeti kultúráról és a buddhizmusról tudományos igényvel elsőként tudósító tanulmányaival megteremtette a tibetológia és a buddhológia tudományait. E két új diszciplína megalapításának emléke a, jelenleg az MTA Könyvtár és Információs Központ Keleti Gyűjteményében őrzött, négy ún. Alexander-könyv, amelyeket Csoma felkérésére, első nyugat-tibeti tanulmányútja során állítottak össze tibeti mesterek. Ezek egyikének magyar nyelvű fordítását tartalmazza ez a könyv.

A Csoma-hagyaték 36 tibeti nyelvű kézírata és fanyomata, köztük az Alexander-könyvek, 1885-ben Solomon Caesar Malan (1812–1894) ajándékként kerültek a Magyar Tudományos Akadémia tulajdonába. Malan 1839-ben néhány hónapig a kalkuttai Bengáli Ázsiai Társaság titkára volt, itt ismerkedett meg Csomával, aki ekkor már évek óta a Társaság könyvtárosaként dolgozott. A két művelt, számos nyelvet ismerő tudós között barátság szövődött. Csoma tibetire tanította Malant, majd 1840-ben, Angliába való visszatérésekor, neki ajándékozta tibeti nyelvű könyvgyűjteményét. A kis könyvtár minden bizonnyal feledésbe merült volna Duka Tivadar, Csoma emlékének első és legfontosabb ápolója nélkül. Amikor 1883-ban Duka Csoma életrajzának összeállítása kapcsán felkereste Malant, és tudomást szerzett e könyvek létezéséről, rábeszélte az angol tudóst, hogy eredeti szándékával ellentétben ne a Bodleian Könyvtárnak, hanem a Magyar Tudományos Akadémiának adományozza azokat. Marczell Péter kutatásainak köszönhetően ma már ismert, hogy ez az adományozás nem volt teljes, és Csoma néhány tibeti nyelvű kézírata (mint pl. a tibeti szótár kéziratának első része) végül mégis az oxfordi könyvtárhoz került.¹

Bár az Alexander-könyvek már 1885-ben a Magyar Tudományos Akadémia tulajdonában voltak, felfedezésük csak évtizedekkel később, Indiában kezdődött el. 1925-ben a brit hivatalnok és orientalista, H. E. Shuttleworth egy beszámolót tett közzé, amely szerint egy

1 MARCELL 2007.

évvel korábban, amikor zangskári utazása során rövid ideig megállt Dzongkul² (Rdzong khul) kolostorában, tibeti kísérfője tudomására hozta, hogy a kolostor könyvtárában található egy olyan tibeti nyelvű napló, amelyben az azt készítő szerzetes Kőrösi Csoma Sándorról tett említést. A hír hallatán a ladakhi Morva Misszióban működő hittérítő és tibetológus, A. H. Francke (1870–1930) kérésére Joseb Gergan, a szintén a misszióhoz tartozó tibeti, megszerezte a szövegnek egy másik zangskári kolostorban, Ridzong Kushog-ban (Ri rdzong sku gzhogs) őrzött másolatát. Francke megállapította, hogy azt Dzongkul egyik apátja, Küngá Csöleg (Kun dga' chos legs) készítette, akinek az életrajza is megtalálható a kolostorban. Kiderült, hogy a kérdéses mű nem napló, hanem írásos felelet Csoma kérdéseire, amelyek közül az első kérdés arra vonatkozott, hogy a buddhisták szerint hogyan keletkezik, áll fenn és pusztul el a világ. Francke a szöveget „Alexander kérdéseinek” nevezte el, s a jelentőségét a buddhista irodalom jól ismert művéhez, a *Milindapanyhához*, Nágaszenának a görög-baktriai uralkodó, Menandrosz kérdéseire adott válaszaihoz hasonlította.³

Két évvel később Francke egy újabb rövid közleményében a könyv bevezető és záró sorainak fordítását és rövid tartalmi kivonatát is közzétette. A kézirat, amelynek a kolofonja alapján a „Skander bhig (Szkander bég = Sándor úr) kérdései” (*skan dhar bhig gi 'dris lan*) címet adta, három részből áll. Az első rész a már fent említett buddhista kozmogóniát tárgyalja, a második a Francke által buddhista „szentháromságnak” nevezett Triratna, vagyis a Buddha, a Dharma (a Buddha tanítása) és a Szangha (a buddhista közösség) kifejezéseket magyarázza, a harmadik pedig a Buddha legendás élettörténetét foglalja össze. E hosszabb témákon kívül a könyv tartalmaz egy kiegészítő részt is, amely a buddhista tanítások elterjedésével foglalkozik, ezen belül is elsősorban a tibeti buddhizmus történetével. Megemlítette továbbá, hogy a British Museumban is található egy kézirat, amelyet szintén ugyanez a szerző írt Csoma számára, a címe pedig „A létkörforogatag és nirvána (a létkörforogatagból megszabadult állapot) létezésnek világos kifejtése, (avagy) a Napkorong feleletek”.⁴

Francke közleményére Ligeti Lajos, a magyar keletkutatás egyik legnagyobb alakja válaszolt 1933-os tanulmányában.⁵ Ligeti megállapította, hogy a Francke által ismertett könyv első része a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Csoma-hagyatékában is megtalálható. Ligeti a tanulmányában egy másik tibeti nyelvű füzetéről is megállapította, hogy az egy olyan műnek a vége, amelyet a kolofonja szerint Küngá Csöleg írt Csomának.

2 A tibeti és szanszkrit szavak a bevezetőben magyaros átírásban, a fordításban és tibeti szöveg kritikai kiadásában nemzetközi tudományos átírásban szerepelnek.

3 FRANCKE 1926.

4 FRANCKE 1928.

5 LIGETI 1933.

Ma már tudjuk, hogy a két kézirat valójában ugyanannak a négy füzetből álló könyvnek egy-egy része. Ligeti talált továbbá egy ugyanilyen típusú papírra írott, két füzetből álló munkát, amelynek első fele a tibeti gyógyászattal, a másik pedig az időszámítással és a csillagászattal foglalkozik. Csoma levelezése alapján megállapította, hogy e műveket legfontosabb tibeti tanítója, Szangjé Püncok (Sangs rgyas phun tshogs) állította össze. Egy másik, ugyanilyen típusú füzetbe írt műről pedig meghatározta, hogy azt a kolofonja szerint egy Cültrim Gyaco (Tshul khri ms rgya mtsho) nevű szerzetes készítette Csoma számára.

A Csoma-hagyaték tibeti szövegeinek 1942-es katalogizálása során Nagy Lajos Gyula egy további Alexander-könyvre bukkant.⁶ Az ún. „kisebb tudományokkal” (nyelvtannal, költészettel stb.) foglalkozó, s a fentiekhez hasonlóan füzet formájú, kasmíri papírra írott műnek azonban sem címe, sem kolofonja nem volt, így annak szerzőségét már nem tudta megállapítani. Ez csak évtizedekkel később Terjék Józsefnek sikerült. Amikor 1976-ban Terjék újra katalogizálta Csoma tibeti könyveit, megállapította, hogy erről az Alexander-könyvről a magyar utazó maga is említést tett 1825. május 5-én, Charles Pratt Kennedy századoshoz írott, tibeti kutatásait és jövőbeli terveit felvázoló levelében.⁷ Eszerint a kisebb tudományokkal foglalkozó művet is a „Láma”, vagyis Szangjé Püncog írta.

Az Alexander-könyvek közül csak Cültrim Gyaco művét lehet pontosan datálni, amely a kolofonja szerint a tizennegyedik *rabdzsung* (*rab-'byung*) ciklus 18. évében készült. Terjék megállapította, hogy ez a dátum a nyugati időszámítás 1824-es évének felel meg, s Csoma fent említett levélének a segítségével azt is sikerült meghatároznia, hogy a többi Alexander-könyv is ebben az időben, Csoma Ladakhban végzett tanulmányainak első szakaszában, 1823 júniusa és 1824 októbere között keletkezett.

Terjék a fent említett levél alapján úgy gondolta, hogy az MTA Könyvtárában található négy Alexander-könyv az összes olyan mű, amelyet Csoma kérésére állítottak össze tibeti szerzetesek. 1998-ban, Marczell Péter kutatásai ezt megcáfolták. Marczell a Bodleian Könyvtárban végzett kutatásai során felfedezte, hogy a Malan-gyűjteményben is találhatóak olyan tibeti szövegek, amelyek egykor Csoma tulajdonát képezték, de valamilyen okból mégsem kerültek a többi könyvvel együtt Magyarországra.⁸ A tibeti szövegek között talált több olyan kéziratot is, amelyek szintén kasmíri papírra készültek, és azonosíthatók Csoma május 5-én írott beszámolója alapján. Ide tartozik egy 408 oldalas tibeti szójegyzék, amely a tibeti abc első négy betűjéhez tartozó szavakat tartalmazza, s amely minden bizonnyal Csoma későbbi tibeti–angol szótárának a forrásául szolgálhatott.

6 NAGY 1942.

7 TERJÉK 1976.

8 MARCZELL 2007.

Marczell szerint ez a kézirat Csoma utolsó, a kinnauri Kanam településen töltött tibeti tanulmányútja során, vagyis 1827 nyara és 1830 nyara között készülhetett. A másik ilyen típusú kézirat egy 277 folió terjedelmű, Szangjé Püncog és más szerzetesek által a tibeti buddhista kánon egyes szövegeiből összeállított antológia.

Csoma levelében ír egy másik, több mint 600 fólióból álló, több ezer szót tartalmazó tematikus szótárról is, amelyet a Láma (vagyis Szangjé Püncog) állított össze a kérésére, azonban e kézirat ezidáig nem került elő.

Terjék a Magyar Tudományos Akadémián őrzött Alexander-könyveket két típusra osztotta. Az elsőhöz tartoznak a tibeti *trilen (dris-lan)* műfajnak megfelelően kérdés-felelet formában megírt művek, amelyeket Csoma kérdései és a tibeti szerzők által ezekre adott válaszok osztják fejezetekre. Ide tartozik a Cültrim Gyaco által készített „Filozófiai rendszerek tengerére szálló hajó” (Tib. 3) és Küngá Csöleg korábban említett kompendiuma (Tib. 4). Az előbbi legnagyobb részét a buddhista logika történetének kifejtése képezi, de röviden értekeznek az ún. kis és nagy tudományok (a nyelvtan, a logika, a képzőművészet és a buddhista doktrína; illetve az asztrológia, költészet, metrika, szinonima tan és dramaturgia) eredetéről, a nem-buddhista felekezetekről, a Tibetben található különböző filozófiai hagyományokról, és a Buddha szó etimológiájáról is.

Az Alexander-könyvek másik típusát azok a művek képezik, amelyek valamely hagyományos tibeti buddhista tudományterületről adnak összefoglalást. Ezeket a könyveket Szangjé Püncog állította össze. Ide tartozik a két füzetből álló Tib.6-os katalógusszámú kézirat, amelynek első felében a tibeti gyógyászat legfontosabb művéről, a *Gyüsiről (Rgyud-bzhi)* adott összegzést, a másik felében pedig a tibeti időszámítás és csillagászat alapismereteit foglalta össze.

Az Alexander könyvek szerzői

Az Alexander-könyvek szerzőiről keveset tudunk. A legfontosabb forrásunk Csoma korábban már említett levele, amelyben a magyar utazó igen röviden írt róluk. Innen lehet tudni, hogy Szangjé Püncog, Csoma legfőbb tibeti tanítója, aki végig kísérte mindhárom tibeti tanulmányútján, s akit társszerzőnként tüntetett fel a tibeti–angol szótár címlapján, 1825-ben, a levél keletkezésekor, 52 éves lehetett. Csoma művelt tibetiként ír róla, aki járatos a tibeti nyelv különféle stílusában, a buddhista irodalomban, és az olyan világi tudományokban, mint a nyelvtan, költészet, orvoslás, matematika, kronológia és asztrológia. Csomával való találkozásakor már kilépett a szerzetesrendből, feleségül vette a zanglai uralkodó özvegyét, ő volt Ladakh főorvosa, és ő tartotta a kapcsolatot a központi tibeti területekkel. Csoma megemlíti továbbá, hogy a levele megírása előtt

kb. 20 évvel egy hat évig tartó utazást tett Tibetben, Nepálban és Bhutánban, amelynek során látogatást tett Lhászában és a Panchen Lámák székhelyén, Tasi Lhünpoban (Bkra shis lhun po), és útjáról számos könyvet hozott magával Zangszkárba. Feltehetően tőle származnak a Csoma-hagyatékban található, Tibet központi területén (Lhászában és Tasi Lhünpoban), illetve Bhutánban készített nyomtatványok.

Cültrim Gyacoról, a Tib. 3-as jelzetű Alexander-könyv szerzőjéről Csoma mindössze annyit ír, hogy a Geluk (*dge lugs*) szerzetesrend legmagasabb képzési fokozatát, a *rabdzsampát* (*rab 'byams pa*) megszerzett híres szerzetes, aki 25 évet töltött Lhászában, és a levél írásakor 65 éves volt. Az általa készített Alexander-könyv kolofonjából azt is megtudhatjuk, hogy a zangszkári Rangdum (Rang sdum/ldum/'dum) kolostor apátja (*mkhan po*) volt.

Küngá Csöleg Dordzse

Csoma még kevesebbet ír Küngá Csöleggel kapcsolatban. Mindössze annyit tudhatunk meg tőle, hogy a 4-es katalógusszámú Alexander-könyv szerzője egy „jó hírben álló láma” („lama of good reputation”), aki Szangjé Püncog-nak barátja és rokona volt.

A ladakhi buddhizmussal és Csoma életével foglalkozó kutatóknak köszönhetően a tibeti mester életére vonatkozóan újabb adatok láttak napvilágot. Zangszkári terepmunkáik során többen is feljegyezték, hogy a helyiek szerint Küngá Csöleg felmenői a tibeti Drukpa Kagyü (*'brug pa bka' brgyud*) hagyományhoz tartozó, híres zangszkári lámák és a Dzongkul kolostor apátjai voltak, s e tisztséget tőlük örökölte Küngá Csöleg.⁹ Apját, Sepa Dordzsét (Bzhad pa rdo rje), és nagyapját, Drubcsen Ngavang Ceringet (Grub chen Ngag dbang tshe ring) is neves tudósként tartják számon, akik nemcsak a Kagyü iskola jóga rendszerének gyakorlásában, hanem az asztrológiában, a költészetben és

9 Ezt és Küngá Csöleg életére vonatkozó egyéb, a helyiek által közölt adatokat Nawang Tsering Shaksपो elsőként 1985-ös, majd 1994-es tanulmányaiban közölte. (SHAKSPO 1985 és 1994). Az utóbbi kötetben jelent meg John Crook saját gyűjtésén alapuló tanulmánya, amelyben szintén ezek az adatok szerepelnek (CROOK 1994). Crook 1997-ben, James Low-val együtt kiadott könyvében további adalékokat közölt a tibeti szerzetes életére vonatkozóan. Ezek között olyan részletek is felbukkannak, amelyek talán nem a helyiek emlékezetére, hanem Küngá Csöleg önéletrajzára mennek vissza, amellyel kapcsolatban Crook a könyvében megemlíti, hogy terepmunkája során sikerült hozzájutnia. Ezeket az információkat Marczell Péter Csoma-kutató is megismétli 1999-ben napvilágot látott, szintén a saját, Zangszkárban végzett gyűjtésén alapuló tanulmányában (MARCZELL 1999).

a festészetben is járatosak voltak.¹⁰ Erről tanúskodnak Zangszkárban a napjainkban is megmaradt általuk építtetett, illetve felújított sztúpák (buddhista ereklyetartók), kolostori freskók, és a halálukat követően nagy gonddal összeállított, arany- és ezüstsínű tintával írott összegyűjtött műveikben található vallásos értekezések, valamint a Kagyü iskola távolibb területein is számon tartott misztikus verseik.

Ezeket az adatokat Küngá Csöleg, a közelmúltban mindenki által hozzáférhetővé tett önéletrajza is megerősíti.¹¹ Eszerint Küngá Csöleg Dzongkul-ban született *vidjádharma sziddhák* (tantrikus jógik) családjában. Jóllehet, az önéletrajz csak az anyja, Pema Csökyid (Padma Chos skyid) nevét említi, a tantrikus jógik fordulat minden bizonnyal nagyapjára, Drubcsen (=mahásziddha) Ngavang Ceringre és apjára, Sepa Dordzsére vonatkozott. Mindketten a Kagyü iskola eredeti, végső soron az indiai mahásziddháktól származó jellegzetes jógatechnikáinak a gyakorlói voltak, akik a kolostori élettel szemben a magányosan, barlangokban végzett meditációt részesítették előnyben, s az általuk írott művek között kiemelkedő helyet kaptak a szintén a korai Kagyü hagyományra jellemző misztikus költemények (*mgur*). Tevékenységüknek köszönhetően a zangszkári Drukpa Kagyü közösségek néhány nemzedék erejéig a reneszánszukat élték a 18. században. E reneszánsznak volt az utolsó alakja Küngá Csöleg.

Küngá Csöleg önéletrajza nem tartalmaz egyetlen dátumot sem, születése időpontjának megállapításához csak egy rövid utalás lehet a segítségünkre, amely szerint tíz éves volt, amikor az apja meghalt. Sepa Dordzse életrajza szerint ez egy patkány évében történt, amikor a tibeti jógik 72 éves volt. Ezt az évet, a korábban már említett tanulmányában Bethlenfalvy Géza 1816-tal azonosította, s tibetisztikában azóta is így használják¹², a születése időpontjára vonatkozóan pedig – minden bizonnyal elírás miatt – 1744 helyett az 1747-es dátum szerepel a publikációban. Ennek megfelelően Küngá Csöleg 1806-ban született, s 1824-ben, amikor Csoma számára megírta az Alexander-könyvét, körülbelül 18 éves lehetett. Ezt azonban nem csak az teszi valószínűtlenné, hogy – amint azt fent említettük – Csoma „jó hírnevű” tudós lámaként ír róla, hanem önéletrajzának más részletei is.

10 Drubcsen Ngavang Cering életét és tevékenységét elsőként Nawang Tsering dolgozta fel 1979-es monográfiájában (Nawang Tsering 1979). Ifjúkorára vonatkozóan pedig Petra Maurer tett közzé a közelmúltban két hosszabb tanulmányt (Maurer 2015, 2019). Sepa Dordzse életét röviden Bethlenfalvy Géza ismertette 1980-ban. (Bethlenfalvy 1980).

11 Küngá Csöleg Dzongkhulban összeállított összes műveinek kéziratát a Bécsi Egyetem *Cultural History of the Western Himalaya – Tibetan Manuscript* projekt keretében digitalizálták, és a BDRC portálján keresztül hozzáférhetővé tették (lásd Küngá Csöleg 2022). Összes műveinek egy részét, az önéletrajzát és az „énekeit” (*mgur ’bum*), Bethlenfalvy Géza ismertette 1998-ban a 8. IATS konferencián, azonban kutatásai eredményeit nyomtatott formában nem jelentette meg.

12 Lásd: Bethlenfalvy 1980; Crook, 1994; Linrothe, 2012, p. 192.

Életrajzában Küngá Csöleg több oldalt is szentel egy hosszú zarándokútnak, amelynek során bejárta Tibet, Bhután és Nepál buddhista vonatkozású szent helyeit, s amellyel a későbbiekben még részletesen foglalkozunk. Az életrajz szerint az útra elkísérte Szangjé Püncog, Csoma legfontosabb tibeti tanítója, akit Küngá Csöleg az unokatestvérének nevez. Ez a zarándoklat minden bizonnyal ugyanaz az utazás volt, amelyről Csoma Szangjé Püncoggal kapcsolatban 1824. május 5-i beszámolójában is megemlékezett: „(A Láma) húsz évvel ezelőtt, a tudás után kutatva, hat éven át bejárta Tibet sok részét, Tashi lhunpo-t, Lásszát, Bhután és még Nepált is.”¹³ Vagyis az utazásnak az 1700-as évek végén és/vagy az 1800-as évek első évtizedében kellett történnie, ami kizárja Küngá Csöleg 1806-os születési évét, hiszen ekkor még meg sem született, vagy legfeljebb néhány éves gyermek lett volna. A megoldáshoz felül kell vizsgálnunk Sepa Dordzse születésének és halálának időpontját, ehhez viszont először apja, Ngavang Cering életének eseményeit kell tisztázni.

Életrajza szerint Drubcsen Ngavang Cering a zangszkári Atingban (A ting) született egy, a 60 éves tibeti időszámítási ciklus szerinti tűz-madár évben, és hetvenhét évesen, egy fa-tigris évben halt meg Dzongkulban. A két tibeti év, Nawang Tsering 1979-es könyve nyomán, az 1717-es, illetve az 1794-es évekként szerepel a tibetisztikai szakirodalomban. Legújabbban azonban Petra Maurer Ngavang Cering korai életszakaszának szentelt tanulmányában egy hatvanas ciklussal korábbra, 1657-re, illetve 1734-re datálta a tibeti éveket,¹⁴ ami kizárja fiának, Sepa Dordzse-nek 1744-es születési dátumát.

Bethlenfalvy, aki 1980-ban még nem ismerhette sem a Maurer által javasolt évszámokat, sem Küngá Csöleg önéletrajzát, Nawang Tsering datálását követte Sepa Dordzse születésének (1744) és halálának (1816) meghatározásakor, s ebben a tibeti jogi életrajzának egy másik részlete is megerősítette. Eszerint Sepa Dordzse szerzetesi tanulmányai során hat évet töltött Punakhában (Spung thang, Bhután), ahol legfőbb mestere a Kagyü iskola bhutáni ágának vezetője, *khencshen* (*mkhan chen*) Ngavang Trinle (Ngag dbang 'phrin las) volt. Bethlenfalvy úgy vélte, hogy ez a 11. bhutáni *khencshen*, Ngavang Trinle (1712–1770), lehetett, aki 1762 és 1769 között töltötte be ezt a tisztséget. Ez jól illeszkedett az általa javasolt évszámokhoz, s ennek megfelelően Sepa Dordzse döntően a húszas éveiben folytatta bhutáni tanulmányait. Azonban nem csak a 11. bhutáni *khencshent* hívták Ngavang Trinlének, hanem a hetediket is, aki 1668/71–1746 között élt és 1730-tól 1738-ig viselte ezt a címet, ami viszont a Maurer által javasolt évszámokat erősítheti meg.

13 DUKA 1885, p. 42.

14 MAURER 2015, 2019.

Ezen adatok fényében mikor élhetett Sepa Dordzse? A halálára vonatkozóan két patkány éve jöhet szóba: 1792 és 1780. Az előbbi esetben Sepa Dordzse 1720 és 1792 között élt, és tizenévesen tanult Bhutánban, az utóbbi esetben pedig 1708 és 1780 között és a húszas éveiben volt a 7. *khencshen*, Ngavang Trinle tanítványa.

Ennek megfelelően fia, Küngá Csöleg, aki 10 éves volt apja halálakor, vagy 1770-ben vagy 1782-ben született, és 54 vagy 42 éves volt 1824-ben, amikor Csomának megírta az Alexander-könyvet. Az előbbi esetben három évvel lehetett idősebb unokatestvérénel, Szangjé Püncog-nél, az utóbbiban pedig kilenc évvel fiatalabb. Az utóbbi mellett szólhat Marczell Péter közlése, amely szerint Szangjé Püncog leszármazottjai, akikkel a 90-es években találkozott Zangszkárban azt állították, hogy Csoma két tibeti tanítója közül Küngá Csöleg volt a fiatalabb.

Sepa Dordzse halálát követően Küngá Csöleget apjának legfontosabb tanítványa Karma Tendzin (Karma Bstan 'dzin) vette a szárnyai alá, aki Sepa Dordzse tevékenységének hírére érkezett a kelet-tibeti Dergéből Zangszkárba. Halála után ő vette át Dzongkul és több más helyi Kagyü kolostor irányítását, és a helyi előkelő családok gyermekei közül többen is tanítványai lettek; így késői tanítványai között ott találjuk Szangjé Püncogot is. Rövid életrajza szerint Karma Tendzin Dzongkulban halt meg egy közelebről meg nem nevezett ló évben.

Marczel Péter 1999-es tanulmányában kísérletet tett arra, hogy Karma Tendzint azonosítsa a 3-as számú Alexander-könyv szerzőjével, Cültrim Gyaco-val. Mindazonáltal sem Karma Tendzin életrajzában nem találunk arra utalást, hogy ezt a nevet is viselte volna, sem pedig a szerzetesrendbeli hovatartozása nem indokol egy ilyen azonosítást; Karma Tendzin ugyanis a Kagyü hagyományhoz tartozott, Cültrim Gyaco pedig a Geluk rendhez, s a zangszkári Rangdum kolostornak volt a vezetője Csoma ottjártakor.

Küngá Csöleg életrajza azoknak a tanításoknak a felsorolásával folytatódik, amelyek Karma Tendzintől kapott. Megtalálhatjuk közöttük azoknak a tantráknak a listáját, amelyekbe beavatást nyert, és a Kagyü hagyomány legfontosabb szövegeit és szóbeli tanításait Náropától, Tilopától, Gampopától (Sgam po pa), Pema Karpotól (Padma Dkar po), Göcangpától (Rgod tshang pa) és másoktól. Továbbá olyan – a címük alapján – általánosabb, valószínűleg oktatási célt szolgáló mahájána buddhista filozófiai műveket, amelyeket maga Karma Tenzin írt, de nem szerepelnek az összes műveiben, illetve klasszikus mahájána szútrákat, mint a *pradnyápáramitá-szútrák*, a *Manydzsusrínámasamgíti*, a *Bódhicsarjávatára*, liturgikus és történeti szövegeket (pl. *Ma ñi bka' 'bum*), szádhanákat stb.

Miután alapvető tanulmányait elvégezte, engedélyt kért mesterétől, hogy látogatást tegyen Tibet Ü (Dbus) és Cang (Gtsang) régióiban. Az életrajza ezután erről a korábban már említett, hat évig tartó utazásról ad részletes leírást, felsorolva azokat a szent helyeket és kolostorokat, amelyek Küngá Csöleg felkeresett. Először Ladakhon keresztül Nyugat-Tibetbe ment a Tische-hegy (vagy Kailás-hegy) és a Manaszarovar-tó vidékére. Innen kelet felé haladva Pretapuriba és Lhacébe (Lha rtse) ment, majd Püncogling (Phun tshogs gling) kolostorának érintésével Narthangba (Snar thang) ért, ahol megtekintette a tibeti buddhista kánon, a Kandzsúr (*Bka' 'gyur*) és Tendzsúr (*Bstan 'gyur*) egyik legnépszerűbb kiadásának nyomódúcait. Ezt követően látogatást tett a 7. Pañ chen Lámánál, Pelden Tenpe Nyimánál (Dpal ldan bstan pa'i nyi ma, 1782-1853) Tasi Lhünpo kolostorában, ennek az emlékéért őrzik a Csoma hagyatékban található mintegy 20 innen származó nyomtatvány, amelyet Küngá Csöleg, vagy az őt az útján elkísérő Szangjé Püncok adott tovább a magyar kutatóknak.

Elhagyva Tasi Lhünpót, kelet felé utazott tovább és elérte Tibet központi területét, Üt (Dbus), ahol a Kagyü iskola Sangpa (Shangs pa) ágát megalapító Tangtong Gyelpo (Thang stong rgyal po, 1361/85–1464/85) kolostorának és a híres 11. századi indiai buddhista mester, Atisa relikviáit őrző nyethangi (snye thang) sztúpának a felkeresése után érkezett meg Lhászába. Itt megtekintette Tibet egyik legrégebbi templomát, a legendák szerint a 7. században épített Ramocsét (Ra mo che), a Dalai Lámák téli szállásául szolgáló Potala palotát, az orvoslás és csillagászat egyetemének otthont adó Csakporit (Lcags po ri), valamint az olyan jelentősebb környékbeli Geluk rendi kolostorokat és szentélyeket, mint a Drepung ('Bras spung), a Szerá (Se ra), és a Galden (Dga' ldan). Innen Tibet első kolostor-templomához Szamjébe (Bsam yas) utazott tovább, meglátogatta a környék nevezetes sztúpáit és az olyan szent helyeket, mint Hepori (Has po ri) és Csimpu (Mchims phu). A 7–9. században fennállt tibeti császárság bölcsőjének tekintett Jarlung-völgyben (Yar lung) folytatta útját, majd Densatilbe (Gdan sa mthil) ment, a Kagyü iskola Pagmodrupa ágának legfontosabb kolostorához. Kelet felé haladva Dakpo (Dags po) vidékére ért, itt látogatást tett a Kagyü hagyomány egyik legfontosabb alakjának, Gampopának a kolostorában, Dakla Gampo (Dags lha sgam po) szent hegyénél. Gampopa „Megszabadulás éke” című híres művéből Küngá Csöleg hosszabban idéz az Alexander-könyv ötödik fejezetében. Dél felé, majd nyugati irányban folytatja utazását Közép-Tibet déli régióiban, elsősorban a Kagyü iskola fontosabb alakjaihoz, Marpához (Mar pa), Milarepához (Mi la ras pa), Recsungpához (Ras chung pa), Lingrepához (Gling ras pa) és Pema Karpóhoz köthető helyeket felkeresve. Ez utóbbit Küngá Csöleg különösen nagyra tarthatta, ugyanis a Csomának összeállított könyvében legtöbbször e tibeti szerzőtől származó idézetekkel találkozhatunk. Pema Karpo volt a Drukpa Kagyü iskola negyedik vezetője, székhelyét és egyben a szerzetesrend legfontosabb kolostorát, Ralungot (Ra lung) utazása során szintén útba ejtette Küngá Csöleg. Ralungból délre

utazott, először a mai Szikkimbe, majd onnan Bhutánba, ahol hosszabb időt eltöltött. Az általa vagy Szangje Püncog által Punakhában (Bhután) vásárolt nyomtatott könyvek közül hármat Csomának adtak tovább és ma a Keleti Gyűjtemény Csoma-hagyatéka őrzi azokat. Bhutánból Tibetbe utazott tovább, a nyugati Cang tartományban található híres gyantsei (Gyang rtse) Kumbum (Sku 'bum) sztúpához, valamint Zhalu, Ngor és Szakya (Sa skya) kolostorokhoz. A nepáli-tibeti határon bejárta a legendás tibeti jógi, Milarepa életének eseményeihez köthető szent helyeket, majd Kathmanduba utazott tovább. Innen Muktináth (Lho bo chu la me 'bar) irányában hagyta el Nepált és hazatért Zangszkárba.

Az életrajz folytatásában néhány mondatban leírja, hogy hazatérve találkozott régi mesterével, Karma Tendzinnel és annak egyik legfontosabb tanítványával, Csöjing Rinpocsével, valamint az időközben elhunyt édesanyja tiszteletére egy Aksóbhja buddha szobrot készíttetett.

Ezután az életrajz hangulata megváltozik, az eddigi lelkesedést szomorú tónus váltja fel. Az évek említése nélkül azzal folytatja, hogy legfőbb tanítványa és mestere is elhunytak. Az utóbbi emlékére szobrot állíttatott Dzongkhul kolostorában, majd zarándokutat tett Indiában. Ellátogatott Dzsálandhárba (Pandzsáb), Dzsválámukhiba (Himácsal Prades), 'Ba' dzir nad-ba (Baijnath?, Uttarpradés) és más szent helyekre. Visszatérve Dzongkulba elkészíttette a *Manydzsusrínámaszmgíti*, a *Ratnagunaszamcsajagáthá* és a *Bhadraacsarjápranidhána* nyomódúcait, valamint anyagilag támogatta a *Lalitavisztara szútrának*, Milarepa életrajzának és százezer énekének, dzsátakáknak (a Buddha korábbi életeit elbeszélő mesés történeteknek) és egyéb szövegeknek a kiadását.

Egy rövid ladakhi utazást követően végleg visszatért Dzongkul-ba. A kolostor jövőjéről sötét képet festett: érdemes tanítványai nem maradtak, és külső, eretnek (nem-buddhista) ellenség fenyegette. Ezekre az eseményekre vonatkozhatnak Nawang Tsering Shaksपो és Marczell Péter, Szangje Püncog utódjaitól gyűjtött közlések, amelyek szerint Küngá Csöleg-nek volt két fia, akiket egy himlőjárvány során vesztett el, miközben India és Nepál szent helyein tett látogatást. Így utód nélkül maradt, s nem volt senki, aki a nagyapja óta tartó hagyománynak megfelelően, át tudta volna venni Dzongkul vezetését.¹⁵

Az életrajzban felbukkanó külső ellenség minden bizonnyal a dogra rádzsputokra vonatkozott, akik 1834-ben Zorawar Singh tábornok vezetésével megtámadták Ladakhot és Zangszkárt. A helybeliek emléke szerint azonban Küngá Csöleg jó diplomáciai érzékének köszönhetően Dzongkul nemcsak épségben maradt, hanem végül még bizonyos előjogokat is sikerült szereznie.¹⁶

15 NAWANG TSERING 1985

16 Uo., 44.

Küngá Csöleg hálálának időpontja nem ismert, de vele véget ért a dzongkhuli sziddhák leszármazása, és Zangszkár három generáción át tartó reneszánsza. Küngá Csöleget, apjával és nagyapjával együtt a mai napig nagy tisztelet övezi, az általuk írott szövegek megtalálhatók a környék kolostoraiban, s ahogyan a Csomának írott Alexander-könyv, ezek is az oktatásban tankönyvként használatosak.

Küngá Csöleg válaszai Kőrösi Csoma Sándornak

A Küngá Csöleg által összeállított Alexander-könyvnek három kéziratos másolata ismert:

„A”. A legrégebbi közöttük az MTA KIK Keleti Gyűjteményében található Tib. 4-es jelzetű, 1824 körül készült, cím nélküli kézirat, amely egykor Csoma saját példánya volt, ma pedig hagyatékának része. A kézirat négy füzetből áll, és összesen 174 írott oldalt tartalmaz. A szöveg hasonmás kiadását, a Magyarországon őrzött többi Alexander-könyvvel együtt, 1976-ben Terjék József tette közzé.¹⁷

„B”. A műnek egy a 18. század végén készült, 84 fólió terjedelmű leirata megtalálható a szerző összegyűjtött műveiben, amelyet halálát követően állítottak össze Dzongkul kolostorban¹⁸. A gyűjtemény szövegei között ez a legterjedelmesebb munka. Címlapján, a mű első fejezete alapján, utólagosan adott cím is található: *A létkörforogatag és a nirvána minden létmódjának világos bemutatása, avagy a Napkorong - kérdések és válaszok*.

„C”. A szöveg harmadik leirata, Sepa Dordzse és Ngawang Cering életrajzaival együtt 1978-ban jelent meg az indiai Kawaringben Tobdan Tsering kiadásában.¹⁹ A 71 fólió terjedelmű szövegnek, szintén utólag adott címe: *Válaszok az Indiából-Rómából érkezett Szkander bég kérdéseire – Küngá Csöleg szavai*.

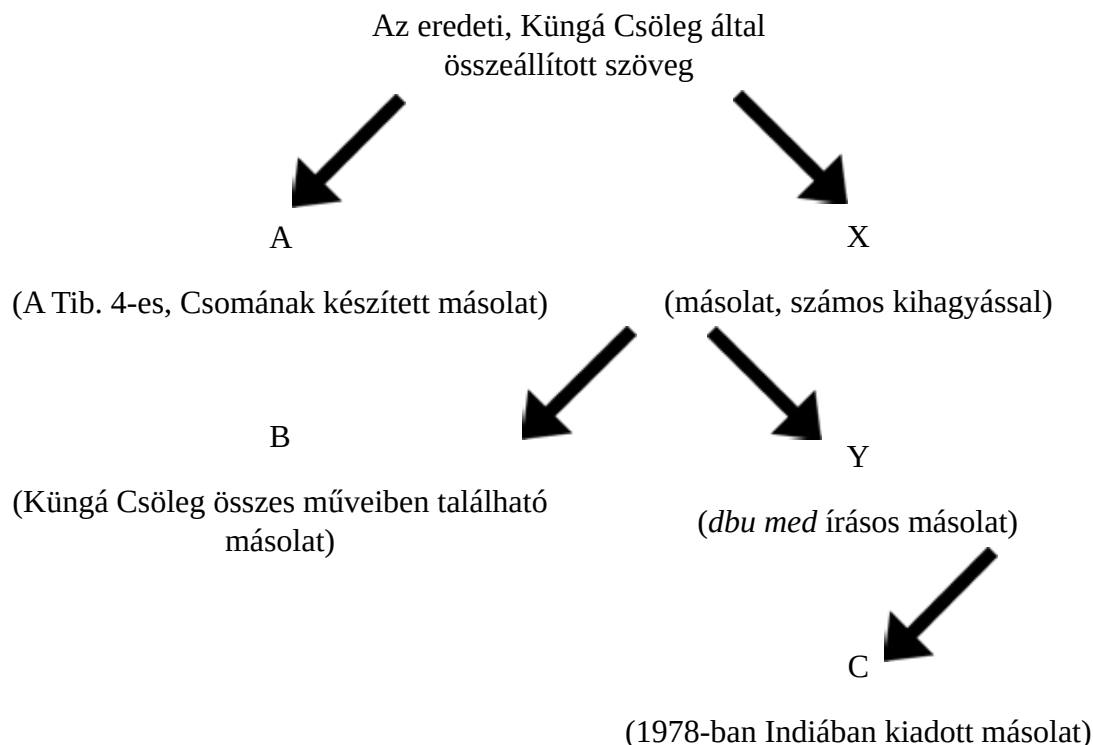
A három kézirat közül a legmegbízhatóbb a Keleti Gyűjteményben található „A” másolat, a legtöbb – elsősorban helyesírási – hiba pedig a „C”-ben található. A „B” és a „C” kéziratok szövege nagyon közel áll egymáshoz, s általában ugyanazok a másolási hibák, kihagyások találhatók meg bennük. Vannak azonban olyan szöveghelyek is, amelyek a „B” kézirat szövegében nincsenek meg, az „A”-ban és a „C”-ben viszont megtalálhatók. Ez azt jelenti, hogy a „C” kézirat, bár a legkésőbbi a három közül, nem közvetlenül a „B”-re megy vissza, hanem mindkettő olyan másolatról készült, amely már tartalmazta e tévedéseket. A „C” kézirat esetében az is megállapítható, hogy az a szövegvariáns,

17 TERJÉK 1976a.

18 Lásd. KÜNGÁ CSÖLEG 2022.

19 Lásd. KÜNGÁ CSÖLEG 1978.

amelyről másolták kurzív, ún. „fejnélküli” (*dbu med*) írással készült. Erre utal például a *pa* betű *sa*-nak, vagy a *ra* betű *ta*-nak való gyakori félreolvasása. Mivel az „A” kéziratban is előfordulnak a „B” és „C” szövegéhez képest kihagyások, ez utóbbiakat nem másolhatták az „A”-ról. A jelenleg rendelkezésre álló három kézirat a következő ágrajzot valószínűsíti:

Küngá Csöleg könyve hat számozott fejezetből áll, amelyekben a szerző Csoma egy-egy kérdésére válaszol a kanonikus buddhista szövegek, illetve tibeti szerzők műveiből kiemelt szemelvényeken keresztül.

I. A buddhista univerzum

A könyv első fejezete a buddhista kozmológiával foglalkozik, ahogyan zárósorában áll: „válasz az élettelen fizikai világot, az abban élő lényeket, valamint azok keletkezését, fennállását és megsemmisülését illető kérdésre”. Mivel e mondat minden szava a buddhista világképet tükrözi, ami egészen más, mint a Csoma által ismert antik és judeo-keresztény hagyomány, igen valószínűtlen, hogy a tibeti buddhista kultúrával még csak ismerkedő magyar tudós e formában fogalmazta volna meg a kérdését. Ahogyan a könyv

későbbi fejezeteinél is megfigyelhető, Csoma „kérdései” túlságosan is jól illeszkednek a tibeti irodalom egy-egy területéhez, ezért minden bizonnyal Küngá Csöleg által tibeti buddhista szemszögből átértelmezve szerepelnek a könyvben.

A tibeti buddhizmus legtöbb iskolájában két indiai eredetű kozmológiai rendszer ismeretes: 1. a korai indiai buddhista iskolák által kidolgozott kozmológia, amely Tibetbe mindenekelőtt Vaszubandhu, az i. sz. 4–5. században élt gandhári filozófus, *Abhidharmakóśabhāṣya* című terjedelmes alkotásán keresztül jutott el. A Buddha tanításait rendszeres filozófiába foglaló különböző *abhidharmák* közül Vaszubandhu műve a szarvástivádin iskola *abhidharmáját* magyarázza, ám annak ellenére, hogy a mű nem a mahájána irányzathoz tartozik, Tibetben és a kelet-ázsiai buddhizmusban is a legfontosabb források közé tartozik. 2. a 11. századi *Kálacsakra tantrában* foglalt kozmológia.

Csomának adott válaszában Küngá Csöleg a kettő közül az elsőt, az *abhidharmában* leírt kozmológiát mutatja be. Forrása azonban nem közvetlenül az *Abhidharmakóśabhāṣya*, hanem két, a szövegben meg nem nevezett tibeti mű, s a fejezet szinte teljes egészében az ezekből kiemelt szövegrészekből áll. Ez a technika a könyv többi fejezeténél is megfigyelhető, így Küngá Csöleg Csomának adott válaszai, néhány rövidebb szakasz kivételével, más művekből származó szemelvényekből állnak, ezek forrását azonban a tibeti szerző szinte sosem jelölte. E fejezet, ahogyan azt 2016-os tanulmányában Péter Alexa kimutatta, egyik forrása Phakpa Lodrö Gyelcen (1235–1280) *Secsha Rab sel (Shes bya rab gsal, Világos ismeretek)* című műve volt, amelyet a Szakja szerzetesrendhez tartozó híres szerzetes-politikus – Küngá Csöleg Alexander-könyvéhez hasonlóan – a buddhizmusba való bevezetőként készített Zhenjin hercegnek, Kubiláj kán (u. 1260–1294), a mongol Jüan-dinasztia császára fiának.²⁰ A buddhista poklokat leíró résznél azonban a kompilátor nem e műre, hanem – ahogyan a könyv többi fejezetében többször – Pema Karpo (1527–1592), a tibeti Drukpa Kagyü hagyomány egyik kiemelkedő alakjának a művére támaszkodik; és ebben az esetben az általa az *Abhidharmakóśához* írott kommentárból²¹ emelt ki egy részt.

A buddhista kozmológia szerint a létkörforgatag vagy szamszára, amelyben az érző lények újra és újra létrejönnek, három nagyobb „birodalomból” (tib. *khams*): a Vágyak Birodalmából (tib. *'dod pa'i khams*), a Formák Birodalmából (tib. *gzugs khams*) és a Forma nélküli Birodalomból (tib. *gzugs med khams*) áll. Ezek közül a Vágyak Birodalmát és a Formák Birodalmának egy részét újra és újra létrejövő és megsemmisülő univerzumok végtelen sorozata alkotja, míg az utóbbi másik része és a Forma nélküli világ nincs kitéve a pusztulásnak.

20 PÉTER 2016.

21 PADMA DKAR PO 1974–1975.

A keletkezésnek és megsemmisülésnek kitett univerzum (tib. *'jig rten*) egy ún. nagy világekorszakon vagy „nagy *kalpán*” (tib. *bskal pa chen po*) keresztül áll fenn. Egy nagy világekorszak négy ún. „felmérhetetlen” hosszúságú szakaszból, *kalpából* áll, amelyek közül hármat Csoma korábban említett „kérdésében” már láthattunk: ezek 1. a keletkezés, 2. a fennállás, 3. a megsemmisülés, és 4. az üresség korszakai; vagy másképpen 1. a fizikai világ (az ún. „világ-edény”) kialakulása, és ennek élőlényekkel, (az edény tartalmát adó „folyadékkal”) való megtöltése, 2. a végső, teljesen kialakult és benépesült univerzum fennállása, 3. majd ennek fokozatos szétesése egészen a teljes megsemmisülésig, és 4. e semmivé vált állapot fennállása. Ezek mindegyike további 20–20 ún. köztes világekorszakra (tib. *bar gyi bskal pa*) oszlik, így egy nagy világekorszak 80 köztes világekorszakból áll.

A nagy világekorszakok még nagyobb ciklusokba rendeződnek a megsemmisülésüket okozó elemek alapján. Hét egymást követő nagy világekorszaknak tűz vet véget, a nyolcadikat a víz semmisíti meg, hét ilyen ciklust, vagyis minden 64. nagy világekorszakot követően a levegő pusztítja el az univerzumot.

A különböző elemek különböző szintekig semmisítik meg univerzumot. A tűz az ún. harmadik elmélyedés síkjáig, a Brahmá világokig pusztítja el, a víz a második elmélyedés, a levegő pedig a harmadik elmélyedés síkjáig. A Formák világának „legfelsőbb” része, a negyedik elmélyedés, illetve a Forma nélküli világ sosem semmisül meg.

A fejezet elsőként az univerzum létrejöttének folyamatát mutatja be, és az *abhidharmának* megfelelően az univerzum keletkezését okokra (tib. *rgyu*) és feltételekre (tib. *rkyen*) vezeti vissza. Az „univerzum létrejöttének oka a négy elem” (tűz, víz, levegő, föld) – írja a szöveg; ezek megléte nélkül nem létezhetne a fizikai világ. Az elemek különböző kombinációiból alakulnak ki a legkisebb részecskék, az oszthatatlan és az érzékszervek számára érzékelhetetlen „atomok” (tib. *rdul phra rab*). Ezek nagyobb egységekbe való szerveződéséből jön létre az érzékelhető anyag, amelynek négyféle tulajdonságát (nedvességét, mozgékonyosságát, szilárdságát, hőmérsékletét) az adja, hogy az egyes elemeket milyen arányban tartalmazza. Az univerzum létrejöttének a feltétele a közös és az egyéni karma, amit az ebbe az univerzumba születő lények korábbi életeik során létrehoztak.

Az univerzum létrejöttének első szakaszában a karma erejének köszönhetően mozgásba jönnek a túlnyomóan levegő elemmel rendelkező, gáz halmazállapotú atomok, és egy ellipszis alakú „szél mandala” formálódik ki belőlük. A szél mandala további mozgásának következtében egyre szilárdabb állapotú anyag jelenik meg, míg végül létrejön az univerzum ún. „arany alapzata”. Ennek közepén formálódik ki az univerzum tengelyét adó Szuméru-hegy, körülötte pedig koncentrikus körökben hét, édesvízű tengerekkel

elválasztott hegylánc. A Szuméru-hegytől a négy égtáj irányában négy, különböző alakú kontinens jön létre, melyek közül a déli, az indiai szubkontinenshez hasonlóan háromszög alakú Dzsambudvípa lesz az emberek világa. A kontinensek körül sós vízi óceánok vannak, az univerzum peremét pedig vashegyek gyűrűje zárja le; ez akadályozza meg, hogy az óceánok vize az üres térbe ömöljön.

Dzsambudvípa kontinensének leírása után a szöveg az univerzum vertikális szerkezetét mutatja be. Röviden említést tesz a Szuméru-hegy körül keringő Napról és Holdról, a hegy tenger fölé nyúló különböző szintjeiről, illetve a csúcsa felett elhelyezkedő mennyországokról, ahol a hindu mitológia istenségei élnek. A hegy alsó lépcsőjén lakik az égtájakat őrző négy nagy király, felettük pedig az ún. 33 istenség, akiknek a vezetője Sakra vagy más néven Indra. A hegy csúcsa felett található négy mennyország közül a legfelső az ún. „más istenségek teremtéseiben örömet lelő istenségek” világa. Itt él Mára, a kísértő, aki igyekszik megakadályozni, hogy a lények kilépjenek a Vágyak Birodalmából. Vele a Buddha megvilágosodásának jelenetében, a vallásalapító életét elbeszélő harmadik fejezetben is találkozhatunk.

A Vágyak Birodalmán túl található az alsóbb világok számára érzékelhetetlenül finom anyagból álló Formák Birodalma (tib. *gzugs kyi khams*). Ez négy síkra vagy szó szerint „elmélyedésre” (tib. *bsam gtan*) tagozódik, melyek további, összesen 18 síkból állnak. Az első elmélyedés legmagasabb síkján található a hindu vallás teremtőistenségének, Brahmának vagy „a nagy Brahmának” (tib. *tshangs pa chen po*) a világa, akiről a szöveg a későbbiekben, a világ benépesítésének kapcsán még bővebben ír.

A Formák Birodalmán túl található Forma Nélküli Birodalom (tib. *gzugs med kyi khams*) nem-anyagi, absztrakt, csak a tudat szintjén létező világa négy területből áll: a végtelen tér, a végtelen tudat, a semmilyenség, és a sem észlelés, sem nem-észlelés területeiből. Az ide születő, emberi léptékkal mérve mérhetetlenül hosszú életű lények korábbi születéseik során e tudatállapotok megvalósítását gyakorolták, és halálukkor is ezek valamelyikében voltak. Ahogyan azt a könyv harmadik fejezetében olvashatjuk, maga a Buddha is tökélyre fejlesztette a kora legmagasabb fokú gyakorlatainak számító Forma Nélküli meditációkat, ám úgy tapasztalta, hogy ezek nem elegendőek a létkörforgatagból való megszabaduláshoz.

A fejezet második része az univerzum lényekkel való benépesítését írja le. A folyamat minden esetben az első Brahmá, vagy „nagy Brahmá” megszületésével veszi kezdetét, ami egyben Brahmá világának a létrejöttét is jelenti. Azok a lények pedig, akik a „nagy Brahmá” megjelenését követően születnek ebbe az univerzumba, először szintén Brahmá világába kerülnek, s innen kiindulva sorozatos újraszületésekkel létrehozzák és benépesítik az alsóbb világokat.

E ponton az *abhidharma* kozmológia a brahmanizmus egyik hittételére is reagált. A buddhisták szerint ugyanis nem létezik teremtő isten, Brahmá nem egyéb, mint az első, ebbe az univerzumba született istenség, aki tévedésből azt hiszi, hogy az utána megjelenő istenségek az ő teremtményei. Ezt a látszatot az is megerősíti, hogy amikor az alsóbb világokba került lények visszaemlékeznek korábbi életeikre, azt tapasztalják, hogy végső soron Brahmá világából származnak, és ezért teremtőjüként tekintenek rá.

Miután az istenségek fokozatosan benépesítették a mennyországokat, a szöveg az emberek világának leírásával folytatódik. A kezdetben fényből álló, igen hosszú életű emberek fokozatosan durva anyagi testbe kényszerültek, életük egyre rövidebbé vált, és a táplálékot, amely eredetileg a meditatív elmélyedés öröme volt, felváltotta a földműveléssel szerzett termés. Létrejött a társadalmi hierarchia, a különböző intézmények, a törvényeknek köszönhetően pedig megszületett a bűn és a büntetés. Az első halálos ítélet végrehajtásakor jöttek létre a legalacsonyabb rendű világok, a poklok, a szellemek és az állatok világai; ezekről részletes leírás található a szövegben.

Az univerzum megsemmisülése a világok keletkezésével és benépesítésével ellentétesen megy végbe. Először a poklokba való újraszületések láncolata szakad meg, s azok a lények, akik karmája miatt mégis valamely pokolba való újraszületésre kerülne sor, egy másik univerzum valamely poklába kerülnek. A poklok után sorban, egészen Brahmá világáig, kiürül az univerzum, és végül tűz semmisíti meg. E folyamat, ahogyan már korábban említettük, ciklusokba rendezve, kisebb különbségekkel a végtelenségig ismétlődik. A fejezet utolsó szakasza ezeknek a ciklusoknak a hosszúságát, illetve a különböző lények és létállapotok élettartamát írja le.

A buddhista kozmológia a buddhista filozófia és gyakorlat szerves részét képezi. Az univerzum leírására szolgáló egyes létállapotok különböző tudatállapotoknak felelnek meg. Egy adott világban, birodalomban stb. élő lények az annak megfelelő tudatállapotukban vannak, s ezáltal érzékelik azt az adott módon. Ennek érzékeltetésére használt egyik gyakori analógia a vízé, amely a szellemek számára ihatatlan mocsok, az állatoknak élőhely vagy ivóvíz, az emberek mosakodásra és szomjuk oltására használják, egyes istenségek számára nektár, a végtelen tér szférájában élő lényeknek pedig egyszerűen tér. A tudatállapotok és a tapasztalat közötti kapcsolat a buddhista gondolkodásban többféleképpen is megjelent, egyes iskolák nemcsak az objektív valóság elvetésére, hanem minden külső tárgy létezésének a tagadására is felhasználták. Mivel az egyes tudat- és létállapotok a korábbi cselekedetek, vagyis a karma függvényei, így az ezek összefüggésén való elmélkedés – ahogyan azt a könyv ötödik fejezetében olvashatjuk – a kedvezőtlen újraszületések elkerülésére szolgáló buddhista gyakorlatnak is fontos eleme.

A könyv első fejezetének legnagyobb részét kitevő *Secsha Rabselnek* egy angol nyelvű fordítása készült:

Prince Jiñ-gim's Textbook of Tibetan Buddhism, ford., jegyz. Constance Hoog, Leiden: Brill, 1983.

A tibeti *abhidharma* irodalom legfontosabb forrásának számító *Abhidharmakóśabhāṣjā* elsőként Louis de la Vallée Poussin fordította le franciára, ezt később két alkalommal is lefordították angol nyelvre:

L'Abhidharmakośa de Vasubandhu, ford. Louis de la Vallée Poussin, Brussels: Institut belge des hautes études chinoises, 1923–1931.

Abhidharmakośabhāṣyam of Vasubandhu, 1–4., ford. Louis de la Vallée Poussin, Berkeley, California: Asian Humanities Press, 1988–1990.

Abhidharmakośa-Bhāṣya of Vasubandhu: The Treasury of the Abhidharma and its (Auto) commentary, 1–4., ford. Louis de la Vallée Poussin, Delhi: Motilal Banarsidass, 2012.

II. A Triratna szó jelentése

A könyv második fejezetének címe: „Válasz a Drágakövek jelentését illető kérdésre”. A drágakövek itt a Három Drágakövet vagy Drágaságot (szanszkritul Triratnát), a Buddhát, a Tanítását, vagyis a Dharmát, és a buddhista szerzetesi közösséget, a Szanghát jelentik. E Hármasság minden buddhista iskola számára a legszentebb dolgot jelenti, s az ezekben való ún. menedékvétel, amely a szerzetesek napi liturgiájának is része, a Buddha vallása iránt való elköteleződést jelképezi.

A Triratna eredeti jelentése helyett, amely szerint a Buddha a történeti vallásalapító, a Dharma az igaz tanítására, a Szangha pedig a szerzetesi gyülekezetre vonatkozik, Csomának adott feleletében Küngá Csöleg a terminus egy különleges mahájána értelmezését adta meg. A mű, amelyből a Triratnára vonatkozó szemelvényeket a kompilátor kiemelte, a mahájána buddhizmus egyik alapvető filozófiai traktátusa, az *Uttaratantra*, a „Legvégső (tudat)folyam” volt. E művet a kínai hagyomány Aszangának, a 4. században élt egyik legnagyobb hatású mahájána gondolkodónak tulajdonítja, a tibeti források szerint azonban az értekezés eredetileg az eljövendő Buddhától, Maitrejától származik, aki később Aszangának adta tovább. A tibeti buddhista műveltségben az *Uttaratantra* az egyike annak a Maitrejától eredeztetett öt könyvnek, amelyek hagyományosan a mahájána filozófia, azon belül is elsősorban a *jógácsára* iskola tanításainak tanulmányozására szolgálnak.

Az *Uttaratantra* a mahájána filozófia egyik alapvető fogalmának, a *tathágotagarbhának* a legfontosabb magyarázó szövege. A *tathágotagarbha* szó jelentése „a *tathágata* (vagyis a buddha) lényeg”, „*tathágata* magzat”, vagy „*tathágata* méh”, a nyugati buddhista fordításokban és a szakirodalomban azonban legtöbbször a „buddha természet” kifejezéssel szerepel. Jelentheti a minden élőlényben benne rejlő, de még nem kialakult megvilágosodott tudatot, egyfajta „buddha-potenciált”, illetve a tudat eredendő, tiszta állapotát, amely azonban a különböző szennyeződések miatt nem hozzáférhető a meg nem világosodottak számára.

Ennek megfelelően Aszanga értelmezésében a Triratna menedékvételül szolgáló buddhája nem a történeti Buddhát, hanem a tudat eredeti, tiszta, nyugalomban levő állapotát jelenti; a Dharma a tudati szennyeződések szóban kifejezhetetlen, elgondolhatatlan és spontán megjelenő „ellenszere”; a Szangha pedig a tisztánlátó megvilágosodottak közössége.

Az *Uttaratantrának* több angol nyelvű fordítása is létezik, a két legfontosabb:

Takasaki, Jikido, *A Study on the Ratnagotravibhāga (Uttaratantra), Being a Treatise on the Tathāgotagarbha Theory of Mahāyāna Buddhism*, Serie Orientale Roma XXXIII, Is.M.E.O: Roma. 1966.

When the Clouds Part. The Uttarantra and its Meditative Tradition as a Bridge between Sutra and Tantra, ford., bev. Brunnhözl, Karl, Boston–London: Snow Lion, 2014.

III. A Buddha élete

A könyv harmadik fejezete a vallásalapító életét mutatja be röviden. A leggyakrabban az ún. „tizenkét cselekedetre” épülő életrajzok közül Küngá Csöleg ezúttal Pema Karpo „A Tan lótuszát kibontó Nap” című vallástörténeti krónikáját vette alapul, s a fejezet egésze az ebből származó idézetekből áll. Pema Karpo több kanonikus forrást is felhasznált a Buddha életének feldolgozásához. Az általa legtöbbször idézett mű a 3. században keletkezett *Lalitavisztara szútra*, amely a tibeti buddhizmusban a vallásalapító egyik lefontosabb életrajzának számít. Találkozhatunk továbbá a szerzetesi fegyelemre vonatkozó ún. *vinaja* szövegekből kiemelt rövidebb részekkel, sőt, kínaiából tibetire fordított apokrif szútrákra való hivatkozásokkal is. A Buddha életét a nyugati tudományos világgal elsőként Csoma ismertette meg 1839-ben megjelent tanulmányában²², amelynek kiindulópontja minden bizonnyal a Küngá Csöleg által összeállított Alexander-könyv lehetett.

22 Csoma 1839.

A *Lalitavisztara szútra* több angol és francia nyelvű fordításban is megjelent, a legutóbbi köztük a Dharmachakra Translation Committee által 2013-ban készített *The Play in Full*, amely ingyenesen hozzáférhető a *84000 Translating the Words of the Buddha* projekt honlapján.²³

IV. A szútrák és tantrák elterjedése Indiában és Tibetben

A könyv negyedik része azt taglalja, hogy hogyan hagyományozódtak át a buddhista tanítások a vallásalapító halálát követően. A szöveg ismét Pema Karpo korábban említett krónikájára támaszkodik. A fejezet legnagyobb része a buddhizmus indiai történetét taglalja, ezen belül is elsősorban a tibeti Kagyü iskola számára legfontosabb tantrikus tanításokkal és az ezeket áthagyományozó fontosabb személyekkel foglalkozik bővebben. A tibeti buddhizmus történetéből legrészletesebben a császárkori (7–9. sz.) periódust tárgyalja, amikor a mahájána irodalom legfontosabb szövegeit lefordították az akkor született írott tibeti nyelvre; a 11. századtól kezdődő, ún. „későbbi megtérés” korszakával csak igen röviden foglalkozik.

V. A buddhista gyakorlók ösvényei

A könyv ötödik fejezete a buddhista vallásgyakorlatot taglalja, amelyhez Küngá Csöleg három forrásból idéz:

1. Pema Karpo *Az előzetes gyakorlatok szinopszisa (Sngon 'gro'i zin bris)* című rövid, a mahájána és a tantrikus buddhista alapgyakorlatokat összefoglaló művéből, amelyet az egykori zangszári uralkodó, a később szerzetessé vált Lhacün Zsenphen Zangpo számára készített;
2. a Kagyü hagyomány kiemelkedő alakjának, Gampopa Szönam Rincsennek (1079–1121) *A megszabadulás ékszere (Thar pa rin po che'i rgyan)* című könyvéből; és
3. Congkapa *A megvilágosodás ösvényének fokozatai terjedelmes (kifejtésben) (Byang chub lam rim chen mo)* című művére.

A fejezet az indiai tudós, Atísa (982–1054) híres költeményében *A megvilágosodás ösvényének lámpásában* (szkt. *Bódhipathapradípa*, tib. *Byang chub lam gyi sgron ma*) megfogalmazott felosztást követi, amely céljuk alapján háromféle buddhista gyakorlót különböztet meg:

²³ *The Play in Full. 84000 Translating the Words of the Buddha. 84000 Reading Room*, ford. Dharmachakra Translation Committee, 2013. <https://read.84000.co/translation/UT22084-046-001.html>

1. az „alacsony spirituális célra törekvő személy”, vagyis a világi hívő, aki mindössze kedvező újrászületésre vágyik. Ennek eléréséhez négy nagyobb, és azokon belül számos kisebb elmélkedést sorol fel a szöveg. A négy fő kontempláció: elmélkedés az emberként való születés értékén; a mulandóságon; a kozmológiában már korábban ismertetett, de itt újra leírt alsóbb létformák, a poklakók, a szellemek és az állatok szenvedésein; valamint a tetteken és azok elkerülhetetlen következményein. A négy kontempláció részletezését követően a gyakorlásukhoz elengedhetetlen – mahájána szempontú – buddhista menedékvétel menetének, és az ebből fakadó előnyöknek a leírásával zárul a szövegrész.

2. a „közepes spirituális célra törekvő személy”, vagyis az ún. *pratjékabuddha*, aki önmagától éri el a megszabadulást, ám ezt másoknak továbbadni nem képes, és a *srávaka* – vagyis a korai buddhista iskolákat követő –, akinek csak a saját megszabadulása és a nirvánába való belépés a célja. A többihez képest ez a szakasz rövid, a nirvána eléréséhez szükséges gyakorlatokkal kapcsolatban mindössze annyit mond, hogy azok a tudati szennyeződések megtisztítására, a létkörforogatásban való születés hiábavalóságának belátására, a világi örömöktől való elfordulásra és egyes szerzetesi kötelek betartására vonatkoznak.

3. a „magas spirituális célra törekvő személy”, vagyis a *bódhiszattva*, aki azért törekszik a megvilágosodásra, hogy képes legyen mások üdvét szolgálni, és másokat a megszabaduláshoz eljuttatni. Ehhez először a megvilágosodás tudatát, a *bódhicsittát* kell felkeltenie, melynek lépéseit és gyakorlatait a szöveg részletesen leírja. A *bódhicsitta* felkeltése során a bódhiszattva érdemeket és bölcsességet szerezve ötféle utat és tíz bódhiszattva földet jár be, amelyek leírásait a szövegben szintén megtalálhatjuk.

A fejezet Congkapa korábban említett művének függelékéből kiemelt szemelvénnel zárul, amely röviden összefoglalja a szerző által legmagasabb fokú buddhista irányzat, a tantra vagy vadzsrajána gyakorlat alapvető pontjait.

A forrásként használt három mű közül Gampopa és Congkapa műveinek több fordítása is létezik; a legújabbak közülük:

Gampopa, *Ornament of Precious Liberation*, ford. Ken Holmes, szerk. Thubten Jinpa, Somerville: Wisdom Publication, 2017.

Gampopa, *The Jewel Ornament of Liberation. The Wish-Fulfilling Gem of the Noble Teachings*, ford. Khenpo Konchog Gyaltzen Rinpoche, szerk. Ani K. Trinlay Chödon, Ithaca–New York: Snow Lion, 1998.

Tsong-kha-pa, *Lam rim chen mo. The Great Treatise on the Stages of the Path to Enlightenment*, 1–3., szerk. Guy Newland, Joshua W. C. Cutler, Ithaca–New York–Boulder–Colorado: The Lam rim chen mo Translation Committee–Snow Lion, 2000, 2002, 2004.

VI. A Prátimóksa szabályzat és egyéb tibeti terminusok magyarázatai

A könyv utolsó része különböző buddhista terminusok magyarázataival foglalkozik. Küngá Csöleg először felsorolja a buddhista világi hívek, szerzetesek és szerzetesnők kötelmeit, ahogyan azok a tibeti buddhizmus *Vinaya Prátimóksa* szabályzatában szerepelnek. Ezt követően az indiai és tibeti hitvilág egyik szellemének, a *nágának* a jelentését magyarázza, a harmadik szakaszban pedig a buddhista szövegekben található egyes épületek, helyiségek definícióit adja meg. A fejezet utolsó részében a szerző a saját szerzetesi tulajdonait (alamizsnaszilke, szerzetesi bot stb.), valamint a tantrikus szertartásokhoz használt tárgyakat sorolja fel.

Fordítás

ELSŐ RÉSZ

Tisztelgés:

Leborulok a világ mindentudó tanítója előtt,
aki a bölcsesség makulátlan szemével,
oly (tisztán érzékeli a jelenségvilág) természetét és terjedelmét¹,
akár a tenyerére helyezett üveggolyót!

Áldás:

Áldjon meg a kétféle felhalmozást² teljesítő, tökéletesen megvilágosodott Buddha,
az ő szép szavakkal átadott szóbeli tanítása és írásba foglalt Dharmája,
és az ezeket tökéletesen értő szerzetesek gyülekezete!

Fogadalom (a mű megírására):

Bár a tanult bölcsek számára a hozzám hasonlók irományai értéktelenek,
hisz gyermeki értelmünk még a létkörforogató és a nirvána rendjét sem képes
felfogni,
az Indiából-Európából érkezett Sken dhar bhig (Sándor úr) kitartó kéréseire,
mégis megírtam ezt a kusza, tartalmatlan és pongyola értekezést.

Általánosan szólva, az összes jelenség a nirvánába és a létkörforogatóba tartozik, s
mindkettő eredendően az öntermészettől való üresség. Az ennek felismeréséből vagy
fel nem ismeréséből fakadó következmények (Sgam po pa) *Thar rgyan* (című művének)
bevezetőjében vannak kifejtve, ott lásd őket.

Arra a kérdésre, hogy először is hogyan alakul ki, hogyan áll fenn, végül pedig, hogyan
semmisül meg a világ, a válaszom a következő:

I. A fizikai világ létrejöttének az oka a négy nagy elem. Amikor ezek jelen vannak
és keletkeznek, a világ is létrejön. A föld a szilárdság, a víz a folyékonyság, a tűz a
hőmérséklet, a levegő a mozgékonyság. Az ezekből álló legapróbb alkotóelemek a

1 szkt. *yathā yāvad*, tib. *ji lta ji snyed*; szó szerint „ahogy és amennyi(re)”. A megvilágosodott buddhák „kétfajta tudása”, hogy transzcendens bölcsességükkel, amelyet gyakran „bölcsesség szemnek” neveznek, képesek érzékeltetni „ahogy és amennyi(re)” a jelenségek (a *dharmák*) létezését. Az „ahogy” a jelenségek végső természetére, az ürességre vonatkozik, az „amennyi(re)” pedig a megismerhető dolgok teljességére. A következő fejezetben idézett *Uttaratantrá*ban Asaṅga a *tathāgatagarbha*, a minden élőlényben meglévő „buddha természet” vonatkozásában értelmezi a kétfajta tudást.

2 A bölcsesség és az érdemek felhalmozása, lásd később, a buddhista gyakorlatot leíró ötödik részben.

részecskék³, melyek tovább nem bonthatók, így oszthatatlanok. Hét ilyen (részecske) alkot egy „atomot”⁴; a „vas-atomtól”⁵, a „víz-atomon”⁶, a „nyúl-atomon”⁷, a „juh-atomon”⁸, a „tehén-atomon”⁹, a „napsugár-atomon”¹⁰, a tetűserkényi¹¹ és a tetűnyi (méretűn)¹² keresztül, egészen az árpa (méretűig) a nagyságuk mindig a hétszeresével növekszik. Ezeknek a kombinációiból keletkezett a világ.

Hét árpa (mérete) egy „ujj”¹³; 24 „ujj” egy „könyök”¹⁴; négy „könyök” egy „öl”¹⁵; 500 „öl” egy „hallótáv”¹⁶; abból nyolc pedig egy „mér föld”¹⁷. Ezekkel határozzák meg a világrendszer hossz mértékeit.

A világ létrejöttének feltétele pedig az abba születő lények cselekedeteinek¹⁸ felhalmozódása volt.

A létrejöttének módja pedig (a következő). Az élőlények cselekedeteinek következtében az üres térben a tíz irányból szél támadt, ide-oda kavargott, s kialakult belőle egy szél-kör¹⁹. Az e felett áramló szél hevéből született meg az Arany-lényegűnek²⁰ nevezett felhő. Hatalmas zápor hullott alá belőle, s létrejött egy víz-kör. A szél a vizet megköpülte, s habjából szilárd aranyhomok keletkezett, ebből lett a világ erős arany-alapja²¹.

Az arany föld-alap felszínére szakadatlanul eső záporozott, s a különféle „magvakat” hordozó vizeket a sokféle erővel bíró szelek felkorbácsolták. A legsűrűbb alkotóelemekből

-
- 3 szkt. *paramāṇu*, tib. *phra rab kyi rdul*.
 4 szkt. *aṇu*, tib. *rdul phran*.
 5 szkt. *loharajas*, tib. *lcags rdul*.
 6 szkt. *abrajas*, tib. *chu rdul*.
 7 szkt. *śāśarajas*, tib. *ri bong rdul*.
 8 szkt. *avirajas*, tib. *lug rdul*.
 9 szkt. *gorajas*, tib. *glang rdul*.
 10 szkt. *vātāyanacchidraraḥja*, tib. *nyi zer gyi rdul*.
 11 szkt. *likṣā*, tib. *sro ma*.
 12 szkt. *yūka*, tib. *shig*.
 13 szkt. *aṅguli*, tib. *sor*.
 14 szkt. *hasta*, tib. *khru gang*.
 15 szkt. *vyāma*, tib. *'dom*.
 16 szkt. *krośa*, tib. *rgyang grags*.
 17 szkt. *yojana*, tib. *dpag tshad*.
 18 szkt. *karma*, tib. *las*.
 19 szkt. *vāyumaṇḍala*, tib. *rlung gi dkyil 'khor*.
 20 szkt. *kāñcanagarbha*, tib. *gser gyi snying po can*.
 21 tib. *dbang chen gser gyi sa gzhi*.

jött létre a világ közepén álló hatalmas Sumeru-hegy²². A közepesen sűrű elemekből lettek Yugamdhara²³, Īṣādhara²⁴, Khadiraka²⁵, Sudaršana²⁶, Aśvakarna²⁷, Vinataka²⁸, Nimindhara²⁹ hegyláncai. Együtt a Hét Aranyhegységnek nevezik ezeket, s mint hét gyűrű veszik körbe a Sumeru-hegyet. A nyolc hegy és hegylánc között terül el a hét „játszó óceán”³⁰, amelyeket azért neveznek így, mert a *nāga*-királyok³¹ szórakozóhelyeül szolgálnak. Ezek körül található a négy kontinens: keleten Pūrvavideha³², délen Jambudvīpa³³, nyugaton Godānīya³⁴, északon pedig Uttarakuru³⁵. Ezek szubkontinensei a következők: keleten Deha³⁶ és Videha³⁷, délen Cāmara³⁸ és Aparacāmara³⁹, nyugaton Śāthā⁴⁰ és Uttaramantriṇa⁴¹, északon Kurava⁴² és Kaurava⁴³. Alakjuk és méretük pontos leírását az *Abhidharmakośā*ban lásd.

A kontinensek közepén található Magadha országa, a három idő buddháinak szülőhelye. Ettől északra, a kilenc Kālaparvata-hegy⁴⁴ túloldalán, a szentséges Himavat-hegy⁴⁵ és

-
- 22 tib. *ri rab lhun po*.
- 23 „Járomtartó”, tib. *gnya’ shing ’dzin*.
- 24 „Eketartó”, tib. *gshol mda’ ’dzin*.
- 25 „Tíkfás”, tib. *seng ldeng can*.
- 26 „Tetszetős”, tib. *blta na sdug pa*.
- 27 „Lófül”, tib. *rta rna*.
- 28 „Meghajló”, tib. *rnam ’dud*.
- 29 „Abroncstartó”, tib. *mu khyud ’dzin*.
- 30 tib. *rol mtsho*.
- 31 A *nāgák* az indiai mitológia vizekben (tengerekben, folyókban, tavakban, forrásoknál) élő istenségei vagy félistenei. Általában félig ember, félig kígyó testtel ábrázolják őket.
- 32 „Nemes testű”, tib. *lus ’phags po*.
- 33 „Jambóza szigete”, tib. *’dzam bu’i gling*.
- 34 „Tehenet élvező”, tib. *ba lang spyod*.
- 35 „Rosszhangú”, tib. *sgra mi snyan*.
- 36 „Test”, tib. *lus*.
- 37 „Kiváló test”, tib. *lus ’phags*.
- 38 „Jakfark legyező”, tib. *rnga yab*.
- 39 „Jakfark legyezőn túli”, tib. *rnga yab gzhan*.
- 40 „Csalárd”, tib. *g.yo ldan*.
- 41 „Legjobb úton járó”, tib. *lam mchog ’gro*.
- 42 „Rosszhangú”, tib. *sgra mi snyan*.
- 43 „Rosszhangú társa”, tib. *sgra mi snyan gyi zla*.
- 44 „Fekete hegy”, tib. *ri nag po*.
- 45 tib. *gangs ri*.

andhamādana-hegy⁴⁶ között található az Anavatapta-tó⁴⁷. Innen négy folyam ered: a Gangesz⁴⁸, az Indus⁴⁹, a Sītā⁵⁰ és a Vakṣu⁵¹; mindegyiküket nyolcminőségű (=kiváló) víz tölti meg. Az arany Prāgbhāra hegyoldallal⁵², a (Anavatapta-tóban álló) jambózafával és a többivel kapcsolatban részletesen az *Abhidharmakośát* lásd.

Nyugaton található Oḍḍiyāna⁵³ országa, a déli óceán szigetén áll a Potalaka-hegy⁵⁴, keleten pedig a Vutaj-hegy⁵⁵. Úgy is mondják, hogy van tizenhat nagyobb és ezer kisebb ország, háromszázhatvan különböző emberfajta és hétszázhusz eltérő nyelv.

Jambudvīpát környező vidéken található Srī Lanka⁵⁶, Szumátra⁵⁷, Candradvīpa⁵⁸ és számos egyéb kisebb sziget, amelyek Jambudvīpához tartoznak, hasonlóan ahhoz, ahogy más kontinensekhez kisebb szigeteik.

A kontinenseket elválasztó és összekötő sósvízű óceánt a Cakravāla⁵⁹ vashegylánc szegélyezi. Fenn az égen, a ragyogó, makulátlan és igen szilárd, jobb irányba forgó szélkörön helyezkedik el a Nap, a Hold és a csillagok; azokon pedig az égen futó istenségek élnek, akik a Négy Nagy Királyhoz⁶⁰ tartoznak. A szél áramlása tartja mozgásban őket, s a négy kontinenst egy nap alatt körbejárják. A Nap mozgásának köszönhető nyarat, telet stb., a Hold mozgásából fakadó apályt és dagályt stb., a csillagok mennyiségét, a világ közepén álló Sumeru-hegy négy fokának magasságát az *Abhidharmakośában* lásd.

46 „Illatos hegy”, tib. *ri spos ngad ldan*.

47 „Örökké hús”, tib. *ma dros pa*.

48 tib. *gang gā*.

49 tib. *sindhu*.

50 tib. *si ta*.

51 Talán az Amu-darja (lat. Oxus).

52 tib. *brag gser gyi bya skyibs*. Az *asurák* (félistenek vagy titánok) lakhelye.

53 tib. *u rgyan*.

54 tib. *ri gru 'dzin*.

55 tib. *ri bo rtse lnga*.

56 szkt. *siṃhala*, tib. *siṅ ga la'i gling*.

57 szkt. *suvarṇadvīpa*, tib. *gser gling*.

58 tib. *zla ba'i gling*.

59 tib. *khōr yug*.

60 szkt. *cāturmahārājakāyika*, tib. *rgyal chen bzhi'i ris*. A négy kardinális irány uralkodóinak királyságai és azokban élő alattvalók. A legalacsonyabb isteni mennyország a buddhista kozmológiában.

A Sumeru-hegy négy tornyában van a titkos *yakṣák*⁶¹ lakhelye; középtűt található a Harminchárom istenség⁶² Sudaršana⁶³ nevű városa; ennek közepén áll a Teljes Győzelem Palotája⁶⁴; keleti oldalában található a Caitraratha-liget⁶⁵, délen a Pāruṣyaka-liget⁶⁶, nyugaton a Miśrakā-liget⁶⁷, északon pedig az Nandana-liget⁶⁸. Továbbá, a ligeteken túl a Caitraratha, Pāruṣyaka, Miśrakā és Nandana nevezetű szépséges földek fekszenek, és kiterjedésük a ligetekével megegyező. Sudaršana város északkeleti határában áll a kívánságokat teljesítő Kalpavṛkṣa Fa⁶⁹ és az Amolika kőlap (ahol a Buddha az anyjának prédikált, miután az az istenek között született újra).

Délnyugati határában van a *sudharma*⁷⁰, az istenek tanácssterme, ennek közepén áll a szépséges arany trónszék, ahol Indra a Dharmát tanítja, oldalában pedig a harminckét vazallus isten trónusai sorakoznak.

Az égben felettük, a szél-körön nyugvó drágakő alapon helyezkedik el a *yāmā* istenek mennyországa⁷¹, *tuṣita* istenek mennyországa⁷², a *nirmāṇarati* istenek mennyországa⁷³ és a *paranirmitavaśavartin* istenek mennyországa⁷⁴. Mindezek együtt alkotják a Vágybirodalom isteneinek hat fajtáját. Kiterjedésük és keletkezésük részletes leírását lásd a *Smṛtyupasthānasūtrā*ban.

Ezek felett van az Első Elmélyedés síkja⁷⁵. A négy kontinenst, a Sumeru-hegyet, a Hét Arany Hegységet, az ezeket környező vidékeket, a Vágybirodalom isteneinek hat fajtáját az Első Elmélyedés síkjáig a négykontinensű világrendszernek⁷⁶ nevezik.

61 tib. *gnod sbyin gsang ba po*. Az *yakṣa* az ind mitológia szellemlénye. A vadonban (fákban, erdőkben, vizekben) lakik. Lehet jó és rosszindulatú is.

62 szkt. *trāyastriṃśa*, tib. *sum cu rtsa gsum*.

63 „Pompás”, tib. *blta na sdug pa*.

64 Indra palotája. szkt. *vaijayanta prāsāda*, tib. *rnam par rgyal ba'i khang bzang*.

65 „Változatos kocsik ligete”, tib. *shing rta sna tshogs pa'i skyed mo'i tshal*.

66 „Zord liget”, tib. *rtsub 'gyur tshal*.

67 „Változatos örömök ligete”, tib. *'dres pa'i tshal*.

68 „Örömök ligete”, tib. *dga'ba tshal*.

69 tib. *dpag bsam gyi shing*.

70 tib. *chos bzang*.

71 „Küzdelmektől mentesek”, tib. *'thab bral gyi gnas*.

72 „Elégedettek”, tib. *dga'ldan gyi gnas*.

73 „Teremtésüknek örvendő”, tib. *'phrul dga'i gnas*.

74 „Mások teremtése felett rendelkező”, tib. *gzhan 'phrul dbang byed lha'i gnas*.

75 szkt. *prathamadyāna*, tib. *bsam gtan dang po*.

76 szkt. *caturdvīpikalokadhātu*, tib. *gling bzhi pa'i 'jig rten gyi khams*.

Ezret ebből (a világrendszerből) az ezerszeres, kis világrendszernek⁷⁷ nevezik, s ezt is egy nagy vashegység veszi körbe. Az ezerszeres kis világrendszerekből ezret a milliószoros, közepes világrendszernek⁷⁸ hívják, s szintén vashegység fogja körbe. Ennek az ezerszeresét a milliárdszoros világrendszernek hívják⁷⁹, s ezt is egy nagy vashegység veszi körül. Ekképpen, egymilliárd négykontinensű világrendszer létezik, s ezek egymás mellett helyezkednek el. Az egyes vashegységek között a kontinensek közötti sötétség⁸⁰ honol, ahol nincs sem éjszaka, sem nappal, s ahol a saját kinyújtott karját sem látná az ember.

Az Első Elmélyedés síkjának kiterjedése megegyezik a négykontinensű világrendszerével. E felett található a Második Elmélyedés⁸¹, melynek kiterjedése megegyezik az ezerszeres, kis világrendszerével. E felett a Harmadik Elmélyedés⁸² síkja található, melynek nagysága a milliószoros, közepes világrendszerével egyezik meg. E felett van a Negyedik Elmélyedés⁸³ síkja, amelynek kiterjedése a milliárdszoros világrendszerrel egyenlő. A közöttük levő távolság mindig a kétszeresére növekszik. E (síkokat) a Formák Birodalmának⁸⁴ nevezik.

A Formánélküli Birodalomban⁸⁵ nincsen semmilyen „hely”. Az ide való újraszületés úgy történik, hogy (a lények) formanélküli meditációban születnek újra ugyanabba (a tudatállapotba), amelyben meghaltak.

II. A fizikai világban⁸⁶ élő érző lények⁸⁷ keletkezése:

Miután a tűz elpusztítja a milliárdszoros világrendszert, az újra létrejön (a kövekezőképpen):

77 szkt. *sāhasrikacūḍikalokadhātu*, tib. *stong chung ngu'i 'jig rten gyi khams*.

78 szkt. *dvisāhasramadhyamalokadhātu*, tib. *stong gnyigs pa bar ma'i 'jig rten gyi khams*.

79 szkt. *trisāhasralokadhātu*, tib. *stong gsum gyi 'jig rten gyi khams*.

80 tib. *gling bar gyi mun pa*.

81 szkt. *dviṭyadhyāna*, tib. *bsam gtan gnyis pa*.

82 szkt. *ṭṛṭyadhyāna*, tib. *bsam gtan gsum pa*.

83 szkt. *caturthadhyāna*, tib. *bsam gtan bzhi pa*.

84 szkt. *rūpadhātu*, tib. *gzugs khams*.

85 szkt. *ārūpyadhātu*, tib. *gzugs med khams*.

86 Szó szerint az „edényszerű világ”, amely a fizikai létezést biztosítja az élőlények számára. szkt. *sattvaloka*, tib. *snod kyi 'jig rten*.

87 Szó szerint „a tartalmat képező érző lények”, amelyek a világ fizikai „edényében” élnek. szkt. tib. *bcud kyi sems can*.

[Az istenek]

Halálát követően az *ābhāsvara* istenek⁸⁸ egyike alázuhant, s Brahmā⁸⁹ üres palotájában született újra. Egyedüllétében így kesergett magában: „Ó, bárcsak a hozzám hasonló sorsúak is ide születnének!”. Ezután újabb *ārabhāsvara* isteneknek járt le az ideje, s halálukkor ugyanoda születtek újra. S bár nem akaratának köszönhetően születtek oda, az elsőként született Brahmā ezt gondolta magában: „Ezek az én óhajom által keletkeztek.” Ezért nevezték el őt Brahmának, a világ ősatyjának. Ezt követően egymás után születtek meg Brahmā miniszterei⁹⁰ és Brahmā kísérői⁹¹, majd a *paranirmitavaśavartin* istenektől egészen a Négy Nagy Királyig bezárólag megszülettek az istenségek.

[Az emberek]

(Ezután az érző lények) sorban benépesítették az északi Uttarakuru, a nyugati Godānīya, a keleti Pūrvavideha és a déli Jambudvīpa kontinenseket.

Ebben az időben a Jambudvīpa kontinensén élő embereknek mérhetetlen hosszú volt az élete. Eledelül az elmélyedés örömét fogyasztották, varázslatos módon születtek, testük fényben úszott, és varázserejüknel fogva az égen járhattak; olyanok voltak, mint a Vágyak Birodalmának istenei.

Egyszer aztán némelyek, akik természetüknél fogva vonzódtak az ízleléshez, a föld levének⁹² nevezett, fehér színű és mézhez hasonlatos ízű nektárt kezdték fogyasztani. Ezt másoknak is hírül adták, s mások is enni kezdték. A durva, anyagi étel fogyasztásától testük fénye teljesen kihunytt, s a lények közös karmájának következtében megszületett a Nap és a Hold, a négy kontinens megvilágítói.

Ezután a föld leve elfogyott, s a helyében megjelent a vörössárga színű, mézhez hasonló ízű, föld olajának⁹³ nevezett eledel. Az emberek ekkor ezt kezdték fogyasztani. Amikor ez is elfogyott, megjelent a *vanalatā*⁹⁴ nevezetű étel, s ezt ették. Végül ez is elfogyott, s ekkor anélkül, hogy szántottak volna, *śāli*⁹⁵ rizs termett önmagától, s az emberek azt fogyasztották. Ez durva, vad étel volt, s ezért fejlődtek ki a tisztátalan (salakanyagokat

88 „Ragyogó fényű istenségek”, tib. *'od gsal ba'i lha*. A második elmélyedés síkjához tartozó három istenségfajta egyike, a szöveg később bővebben is ír róluk.

89 tib. *tshangs pa*.

90 szkt. *brahmapurohita*, tib. *tshangs pa mdun na 'don*.

91 szkt. *brahmakāyika*, tib. *tshangs ris*.

92 szkt. *prthivīrasa*, tib. *sa'i bcud*.

93 szkt. *prthivīparvataka*, tib. *sa zhag*.

94 „nádliget”, tib. *myu gu'i tshal*.

95 tib. *sā lu*.

kiválasztó) szervek (és a nemiszervek). A szántás nélkül termő rizsből amennyit csak kívántak, azt nyomban be is takaríthatták. Egyszer aztán, egy lusta ember az aznapival együtt a másnapra szánt rizst is begyűjtötte. Ennek láttán mások is így cselekedtek, s végül a szántás nélkül termő rizs is elfogyott. Hozzáláttak hát a földműveléshez. Ám a termést, amelyet az egyikük elvetett, a másikuk aratta le; s a konfliktusaik viszályhoz vezettek. Ekkor egy igaz jellemű embert választottak a termőföldek felügyelőjévé. Ez az ember nagy tiszteletnek örvendett, ezért Mahāsammata⁹⁶ király lett a neve. Az tőle származó királyokat, Rocától⁹⁷ egészen a napjainkban uralkodói királyokig, a krónikákban lásd.

Abban az időben, amikor az első királyt, Mahāsammata-t megválasztották, és az emberek egymástól vették el a termőföldeket, született meg a lopás. Amikor a király emberei kifaggatták őket, azt hazudták: „Nem mi vettük el!” (Ekkor született meg a hazugság.) A király emberei ezért kivégezték őket; így követték el az (első) gyilkosságot és más bűnök egész sorát. A káros⁹⁸ cselekedeteket elkövető lények a halálukat követően állatként születtek újra.

[Az állatok]

Az állatok többsége a külső óceánokban él alámerülve, mint a sörben úszó seprő. A nagyobbik állat megeszi a kisebbet, a kisebb pedig megeszi a nagyobbat, ezért rettegnek egymástól, ráadásul az óceán hullámaintól sodródva, állandó lakóhelyük nincsen. Szórványosan előfordulnak közöttük olyanok is, amelyek az emberek vagy az istenek világában élnek. Ami életük hosszát illeti, a legtovább élők, mint például a *nāga*-királyok, egy köztes világekorszakig⁹⁹ élnek, a rövidebb életűek, mint például a méh, csak egy pillanatig. A testméretük változó.

[A szellemek]

Ezt követően (a lények) szellemként születtek újra. Ami a szellemeket illeti, 500 „mérőfölddel” Rājagrha¹⁰⁰ városa alatt található Kapila¹⁰¹, a szellemek városa. Itt él a szellemek fejedelme Yama Dharmāja¹⁰², harminchat kísérelőjével együtt. (A szellemeknek) négy fajtája van: (1) Azok, akiket „kívülről gátoltnak”¹⁰³ neveznek, ételről és italról még csak nem is hallanak. (2) Azok, akiket „belülről gátoltnak” neveznek, még ha találtnak is

96 „Sokak által tisztelt”, tib. *mang pos bskur ba*.

97 tib. *'od mdzes*.

98 szkt. *akuśala*, tib. *mi dge ba*.

99 szkt. *antarakalpa*, tib. *bar gyi bskal pa*. Ennek hosszáról a fejezet későbbi része tárgyalja.

100 tib. *rgyal po'i khab*. Magadha fővárosa.

101 tib. *ser skya*.

102 „A Halál Ura, a Dharma királya”, tib. *gshin rje chos kyi rgyal po*.

103 tib. *phyi'i sgrib pa can*.

egy csekély ételmet, szájuk olyan apró, mint a tű foka, (s a táplálék) nem fér át rajta. Ha pedig mégis átférne, a nyakuk vékony, mint (egy szál) lófarokszőr, így nem jut át rajta. Ám ha mégis átjutna, hasuk széles, mint a hegyoldal, s nem tölti meg. Ha pedig mégis megtöltené, attól szenvednek, hogy a lábuk, ami olyan vékony, mint a fűszál, nem bírja el őket. (3) Azok, akiket az „ételtől és italtól gátoltnak” neveznek, látják ugyan az ételt és az italt, ám azokat Yama fegyveresei őrzik, így nem juthatnak hozzájuk. (4) Azok, akiket „sajátos teher által gátoltnak”¹⁰⁴ neveznek, az étel és ital, amit megesznek és megisznak, mind lángoló, tüzes vassá és fortyogó olvadékká alakul, s a belső szerveikkel együtt keresztületegeti magát rajtuk. Ezek laknak a szellemek világában.

Ami élettartamukat illeti, egy napjukat egy emberi hónappal számítva, ötszáz esztendeig élnek, ami 15000 emberi évnek felel meg. Ami a szórványosan előforduló szellemeket illeti, ezek közé számítanak az emberek világában élő szellemek, mint a temetőben lakó hullaevő démonok¹⁰⁵, stb.

[A poklakók]

Ezután (a lények) egymás után a különböző poklokban születtek újra. Amikor az Avīci¹⁰⁶ pokol lényei is megszülettek e korábban nem létező pokolban, a világ keletkezési (szakasza) lezárult.

Eképpen, a káros cselekedeteket elkövető emberek élethossza fokozatosan lerövidült, és a rendelkezésükre álló javak is lecsökkentek. Jambudvīpa embereinek élete 80 000 év lett, hasonlóan az Avīci pokolba születettékéhez.

Jambudvīpa kontinense alatt 20 000 „mérölddel” található az Avīci pokol; magassága, szélessége és hosszúsága megegyező; az alapja (Jambudvīpától) 40 000 „méröldre” van. A gyötrelmek itt szakadatlanok, ezért nevezik Avīcinek. Az e felett elhelyezkedő többi hét pokolban, a Pratāpanában¹⁰⁷, a Tapanában¹⁰⁸, a Mahāauravában¹⁰⁹, a Rauravában¹¹⁰,

104 tib. *sgos khur gyi sgrib pa can*.

105 szkt. *piśāca*, tib. *sha za*.

106 „Szakadatlan gyötrelmek”, tib. *mnar med pa*. A legalsó pokol, ez jön létre utolsóként a világrendszer különböző birodalmi és szintjei közül; ennek megjelenésével a világrendszer „keletkezési” fázisa véget ér.

107 „Nagy Forróság”, tib. *rab tu tsha ba*.

108 „Forróság”, tib. *tsha ba*.

109 „Ordítás”, tib. *ngu 'bod chen po*.

110 „Jajgatás”, tib. *ngu 'bod*.

a Saṃghātában¹¹¹, a Kālasūtrában¹¹² és a Saṃjīvában¹¹³ a kínok időről-időre megszakadnak. A Saṃjīvában például a testüket szétvágják és kardélre hányják, ám amikor hideg szelek felkelnek, újra felélednek. Továbbá, (a poklok) a Pratāpanától kezdve a Saṃjīváig egyre enyhébbek lesznek.

Bár mind a nyolc pokolban gyötrik (az oda születetteket), e kínszásokon túl (minden nyolc pokolhoz tartozik) további tizenhat szomszédos pokol. Azt kérde, melyek ezek? A négy oldalukban minden egyes (pokolhoz a következő négy szomszédos pokol tartozik):

(1) A Kukūlában¹¹⁴ ha az emberek lábukat a földre rakják, az térdig süllyed a paráztsba, s bőrük a hússal együtt leég, amikor viszont lábukat felemelik, bőrük és húsuk visszánő.

(2) A Kuṇapában¹¹⁵, a bomló tetemek és ganéj mocsarában, fehér testű, fekete fejű nyaṅkuṭā¹¹⁶ férges csontig rágják őket.

(3) Amikor a Kṣuramārga¹¹⁷ pengékkel borított útján mennek, húsukat, bőrüket lehántják. Az Asipattravanában¹¹⁸, a kardlevelű fák erdejében, éles pengék hullanak alá, és vágják le tagjaikat, majd vörösesbarna kutyák marcangolják szét őket. Amikor az Ayaḥśālmālīvana pokolban a tizenhat hüvelyknyi hegyes vastüskékkel borított *sālmali* fára másznak, a lefele lógó tüskék rájuk hullanak, a felfelé állók felnyársalják őket, s vascsőrű madarak tépik ki szemüket. E három pokol a fegyverek hullása és más hasonlóságai miatt tulajdonképpen egynek tekinthető.

(4) A negyedik a Vaitaraṇī folyó¹¹⁹, melyet forró víz és hamu keveréke tölt meg, partját pedig fegyveres örök vigyázzák. Az ide kerültek hiába járnak benne fel-alá, vagy próbálnak a partjára kijutni, megfőnek, és az (örök) ütök-verik őket.

E poklok a nagy poklokat árkokként veszik körbe.

111 „Összezúzás”, tib. *bsdus ’joms*.

112 „Fekete Fonal”, tib. *thig nag*.

113 „Újraéledés”, tib. *yang sos*.

114 „Parázsvérem”, tib. *me ma mur*.

115 tib. *ro myags*.

116 tib. *’bu mchu rnon po*.

117 „Borotvapengék Útja”, tib. *spu gri’i sos gtams pa’i lam po che*.

118 tib. *lo ma ral gri lta bu’i nags khrod*.

119 „Gázló nélküli folyó”, tib. *chu bo rab med*.

A nyolc hideg pokol, az Arbuda¹²⁰, a Nirarbuda¹²¹, az Aṭaṭa¹²², a Huhuva¹²³, a Hahava¹²⁴, az Utpala¹²⁵, a Padma¹²⁶ és a Mahāpadma¹²⁷, a nagy (forró) poklok szomszédságában vannak.

A hideg poklok elnevezései a szakadatlan hidegtől szenvedő lények testét borító keléseknek és az általuk kiadott hangoknak felelnek meg.

Azt kérde, hogyan lehet elegendő hely Jambudvīpa alatt az ily nagy kiterjedésű Avīci pokolnak? Úgy mondják, a kontinensek, mint a gabonarakás alkotják a széles alapot, és a nagy óceán körülöttük folyik körbe.

Bár a tizenhat pokol a közös karma következtében keletkezett, az egyéni poklok¹²⁸ az egyének karmájából fakadnak. Ezeknek számos fajtája van, s elhelyezkedésük sem meghatározott.

A négy sziget keletkezését, fennállásának időtartamát, valamint a pokollakók, a szellemek és az állatok szenvedéseit és élethosszát részletesen a *Smṛtyupasthānasūtrā*ban lásd.

[Az *asurák*¹²⁹]

Az *asurák*: A Sumeru-hegy tengerpartjától számítva 11 000 „méröld” mélységben, egy hasadéknál található Tiṣya¹³⁰ város, ahol az *asurák* fejedelme, Rāhu¹³¹ és kísérete él. Innen 11 000 „méröld” távolságra, Tārāmālā¹³² városban, lakik a Dāmakaṇṭhānak¹³³ nevezett *asura* és kísérete. Innen 11 000 „méröld” távolságra fekvő, Erődítmény¹³⁴

120 „Hólyagos”, tib. *chu bur can*.

121 „Felszakadó hólyagos”, tib. *chu bur rdol ba*.

122 „Fogvacogtató”, „tib. so tham tham pa.

123 tib. *a chu zer ba*.

124 tib. *kyi hud zer ba*.

125 „Vízililiom”, tib. *utpala ltar gas pa*.

126 „Lótusz”, tib. *pad ma ltar gas pa*.

127 „Nagy lótuusz”, tib. *padma ltar cher gas pa*.

128 tib. *nyi tshe ba'i dmyal ba*.

129 „félistenek” vagy „titánok”, tib. *lha ma yin*.

130 „Fényes”, tib. *'od ldan*.

131 tib. *sgra gcan 'dzin*.

132 „Csillagfűzér”, tib. *skar phreng*.

133 „Nyakláncos”, tib. *mgul phreng can*.

134 tib. *brtan pa*. A szanszkrit alak ismeretlen.

nevű városban lakik Praskandin *asura* fejedelem és kísérete. Innen 11 000 „méröld” távolságra, Gambhīra¹³⁵ városában lakik az *asura* fejedelem, Vemacitrin¹³⁶ és kísérete.

[Az istenek]

Ami az isteneket¹³⁷ illeti, a Vágyak Birodalmában hat, a Formák Birodalmában tizenhat, a Forma Nélküli Birodalomban pedig négy fajtájuk van.

A Vágyak Birodalmához tartozó hat istenségtípus a következő: A Sumeru-hegy első lépcsőjén laknak a *karoṭapāṇi*¹³⁸ istenségek, második lépcsőn a *mālādhārāk*¹³⁹, harmadik lépcsőn a *sadāmāda*¹⁴⁰ istenek. A Yugandhara-hegy északi oldalának csúcsán, Alakavati¹⁴¹ nevű palotájában lakik a nagy király, Vaiśravaṇa¹⁴², *yakṣa* seregének kíséretével.

Keleten, Dhṛtarāṣṭra¹⁴³ nevű városában lakik a nagy király, Dhṛtarāṣṭra¹⁴⁴, *gandharva*¹⁴⁵ serege kíséretével. Nyugaton, Viśvarūpa¹⁴⁶ városban, *nāgāk* seregétől körülvéve uralkodik Virūpākṣa¹⁴⁷ nagy király. Délen, a Virūḍhakának¹⁴⁸ nevezett városban Virūḍhaka király lakik, *kumbhāṇḍa*¹⁴⁹ serege kíséretével együtt. Továbbá, a Sumeru-hegy négy lépcsője, a Hét Arany Hegylánc, a Nap, a Hold, a csillagok, a vashegylánc, Jambudvīpa hegyei és gyümölcsfái mind a Négy Nagy Királyhoz tartozó istenek lakhelyei. Ezeket összefoglalóan a Négy Nagy Király birodalma istenségeinek¹⁵⁰ hívják. Életük hossza ötszáz év, melyből egyetlen nap ötven emberi évnek felel meg. Testük mérete egynegyed „hallótáv”.

135 „Mélységes”, tib. *zab pa*.

136 „Pompás Öltözékű”, tib. *thag bzangs ris*.

137 szkt. *deva*, tib. *lha*.

138 „Kezükben edényt tartók”, tib. *lag na gzhong thogs*.

139 „Füzért tartók”, tib. *phreng thogs pa*.

140 „Örökké bódult”, tib. *rtag myos pa*.

141 „Copfos”, tib. *lcang lo can*.

142 tib. *rnam thos kyi bu*.

143 tib. *yul 'khor bsrung*.

144 tib. *yul 'khor bsrung*.

145 tib. *dri za*. Az ind hitvilág egyik alacsonyabb rendű istensége. Repülni tudó zenészek és énekesek, akik fához és a virágokoz kapcsolódnak és illatokkal táplálkoznak.

146 „Változatos Alakú”, tib. *sna tshogs gzugs*.

147 „Rossz Szemű”, tib. *mig mi bzang*.

148 „Nemes Születésű”, tib. *'phags skyes po*.

149 tib. *grul bum*. Az ind hitvilág törpeszerű, állatfejű, és gyakran rosszindulatú keveréklényei.

150 tib. *rgyal chen ris bzhi'i lha*

A Harminchárom Istenség a Sumeru-hegy csúcsán lakik, ahol az istenek urának, Śakrának a palotája, a Vaijayanta áll. Itt az *asurák* lánya, Śaci¹⁵¹ és az *apsarasok*¹⁵² fáradhatatlanul érzéki örömmel szórakoztatják őket.

Itt van továbbá Supraṭiṣṭhita¹⁵³, (Śakra) harci elefántja és Airāvāṇa¹⁵⁴, a háts-elefántja, és a kettő körül hét-hét „mér földre” 8000 elefánthajcsár. Bālāha¹⁵⁵, a lovak királya is itt él, 8000 lovással együtt.

A (harminchárom) fő istenség a nyolc Vasu¹⁵⁶, a tizenegy Rudra¹⁵⁷, a Nap tizenkét istene¹⁵⁸ és a két ifjú Aśvin¹⁵⁹, azaz Indra¹⁶⁰, az istenek fejedelme, és harminchárom vazallusa; ezért is nevezik őket a harmincháromnak.

Az istenek fiai gondtalanul hódolnak itt az érzéki örömeknek. (Ám egyszer csak) e szavak zökkentik ki őket gondtalanságukból:

„Isteni sarjak! Minden, ami teremtett¹⁶¹ mulandó,
minden tudati szennyeződés boldogtalanság¹⁶²,
minden jelenség¹⁶³ önlét nélküli¹⁶⁴,
a nirvána minden megnyugvása.
Miért hát e gondtalanság?”

Továbbá:

„Az *asurák* serege támadással fenyeget!
Ó, az istenek győznek, az *asurák* elbuknak!”

151 tib. *bde sogs ma*.

152 tib. *lha'i bu mo* („az istenek lányai”). Néha „égi szüzeknek” is nevezik őket. Táncsal, énekkel és egyéb érzéki örömmel szórakoztatják az isteneket.

153 tib. *rab brtan*.

154 tib. *sa srung gi bu*.

155 tib. *sprin gyi shugs can*.

156 szkt. *aṣṭavasū*, tib. *nor lha brgyad*.

157 „haragvó”, tib. *drag po*.

158 tib. *nyi ma bcu gnyis*.

159 szkt. *aśvinīkumārau*, tib. *tha skar gyi bu gzhon nu*.

160 tib. *dbang po*.

161 szkt. *saṃskṛta*, tib. *'dus byas*.

162 szkt. *duḥkha*, tib. *sduḡ bsngal*.

163 szkt. *dharma*, tib. *chos*.

164 szkt. *anātmā*, tib. *bdag med pa*.

E szavakkal szólít a fenyegetés elhárítására az istenek dobja, a *Dharmoccaya¹⁶⁵, amely (szintén a harminchárom istenség mennyországában) van.

A városok, paloták, ligetek, földek, lakhelyek, a Kalpavṛkṣa Fa, a tanácshely, a kőlap és a többi ekképpen kifejtésre került.

Ami élethosszukat illeti, ezer évig élnek, amelyből egyetlen nap száz emberi évnek felel meg. Testük mérete fél „hallótáv”.

Felettük élnek a *yāma* istenek. Azért nevezik őket *yāmának* („küzdelmektől mentesnek”), mert amíg a Harmichárom Istenség világáig az istenek az *asurákkal* küzdenek, azon túl ez a harc megszűnik. Élethosszuk kétezer év, amelyből egyetlen nap kétszáz emberi évnek felel meg. Testük mérete háromnegyed „hallótáv”.

Innen felfelé haladva, a *tuṣitának* („örvendező”) nevezett istenek¹⁶⁶ mennyországa van. Azért nevezik őket így, mert itt az oltalmazó Maitreya¹⁶⁷ világi és vallási kormányzatában a *mahāyāna* tanításoknak örvendeznek. Életük hossza négyezer év, amelyből egyetlen nap négyszáz emberi évnek felel meg. Testük mérete egy „hallótáv”.

Innen felfele haladva, a *nirmāṇarati* („teremtésüknek örvendő”) istenek vannak, akik a saját teremtéseik gazdagságában lelik örömüket; ezért nevezik őket így. Ami élethosszukat illeti, egyetlen napjukat nyolcszáz emberi évvel számítva, nyolcezer esztendeig élnek. Testük mérete egy és egynegyed „hallótáv”.

Ezek felett a *paranirmitavaśavartina* („mások teremtései felett rendelkező”) istenségek laknak, akik a mások által teremtett javak felett rendelkeznek; ezért nevezik őket így. A *paranirmitavaśavartina* istenek vezére Kāmeśvara¹⁶⁸, a gonosz Māra¹⁶⁹. Életük hossza, egyetlen napjukat 1600 emberi évvel számítva, 16 000 év. Testük hossza másfél „hallótáv”.

Ezeket együttesen a Vágybirodalom Hat Istenségeinek nevezik. Az Avīci pokoltól a *paranirmitavaśavartina* istenek mennyországáig a világot a Vágyak Birodalmának¹⁷⁰ nevezik, mivel az érzéki örömök, a szexualitás és az anyagi táplálék utáni vágyakozás jellemzi.

Ami a Formák Birodalmának istenségeit illeti, azokat a Négy Elmélyedés alkotja: az Első, Második, Harmadik és a Negyedik Elmélyedés.

165 tib. *chos kyis mtho ba*. Az istenek dobjának ez a neve csak ebben a forrásban fordul elő. Másutt a Dharmoccaya a Tuṣita mennyország egyik palotájának a neve.

166 tib. *dga' ldan pa'i lha*.

167 tib. *byams pa*. Az eljövendő Buddha.

168 „a vágyak ura”, tib. *'dod pa'i dbang phyug*.

169 szkt. *mārapāpiyān*, tib. *bdud sdig can*.

170 szkt. *kāmadhātu*, tib. *'dod pa'i khams*.

Az Első Elmélyedés három (istenség világból) áll: a Brahmāt kísérőkből, Brahmā minisztereiből és a Nagy Brahmából¹⁷¹. Élethosszuk pedig: a Brahmāt kísérőknek egy nagy világekorszak negyede; Brahmā minisztereinek egy világekorszak fele; Nagy Brahmának pedig egy nagy világekorszak háromnegyede. Testhosszuk sorban: fél mérföld, egy mérföld, másfél mérföld.

Felettük a Második Elmélyedés istenségei élnek, akiknek szintén három fajtájuk van: a *parittābha*¹⁷², az *apramāṇābha*¹⁷³, és az *ābhāsvara*. Ami az élethosszukat illeti, a *parittābháké* két nagy világekorszak, az *apramāṇābháké* négy világekorszak, az *ābhāsvaráké* nyolc világekorszak. Testhosszaik: a *parittābháké* két „méröld”, az *apramāṇābháké* négy „méröld”, az *ābhāsvaráké* nyolc „méröld”.

Felettük élnek a Harmadik Elmélyedés istenségei, akiknek szintén három fajtájuk van: a *parittaśubha*¹⁷⁴, az *apramāṇaśubha*¹⁷⁵ és a *śubhakṛtsna*¹⁷⁶. Az élethosszuk: a *parittaśubháké* 16 világekorszak, az *apramāṇaśubháké* 32 világekorszak, a *śubhakṛtsnáké* 64 világekorszak. Testméreteik: a *parittaśubháké* 16 „méröld”, az *apramāṇaśubháké* 32 „méröld”, a *śubhakṛtsnáké* 64 „méröld”.

Felettük a Negyedik Elmélyedés istenségei vannak, akiknek nyolc fajtája van. Az *anabhraka*¹⁷⁷, a *punyaprasava*¹⁷⁸ és a *bṛhatphala*¹⁷⁹ (istenségek mennyországai) képezik a hétköznapi lények (számára elérhető) három „helyet”; az *avṛha*¹⁸⁰, az *atapa*¹⁸¹, a *sudṛśa*¹⁸², a *sudarśana*¹⁸³ és az *akaniṣṭha*¹⁸⁴ (istenségek mennyországai) alkotják a nemes (lények számára elérhető) öt „helyet”. Az utóbbiakat úgy is nevezik, hogy a Tiszta Földek¹⁸⁵ öt istenségei. Ami élethosszukat illeti, az *anabhrakák* 125 világekorszakig,

171 szkt. *mahābrahmā*, tib. *tshangs pa chen po*.

172 „gyengébb fényű”, tib. *'od chung*.

173 „határtalan fényű”, tib. *tshad med 'od*.

174 „kisebb erényű”, tib. *dge chung*.

175 „határtalan erényű”, tib. *tshad med dge*.

176 „tökéletes erényű”, tib. *dge rgyas*.

177 „felhőtlen”, tib. *sprin med*.

178 „erényszülte”, tib. *bsod nams skyes*.

179 „nagy gyümölcs”, tib. *'bras bu che ba*.

180 „nem nagy”, tib. *mi che ba*.

181 „viszontagság nélküli”, tib. *mi gdung ba*.

182 „gyönyörű kinézetű”, tib. *gya nom snang ba*.

183 „világosan látó”, tib. *shin tu mthong*.

184 „legfelső”, tib. *'og min pa*.

185 szkt. *śuddhāvāsa*, tib. *gtangs ma ris*

a *puṇyaprasavák* 250 világekorszakig, a *br̥hatphalák* 500 világekorszakig, az *avṛhák* 1000 világekorszakig, az *atapák* 2000 világekorszakig, a *sudṛsák* 4000 világekorszakig, a *sudarśanák* 8000 világekorszakig, az *akaniṣṭhák* 16 000 világekorszakig élnek.

A testméretük: az *anabhrakák* 125, a *puṇyaprasavák* 250, a *br̥hatphalák* 500, az *avṛhák* 1000, az *atapák* 2000, a *sudṛsák* 4000, a *sudarśanák* 8000, az *akaniṣṭhák* pedig 16 000 „mér föld” hosszúak.

Brahmā kísérőitől az *akaniṣṭhák* (lakta mennyországig) a Formák Birodalmának nevezik, ugyanis itt a vágyakhoz való kötődés már megszűnt, ám a formákhoz való ragaszkodás még nem.

A Forma Nélküli Birodalomban (a lények) testtel nem rendelkeznek, így „helyek” és testméretek sincsenek, de a tudat összpontosítása alapján négy terület van: a Végtelen Tér¹⁸⁶, a Végtelen Tudatosság¹⁸⁷, a Semmilyenység¹⁸⁸, és a Sem Észlelés, Sem nem Észlelés¹⁸⁹ területei¹⁹⁰.

Ami az élethosszukat illeti, a Végtelen Tér területén 20 000 nagy világekorszakig, a Végtelen Tudatosság területén 40 000 világekorszakig, a Semmilyenység területén 60 000 világekorszakig, a Sem Észlelés, Sem Nem-Észlelés területén 80 000 világekorszakig élnek. Ezt a négyet a Forma Nélküli Birodalomnak nevezik, mivel ugyan a formákhoz való ragaszkodás megszűnt, a forma nélkülihez való kötődés megmaradt.

[A világekorszakok]

Azt kérdezed, ha e lények élethosszát években és világekorszakokban mérik, akkor ezek milyen hosszúak? A legkisebb időtartam egyetlen „pillanat”¹⁹¹, ennek százhuszszorosát „másodpercnek”¹⁹² nevezik; 60 „másodperc” egy „perc”¹⁹³; 30 „perc” egy „óra”¹⁹⁴; 30 „óra” egy nap; abból 30 egy hónap; abból 12 pedig egy év.

186 szkt. ākāśānantya, tib. *nam mkha' mtha' yas*.

187 szkt. vijñānānantya, tib. *rnam shes mtha' yas*.

188 szkt. ākiñcanya, tib. *ci yang med pa*.

189 szkt. naivasamjñānāsaṃjñā, tib. *'du shes med 'du shes med min*.

190 szkt. āyatana, tib. *skye mched*.

191 szkt. kṣaṇika, tib. *skad cig ma*.

192 szkt. tatkṣaṇa, tib. *de'i skad cig*.

193 szkt. lava, tib. *thang cig*.

194 szkt. muhūrta, tib. *yud tsam*.

Hatféle világkorszak¹⁹⁵ van: a köztes világkorszak¹⁹⁶, a keletkezés korszaka¹⁹⁷, a fennállás korszaka¹⁹⁸, a megsemmisülés korszaka¹⁹⁹, a semmi korszaka²⁰⁰ és a nagy világkorszak²⁰¹.

Ezek közül a köztes korszak pedig: A keletkezés korszaka alatt a Jambudvīpán élő emberek mérhetetlen hosszú élete 80 000 évre csökkent. Azt az időszakot, amikor az életük hossza 80 000 évről 10 évre csökkent, az első köztes világkorszaknak nevezzük. Az innen 80 000 évre növekvő, majd újra 10 évre csökkenő (emberi élethossz) ciklusait köztes periódusoknak²⁰² nevezik. Ebből 18 van, és ezeket a 18 köztes korszaknak nevezik. Ezután, amikor tízről újra 80 000-re (emelkedik az emberek élethossza), ez az utolsó köztes korszak. Ennek megfelelően, az első köztes korszakkal, a 18 köztes periódussal, és az utolsó köztes korszakkal együtt 20 köztes korszak van.

(Az emberi élethossz) növekedési periódusában születnek meg a (Dharma) kerekét forgató, egyetemes uralkodók, akik az érző lényeket a Dharma törvényével védik. Csökkenésekor pedig tökéletes buddhák jönnek el a világba, és vezetik az érző lényeket. Mind a növekedés, mind a csökkenés periódusaiban *pratyekabuddhák*²⁰³ jelennek meg a világban, és az érző lények számára megteremtik az érdemszerzés lehetőségét.

A húsz köztes korszakból (álló) fennállás (korszakát) követő megsemmisülés (korszakának) kezdetén, a fizikai világban először az Avīci pokolba való újraszületéseknek szakad vége. Az ide születettek halálukkor, ha karmájuk erejét veszítette, más létformában²⁰⁴ születnek újra, azok pedig, akik (karmája) nem veszítette erejét, magasabb poklokban, vagy más világrendszerek poklaiban születnek újra.

Az Avīci pokol kiürül, majd a magasabban fekvő poklok is kiürülnek, s a lények szellemként születnek újra. Ezután ugyanígy a szellemek és az állatok világa is kiürül. Az emberekben, a Kuruban élők kivételével, és a Vágybirodalom istenségeiben önmagától létrejön az elmélyedés, és (haláluk után) az Első Elmélyedésbe születnek újra.

195 szkt. *kalpa*, tib. *bskal pa*.

196 szkt. *antarakalpa*, tib. *bar gyi bskal pa*.

197 szkt. *vivartakalpa*, tib. *chags pa'i bskal pa*.

198 szkt. *vivartasthāyikalpa*, tib. *gnas pa'i bskal pa*.

199 szkt. *saṃvartakalpa*, tib. *'jig pa'i bskal pa*.

200 szkt. *saṃvartasthāyikalpa*, tib. *stongs pa'i bskal pa*.

201 szkt. *mahākalpa*, tib. *bskal pa chen po*.

202 tib. *bar gyi khug pa*.

203 tib. *rang sangs rgyas*. Olyan lények, akik önmaguktól érték el a megvilágosodást, azonban az ahhoz vezető utat nem képesek másoknak megfelelően megtanítani.

204 szkt. *loka*, tib. *'gro ba*.

A Kuruban élők először a Vágyak Birodalmának isteneivé születnek, majd eljutnak az Első Elmélyedés tudatosságáig, és utána az Első Elmélyedésben születnek újra.

Az Első Elmélyedésben élők tudatában önmagától létrejön Második Elmélyedés, és haláluk után a Második Elmélyedésben születnek újra. Ekképpen, (a világrendszer) az Avīci pokoltól Brahmā világáig kiürül; ez alatt 19 köztes korszak telt el.

Ezután a négy kontinensen hét Nap kel fel, és eső nem hull. Az első Nap a vízzel élő gyümölcsfákat és az erdőket szárítja ki; a második a forrásokat és a patakokat; a harmadik a Gangeszt és a többi nagy folyót; a negyedik az Anavatapta-tavat; az ötödik (a külső) óceánt szárítja térdig érővé; a hatodik kiszárítja a külső óceán maradékát is; a hetedik pedig az egész fizikai világot egy lángnyelvként fellobbantja. Az Avīci pokoltól Brahmā világáig az világrendszert elemésztí a tűz. Ez egy köztes korszakig tart, így a világrendszer hús köztes korszakból áll. Ezt követi az üresség korszaka, amely szintén hús köztes korszakon át van az üresség állapotában. Ennek megfelelően, a keletkezés, a fennállás, a megsemmisülés és az üresség korszakai nyolcvan köztes korszakból állnak. Ezeket együtt a nagy világkorszaknak nevezik. Így mérik Brahmā kísérőinek és a többinek az idejét.

A világ háromféleképpen semmisül meg: a tűz által, a víz által és a szél által.

A tűz általi megsemmisülés: A fentebb leírt megsemmisülést követően (a világrendszer) hétszer egymás után újra létrejön (és mindegyiket a tűz pusztítja el). Ezután a víz semmisíti meg, egészen a Második Elmélyedésig (a következőképpen).

Az *ābhāsvara* istenek világában hatalmas gomolyfelhő keletkezik. Eső zúdul le belőle, és megsemmisíti a világot, mint a sót, ami feloldódik a vízben, majd felszárad magától.

A víz általi megsemmisülést követően, ahogyan korábban, a világrendszert hétszer tűz semmisíti meg, majd ismét a víz pusztítja el. Ugyanígy, minden hét tűz általi megsemmisülést egy víz általi követ.

Hét víz általi pusztulást követően, ismét hét tűz általi pusztulás következik, majd az újból létrejövő világrendszert a szél semmisíti meg, és ez a Harmadik Elmélyedésig pusztítja el a világot. A pusztító szél még a hegyek királyát, a Sumerut is képes elsöpörni, a világ többi részét megsemmisítő szelek ehhez képest említésre sem méltók.

A Negyedik Elmélyedésre a külső világ pusztulásának nincsen hatása; itt a lények születésükkor isteni palotával²⁰⁵ együtt jönnek világra, s halálukkor az isteni palotával együtt pusztulnak el.

Ezzel a fizikai világra és az ebben élő érző lényekre, keletkezésükre, fennállásukra és megsemmisülésükre vonatkozó első kérdés kifejtésre került.

205 szkt. *vimāna*, tib. *gzhal yas khang*.

MÁSODIK RÉSZ

Válasz a (három) drágakő jelentését (illető) kérdésre.

(1.) A Buddha drágakő meghatározása. A *Mahāyānottaratantrában*²⁰⁶ (ez áll):

**Leborulok előtted, aki önmagadtól teljesen felébredtél a kezdet, közép és vég nélkül való, nyugalomban lévő buddhaságra;
aki felébredvén, megmutattad a félelem nélküli, örök utat, hogy a tudatlanok is megtudhassák;
a bölcsesség és a könyörületeség legkiválóbb kardját és vajróját forgatva csírájában elvágta a szenvedést;
és ledöntötte a különféle nézetek sűrűjébe burkolt kétely falát.**

Azt kérded, mit tanít ez (a vers)?

**Nem-teremtett²⁰⁷, erőfeszítés nélküli²⁰⁸ és külső feltételektől független;
bölcsességgel, együttérzéssel és (természetfeletti) erővel bír;
és kétféleképpen jótékony a buddhaság.**

Ez (a vers) a nyolcféle tulajdonsággal bíró buddhaságról beszél tömören. Azt kérded, mi ez a nyolc tulajdonság? A nem-teremtettség; az erőfeszítéstől való mentesség; a külső feltételektől független, teljes megvilágosodás; a bölcsesség; az együttérzés; a (természetfeletti) erő; az önmaga üdvének²⁰⁹ beteljesítése; és a mások üdvének²¹⁰ beteljesítése.

Természeténél fogva kezdet, közép és vég nélküli, ezért nem-teremtett. Anyugalomban levő *dharm*-testtel²¹¹ bír, ezért erőfeszítés nélkülinek mondják. Mindenki csak önmaga által ismerheti fel, így külső feltételek segítségével nem felismerhető. Ekképpen, a háromszoros felismerés miatt bölcsesség, az út megmutatása miatt pedig együttérzés. Erő, mivel a bölcsességgel és

206 A mű címe röviden *Uttaratantra*, illetve másképpen *Ratnagotravibhanga*. (tib. *Theg pa chen po'i rgyud bla ma'i bstan bcos*, D4024). A fejezet voltaképpen nem más, mint Asaṅga e műhöz készített autokommentárjának, az *Uttaratantraśāstravyākhyānak* (tib. *Theg pa chen po'i rgyud bla ma'i bstan bcos rnam par bshad pa*, D4025) az első fejezetéből kiemelt idézetek sora. A fordításban vastagon szedtem az *Uttaratantra* alapverseit (*kārikā*) és behúzással a kommentár szövegét.

207 szkt. *asaṃskṛta*, tib. 'dus ma byas.

208 szkt. *anābhoga*, tib. *lhun gyis grub pa*.

209 tib. *rang gi don*.

210 tib. *gzhan gyi don*.

211 szkt. *dharmakāya*, tib. *chos kyi sku*.

az együttérzéssel megszünteti a szenvedést és a tudati szennyeződések. Az önmaga üdve a három előbbinek, a mások üdve pedig a három utóbbinak köszönhető.

A nem-teremtett a teremtett ellentétjeként értendő. Teremtettnek mondják azt, amelynek a keletkezése, a fennállása és a megsemmisülése is észlelhető. Ezek híján a buddhaságra úgy kell tekinteni, mint ami kezdet, közép és vég nélküli, s a nem-teremtett *dharm*-testből áll. Erőfeszítések nélküli, ugyanis minden fogalmi kiterjesztés²¹² és téves megkülönböztetés²¹³ tökéletes nyugalmi állapotban van. Mivel csak az önmagából fakadó bölcsesség számára ismerhető fel, külső feltételek által nem felismerhető (az *udaya* szó itt „teljes felismerést” jelent és nem pedig „keletkezést”). Így, bár nem-teremtett és nem-aktív jellegű, a *tathāgataság*²¹⁴ miatt a Buddha összes cselekedete mégis erőfeszítés nélkül, akadálytalanul és szakadatlanul végbemegy, amíg a létkörforogatag fennáll.

Így, anélkül, hogy bárki mástól hallott volna a valóban csodálatos és elképzelhetetlen tárgyról, a buddhaságról, önmagától, vagyis mester segítsége nélkül, az önmagából fakadó bölcsesség által ébredt teljesen és tökéletesen rá annak szóban kifejezhetetlen természetére. Majd, hogy erre másokat is ráébresszen, akik e felismeréssel nem bírnak, s születésüktől fogva vakok, megmutatta számukra a felébredéshez vezető utat. Úgy kell tehát felfogni, hogy (a Buddha) felülmúlhatatlan tudással és könyörületességgel bír. Az ehhez vezető út félelem nélküli, ugyanis túl van e világon; s e világon túli, mert soha vissza nem fordul. A kard és a *vajra* két példája sorban arra utal, hogy a *tathāgata* bölcsessége és könyörületessége képes mások szenvedését és tudati szennyeződéseit²¹⁵ gyökerestül megsemmisíteni. A szenvedés gyökere pedig röviden bármi, ami a (létkörforogatag) világaiban névként és formaként létrejön. A tudati szennyeződések gyökere pedig bármilyen meggyőződés vagy kétely, amely az átmeneti jellegű összetevőkből álló (egyén képzetéhez) való ragaszkodásból fakad. Ezek közül a névből és formából álló szenvedést pedig, keletkező jellege miatt, úgy kell felfogni, mint a csírárt, s mivel ezt elvágja, a *tathāgata* bölcsességének és könyörületességének erejét a kard jelképezi. A meggyőződések és kételyek alkotta, s a helyes nézet kialakítása során

212 szkt. *prapañca*, tib. *spros pa*

213 szkt. *vikalpa*, tib. *rnam par rtoḡ pa*

214 szkt. *tathāgata*, tib. *de bzhin gshegs pa*. A *tathāgata* „úgy távozott vagy úgy érkezett” a Buddha gyakori jelzője és szinonimája.

215 szkt. *kleśa*, tib. *nyon mongs pa*. A tudati szennyeződéseknek többfajta rendszerezése is létezik. A *mahāyāna* szövegekben legtöbbször három (ragaszkodás, harag, zavarodottság), öt, illetve hat alapvető mérgező „érzelemmel” találkozhatunk. Az utóbbi szerint ezek a ragaszkodás, a harag, a gőg, a zavarodottság, a kétely és a meggyőződés.

elhagyandó tudati szennyeződések hétköznapi gondolkozással nehéz felfogni és nehéz átlátni, így az olyan, mint a sűrű erdővel körülvett falat ledönteni. Ennek ledöntése miatt a *tathāgata* bölcsességét és könyörületességét a *vajra* példájához hasonlóan értsd.

A *tathāgata* itt elmondott hat tulajdonságának, ugyanebben a sorrendben bemutatott, részletes elemzését a *Sarvabuddhaviśayāvatārajñānālokaḥkāraśūtrā*ban lásd, amelyben ez áll:

„Ó Mañjuśrī! „Nem keletkezik és nem szűnik meg” – ez a *tathāgata*, az *arhat*²¹⁶, a teljesen tökéletes buddha leírása.”²¹⁷

Ez először is azt tanítja, hogy a *tathāgata* jellege a nem-teremttség. Ezt követően pedig, kezdve Śakrának a makulátlan smaragd földön való visszatükröződésével, kilenc példát (hoz fel), s ezek jelentéseit illetően elmondja:

„Ó Mañjuśrī! Ekképpen, a *tathāgata*, az *arhat*, a teljesen tökéletes buddha nem mozdul, nem képzeleg, nem „terjeszt ki”, nem gondolkodik, és nem alkot fogalmakat. Mentés a gondolatoktól, mentes a fogalmaktól, mentes a képzelettől, tudata nem irányul tárgyra; békés, és mentes a keletkezéstől és az elmúlástól. Nem látható, nem hallható, nem lehet megszagolni, nem lehet megízlelni, nem lehet megérinteni. Nincsenek jellegzetességei, nem ismer meg, és nem lehet megismerni.”²¹⁸

– ezekkel és más szavakkal magyarázza a teljes nyugalom jellegzetességeit. Mivel a saját cselekedeteiben minden fogalomalkotás és fogalmi kiterjesztés nyugalomban van, ezért ez azt is megmagyarázza, hogy a *tathāgata* erőfeszítések nélküli. A szöveg fennmaradó része ezután (kilenc) példával ábrázolja, hogy (a Buddha) a minden jelenség végső természetéről való teljes és tökéletes megvilágosodását nem külső feltételek segítségével érte el. Ezt követően pedig bemutatja a *tathāgata* tizenhatfajta megvilágosodását, majd végül elmondja:

„Ó Mañjuśrī! Amikor (a Buddha) teljesen és tökéletesen ráébredt arra, hogy minden jelenségnek „olyan” a természete, meglátta, hogy a *dharm*a-szféra érző lényei tisztátalanok, nem szeplőtlenek és tökéletlenek²¹⁹, és így a *tathāgata* könyörületessége, amit „változatos játéknak”²²⁰ neveznek, minden érző lény felé kifejeződik.”

216 „Méltó”. tib. *dgra bcom pa*. A korai buddhizmusban a legmagasabb szellemi szintet elért gyakoroló, de a szó a Buddha egyik érényeként is használatos.

217 *Sangs rgyas thams cad kyi yul la 'jug pa'i ye shes snang ba'i rgyan*, D100 (47. kötet) f. 278v.

218 uo. f. 280r.

219 A szútrában azonban épp az ellenkezője van: „tiszták, makulátlanok és mentesek a tudati szennyeződésektől”.

220 szkt. *vikrīḍita*, tib. *rnam par brtse ba*.

Ezt azt állítja, hogy a *tathāgata* bölcsességgel és könyörületességgel bír. A (mondatban) az, hogy „minden jelenségnek „olyan” a természete”, ahogyan az már korábban (a szútrában) kifejtésre került, a lényeg nélküli természetükre (vonatkozik). A „teljesen és tökéletesen megvilágosodott” azt jelenti, hogy a valóságnak megfelelő, nem-fogalmi buddha bölcsesség által ismerte meg (a jelenségeket). Az „érző lények” a (megvilágosodást) biztosan, nem biztosan, és biztosan nem (elérő) halmazokból álló (személyeket jelenti). A „*dharm*-szféra”²²¹ az (érző lények) *tathāgata* természete²²², amely nem különbözik a (Buddha) saját természetétől. A „meglátta” azt jelenti, hogy (az érző lényekben meglévő buddha-természet) minden jellegzetességét a Buddha makulátlan szemével látta. A „tisztátalan” a hétköznapi, egyszerű lényekre vonatkozik, akiknek a tudatát szennyeződések homályosítják el. A „nem makulátlanok” a *śrāvakákra*²²³ és a *pratyekabuddhá*kra vonatkozik, akiknek (a tudatát) téves ismereteik homályosítják el. A „tökéletlenek” a bódhiszattvák, akik az előző kettő (homály) bármelyikének maradványaival bírnak. (A könyörületessége) „változatos játék”, mert (az érző lények) tanítása sokféle tökéletes eszközzel és úton megy végbe. „Az érző lények felé kifejeződik” azt jelenti, hogy mivel teljesen és tökéletesen ráébredt arra, hogy minden érző lény (a Buddhával) azonos természetű, (megszületett benne) a szándék, hogy ők is felismerjék saját végső valóságukat. Ezután felülmúlhatatlan bölcsességétől és könyörületességétől vezérelve hozzálátott a páratlan Dharma kerekének megforgatásához, s e tevékenységét azóta is szakadatlanul folytatja. Ezt pedig úgy kell érteni, mint (a Buddha) e kettő (a bölcsesség és a könyörületesség) általi, mások üdvét szolgáló erejét.

Itt, a *tathāgata* hat minősége közül sorrendben az első három (a nem-teremtett stb.) a saját maga üdvének beteljesítése, a fennmaradó három (a bölcsesség stb.) pedig a mások üdvének beteljesítése. Ugyanakkor, mivel a bölcsességből fakad a végső állandóság és a teljes megnyugvás, melyek alapvető minőségei az ön-megvilágosodásnak, így az a saját maga üdvének beteljesítéseként is felfogható. S mivel a könyörületesség és az erők az alapvető minőségei a felülmúlhatatlan nagy Dharma-kerek elindításának, a mások üdvének beteljesítését jelentik.

(2.) Mivel a Dharma drágaköve a Buddha drágakövéből származik, közvetlenül utána következik az arra vonatkozó vers:

221 szkt. *dharmadhātu*, tib. *chos dbyings*.

222 szkt. *tathāgatagarbha*, tib. *de bzhin gshegs pa'i snying po*.

223 tib. *nyan thos*. A *śrāvaka* vagy „hallgató” a buddhizmus korai iskoláinak, a mahájána hívek által hínájánának nevezett hagyományok követőit jelöli.

**Leborulok a Dharma Napja előtt, amely nem nemlétező, s nem létező, sem pedig (egyszerre) nem létező és nem nemlétező, de nem is más, mint létező és nemlétező;
kifürkészhetetlen és a szavakon túli, nyugalomban levő, s az egyénben önmagától tudatosuló;
makulátlan fénysugár, amely ha rávetül valahova, ott a ragaszkodást, a gyűlöletet és a sötétséget maradéktalanul megsemmisíti.**

Mit tanít ez (a vers)? – ha kérded:

Elgondolhatatlan, nem-kettős és nem-fogalmi, tisztán ragyogó ellenszer, amely mentes a ragaszkodástól, s a két igazság jellemzi; ez a Dharma.

Ez (a vers) a nyolc minőségből álló Dharma drágakövéreől beszél tömören. Mi ez a nyolc minőség? – ha kérded: elgondolhatatlan, nem-kettős, nem-fogalmi, tiszta, megnyilvánult, ellenszerként hat, mentes a ragaszkodástól és egyben oka a ragaszkodástól való mentességnek.

A ragaszkodástól való mentesség a megszűnés és az út két igazságából áll, amelyek sorban szintén három-három minőségükről ismertek.

A sorrendnek megfelelően, a hat minőség közül az első három, az elgondolhatatlanság, a nem-kettősség és a nem-fogalmiság a megszűnés igazságára vonatkozik, így azokra a ragaszkodástól való mentesség összetevőiként kell tekinteni.

Tiszta, megnyilvánult és ellenszerként hat, e három további minőség az út igazságát magyarázza, így azok a ragaszkodástól való mentesség okainak az elemei. Ami mentes a ragaszkodástól, az a megszűnés igazsága, s ami által mentes a ragaszkodástól, az az út igazsága. E kettő összegzéseként tanítják, hogy „a teljesen tiszta két igazsággal jellemzett, ragaszkodástól mentes Dharma”.

Mivel kifürkészhetetlen és kifejezhetetlen, s mivel (csak) a „nemes emberek”²²⁴ ismerik, az elgondolhatatlan, a nyugalomban levő, a nem-kettős, a tiszta stb. (minőségei) miatt olyan, mint a Nap.”

Ennek a részletes magyarázatát lásd az (*Uttaratantra*) kommentárjában.

224 szkt. *ārya*, tib. *'phags pa*.

A *dharma*-test²²⁵ megszerzéséhez elvezető okokat, a nem-fogalmi bölcsességen (alapuló) látás és a meditáció újait illetően a *prajñāpāramitā* (szútrákat)²²⁶ kövesd, s szútrákban leírtak szerint értsd.

(3.) A *mahāyāna* Dharma drágakövéből származik a vissza nem forduló (állapotú) bódhiszattvák gyülekezetének drágaköve, s közvetlenül utána következik az arra vonatkozó vers:

Leborulok azok előtt, akik látják, hogy a tudati szennyeződéseknek nincs valódi lényege, mivel tudat természeténél fogva tiszta fény, és tökéletesen megértik, hogy az egész világ lényeg nélkülsége végső soron a nyugalom; látják, hogy a tökéletes buddhaság jelen van mindenben, az elméjüket nem homályosítja el semmi, és a bölcsességgel való látásuk tárgyai a tökéletesen tiszta és végtelen sokaságú lények.

Azt kérded, mit tanít ez (a vers)?

Mivel belső, tiszta bölcsességgel látják, hogy (a tathāgtagarbha/valóság) hogyan és mennyire (létezik), és mivel eszesek, a vissza nem forduló gyülekezete felülmúlhatatlan minőségekkel bír.

Ez (a vers) röviden azt magyarázza, hogy a vissza nem forduló bódhiszattvák gyülekezetének drágaköve felülmúlhatatlan minőségekkel bír, ugyanis a transzcendens bölcsességgel való látásuk teljesen tiszta a létezés természetének és kiterjedésének vonatkozásában.

(A kettő közül) a (létezés) természetének (látása) abból fakad, hogy felismerik, a létezés végső természete a nyugalom. Ez annak köszönhető, hogy (a tudatuk) a természeténél fogva teljesen tiszta, s a tudati szennyeződések (úgy érzékelik, mint amelyek már) keletkezésükkor kihunytak.

Az (létezés) terjedelmének (észlelése) pedig annak köszönhető, hogy a megismerhető határáig eljutó értelmük által meglátják, hogy a mindentudó végső természete minden érző lényben megtalálható.

Az ilyen felismerés pedig az egyén introspektív bölcsességéből fakadó látásmód, melynek számára a makulátlan (*dharma*)szférában nincsen ragaszkodás és nincsenek akadályok, s ezért tiszta.

225 szkt. *dharmakāya*, tib. *chos kyi sku*.

226 A *prajñāpāramitā* a *mahāyāna* irodalom legkorábbi szútrái közé tartoznak, egyes szövegei már az időszámításunk előtti első században léteztek. A szövegek központi témája.

A bölcsességgel való látásuk tisztasága miatt, mely a felülmúlhatatlan Buddha-bölcsesség, a „nemes emberek”, akik vissza nem fordulnak, menedékül szolgálnak minden élőnek.

Ennek részletes taglalását az (*Uttaratantra*) kommentárjában lásd.

Így ezt vagy úgy kell érteni, hogy a vissza nem fordulás szintjére eljutott bódhiszattvák bölcsességgel való látása megközelíti a felülmúlhatatlan *tathāgata* teljesen tiszta bölcsességgel való látását, vagy pedig a más bódhiszattva minőségekhez (mint pl. a nagylelkűség stb.) képest felülmúlhatatlan. Az ilyen (tisztá látással) bíró, vissza nem forduló bódhiszattvák minden érző lény számára menedékül szolgálnak.

(4.) Miért nevezik ezeket drágaköveknek? – ha kérded. Az *Uttaratantra* szerint:

Azért drágakövek, mert ritkán lehet rájuk bukkanni, mert makulátlanok, mert erővel bírnak, mert a világnak az ékességei, mert a legkiválóbbak, és mert megváltoztathatatlanok.

(E vers) hat hasonló tulajdonságon keresztül röviden azt mondja, hogy a három drágakő, a Buddha, a Dharma és a gyülekezet, nagyértékű kincsekhez hasonlatosak. Az (első) hasonlóság szerint ritkán lehet rájuk találni, hiszen az, aki az erény gyökereit nem táplálja, számos világkorszakon át sem fog találkozni velük. A (második) szerint makulátlanok, mert minden tekintetben mentesek a szennyeződésektől. A (harmadik) szerint erővel bírnak, ugyanis rendelkeznek a hat természetfeletti tudással²²⁷ s egyéb felfoghatatlan erőkkel. A (negyedik) szerint ékességei a világnak, mivel a világon minden jószándéknak az okai. Az (ötödik) szerint az ékszerek másolataihoz képest ezek a legkiválóbbak, hiszen nem evilágiak. A (hatodik) szerint magasztalás és gyalázkodás nincs rájuk hatással, ugyanis természetüktől fogva nem-teremtettek.

Ezzel a drágakövek meghatározására vonatkozó, második kérdés kifejtésre került.

227 A hat természetfeletti képesség: a tisztánlátás, a tisztánhallás, a gondolatolvasás, a korábbi életekre való emlékezés, csodatétel, a káros befolyások elpusztítása.

HARMADIK RÉSZ

A harmadik kérdésre, hogy a Śākyák Bölcsében hogyan született meg a (megvilágosodás) szándéka, hogyan vált a Buddhává, és hogyan forgatta meg a Dharma kerekét, a válaszom ez:

Amikor a világekorszak (kezdetén) létrejött az ósóceán, a habjaiban felbukkant ezer arany lótuszvirág. Az égi istenek felismerték, hogy ez ezer buddha születésének (az előjele), ezért (a világekorszakot) „szerencsés világekorszaknak”²²⁸ nevezték el; úgy is hívják még, hogy a „tűrés világa”²²⁹. A fennállás világekorszakának²³⁰ hajnalán, amikor egy emberélet hossza 40 000 év lett, Krakucchanda²³¹ (Buddha jelent meg a világban), amikor 30 000 év lett, Kanakamuni²³² (Buddha), amikor 20 000 év lett, Kāśyapa²³³ (Buddha), amikor pedig 100 év(re csökkent), Śākyamuni²³⁴ (Buddha). Maitreya²³⁵ az első köztes világekorszak hanyatlásának kezdetén fog eljönni, amikor az emberek élethossza ismét 80 000 év lesz. A többi (Buddha esetében) is ugyanígy (változik az emberek élethossza). Ahogyan az (*Abhidharma*)koşa írja:

„ők jelennek meg (a világban), míg az (emberélet hossza) száz évre csökken”.²³⁶

Arra vonatkozóan, hogy az a Tanító, aki akkor jelent meg a világban, amikor ember élete száz évig tartott, először hogyan keltette fel magában a megvilágosodás szándékát, majd hogyan halmozta fel három mérhetetlen világekorszakon²³⁷ át a (megvilágosodáshoz szükséges) összegyűjtendő (érdemet és bölcsességet), végül pedig hogyan érte el a teljes és tökéletes megvilágosodást, a tanítványok kiváló, közepes vagy gyenge képességeire való tekintettel többféle hagyomány létezik, ám (a mi *mahāyāna* hagyományunk) alapvetően megegyezik a kisebb képességűek, a *śrāvakák* stb. elbeszéléseivel.

228 szkt. *bhadrakalpa*, tib. *bskal pa bzang po*

229 szkt. *sahāloka dhātu*, tib. *mi mjed kyi 'jig rten gyi khams*

230 tib. *gnas pa'i bskal pa*. A négy világekorszak egyike, amikor a világrendszer keletkezési szakasza befejeződött; lásd az első könyv első, kozmológiával foglalkozó részét.

231 tib. *'khor ba 'jig*

232 tib. *gser thub*

233 tib. *'od srung*

234 tib. *shākya thub pa*

235 tib. *byams pa*

236 tib. *Chos mngon pa'i mdzod kyi tshig le'ur byas pa*, D4089 (140. kötet), f. 10v.

237 Több jelentése is lehet, a források többségében három teljes nagy világekorszak (*mahākalpa*), de van ahol a három *mahākalpa* „mérhetetlenül” nagy hatványairól van szó. (3x *mahākalpa* a 175-en)

Ezek közül (mi úgy tartjuk, hogy) a Tanító *mahāyāna* emberként viselkedett, amikor egy korábbi (életében a) karmája erejének köszönhetően a pokol izzó vasból álló földjén szekérhajtó bajnokként született.²³⁸ (A történet szerint,) amikor kimerült segítőjét a pokol őre, A wang újra és újra átdöfte (háromágú szigonyával), megszületett benne a részvét, és így szólt:

– „Ne bántsd őt! Én majd vezetem helyette (a szekeret)!”. Az őr erre igen feldühödött és őt is átszúrta. Ez a halálát okozta, és az istenek között született újra.

Amikor Prabhāsa²³⁹ királyként született újra, először hallotta meg a buddha szót elefántidomárjától, s ekkor született meg benne a megvilágosodás szándéka.²⁴⁰

Az (érdemek és bölcsesség felhalmozásának) első mérhetetlen szakasza azzal a születésével vette kezdetét, amikor személyesen (találkozott) Mahāsākyamunival²⁴¹, s azzal zárult, amikor felajánlásokat tett Ratnaśikhin²⁴² *tathāgatának*.²⁴³ Az első (mérhetetlen szakasz) során szerezte meg az első bódhiszattva „földet”²⁴⁴, a második során pedig a hetedikig jutott.

Ezt követően egy brahmin gyermeke lett, és Meghānak²⁴⁵ nevezték.²⁴⁶ Miután brahmin mesterétől kitanulta a Védákat, útra kelt, és Magadha²⁴⁷ országának városait járva

238 A *jātaka* variánsai több kanonikus szövegben is megtalálhatók; ilyen például a *Drin lan bsab pa'i mdo* (D353 (76. kötet), f. 186rv), eredetileg kínai nyelvű apokrif szútra, vagy a *Mdzangs blun* című, szintén kínaiából fordított, *jātaka* gyűjtemény. A történetre több tibeti történeti forrás is hivatkozik a Buddha életrajza kapcsán, a Padma Dkarpo által idézett szövegrész a Sa skya iskola krónikáiból származhat.

239 tib. *rab gsal*.

240 Padma Dkarpo ebben az esetben is a Sakya krónikás hagyományra megy vissza. A történet maga pedig egy ismert *jātaka*, tibeti fordítása megtalálható például Haribhaṭṭa *Jātakamālā* című gyűjteményében (*Seng nge zhabs 'bring pa'i skyes pa rabs kyi phreng ba*, D4152, első *jātaka*).

241 tib. *sākya thub pa chen po*.

242 tib. *rin chen gtsug tor can*.

243 ld. n. 5.

244 A bódhiszattva „földek” (szkt. *bhūmi*, tib. *sa*) a *mahāyāna* gyakoroló spirituális fejlődésének szintjei. Az Alexander-könyv ötödik fejezetében részletesebben szó lesz róluk.

245 tib. *sprin*.

246 Dīpaṃkara Buddha és a leendő Śākyamuni Buddha találkozását elbeszélő ismert *jātaka* e variánsát a *Ratnakūṭa* gyűjtemény *Bodhisattvapiṭaka* részének a 12. fejezete (D56, 41. kötet) és a *Dīpaṃkaravyākaraṇa* (D188 (61. kötet), ff. 191v-199v) alapján állította össze egy ismeretlen tibeti szerző, akitől Padma Dkarpo a szövegrészt átvette.

247 tib. *dbus*.

szertartásokból tartotta fenn magát. Így jutott el az Ellenséget Leigázó²⁴⁸ nevű király Lótuszos²⁴⁹ nevű udvarának piacterére, ahol meglátta, hogy Dīpapati brahmin fiának, Dīpaṃkara *tathāgatának* a világba való eljövetelét az égi istenek virágokkal, zenével és dallal ünneplik.

– „Mit csináltok?” – kérdezte tőlük.

– „Hát te nem tudod? Dīpaṃkara Buddha a (városba) jön!” – felelték. (Megha) ennek hallatán izgatottá vált, és ezt gondolta magában:

– „Ó, a Buddha világban való megjelenése nagyon ritka, ezért abból az ötszáz aranyból,²⁵⁰ amelyet papként (a szertartásokból) összeszedtem, a buddhának fogok áldozatot bemutatni.” A (pénzt egy) Bzang len ldan²⁵¹ nevű brahmin lánynak adta és vásárolt tőle öt vizililomot, továbbá azt is megfogadta neki, hogy ezután összes újrászületése során házastársa lesz. (A virágokat) a buddha lábai elé szórta, majd egy antilop²⁵² bőrt terített elé, s így kérlelte:

– „Dīpaṃkara *tathāgata*, nézd az igaz szándékomat és helyezd lábadat erre az állatbőrre!” Ezután (kibontotta) aranyszínű hajfonatát, leterítette azt is a buddha lábai elé, s ezt az esküt tette:

– „Dīpaṃkara, ha lábaddal nem lépsz rá erre, és nem adsz jövendölést (a megvilágosodásomról), akkor a testem itt és most száradjon össze!”

A tanító ekkor ráhelyezte a lábát és így szólt:

– „Szerzetesek, ennek a gyermeknek a hajára rá ne lépjete! Hogy miért ne? – ha kérdenétek. Ő még az istenek számára is a tisztelet tárgya, s a jövőben Śākyamuninak fogják hívni.”

A (brahmin ifjút) a prófécia oly nagy örömmel töltötte el, hogy a pálmafáknál is hétszer magasabbra emelkedett az égbe, és százezernyi meditatív összpontosítást²⁵³ vitt véghez.

Ezáltal elérte a nyolcadik (bódhiszattva) „földet”, és így szólt:

248 tib. *dgra thul*; szkt. **jitāri/*arindama?*

249 tib. *padmo can*; szkt. **padmavati?*

250 szkt. *kārṣāpaṇa*, tib. *karsha pa ṇa*.

251 szkt. **bhadravati/*bhadralabhika?*

252 szkt. *kṛṣṇasāra*, tib. *kriṣṇa sa ra*.

253 szkt. *samādhi*, tib. *ting nge 'dzin*.

„Aki Dīpaṃkara buddha elé öt szál vizililiomot szór, és hajfonatát elé teríti, eljut a (meditációig), amelyben türelemmel fogadja el, hogy a *dharmák*²⁵⁴ sosem keletkeznek, ő lesz a Śākyák királya, így jövendölt meg engem.”

Ezután a Vipaśyin²⁵⁵ buddhának tett felajánlásokkal lezárult a három számtalan világkorszak, és a tíz (bódhiszattva) „földet” beteljesítette. Ahogyan az (*Abhidharmakośa*) írja:

„Paśyin, Dīpa és Ratnaśikhin jelentek meg utolsóként a három számtalan világkorszakban.²⁵⁶ Az első Śākyamuni volt.”²⁵⁷

Az összegyűjtendő felhalmozások az érdemek és a bölcsesség felhalmozását jelentik, és a hat transzcendens erény²⁵⁸ alkotja. A mi tanítónk, hasonlóan Maitreyához és Samantabhadrához,²⁵⁹ a megvilágosodás gyors elérésén (három) számtalan világkorszakon át egészen a harminckét (szépségjegyének) és a fogadalmainak beteljesüléséig szakadatlanul fáradozott.

A végső megvilágosodáshoz vezető folyamatot az *Uttaratantra* így összegzi:

„Emberként születik; az (istenek) közt ölt alakot; alászáll a Tuṣita mennyországból; belép (az anyja) méhébe és megszületik; jártas lesz a művészetekben, hercegnők társaságában szórakozik; lemond a világi örömökről és az aszkézist gyakorolja; megérkezik a megvilágosodás helyszínére²⁶⁰; legyőzi Māra seregét és eléri a teljes megvilágosodást; megforgatja a Dharma kerekét; és a nirvánába távozik.”²⁶¹

254 tib. *chos*, itt jelenségeket, a „valóság elemeit” jelenti.

255 tib. *rnam par gzigs*.

256 Vagyis a leendő Śākyamuninak a megvilágosodásához vezető három számtalan világkorszak közül az elsőben Ratnaśikhin, a másodikban Dīpaṃkara, a harmadikban pedig Vipaśyin voltak az utolsó buddhák, akikkel találkozott.

257 Lamotte *Abhidharmakośabhāṣyá*hoz fűzött megjegyzései szerint itt az „ős-Śākyamuniról” van szó, akinek a jelenlétében az akkor még bódhiszattva jövőbeli Śākyamuni először tett esküt arra, hogy eléri a megvilágosodást. LAMOTTE–SANGPO 2012, vol. 2, p. 1465, n. 930, 1044.

258 szkt. *pāramitā*, tib. *pha rol tu phyin pa*. A hat transzcendens erény: a nagylelkűség (szkt. *dāna*, tib. *sbyin pa*), az erkölcsösség (szkt. *śīla*, tib. *tshul khirms*), a türelem (szkt. *kṣānti*, tib. *bzod pa*), az állhatatosság (szkt. *vīrya*, tib. *brtson 'grus*), az elmélyedés (szkt. *dhyāna*, tib. *bsam gtan*) és a transzcendens bölcsesség (szkt. *prajñā*, tib. *shes rab*).

259 tib. *kun tu bzang po*.

260 szkt. *bodhimaṇḍa*, tib. *byang chub snying po*.

261 D4024, f. 64v.

Az első cselekedete pedig (ezek közül az volt), amikor Kāśyapa²⁶² buddha a Tuṣita menyországból eltávozott, (a bódhiszattva) mint felkent herceg, akit Śvetaketunak²⁶³ neveztek, a Dharmát tanította az isteneknek. Egyszer aztán, (felhalmozott) érdemei erejének és a buddhákttól korábban kapott áldásoknak köszönhetően, az istenek örömeinekéből ezt a buzdító verset (hallotta ki):

„Jusson eszedbe a felhalmozott érdemeid hatalmas ereje,
a végtelen elméd ragyogó bölcsessége,
a páratlan erőd és a roppant hatalmad,
emlékezz Dīpaṃkara buddha jövendölésére!”²⁶⁴

Ekkor drágakő koronáját a Legyőzhetetlen (Maitreya) fejére helyezte, s így szólt:

– „Társaim, én Jambudvīpába megyek és buddhává válok, a Dharmát ezután a Legyőzhetetlen fogja tanítani nektek.” – s megtette (Maitreyát) herceggé.

Az istenek ekkor így kérlelték:

– „Jambudvīpában mostanában háromszor hatféle, tizennyolcféle gonosz tévtanító tevékenykedik, nem kedvező az idő, hogy oda menj!”

– „A Nap fénye képes a többi fényt túlragyogni!” – felelte.

Összhangban a brahminok védikus tanaival, fehér elefánt alakját öltve szállt alá, s a tél elmúltával, a tavasz utolsó, *viśākhā* nevű havának²⁶⁵ tizenötödik napján, teliholdkor, a *puṣya*²⁶⁶ nevű csillagalakzat idején, amikor az anyja épp a *poṣadha*²⁶⁷ szertartást tartotta, jobb felől belépett annak méhébe. (Māyā álmodást látott, majd) így szólt:

„Úgy éreztem, egy arany láncokkal szépen feldíszített, vörös fejtetőjű, hat hatalmas agyarral bíró, kagyló és hóezüst színű elefántbika hatol belém. Testem és tudatom

262 tib. *'od srung(s)*.

263 tib. *tog dkar po*.

264 Padma Dkarpo itt, ahogyan a Buddha életrajza kapcsán később többször is, a *Lalitavistarasūtrá*ból (tib. *Rgya cher rol pa*) idéz (D95, 46. kötet, f. 8rv.)

265 tib. *sa ga*.

266 tib. *rgyal*.

267 tib. *gso sbyong*. Böjttel egybekötött tisztító gyakorlat, amelynek során a hívek bűnbánatot gyakorolnak és megújítják a fogadalmukat.

korábban olyan sosem látott, hallott és érzett fenséges gyönyört tapasztalt, mint a nyugodt meditatív elmélyedés egyensúlyában.”²⁶⁸

Ezután az anyja méhében (isteni) hercegek megalkották a „drágakövekből építettnek” nevezett palotát, ahol (a bódhiszattva) tizenkét hónapon keresztül (tanított, és) 36 millió istent és embert (vezetett el) a szellemi érettséghez.

Ahogy a szent *Vinaya* szövege (a *Vinayottaragrantha*) írja:

„Így fordult Anāthapiṇḍika²⁶⁹ a Magasztoshoz:

– „Melyik hónapban született a Magasztos?”

– „Család feje, az utolsó tavaszi hónapban születtem.”²⁷⁰

Az utolsó tavaszi hónap, a *viśākhā* teliholdja idején, Lumbinī ligetében, az anyja jobboldali bordái közül, fájdalommentesen megszületett. Brahmā és Indra finom (benáreszi) *kāsi* muszlinra helyezték, a *nāgák* pedig megmosdatták. Minden égtáj felé tett hét-hét lépést és orozlánüvöltést hallatott. Ekkor harminckétféle kedvező előjel támadt, és minden égtájat aranyfény borított be. Négy nagy birodalomban négy fejedelem látta meg a napvilágot, s ötszáz további nemes; Yaśodharā²⁷¹ és további nyolcszáz feleségnek való leány; Chanda²⁷² és további ötszáz odaadó szolga; Kaṇṭhaka²⁷³ és további tízezer csikó, tízezer kanca és tízezer tehén született; s az ország közepén megjelent a megvilágosodás fája, valamint ötszáz liget és ötszáz kincsesbánya. A királynak ezzel minden kívánsága teljesült, ezért a hercegnek a Sarvārthasiddha²⁷⁴ nevet adta.

A jósok azt jövendölték, hogy ha otthonában marad, a világ királya²⁷⁵ lesz, aki mind a négy égtájban győzelmet arat, ha viszont otthonát elhagyja és lemond a világi életéről, megvilágosodott buddhává válik.

268 A vers több tibeti forrásban is felbukkan ebben a formában mint a *Lalitavistasarūtrā*ból származó idézet, azonban annak szövegével nem egyezik meg szó szerint (vö. D95, f. 32r). Elképzelhető, hogy létezett a szútrának egy másik fordítása vagy egy ismeretlen tibeti szerző, akitől a szöveghelyet mások átemelték, emlékezetből idézett.

269 tib. *mgon med zas sbyin*.

270 *'Dul ba gzhung dam pa*, D7a (13. kötet), f. 140r.

271 tib. *grags 'dzin ma*. Siddhārta herceg, a későbbi Buddha, felesége.

272 tib. *'dun pa*.

273 tib. *bsngags ldan*. Siddhārta herceg legkedvesebb lova.

274 „Minden célt teljesítő”. tib. *don thams cad grub pa*.

275 szkt. *cakravartin*, tib. *'khor lo bsgyur ba'i rgyal po*.

Egy hétre (Sarvārthasiddha születése után) anyját elragadta a halál, s Prajāpatī²⁷⁶ és harminckét másik dada gondjaira bízta, akik felnevelték.

Később aztán Kapilavastu²⁷⁷ városába ment, ahol Śākyaamuninak (a Śākyaák Bölcsének) nevezték el, mivel a makacs Śākyaák között is bölcs emberként élt. Nevezték továbbá az Istenek Istenének²⁷⁸, mivel a Śākya nemzetség védőistensége, a *yakṣa* szellem Śākyaavardhana²⁷⁹ leborult előtte, s (Ezer Elefánt Erejűnek, mivel) ezer elefánttal is elbánt; így négy nevet is adtak neki.

Viśvāmitrától²⁸⁰, Arjunától²⁸¹, a nagybátyától, Sahadevától²⁸² és másoktól megtanulta az írást, a matematikát, a művészeteket és a fegyverforgatást, valamint egyéb, a világi embereknek oktató tudományokat, de bármelyik iskolába is járt, mesterét mindig felülmúlta.

(Egyszer aztán az apja) megkérte, házasodjon meg, s bár eleinte ellenkezett, az ismételt kérései miatt később mégis beleegyezett, erre gondolva magában:

„A tisztátlan mocsár tengeréből tárul szélesre a vízililiom,
az emberek tömegétől kapja a tiszteletet a király,
a Győzedelmeseket²⁸³ korábban is a királynők vették körül,
s a világról lemondva, a megnyugvást mégis megszerezték.”²⁸⁴

A (verseny)²⁸⁵ győztesének nyerebénye az volt, hogy feleségül vehette a Śākya (nemzetségbeli) Daṇḍapāṇi²⁸⁶ lányát, Yaśodharāt; s a tizenhat éves (Sarvārthasiddha) a világi tudományokban és (harc)művészetekben (értsd birkózásban, íjászatban stb.)

276 tib. *skye dgu'i bdag mo*.

277 tib. *ser skya*.

278 szkt. *devātideva*; tib. *lha'i yang lha*.

279 tib. *shākya 'phel ba*.

280 tib. *kun gyi bshes gnyen*.

281 tib. *srid sgrub*.

282 tib. *lhar bcas*.

283 szkt. *jina*, tib. *rgyal ba*. A Buddha egyik gyakori elnevezése.

284 A *Lalitavistarasūtra* két versének összevonása (vö. D95, ff. 71v-72r).

285 A *Lalitavistarasūtra* szerint a bódhiszattva leendő feleségének az apja, Śākya Daṇḍapāṇi nem engedte a lányát feleségül adni anélkül, hogy az ne bizonyította volna a tudományokban és (harc) művészetekben való jártasságát. A hercegnő kezének megszerzéséért ezért versenyt rendeztek, amire az egész királyságból érkeztek résztvevők, akikkel Siddhārtának össze kellett mérnie tudását.

286 tib. *shākya lag na be con can*.

mindenkit legyőzött. Három fő feleségén (Yaśodharān), Guptān²⁸⁷ és Mṛgajān²⁸⁸ kívül elvett további hatvanezer szép leányt, és huszonkilenc éves koráig a társaságukat élvezte.

Ekkor a tíz égtáj buddhái (a világi élvezetekben elmerült bódhiszattvát az udvarhölgyei által játszott) dalon keresztül így buzdították:

- „Elérem a halál és bánat nélküli megvilágosodást,
s a szomjazók szenvedését a (halhatatlanság) nektárjával csillapítom!”
- emlékezz hát a múltban tett, nagyszerű fogadalmadra,
és add fel hamar a városi életet!”²⁸⁹

Amint ezt meghallotta, szétnézett a négy irányban és megpillantott egy öregembert, egy beteget, egy halottat és egy szerzetest, és a világi élettől megcsömörlött. Engedélyt kért apjától az otthona elhagyására, majd felpattant Kaṅṭhaka nevű lovára és az istenségek segítségével²⁹⁰ útnak indult. Kapilvastutól húsz mérföldre keletre, Vaiśāli földjén egy folyóvölgy gyönyörű partjára ért. Lovát és ruháját a szolgájával visszaküldte, majd így szólt:

- „Amíg a betegségtől és öregségtől mentes öröklét kiváló állapotát, az igaz és halhatatlan megvilágosodást el nem érem, akár állok, ülök, fekszem, vagy megyek, nem fordítom tekintetemet Kapilavastu városa felé!”²⁹¹

– mondta, majd levágta a haját, sáfrányszín ruhát öltött és a világi életről lemondott.

Az olyan híres tanítóktól, mint Ārāḍa Kālāma²⁹² és Udraka Rāmaputra,²⁹³ elsajátította és tökélyre fejlesztette a „semmilyenység” és a „létezés csúcsának”²⁹⁴ (forma nélküli) meditációit.

– „Ezek nem visznek közelebb a célomhoz.” – mondta kiábrándultan, s öt aszkétához társulva a Nairanjaṅā folyó partjára ment. Böjtölt, s a „mindent betöltő”

287 tib. *sbed ma*.

288 tib. *ri dags skyes*.

289 *A Lalitavistarasūtra* versének parafrázisa (vö. D95, f.84v).

290 A történet szerint számos istenség segítette a herceget a palotából észrevétlenül kijutni, többek között azzal, hogy álmodt bocsájtottak a lakókra.

291 *A Lalitavistarasūtra* egy versének parafrázisa, vö. D95, ff. 110v-111r.

292 tib. *sgyu rtsal shes kyi bu ring 'phur*.

293 tib. *rangs byed kyi bu lhag spyod*.

294 A „létezés csúcsa” a „sem észlelés, sem nem észlelés” meditációjának egy másik elnevezése, és megfelel a forma nélküli világ legmagasabb síkjának.

meditatív elmélyedésben hat évig gyakorolta az aszkézist. Lesoványodott, és teste fekete színűvé vált, ezért „fekete aszkétának” nevezték. Ezután a *tathāgatā* ujjának egyetlen csettintésére felemelkedett és kilépett a mozdulatlan elmélyedésből. Egy Sujātā nevű parasztlány mézes tejkását kínált neki, amit elfogyasztott, és a teste visszanyerte egészségét, mint amikor az aranylemezt kifényesítik.

Ezután, amikor a bódhiszattva a *viśākhā* hónapban, holdtöltekor megérkezett a bódhi-fa tövébe, a megvilágosodás talapzatára²⁹⁵, a gyémánt trónusra²⁹⁶, amely Magadhában egy magaslaton (található) elhagyatott helyen van, egy fekete *nāga*, aki a (tisztánlátás) szemével bírt, felismerte, hogy buddhává fog válni.

(A bódhiszattva) így szólt egy épp arra járó fűkereskedőnek, akit Svastikának hívtak.

– „Svastika, hamar, adj egy kis füvet!
Fontos dolgom lesz ma vele!
Mihelyst legyőzöm Mārát és seregét,
elérem a teljes megvilágosodás békéjét.”²⁹⁷

– mondta. Vett egy maroknyi füvet, mely puha volt, mint a páva nyakának tollai, és ekkor a megvilágosodás talapzatán ezer másik bódhi-fa jelent meg, a tövükben oroszlántrónusok álltak és rajtuk egy-egy hozzá hasonló bódhiszattva ült.

A hozzá szegődött öt tanítványa úgy gondolta, hogy (a mester) megtörte az aszkézist, ezért otthagyták, és elmentek Kāśi²⁹⁸ országába (Benáresz), R̥ṣipatanába (Szárnáth), a Szarvas Ligetbe²⁹⁹.

A (bódhiszattva) leült a fűből készített ülőhelyére, s ezt a fogadalmat tette:

– „Sorvadjon bár el e helyen a testem,
váljék porrá a bőröm és a csontom,
de míg a sok világekorszak alatt nehezen megszerezhető
megvilágosodást el nem érem,
innen akkor sem mozdulok.”³⁰⁰

295 szkt. *bodhimaṇḍa*, tib. *byang chub kyi snying po*.

296 szkt. *vajrāsana*, tib. *rdo rje gdan*.

297 A *Lalitavistarasūtra* versének parafrázisa (vö. D95, f.141v).

298 tib. *ka shi*.

299 tib. *drang srong lhung ba ri dvags kyi gnas*.

300 A *Lalitavistarasūtra* versének parafrázisa (vö. D95, ff. 142v-143r).

Majd ezt gondolta magában: – „Māra legyőzése nélkül lehetetlen elérnem megvilágosodást az éjjel.” Ekkor szemöldökei közül kibocsájtotta a „Māra körét legyőző” (nevű) fénysugarat, és az teljesen beragyogta a milliárd világból álló univerzumot.

– „Tiszta lény, ki számos világekorszakon át gyakorolt,
és Śuddhodana fiaként a királyságát feladta;
a jőtevő, ki a halhatatlanság nektárját keresi,
eljött hát, és a (bódhi) fa tövéhez ért. Most légy erős!”³⁰¹

– szólt (egy hang Mārához a fényből).

A gonosz teremteny harminckét fajta rossz álmodást látott, és összevonta milliárdnyi seregét.

Yakṣák, kumbhāṇḍák és kígyó³⁰² formájúak;
*rākṣasa*³⁰³ alakúak, *piṣācák*³⁰⁴ és szellem testűek;
a világon valahány ocsmány és vad alak csak létezik,
varázsszóra most mind ott teremtek.³⁰⁵

– „Hegyláncok minden irányból,
az égből szikla és fegyver záporozzon,
lángoló vajrák hulljanak,
pusztítsátok el a Śākyák fiát!”

– üvöltötte félelmetesen.

A Śākyák fejedelme felismerte,
hogy a jelenségek egymástól függve keletkeznek,
és a természetük, hogy nem valóság;
a tudata olyan volt, mint a tér,
a seregek illúziójától meg sem rezzen.”³⁰⁶

– mondják.

A bódhiszattvában egy cseppnyi félelem sem volt, tudatát szerető kedvesség töltötte el,
és a felé hajított fegyverek virágosóvé változtak.

301 *A Lalitavistarasūtra* versének parafrázisa (vö. D95, f. 147v).

302 szkt. *uraga*, tib. *lto 'phye*.

303 tib. *srin po*.

304 tib. *sha za*.

305 *A Lalitavistarasūtra* versének parafrázisa (vö. D95, f. 151r).

306 *A Lalitavistarasūtra* versének parafrázisa (vö. D95, f. 151v).

A Gonosz ekkor így folytatta:

– „Egykor én is tettem bőkezű áldozatokat,
s erre te magad vagy a tanúm;
a tiedre viszont egyetlen tanú sincs,
beszélhetsz hát, de hiába, úgymint legyőzlek!”³⁰⁷

– így tagadta (Sarvārthasiddha által) teljesített utat. A herceg ekkor jobbkezét a földhöz érintette, s így szólt:

– „E föld az egész világ tanúja,
élő és élettelen felé egyaránt elfogulatlan,
Ez itt a tanúm arra, hogy nem hazudok!
Föld, légy hát te tanúm!”³⁰⁸

A föld ekkor megrázkódott, és a föld istennője derékig kiemelkedett belőle, majd így szólt:

– „Szent Ember³⁰⁹, igazat szólsz!
Az ügyednek közvetlen tanúja vagyok,
ám te, Magasztos, az egész világnak a tanúja vagy!”³¹⁰

„Amikor a Gonosz és a serege ezt meghallotta, halálra rémülve mind elfutottak, mint az oroslán üvöltését meghalló sakál az erdőben, vagy mint a holló, amikor követ dobnak felé.”³¹¹ – írja (a *Lalitavistarasūtra*). Kāmešvara elmenekült és bezárkózott a bánat házába³¹².

Ekkor a tiszta birodalmak istenségei tizenhatféleképpen szidalmazták a gonoszt, a bódhi-fa istennői pedig tizenhatféleképpen magasztalták a bódhiszattvát. Māra hatalmas serege felett aratott győzelme miatt a hercegnek a Jina (Győzedelmes) nevet adták.

307 A *Lalitavistarasūtra* egy versének parafrázisa (vö. D95, f. 155v).

308 A *Lalitavistarasūtra* egy versének parafrázisa (vö. D95, f. 156r).

309 szkt. *uttama puruṣa*, tib. *skyes bu chen po*.

310 A *Lalitavistarasūtra* egy versének parafrázisa (vö. D95, f. 156rv).

311 A *Lalitavistarasūtra* egy versének variánsa (vö. D95, f. 156v).

312 szkt. *śokāgāra*, tib. *mya ngan gyi khang bu*.

Éjfélkor a bódhiszattva (egymás után) megvalósította a négy elmélyedést. A negyedik elmélyedést követően sorrendben és visszafele megvizsgálta a függő keletkezés³¹³ (tizenkét oksági láncszemét), s megszerezte a háromféle tudást³¹⁴. Az éjszaka végén, a reggelt jelző dobütéskor, az egyetlen pillanatban összpontosuló (mindentudás) bölcsessége által teljesen és tökéletesen megvilágosodott.

Ekkor a levegőbe emelkedett, hétszer olyan magasra, mint a pálmafák, majd „Az utazás most véget ért...”³¹⁵ és más verseket mondott. A tíz égtáj buddhái illatos vízzel kínálták, s ezt mondták:

– „Csakúgy, mint mi, akik elértük a megvilágosodást, te is buddhává váltál. Olyanok vagyunk, mint a vaj és a ghí (tisztított vaj).”³¹⁶

Az istenek és szellemek seregei is felajánlásokat tettek neki.

Akit a Buddhának neveznek, a három test³¹⁷ természetével bír, és a megvilágosodása pillanatától fogva, ahány érző lény csak létezik, ő lett mindegyiknek a teste, minden kimondott szavuk, és tudatuk minden gondolata, ezért „a test-beszéd-tudat örökké díszes kerekének” és „a felfoghatatlan titoknak” nevezik.

II. Arról, hogy hogyan alkotta meg (a Buddha) becses tanításának foglalatát.

– „A szenvedést végleg megszüntettem.” – gondolta magában, s a Buddhává válását követő első héten lótuszszülésben maradt, a megvilágosodás örömét, a végső valóságot élvezve.

313 szkt. *pratīyasamutpāda*, tib. *rten 'brel*. A buddhizmus egyik alapvető doktrínája, amely azt mondja ki, hogy a jelenségek (a *dharmák*) más *dharmáktól* való függésben keletkeznek.

314 Vagyis az előző születésekre, a halálra és az újraszületésre, illetve a káros befolyások megszűnésére vonatkozó tudást.

315 A *Lalitavistarasūtra* egy versének kezdősora (lásd D95, f 168v). A teljes vers: „Az utazásnak most vége szakadt; a homály szertefoszlott; a (káros tudati) befolyások kiszáradtak és nem folynak többé; az út véget ért és nem kezdődik újra; a szenvedésnek ezzel vége.”

316 *Lalitavistarasūtra*, D95, f 170r.

317 szkt. *trikāya*, tib. *sku gsum*. A Buddha három teste, az emberi formában megjelenő test (szkt. *nirmāṇakāya*, tib. *sprul sku*), a finomabb anyagú „gyönyörtest”, amelyben például az isteni birodalmakban létezik (szkt. *samboghakāya*, tib. *longs sku*) és a nem anyagi, öröktől fogva létező „*dharm*-test”.

– „Ahogy még a tíz erővel bíró Buddhák is,
amikor (Buddhává) avattattak és imádságaik teljesültek³¹⁸,
hét napig a föld szívében (maradtak),
és a Győzedelmesek lótuszülését nem törték meg.”³¹⁹

– mondta.

A második héten rezzenéstelen tekintettel a bódhi-fát nézte; a harmadik héten az óceánok partjait járta; a negyedik héten bejárta a milliárd világot; az ötödik héten a *nāga* (király) Mucilinda³²⁰ (udvarában tartózkodott); a hatodik héten pedig így szólt az aszkétákhoz, akik egy banyán³²¹ fa tövében (ültek)³²²:

– „Boldogság a Dharmát hallani és látni, és örömet lelteni a magányban.”³²³
– „Boldogok, akik az önzést és a gőgöt megzabolázták.”³²⁴

– ezeket és más (verseket) énekelte.

A hetedik héten, amikor a megszabadulás fájának tövében (ült,) két kereskedő testvér, Trapuṣa³²⁵ és Bhallika³²⁶ alamizsnát adtak neki. A négy (égtáj) királyaitól egy kőből készült alamizsnacsészét kapott, és a két kereskedőt így áldotta meg:

– „A célokat megvalósító és minden irányból szerencsét hozó,
isteni áldás tegyen boldoggá titeket!”³²⁷

318 A szöveg a *mngon rdzogs* „tökéletes”, „beteljesedett” kifejezést használja, amit lehet „teljes megvilágosodás” rövid formájaként értelmezni. A fordításom a *Lalitavistarasūtra* szövegén alapul, ahol e helyen a *smon rdzogs* szóösszetétel szerepel, ami a bódhiszattva Buddhává válásért tett imádságnak (szkt. *prañidhāna*, tib. *smon lam*) beteljesedését jelenti.

319 A *Lalitavistarasūtra* egy versének variánsa, vö. D95, f. 177v.

320 tib. *btang bzung*.

321 tib. *n+yā gro dha*.

322 A *Lalitavistarasūtra* más sorrendben meséli el a Buddha megvilágosodását követő hetek eseményeit.

323 *Lalitavistarasūtra*, D95, f. 182r. A teljes vers: „Boldogság a Dharmát hallani és látni, és örömet lelteni a magányban. Boldog a világ, ahol nem ártnak és az élőlényekkel szemben türtőztetik magukat.”

324 A *Lalitavistarasūtra*, D95, f. 182r. A teljes vers: „Boldog a világ, ahol a kártékony cselekedeteket teljesen elhagyták, és a ragaszkodástól megszabadultak. Boldogok, akik az önzést és a gőgöt megzabolázták. Ezek a legnagyobb boldogságok.”

325 tib. *ga gon*.

326 tib. *bzang po*.

327 A *Lalitavistarasūtra* versének parafrázisa, vö. D95, f. 185v.

– ezt és más áldásokat mondott, és megjövendölte a két (kereskedő) buddhává válását, majd ezt gondolta magában:

– „Mélységes, békés, (a tudat által) nem kiterjeszhető³²⁸, ragyogóan tiszta és nem-teremtett,
a halhatatlanság nektárjához hasonlatos az igazság, amelyre ráleltem,
ám bárkinek is tanítanám, megérteni nem fogja,
maradok hát inkább az erdőben némán.”³²⁹

– „Könyörületem határtalan az egész világ felé,
ha hozzám fordul bárki, nem tétlenkedem;
ezek az emberek mind Brahmában hisznek,
ha ő kérne engem, a Dharma kerekét megforgatnám.”³³⁰

– gondolta magában, és tiszta fénnel felragyogott. Amikor Śikhī Brahmā,³³¹ a milliárdnyi világ ura erről tudomást szerzett, összehívta társait, és 68 millió Brahmával együtt, kezüket összetéve így kérelték (a Buddhát):

– „Megvalósítottad a végső, nagy bölcsességet teljesen,
fénylő ragyogásod árasztja el a tűz égtáját,
bölcsességed sugarától az emberi lótuszok virágba borulnak,
Szavak Napja, miért maradsz hát most mégis közönyös?”³³²

– így és más versekkel buzdították, ám továbbra is csak hallgatott.

(Az istenek ekkor) elmentek, és Brahmā elmondta Indrának, hogy a tanító hajlik arra, hogy megtartja magának (a Dharmát). (Indra) ekkor így kérlelte:

– „Ahogy a telihold megszabadult (az őt elfogyasztó) planétáktól,
a te tudatod is teljesen szabad,
Csatában Győzedelmes, kelj fel hát, kérlek,
és bocsásd bölcsességed fényét a sötét világra!”³³³

– ám (a Buddha) semmit nem felelt.

328 Padma Dkar po-nál, és így az Alexander-könyvben is, a *spros bral* (szkt. *niṣprapañca*) „fogalmi kiterjesztéstől mentes” alak szerepel, a *Lalitavistasūtrában* azonban a *rdul bral* „makulátlan” jelentésű kifejezés található.

329 A *Lalitavistasūtra* egy versének variánsa, vö. D95, f. 187v

330 *Lalitavistasūtra*, D95, f. 188r.

331 „Hajfonatos”, tib. *tshangs pa gtsug phud can*.

332 *Lalitavistasūtra*, D95, f. 188v.

333 *Lalitavistasūtra*, D95, f. 190r.

Ekkor Brahmā így könyörgött hozzá:

– „Bölcs ember, tanítsd hát a Dharmát,
(és a lények) tudóvá lesznek!”³³⁴

Erre a tanító így felelt:

– „Brahmā, én minden hibámon felülkerekedtem,
s a Dharmát, amit nagy nehézségek árán valósítottam meg,
a világi vágyaktól gúzsba kötöttek nem fogják könnyen megérteni.”³³⁵

A világon vannak gyenge, közepes és jó képességű emberek, ezért (Brahmā) arra kérte (a Buddhát), hogy a közepes képességűek számára adjon tanítást. (A Buddha azonban) azt ígérte:

– „Brahmā, az emberek közül azoknak, akik nem keresik mindenben a hibát,
kifejtem röviden a kiváló Dharmát”.³³⁶

Arra gondolt, először valaki olyannak fogja a Dharmát tanítani, akit könnyen lehet képezni. Eszébe jutott Rāmaputra Rudraka, ám ekkor meglátta, hogy egy héttel korábban meghalt. Ekkor Ārāḍa Kālāmára gondolt, három nappal korábban azonban ő is meghalt. „Akkor az öt korábbi követőmnem fogom tanítani.” – mondta magában, és elindult Magadhából Kāśiba.

Elhagyta az északi Gaya³³⁷ hegyét, Urubilva³³⁸, Anāla³³⁹ és Sārathi³⁴⁰ városait, és megérkezett a Gangesz partjára, ahol a révész csónakpénzt követelt tőle.

– „Nincs semmim, amivel a csónakért fizethetnék!” – mondta, majd a levegőbe emelkedett és elrepült öt korábbi társához. Amikor azok meglátták a távolból feléjük közeledő Buddhát, ezt a tervet szótték titokban:

334 *Lalitavistarasūtra*, D95, f. 190r.

335 A vers emlékeztet a *Lalitavistarasūtra* egyik szakaszára (D95, f. 190r), ám e formában a tibeti kanonikus irodalomban csak néhány *Abhidharmakośa* kommentárban maradt fenn (pl. *Abhidharmakośaṭīkā*, D4092, 142. kötet, f. 94r). Variánsa megtalálható még a *Vinayavastuban* (D1, 4. kötet, f. 39v) és az *Abhiniṣkramaṇasūtrában* (D301, 72. kötet, f. 56v).

336 *Vinayavastu*, D1, 4. kötet, f. 40r; *Abhiniṣkramaṇasūtra*, D301, f. 57v.

337 tib. *ga ya*.

338 tib. *lteng rgyas*.

339 tib. *tsan da lar*.

340 tib. *kha lo sgyur*.

– „Ott jön a koldus Gautama, a lusta, a falánk, aki feladta az aszkézist. Egyikünk se menjen üdvözölni vagy álljon fel tiszteletére! Egyikünk se (segítse) ruháját és alamizsnacsészéjét megemelni! (Ételünket, italunkat, ülőhelyünket ne kínáljuk fel, hanem) mondjuk azt: - „Ha ez a fennmaradó hely megfelel neked, ülj oda!”

Egyedül csak Kauṇḍinya nem értett egyet velük (de ennek nem adott hangot).

Ahogy (a Buddha) egyre közelebb ért öt követőjéhez, azok egyre kevésbé tudtak ellenállni kisugárzásának. Titkos tervüket megtörve, felkeltek ülőhelyükről, és egyikük elébe sietett, hogy üdvözölje, a másik ülőhelyet készített elő neki, és volt, aki a lába megmosásához hozott vizet.

– „Üdvözlünk téged! Foglalj helyet, kérlek, ezen az ülőhelyen!”

A tanító leült közéjük, és öt korábbi társa barátságos beszélgetést kezdeményezett:

– „Tiszteletreméltó Gautama, érzékeid tiszták, bőröd üde; tán (a mestered, akivel gyakoroltál) megvalósította a bölcsességgel való látás képességét?”

A Buddha így felelt:

– „A *tathāgatā*t ne nevezzétek Tiszteletreméltónak (szó szerint „hosszú életűnek”), mert hosszantartó szerencsétlenség vár rátok! Megszerzetem a halhatatlanság nektárját, a felébredett vagyok, a mindentudó vagyok. Nem volt-e vajon titokban szótt tervetek?”

Azok sajnálkozva borultak a lábához, bűnüket megbánták, s az igaz útban bizonyosságot nyertek. Így jött létre öt korábbi társának (megtéréséből) a szerzetesség.

Az *āṣāḍha*³⁴¹ hónap negyedik napján a tanító ezt gondolta magában:

– Hol forgatták meg (korábban a buddhák) a Dharma kerekét?”

s meglátta, hogy R̥ṣpatana-Mṛgadāvában, a Szarvas Ligetben, három korábbi buddha is megforgatta a Dharma kerekét. Ekkor megjelent ott tízezer trónus, amelyek közül (az első) hármat tisztelettel körbejárta, a negyedikre pedig lótuszülésben leült. Odagyűlt köré öt kiváló tanítványa, az összes istenség és szellem, eljöttek a nyolc égtáj bódhiszattváit, s megtöltötték a milliárdnyi világot, hogy annyi hely sem maradt szabadon, mint egy tűnek a hegye.

341 tib. *chu stod*.

Ekkor Brahmā a lábai elé borulva üdvözölte a Magasztost, s átnyújtotta neki az isteni Jambu folyó aranyából készített, különféle díszekkel felékesített, ezerküllőjű kereket, mely a Napot is túlragyogta, és amelyet három korábbi Győzedelmes is átvett, majd megkérte, hogy forgassa meg a Dharma kerekét.

Ekkor az erdőből aranszínű szarvasgidák jöttek elő és tekintetüket a kerékre szegezve, leültek mellé.

A Magasztos az éjszaka első felében méltóságteljesen hallgatott, majd éjfél tájt részletesen kifejtette (a Dharmát). Az éjszaka második felében öt kísérőjéhez fordult, és háromszor elismételve, tizenkét módon forgatta meg a Dharma kerekét. A világban a Nemesek Négy Igazsága azonos jelentéssel, de 940 milliárd féle szóval egyszerre felhangzott. Ekkor az istenek így szóltak:

– „Barátok! Vārāṇasīban a Magasztos háromszor ismételte el (a Dharmát), és tizenkét módon forgatta meg a Dharma kerekét! Ehhez fogható a világon még soha egyetlen szent sem tett! Az istenek felemelkednek, az *asurák* pedig elbuknak!”

– hangoztatták.

(1) Kauṇḍinyánál az első tanbeszéd során jelent meg a Dharma tisztánlátó szeme, és a másodikat követően *arhattá* válva, a három drágakövet beteljesítette. A többiek a második beszéd során szerezték meg a Dharma szemét, s a harmadik során érték el az *arhatságot*. Nyolcvanezer isten látta meg az igazságot, és (a világi támogató) Kalyāṇabhadra³⁴² templomot épített. Az öt barát³⁴³ (Yaśas és többi), a városi előljárók ötven fia, és Kātyāyana, ötszáz kísérőjével együtt szerzetes lett. Ezután Magadhába ment, ahol a hatvan Bhadravarga³⁴⁴ csatlakozott hozzá. Innen Urubilvába ment tovább, ahol Urubilvākāśyapa, és két testvére, ezres kíséretükkel együtt, valamint Śāriputra³⁴⁵ és Maudgalyāyana³⁴⁶ ötszáz fős kíséretükkel együtt letették a szerzetesi esküt, majd *arhattá* váltak. A legkiválóbb kettős (vagyis Śāriputra és Maudgalyāyana) ötszázas kíséretének felét (a Buddha) nyári pihenésre elengedte, míg másik felét és Kāśyapa kíséretét, együtt 1250 szerzetest, összehívta; ezt az első gyűlésnek is nevezik. A Dharmának ezt a kerekét, bár tartalmazott alacsonyabb spirituális célra törő emberek útjára vonatkozó tanítást is,

342 tib. *dge bzang*.

343 tib. *nye ba'i lnga sde*. A Buddha első tanítványai közé tartozó öt barát: Yaśas (tib. *grags pa*), Vimāla (tib. *dri med*), Pūrṇa (tib. *gang po*), Subāhu (tib. *lag bzang*) és Gavāmpati (tib. *ba lang bdag*).

344 tib. *bzang sde*.

345 tib. *sā ri'i bu*.

346 tib. *mo'u 'gal gyi bu*.

elsősorban a közepes célra törő embereknek tanította; úgy is nevezik, mint a (Négy) Igazság természetére vonatkozó tanítást.

Anāthapiṇḍada³⁴⁷ neki adományozta a Jeta-ligetet³⁴⁸. Hat évvel (a megvilágosodása után) találkozott az apjával. A (megvilágosodását követő) tizenhárom éven át a tanításával szemben senki sem követett el vétket; ekkor foglalta össze a *Prātimokṣasūtrát*³⁴⁹ is.

(2) Rājagrāhában³⁵⁰, a Ṛḍhrakūta-hegyen³⁵¹ a négy részből álló gyülekezet (vagyis szerzetesek, apácák, világi férfiak és nők), s mindenekelőtt a bódhiszattvák seregével együtt a Magasztos előkészítette ülőhelyét, az orozslántrónust. Ujjait a Dharma kerék megforgatásának mudrájába fonta, lótuszülésbe ült, testét kihúzta, s figyelmét összpontosítva, (a testének, beszédjének, és tudatának) háromféle csodás képességével a kezdetén, a közepén és a végén is erényes *prajñāpāramitát* magyarázta.

Azon érző lények számára, akiket e (tanítás) szavai ösztökélnek, s a hosszabb (változatában) lelik örömüket, ott van az *ārya-Śatasāhasrika(sūtra*, 100 000 verssorban)³⁵². Azoknak, akik a közepes terjedelműben lelik örömüket, (a tanítás) teljes tartalmát summázza a (25 000 verssoros) *Pañcaviṃśatisāhasrikā*, a (18 000 soros) *Aṣṭadaśasāhasrikā* és a (10 000 soros) *Daśasāhasrikā (sūtra)*³⁵³. Azok számára, akiknek gyors a felfogásuk, és a tömör (tanítást) kedvelik jobban, még rövidebben összegezi a tartalmat a (8000 verssoros) *Aṣṭasāhasrikā*.³⁵⁴ S azoknak, akik inkább a verseket szeretik, a teljes tartalmat summázza a *Ratnaḡaṇasamcaya(gāthā)*³⁵⁵, amelyhez Haribhadra írt magyarázatot³⁵⁶. Régebben a tibeti mesterek a leghosszabbat egymilliárd és egymillió (verssorosnak) is hívták.

347 tib. *mgon med zas sbyin*.

348 szkt. *Jetavana*, tib. *rgyal byed tshal*.

349 tib. *so sor thar pa'i mdo*. A szerzetesi gyülekezet számára szóló alapvető előírások; a *Vinaya* (tib. *'dul ba*) része.

350 tib. *rgyal po'i khyab*.

351 tib. *bya rgod kyi phung po*.

352 tib. *'phags pa Shes rab kyi pha rol tu phyin pa Stong phrag brgya pa* (D8).

353 tib. ~ *Stong phrag nyi shu lnga pa* (D9), ~ *Khri brgyad stong pa* (D10), és a *Shes rab khri pa* (D11).

354 tib. ~ *Brgyad stong pa* (D12).

355 tib. ~ (*Yon tan rin po che*) *sdud pa tshigs su bcad pa* (D13).

356 A szerző talán a *Bhagavadratnaḡaṇasamcayagāthāpañjikāra* (tib. *Bcom ldan 'das Yon tan rin po che sdud pa tshigs su bcad pa dka' 'grel*) gondol D3892.

Ahogy azt (a Dharma) kerék megforgatásakor az isteni hercegek a versben szavalták:

– „Ó! Látjuk, hogy Jambudvīpában másodszor is megforgatta a Dharma kerekét!”

Az (első két Dharma-kerék) minden oki járművet³⁵⁷ magában foglal, amelyek közül ez (utóbbi) a magas szintű lények útja, s amelyet a *prajñāpāramitā* tanításnak is neveznek.

Ha az időpontokat összevetjük a *sthavīra*³⁵⁸ iskola műveiben találhatóakkal, akkor ez (vagyis a Dharma kerekének második megforgatása) a Magasztos megvilágosodása után tizenhat évvel történt. A mélyértelmű *Samdhinirmocana*(*sūtrá*)ban³⁵⁹ utolsóként említett, harmadik Dharma-kerék is ide tartozik.³⁶⁰

(3) A harmadik Dharma-kerék a *vajrayāna*. Bár (az eredetére vonatkozóan egyes források) Oḍḍiyānát és más országokat és időpontokat emlegetnek, ezek töredékesek és nem teljesen világosak. (A hiteles források) szerint a titkos mantrák (kerekének) egyszerre történő megforgatása Dhānyakaṭaka (szúpánál), a Kālacakra *maṅḍalában* volt.³⁶¹

Az érző lények 84 000 féle (kedvezőtlen) cselekedetének gyógyírjaként 84 000 féle Dharma (kerekét) forgatott meg. A ragaszkodásból fakadó 21 000 gyógyírjaként a 21 000 *vinayát*; az ellenszenvből fakadó 21 000 gyógyírjaként a 21 000 szútrát; az ostobaságból fakadó 21 000 gyógyírjaként a 21 000 *abhidharmát*, és a három méregből (egyenlő arányban) fakadó 21 000 gyógyírjaként a 21 000 titkos *mantra* (kerekét) forgatta meg.

A megvilágosodását követő hetedik évben a Harminchárom Isten Mennyországában volt és az anyja üdvéért tevékenykedett. Az istenek közül Vārāṇasība³⁶² szállt alá, Śrāvastīban³⁶³ nagy csodákat tett, amikor legyőzött hat tévtanítót, majd a nirvánáról adott tanítást.

357 szkt. **hetuyāna* (vagy *sūtrayāna*, ill. *pāramitāyāna*), tib. *rgyu'i theg pa*. A *vajrayāna* nézőpontjából a *hīnayāna* és a *mahāyāna*, vagy másképpen a *śrāvakayāna*, a *pratyekabuddhayāna* és a *bodhisattvayāna*.

358 tib. *gnas brtan sde pa*.

359 tib. *Dgongs pa nges par 'grel ba* (D106).

360 A *sūtra* szerint háromszor forgatta meg a Buddha a Dharma kerekét, azonban ebben a korai szövegben a harmadik megforgatás nem a *vajrayānára*, hanem a *yogācāra* tanításokra vonatkozik.

361 tib. *'bras spungs dpal ldan rgyu skar gyi dkyil 'khor*.

362 tib. *gsal ldan*.

363 tib. *mnyan yod*.

A Magasztos ezt mondta Ānandának:

– „Ānanda, bárki, aki a varázserők négy pillérét³⁶⁴ hosszú időn át gyakorolja, ha úgy kívánja, egy világekorszakig, vagy akár egy világekorszakot meghaladóan is élhet. A *tathāgata* a varázserők négy alapját hosszasan gyakorolta, így, ha óhajtaná, egy világekorszakon vagy egy világekorszakot meghaladó ideig is élhetne.”³⁶⁵

– e szavakkal bízta kétszer és háromszor is Ānandát, de ő Māra által elfátyolozva csendben maradt. Ezt követően a gonosz Māra arra kérte a Magasztost, hogy lépjen be a nirvánába, s ő ígéretet tett, hogy három hónap múlva eltávozik. Ezután a Magasztos megáldotta az éltető erejét³⁶⁶, az élethosszát meghatározó erőket pedig elengedte³⁶⁷. A föld ekkor megrázkódott, az égből hullócsillagok záporoztak, és az égtájak lángba borultak.

Vṛji³⁶⁸ Szantálfa³⁶⁹ ligetébe ment, ahol a föld továbbra is rengett annak jeleként, hogy a nirvána hamarosan bekövetkezik. Magyarázatokat fűzött a szútrákhoz, és megvilágította a *vinayát*.

– „Ha a végső igazságnak³⁷⁰ nem mond ellent, fogadjátok el (helyes) tanításként, ha annak ellentmond, vessétek el.” – ezt és más (tanításokat) adott.

Cunda,³⁷¹ a kovács fia étellel kínálta és megkérte, ne távozzon három hónap múlva a nirvánába. Ezután Kuśinagarába³⁷² ment, ahol szerzetessé avatta az aszkéta Subhadrát és a *gandharva* (királyt,) Rab dga’-t³⁷³; ők voltak az utolsók, akiket személyesen szerzetessé avatott.

– „Szerzetesek, ha bármi kérdésetek van a három drágakővel és a Négy Igazsággal kapcsolatban, most tegyétek fel!” – majd teste felső részéről levette ruháját, és így szólt:

364 szkt. *catvāra ṛddhipāda*, tib. *rdzu ’phrul gyi rkang pa bzhi*. Az eltökéltség (szkt. *canda*, tib. *’dun pa*), igyekezet (szkt. *vīrya*, tib. *brtson ’grus*), tudat (szkt. *citta*, tib. *sems*), elemzés (szkt. *mīmāṃsā*, tib. *dpyod pa*) koncentrációinak gyakorlatai.

365 lásd *Vinayaṣudrakavastu* (tib. *’Dul ba phran tshogs kyi gzhi*), D6 f. 248r.

366 szkt. *jīvitasamkāraṇ adhiṣṭhāya*, tib. *’tsho ba’i ’du byed byin gyis brlabs*.

367 szkt. *āyuhṣamkāraṇ utsrjati*, tib. *tsho’i ’du byed spangs*.

368 tib. *bri dzi*.

369 szkt. *śiṃśāpa*, tib. *shing sha pa*.

370 szkt. *dharmatā*, tib. *chos nyid*.

371 tib. *tsunda*.

372 tib. *rtsva can*.

373 A szanszkrit alak nem ismert.

– „Szerzetesek! Ritkaság a *tathāgatá*val találkozni, nézzétek hát most a *tathāgata* testét! Szerzetesek, mostantól többet nem szólok! Látjátok, minden, ami teremtett, múlandó! Ezek a *tathāgata* utolsó szavai.”

Miután ezeket kimondta, véghezvitte a négy elmélyedést, a négy forma nélküli állapoton való meditációt és a megszűnés egyensúlyi állapotát³⁷⁴ sorrendben, majd visszafelé is. Ezután újra belépett a négy elmélyedésbe, s annak határáról átlépett a nirvánába.

Abban a pillanatban a föld megrázkódott, az égből hullócsillagok záporoztak, az égtájak határai lángra lobbantak, és felhangzott az istenek hangszerekkel kísért éneke.

Amikor Mahākāśyapa³⁷⁵ meghallotta, hogy a tanító a nirvánába távozott, így szólt: – „Szerzetesek, induljunk nyomban, hogy még láthassuk sértetlen maradványait!”

Az arisztokraták szerették volna elégetni a maradványait, hasonlóan a *cakravartin* (uralkodók) temetéséhez, a tüzet azonban még nem gyújtották meg. Amikor Kāśyapa megérkezett, kinyitotta a ládát, levette (a testről) vásznat és a gyapotot, és a sértetlen maradványok előtt meghajolt. Ezután a mindentudó Kauṇḍiyya, Cunda, Kāśyapa Stobs bcu pa, és Mahākāśyapa új gyapotlevelekkel, és ötszáz vég új vászonnal betekerték, majd egy vasládába tették. Amikor megtöltöttek olajjal és mindenféle jó illatú fával, az magától lángra lobbant. Ekkor Ānanda így szólt:

– „A Vezető nagyértékű testtel bírt, varázslattal szállt fel vele Brahmához, a Buddha testét ötszáz vég vászonba, és ezernyi szerzetesi ruhába csavartuk, önnön ragyogásától maradványai és a ruhák mind hamuvá lettek, ám két szerzetesi ruhán, nem fogott a tűz, ezen az alsó- és ezen a felsőruhán.”
 „A Mindentlátó nyolcrésztű maradványából, hetet Jambudvīpa kapott tisztelet tárgyául;
 a Kiváló Lény (hamvaiból) egy részt pedig a rāvaṇai *nāga*-király;
 a Kiváló Lény négy szemfoga egyike előtt a harminchárom (isten) világában hódolnak,
 a másodikat Tshig ’dzin pompás városában, a harmadikat Kalinga király országában,
 a kiváló lény negyedik szemfogát pedig a rāvaṇi *nāga*-király országában tisztelik.”³⁷⁶

– mondja a (*Vinayaśūdrakavastu*).

374 szkt. *nirodhasamāpatti*, tib. ’gog snyoms.

375 tib. ’od srungs chen po.

376 ’Dul ba phran tshogs kyi gzhi, D6 (11. kötet), ff. 300v-301r.

„A *Mahāvibhāṣā*ban írják:

„A Dharma-kerék megforgatásának helyén (Vārāṇasīban) és Vaiśālīban;
Sa dkar can-ban³⁷⁷ és az istenek között, Śūsumārában és Kauśāmbhiban,
Āḷaviban és Caityagiriben, Beluvában és Verañjában, valamint Kapilavastu
városában,
egy-egy évet a Bölcs, mindegyikben eltöltött.
Rājagrhaban öt évet, aszkézissel hat évet, huszonkilencet a palotában, nyolcvan
évesen pedig, a Kiváló Bölcs eltávozott.”³⁷⁸

A *Mahāparinirvāṇa(sūtra)* szanszkritből készült fordítása szerint az utolsó tavaszi hónapban, a *viśākhā* tizenötödik napján, pontban éjfélkor hunyt el.

Ez a Tanító cselekedeteire vonatkozó, harmadik kérdésre adott válasz.

377 A szanszkrit megfelelő ismeretlen.

378 A vers nem található meg a tibeti kánonban.

NEGYEDIK RÉSZ

Válasz arra a kérdésre, hogy hogyan terjedtek el a szútrák és a tantrák Indiában és Tibetben.

(I.) A Tanító nirvánáját követően a szútrákat Ānanda³⁷⁹, a *vinayát* Upāli³⁸⁰, a *māṭṛkát*³⁸¹ pedig Kāśyapa³⁸² gyűjtötte egybe. Ami a *mahāyānát* illeti, azt Samantabhadra³⁸³, Mañjuśrī³⁸⁴, Guhyapati (=Vajrapāṇi)³⁸⁵, Maitreya³⁸⁶ és mások gyűjtötték össze. A mantrákat Vajrapāṇi³⁸⁷ foglalta össze. A Dharma örökösének sorrendje³⁸⁸ pedig: a Tanító Mahākāśyapára és a tizenhat rangidősre³⁸⁹ bízta; Kāśyapa Ānandára, Ānanda Śāṅhavāsikára³⁹⁰, ő Upaguptára³⁹¹, ő Dhitikára³⁹², ő a nemes Kṛṣṇára³⁹³, ő Sudarśanára³⁹⁴, ő pedig Nāgārjunára.³⁹⁵ A Tan megőrzésében kiemelkedő szerepe volt a tizenhat rangidősnek.

(1.) A *mahāyāna* (egzegétikai) hagyományának két alapító szekérhajtója ismert.

(a) Az elsőről a *Laṅkāvatārasūtrā*ban ez áll:

„Délen, Vedālī³⁹⁶ országában, egy hírneves és dicsőséges szerzetes, akit Nāgāhvayának³⁹⁷ fognak hívni, megsemmisíti a lét és nem-lét szélsőséges nézeteit,

379 tib. *kun dga' bo*

380 tib. *nye bar 'khor*

381 tib. *ma mo*. Az alapvető tantételek listái, proto-abhidharma.

382 tib. *'od srungs/'od srungs chen po*

383 tib. *kun tu bzang po*

384 tib. *'jam dpal*

385 tib. *gsang ba'i bdag po*

386 tib. *byams pa*

387 tib. *phyag na rdo rje*

388 Az átadás sorrendje (*gtad rabs*) egyben a hét patriarchát is jelenti.

389 szkt. *sthavira*, tib. *gnas brtan*.

390 tib. *sha na'i gos can*

391 tib. *nyer sbas*

392 tib. *dhi dhi ka*

393 tib. *'phags pa nag po*

394 tib. *legs mthong*

395 tib. *klu grub*

396 tib. *be ta*.

397 A tibeti csak *klu*-nak (Nāga) fordította a nevet.

és az egész világban megvilágítja az én járművem, a felülmúlhatatlan *mahāyānát*, majd eléri az örömteli (bódhiszattva) „földet”³⁹⁸ és Sukhāvātība³⁹⁹ távozik.”⁴⁰⁰

Akit (ez a vers) a mélységes nézet⁴⁰¹, avagy a szélsőségektől mentes középút⁴⁰² alapítójaként megjövendölt az Nāgārjuna.

Nāgārjunát követte Āryadeva⁴⁰³, Candrakīrti⁴⁰⁴, a tiszteletreméltó Devacandra⁴⁰⁵, a *ksatriya* Mañjuśrīkīrti⁴⁰⁶ a kasmíri Ratnavajra⁴⁰⁷, a bráhmín Sajjana⁴⁰⁸, a fejedelem Hasumati⁴⁰⁹, és a Pa tsab (nemzetségbeli) Nyi ma grags pa; ez a mélységes nézet hagyományvonala.

(b) A kiterjedt gyakorlatok⁴¹⁰ egzegéta hagyományvonala, az irányzat szekérhajtójaként megjövendölt nemes Asaṅgától⁴¹¹ (kezdvé,) Vasubandhu⁴¹², Vimuktisena⁴¹³, *Varasena⁴¹⁴, *Vinītasena/*Vinayasena⁴¹⁵, *Kīrtiśrī⁴¹⁶, Haribhadra⁴¹⁷, a nagyobb és kisebb *kusāli*⁴¹⁸, és a Suvarṇadvīpai (Dharmakīrti)⁴¹⁹ által hagyományozódott át; így terjedt el (a megvilágosodás) okait (gyakorló) *mahāyāna*.

398 szkt. *pramuditā*, tib. *rab tu dga' ba*. Az első a tíz bódhiszattva „föld” közül.

399 tib. *bde ba can*. Amitābha Buddha nyugati paradicsoma.

400 tib. *Lang kar gshegs pa'i mdo*, D107 (49. kötet), f. 165v.

401 tib. *zab mo lta ba*.

402 szkt. *madhyamaka*, tib. *dbu ma*.

403 tib. *ārya de wa*.

404 tib. *zla ba grags pa*

405 tib. *btsun pa de wa tsandra*.

406 tib. *rgyal rigs'jam dpal grags pa*

407 tib. *kha che rin che rdo rje*

408 tib. *bram ze sardza na*

409 tib. *jo bo ha su ma ti*

410 tib. *rgya chen spyod pa*, a *mahāyāna* tanítások másik nagy hagyományvonalának, a Cittamātra/Yogācāranak megnevezése egyes tibeti buddhista rendszerekben.

411 tib. *'phags pa thogs med*

412 tib. *dbyig gnyen*

413 tib. *rnam par grol sde*

414 tib. *mchog sde*.

415 tib. *dul ba'i sde*

416 tib. *grags pa'i dpal*.

417 tib. *seng ge bzang po*

418 tib. *ku sa li che chung*. Rin chen bzang (*Ratnabhadra) és Rin chen sde (*Ratnasena).

419 tib. *gser gling pa*

(2.) Az eredményt (gyakorló) *mantrayāna* elterjedése pedig (a következő):

A minden *tathāgata* testének, szavának és tudatának a *vajrája*, a (minden lényben meglévő) legvégső misztérium tiszta örömének természete, aki mint nagy Vajradhara⁴²⁰ létezik az Akaniṣṭha (mennyország) földjén⁴²¹, s hatodikként mind (az öt buddha) család fejedelme, e tisztátalan világban pedig, kiváló fizikai megtestesüléssel, Śākyamuniként jelent meg.

Ő maga, a mérhetetlen, megszámlálhatatlan és példátlan sokaságú *dākából*⁴²² és *dākiñīből*⁴²³ (álló) kíséretének közepén, a jövőbeli tanítványok iránt (táplált) szeretettől vezetve elszavalt *vajra* verseit Vajragarbha⁴²⁴ (bódhizattva), minden titok ura foglalta össze; őrzésüket *dākiñikre* bízta Óḍḍiyāna országában, a hétfajta pecséttel lezárt *Dharmagañjaban*⁴²⁵, a tanítás kincstárában.

A későbbiekben e (tanításoknak) egy kevéske része, az azokat összefoglaló (Vajragarbha) jóvoltából Indiába került.

A *mahāmudrā*⁴²⁶ tanítását a nagy brahman mester (Saraha) kapta meg, ő tanította meg Luipának⁴²⁷, aki (továbbadta) Dārikapának⁴²⁸ és Deṅgipának⁴²⁹.

Az *apa-tantrák*at az isteni Ratnamati⁴³⁰ (bódhizattva) adta Nāgārjunagarbhanak⁴³¹, (tőle pedig) Mātaṅgīpāda⁴³² kapta meg.

420 tib. *rdo rje 'chang*.

421 A tibeti *bka' brgyud pa* hagyomány szerint a legvégső buddha Vajradhara, aki az Akaniṣṭha mennyországban él.

422 tib. *dpa' bo*.

423 tib. *mkha' 'gro ma*.

424 tib. *rdo rje snying po*.

425 tib. *dharmā ganydzo*.

426 tib. *phyag rgya chen po*.

427 tib. *lo y ipa*.

428 tib. *dā ri ka pa*.

429 tib. *ṅinggi pa*.

430 tib. *blo gros rin chen*.

431 tib. *klu sgrub snying po*.

432 tib. *ma taṅ ki*.

Az anya-*tantrák*at Sumati Subhagīninek⁴³³ (adta Vajrapāṇi, aki továbbadta) Thang-lo-pának, ő Shing-lo-pának⁴³⁴, ő Karṇaripának⁴³⁵, aki pedig Vajraghaṇṭāpának⁴³⁶.

A ragyogó fényt⁴³⁷ és más (jógát) Ḍombiheruka⁴³⁸ (adta át) Vilasyavajra⁴³⁹ *yogin*nek, és tőle tanulta meg a Lavának⁴⁴⁰ nevezett oḍḍiyānai mester. Ők és sokan mások varázsképeségeket szereztek, és a titkos *mantra* (jároműve) elterjedt.

Ezután Cittavajra⁴⁴¹ bódhizattva Tilopa⁴⁴² néven emberi testet öltött, és Oḍḍiyānában megkapta Vajrayoṣit⁴⁴³ tanítását; Ḍārikapa, Ghaṇṭapa⁴⁴⁴, Mātaṅgīpāda és a Gyapjúruhás (Kambala)⁴⁴⁵ voltak a gurui. Magától Nāgārjunától hallgatta a három illúzió egyesített (tanítását), Sumatitól a *karmamudrát*⁴⁴⁶ és az álom (jógáját), Kṛṣṇā(cāryától)⁴⁴⁷, az askéta jógitól a belső hő⁴⁴⁸ (jógáját); így arról lett híres, hogy megkapta a szóbeli hagyomány négy áramlatát.⁴⁴⁹ Fizikai testben felemelkedett az Akaniṣṭha mennyországba és ott találkozott Vajradharával. Vajrapāṇival is beszélt, és a kivételes tanításokat (amelyeket itt kapott) – mint a felépítés összes szakaszának hat- és négyágú (jógái); a beteljesítés szakaszának, az összes apa *tantrának* az ötfokozatú (jógája) és minden anya *tantrának* a négy *mudráját* és a hatágú (jógáját) – (mindössze) „három szóban” összefoglalta. Itt sajátította el azt a tanítást, amely a három buddha testet (a megvilágosodáshoz elvezető) útként alkalmazza; így helyes az az állítás, hogy (ezeket) emberi mestertől függetlenül

433 tib. *su ma ti skal ba bzang mo*

434 A név szanszkrit alakja nem ismert.

435 tib. *kar na'i ri la bzhugs pa*.

436 tib. *rdo rje dril bu pa*.

437 szkt. *prabhāsvara*, tib. *'od gsal*.

438 tib. *ḍombi he ru ka*.

439 tib. *bi na sa badzra*

440 tib. *la ba*.

441 tib. *thugs kyi rdo rje*.

442 tib. *te lo pa*.

443 tib. *rdo rje btsun mo*. Vajradhara hitvese, a buddhaság női princípiuma és a buddhák anyja.

444 tib. *dril bu pa*.

445 tib. *la ba'i na bza' can*

446 tib. *las rgya*.

447 tib. *nag po pa*

448 szkt. *caṇḍāli*, tib. *gtum mo*.

449 tib. *bka' babs kyi chu bo bzhi* vagy röviden *bka' babs bzhi*. Leggyakrabban 1. az illúzió test (*sgyu lus*) és a tudatátvitel (szkt. *utkrānti*, tib. *'pho ba*), 2. az álom, 3. a tiszta fény és 4. a belső hő gyakorlataira vonatkozó hagyományok; de a felosztásban a tibeti források sem egységesek (lásd TORRICELLI 1993).

(szerezte meg). (Ezután) alászállt Jambudvīpába, ahol a jógát gyakorolja egészen addig, amíg a Dharma a világban létezik.

Arra vonatkozóan, hogy nyugaton Oḍḍiyānában, délen Dhānyakāṭakában Śambhalában⁴⁵⁰ és Magadhában, keleten pedig Kasmírban hogyan terjedt el a titkos *mantra* (járműve) a vallástörténeti krónikákat lásd.

Továbbá, Indiában a *panditok* és a *siddhák*, akik a drága tanítást ápolták, oly (sokan) voltak, mint a tenger, ám közülük a tibeti krónikák csak annyiról beszélnek, amennyi a víz a vázában.

Továbbá, azokat a *siddha*-mestereket, akik a *gaṇacakrára* érkeztek a nagy Vajrāsanaguru⁴⁵¹ felsorolásában⁴⁵², a nyolcvannégy (*mahā*)*siddhának* nevezik, ám ott nem az összes indiai *mahāsiddha* gyűlt össze.

Így, aki megvizsgálja saját hagyománya eredetét, világos lesz számára, hogy a legfelsőbb *mantra*(*yānát*) illetően mily sokat köszönhet a *vajrayāna* indiai és tibeti tanítómesterei közül Tilopának és Nāropának.

(II.) Miután (a megvilágosodást) az oka és az eredménye (felől megközelítő) járművek indiai elterjedése röviden bemutatásra került, a tanítás Tibetben való megjelenése (következik):

(1.) A *Mañjuśrīmūlatantrában* ez áll:

„Száz évvel a nirvánába távozásom után, Himavatban⁴⁵³ a tó kiszárad, és helyén szálfafa erdők születnek”.⁴⁵⁴

E jóslat, amely szerint a Tanító eltávazása után száz évvel kiszárad a tó, amely korábban a Himavatot borította, és helyén szálfafa erdő keletkezik, egybevág azzal a tibeti történettel, hogy valamikor az egész országban borókások voltak.

Így lakható terület jött létre, és nem sokkal később a nemes Avalokiteśvara⁴⁵⁵ (bódhiszattva) és Tārā istennő megtestesüléseitől, egy majomtól és egy szikla-démontól majom

450 tib. *sham bha la*.

451 tib. *rdo rje gdan pa chen po*.

452 *Grub thob brgyad cu rtsa bzhi'i gsol 'debs* (**Caturaśītisiddhābhyarthanā*), D3758 (79. kötet), ff. 110r–113v.

453 „Havas”, tib. *kha ba can*.

454 A prófécia ebben a formájában nem szerepel a *Mañjuśrīmūlatantrában*.

455 tib. *spyān ras gtigs*.

kölykök⁴⁵⁶ (születtek), majd ezek (utódjai) fokozatosan emberré váltak. A legkorábban alapított településük a Kong po vidéki Spre sna⁴⁵⁷ volt, s az (országot) Mi yul Gyi lding-nek⁴⁵⁸ („az Emberek Világának”) nevezték.

Egyszer egy Licchavi⁴⁵⁹ nemes erre kóborolt, és eljutott Lha ri Gyang tho (hegyéhez⁴⁶⁰), (ahol a helybeliek) uralkodójukként tisztelték. Ő volt Gnya' khri btsan po, az első király.

Az uralkodók huszonhat nemzedékével később Lha tho tho ri gnyan btsan következett. Ő építette fel az első várat, Yum bu bla sgang-ot. Egyszer erre (a várra) egy drágakődoboz hullott az égből, s amikor kinyitották, előkerült belőle a *Kāraṇḍavyūhasūtra*⁴⁶¹, a *Pang kong phyag rgya pa (sūtra)*⁴⁶², egy aranyszűpa és a *Cintāmaṇīdhāraṇī*.⁴⁶³ A király álmában jövendölést kapott, hogy (e szövegeket) öt generáció múlva fogják megérteni. Mivel akkoriban senki sem tudta, mik is lehetnek, varázstárgynak vélték azokat. A „titkos szentségek”⁴⁶⁴ nevet adták nekik és áldozatokat mutattak be előttük, (és ennek köszönhetően) a király százhusz évig élt.

Négy nemzedék múlva Avalokiteśvara (bódhiszattva) Gnam ri srong btsan (király) és felesége, akit vagy a Tshe spong (nemzetségbeli) királynőnek, vagy a 'Bro⁴⁶⁵ (nemzetségbeli) Thod dkar királynőnek hívtak, tizenegyfejú gyermekeként született újra, és a Khri Srong btsan (u. 629–649)⁴⁶⁶ nevet adták neki. Fejeit egy kivétellel vörös selyembe csavarva (rejtette el).

456 Az Alexander-könyv „C” kéziratában „hat” majomkölyök szerepel.

457 A helyes alak Bre snar.

458 Helyesen Mi yul Skyi mthing.

459 Indiai nemzetség, amelyből a Buddha is származott; illetve nepáli uralkodócsalád, az 5–8. században.

460 Egy szent hegy Kong po-ban. Ide szállt alá az első király a nem-buddhista hagyomány szerint, valamint itt temették el az első halandó uralkodót.

461 tib. *Za ma tog bkod pa'i mdo*, D116 (51. kötet), ff. 200r–247v.

462 A *sūtra* címének több formája is van. A tibeti kánonokban általában a *Dpang skong phyag rgya pa* a használatos; D267 (68. kötet), ff. 1–5v.

463 A legkorábbi történeti forrásokban csak az első három tárgy szerepel, a negyedik a szövegek többségében egy *cintāmaṇī tsha-tsha*. E felajánlási tárgyakra általában valamilyen figurát és/vagy *dhāraṇī*t írnak, és lehet, hogy a szövegben felsorolt *dhāraṇī* erre vonatkozik. Az mindenesetre biztos, hogy a *dhāraṇī* Avalokiteśvara Cintāmaṇīcakra alakjához kapcsolódik.

464 tib. *gnyan po gsang ba*.

465 A szövegben tévesen 'Bri.

466 A helyes név Khri Srong btsan, ahogyan Padma Dkar po krónikájában is szerepel. Az Alexander-könyv kézírataiban található Khri Lásd srong btsan, illetve Khri Srong lde btsan későbbi uralkodók nevei.

Tizenhárom évesen kerül trónra és országa körül az összes fejedelemséget meghódította. Tanácsosa, akit Mgar-nak neveztek, Vajrapāṇi megtestesülése volt, és (Tibetbe) kísérte (a király feleségeit,) a nepáli uralkodó, Aṃśuvarmā⁴⁶⁷ lányát, Bhṛkuṭī-Tārā megtestesülését, Kínából pedig a kék Tārā megtestesülését, Kong jo hercegnőt.⁴⁶⁸ Ők magukkal hozták a Śākyák fejedelmének két szobrát⁴⁶⁹ és sok egyéb áldott relikviát. (Olyan csoda is történt, hogy) szobrok készítéséhez összegyűjtött anyag önmagától a tizenegyfejű (Avalokiteśvara szobrává) alakult.

Tibetben ekkor még nem ismerték az írást, ezért (az uralkodó) Thon mi A nu fiát, Sambhoṭát, aki Mañjuśrī megtestesülése volt, Kasmírba küldte írni tanulni. Ő Lha'ri rig pa Seng nge⁴⁷⁰ nevű mesterétől alaposan elsajátította a nyelvtudományt, és Tibetbe visszatérve, a tibeti nyelvnek megfelelően (a gupta ABC betűit) harminc mássalhangzóra és négy magánhangzóra csökkentette. Az lhászai Ma ru várban pedig a kasmíri írás mintájára megformálta a betűket, és nyolc nyelvtani értekezést is írt. Maga a király is alaposan kitanulta a betűvetést és a nyelvtant, s a tíz erénytelen cselekedet megfékezésére és a tíz erényes gyakorlására helyes törvényeket hozott, amiért Srong btsan sgam po-nak nevezték el. A két királyné egymás után építette a templomokat, az általuk kibocsájtott mágikus alakok pedig a határokat megbékítő és az azokon túli (területeket) megbékítő templomokat⁴⁷¹, valamint száznyolc stúpát emeltek, és elkészítettek a Ra sa 'phrul snang (Jokhang) és a Ramoche templomokat. A (király a buddhista szentiratok fordítására) az országába hívta az indiai Kusara mestert, a brahmin Śaṅkarát, a nepáli Śīlamañjut és a kínai Mahādeva tso-t; a fordítók pedig Thon mi és tanítványa, Dharmākośa voltak. Megalkották a szent szövegek tibeti nyelvét, és lefordították a *Kāraṇḍavyūhāt* és más (szövegeket). A király szóbeli tanításokat is adott, Yer pa-ban (remeték számára) meditációs (barlangokból álló) központot létesített, és az (országban) sokan szerzetessé váltak. Hatvankilenc évig uralkodott, és nyolcvankét évesen a feleségeivel együtt mindhárman beleolvadtak az önmagától keletkezett nemes (Avalokiteśvara) szobrának szívébe.

467 tib. 'od zer go cha

468 A tibeti történeti források többségében a nepáli királyné neve Bhṛkuṭī(devi), ő a zöld Tārā megtestesülése, míg a kínai hercegnő, Mun shang Kong cho a fehér Tārāé.

469 A nagy és a kis fejedelem (*jo bo che* és *jo bo chung*) két Buddha szobor, amelyek Lhásza két legrégebb és legszentebb templomában a Jokhangban és a Ramochében álltak.

470 *Devavidyāsiṃha/Devavitsiṃha

471 Ezek a tibetiül *mtha'* 'dul-nek és *yang* 'dul-nek nevezett templomok, amelyeket egyes krónikák fel is sorolnak. Egyes forrásokban e templomok rituális törökként szögezik le a nem-buddhista Tibetet jelképező démonnő testrészeit.

Ezután, uralkodók öt nemzedékével később, Khri Srong lde btsan (u. 755–794) király került (a trónra). Ő Indiából meghívta a tudós Śāntarakṣitát⁴⁷² és az Oḍḍiyānai Rinpoché (Padmasambhavát). (Az utóbbi) az összes gonosz tibeti istenséget és démont esküvel megláncolta, és felépítette az „Elgondolhatatlan, örök és erőfeszítések nélkül keletkező” templomát Bsam yas-ben. A „hét kiválasztott ember”⁴⁷³ szerzetessé lett. Számos *paṇḍit* Tibetbe hívtat, akik sok *mahāyāna* és *hīnayāna* szöveget fordítottak tibetire. Hatvankilenc évesen távozott el.

Utána fia, Mu ne btsan po (u. 797–799) került a trónra, aki Bsam yas-ben négyfajta áldozatot létesített, és háromszor próbált egyenlőséget tenni a tibeti gazdagok és szegények között. Ő egy évig és hét hónapig uralkodott, amikor az anyja megmérgezte.

Utána Sad na legs Mjing yon, vagy más néven Khri Lásd (srong) btsan (u. 800–815) került a trónra négyévesen. Ő építette fel Dkar chung rgyal sde templomát, és a Dharma hagyományát elhivatottan gyakorolta. A királyságot tizenhét évig óvta.

Ezután a *Karuṇāpuṇḍarīkāsūtrā*ban is világosan megjövendölt, Khri Ral pa can-nek vagy Khri Lásd srong btsan-nek⁴⁷⁴ nevezett (király) került a trónra, aki magának Vajrapāṇinak volt a megtestesülése. Mivel a korábban lefordított buddhista szent szövegek nem feleltek meg a *vyākaraṇa*⁴⁷⁵ szabályainak, határozatot bocsájtott ki a hibák javítására és (a szövegek egyéges nyelvű) rögzítésére, s a szent Dharmát olyan ragyogóvá tette, mint a felkelő Nap. A királyt harminchat éves korában a Dharmát gyűlölő gonosz miniszterei orvul megölték, és a királyság Glang dar ma-hoz (u. 838–842) kerül, aki a Tant megsemmisítette.

(2.) A (Dharma) későbbi elterjedése.

A tanítás paraszát (a kelet-tibeti) Mdo khams smad-ból Klu mes és mások (a szerzetesrendre vonatkozó szabályzat,) a *vinaya* tanításának helyreállításával élesztették fel, és az újra elterjedt a központi tibeti területeken.

Lha bla ma Ye shes 'od (u. 947–1019/24) és Byang chub 'od (u. 1037–1057) meghívták Indiából az „isteni fejedelmet”⁴⁷⁶ (Atiśát), aki Nyugat(-Tibetből) Középső(-Tibetbe) ment és a Dharmát terjesztette.

472 tib. *zhi ba 'tsho*

473 tib. *sad mi mi bdun*. Egyes tibeti krónikák így nevezik az első tibeti szerzeteseket.

474 Az Alexander-könyvben és Padma Dkar po-nál is hibásan Khri Lásd srong btsan szerepel, az uralkodó helyes neve Khri Gtsug lde btsan (u. 815–838).

475 A szöveg a korábban említett Thon mi Sambhota által írott nyelvtani munkákra utal.

476 tib. *jo bo rje lha cig*, Atiśa egyik gyakran használatos tibeti megnevezése.

A fehér hagyomány⁴⁷⁷ (eredete): Mar pa (1012–1097) a fordító Indiába ment, ahol Nāropa „fejedelem” és Maitrīpa segítségével a mélységes tantrikus tanításokat Tibetbe hozta, „négy fia”⁴⁷⁸ pedig megőrizte és elterjesztette, s a mai napig is virágznak.

Továbbá, a nagyobb iskolák, a Sa skya, a Rnying ma és a Dge lugs, valamint egyéb kisebb hagyományok Tibetben való elterjedését részletesen a vallástörténeti művekben lásd.

Ez a válasz a szútrák és a tantrák tanításának Indiában és Tibetben való elterjedésére vonatkozó kérdésre.

477 tib. *dkar brgyud*, az hasonló nevű *bka' brgyud* iskola másik elnevezése, s egyben utalás annak első tanítóira (Milarepára, Ling ras pa-ra stb.), akik fehér ruhát viseltek.

478 Milarepa (1040–1123), Mes ston Tshon po, Mtshur ston Dbang gi rdo rje, és Rngog Chos kyi rdo rje (1023–1090).

ÖTÖDIK RÉSZ

Válasz a kedvező emberi születésből⁴⁷⁹ kiinduló (buddhista gyakorlatot) illető kérdésre:

A Magasztos által kinyilatkoztatott kiváló „mélységes” és „kiterjedt” tanítások lényegét az indiai szekérhajtók⁴⁸⁰ és az isteni fejedelem (Atísa) a buddhista gyakorló három típusát megkülönböztetve, fokozatokban magyarázták. A következőképpen:

[I. A kis célokat kitűző gyakorló]

- (I.) A kis célokat kitűző gyakorló elmélkedjen
 - (A) a kedvező emberi születés megszerzésének nehézségein,
 - (B) a halálon és a mulandóságon,
 - (C) az alsóbb szintű létformák szenvedésein, és
 - (D) a tetteken és következményeiken.

(A) A négy elmélkedés közül az első, a kedvező emberi születés megszerzésének nehézségein való meditáció négyféle:

- (1) az okára vonatkozó,
- (2) a jellegére vonatkozó,
- (3) a mennyiségére vonatkozó, és
- (4) az analógiáira vonatkozó.

(1) Ezek közül az okára vonatkozó elmélkedés pedig (a következő:) az ok az erkölcs⁴⁸¹ megtartása, ennek következménye az emberi test megszerzése. Az erény a tíz káros cselekedettel⁴⁸² való felhagyásra irányuló szándék; ahogyan azt (a *Bodhisattvacaryāvatāra*) mondja:

479 tib. *dal 'byor*, szó szerint „szabad(ságok) és gazdag(ságok)”; a buddhista gyakorlást ellehetetlenítő körülményektől mentes, – ideiglenesen – „szabad” és az annak kedvező körülményekben bővelkedő, „gazdag” emberi születést jelent.

480 A *mahāyāna* „mélységes és terjedelmes”, vagyis Nāgārjunától és Asaṅgától induló egzotikái hagyományvonalaira vonatkozóan lásd az előző részt.

481 szkt. *śīla*, tib. *tshul khrims*.

482 szkt. *daśākulśalāni*, tib. *mi dge ba bcu*. 1. ölés, 2. lopás, 3. helytelen szexualitás, 4. hazugság, 5. rágalmozás, 6. durva beszéd, 7. fecsegés, 8. kapzsiság, 9. ártó szándék, 10. téves nézet.

„Mihelyst (az öléssel való) felhagyásnak (a pusztá) szándéka megszületik, az az erkölcsösség erényeként⁴⁸³ értendő.”⁴⁸⁴

Mivel a(z erénytelenségekkel) felhagyók igen kevesen vannak, az eredményt, az emberi testet is csak ritkán lehet megszerezni.

(2) (A kedvező emberi születést) a jellegéből fakadóan ritkán lehet megszerezni. (Meditálj azon, hogy) a pokollakók, a szellemek, az állatok és a hosszú életű istenek négy (létformája) külső (tényezők miatt) nem „szabad.” A barbárok, a téves nézeteket vallók, a buddha nélküli világba születők, és a szellemileg korlátoltak négy csoportja pedig belső (tényezők miatt) nem „szabad”. E nyolc (állapot) bármelyikébe való újraszületés az igaz Dharma (gyakorlására nézve) kedvezőtlen, ezért (ezek az állapotok) nem „szabadok”. Az ezektől eltérő, a Dharma gyakorlására alkalmas (emberlétet) nevezik „szabadnak”.

A „gazdag” (emberlét) pedig (az, amikor valaki) a Középső Országban (Magadhában) embernek születik, a hat érzékszerve⁴⁸⁵ ép, hisz a Dharmában, nem terhelik karmikusan jóvátehetetlen bűnök, vagyis nem követett el egyet sem az öt jóvátehetetlen bűn⁴⁸⁶ közül; ezeket az öt személyes „gazdagság”(nak nevezik). A Buddha (világban való) megjelenését, a Dharma kinyilatkoztatását, a tanítása fennmaradását, a tanítását követők létezését, és a Dharma gyakorlásának kedvező feltételeket a külső körülményeknek (köszönhető) öt „gazdagság”(nak nevezik); (így a „gazdagságok” száma az előzőekkel) együtt tíz. Mivel az ilyen jellemzőkkel bíró emberi születést nehéz megszerezni – valamint további, összesen hat, hasonló tulajdonsága miatt –, „kincsnek” nevezik.

(3) (A kedvező emberi születést) a mennyiségét tekintve nehéz megszerezni. (Elmélkedj azon, hogy) a három alacsonyabb létformába⁴⁸⁷ születettek száma igen nagy, akik magasabb létformákba születnek⁴⁸⁸ azok száma pedig csekély, s ez (utóbbiak) között a „szabad és gazdag” emberi test nagyon ritka. Például, hány bogár és féreg van csupán egy tenyérnyi földön, az egyes hangyabolyokban pedig felfoghatatlan a számuk. Gondolj hát arra, hogy egy országot megtöltő emberek nincsenek ennyien! Ahogyan a szútra⁴⁸⁹ mondja:

483 szkt. *śīlapāramitā*, tib. *tshul khriṃs pha rol phyin pa*. A *pāramiták* („transzcendens erények”, „tökéletességek”) felsorolását lásd a fejezet későbbi részében.

484 Lásd *Byang chub sems dpa'i spyod pa la 'jug pa*, D3871 (105. kötet), f. 10v.

485 Szem, fül, orr, nyelv, test, és a gondolatokat, érzelmeket érzékelő tudat.

486 szkt. *pañcānantariya*, tib. *mtshams med lnga*. 1. Apát, 2. anyát, 3. *arhatot* megölni, 4. gonosz szándékkal a Buddha testéből vért fakasztani, 5. vizályt szítani a szerzetesi közösségben.

487 pokollakók, szellemek, állatok.

488 emberek, félistenek, istenek.

489 Ismeretlen szöveg.

„Ha minden földet, követ, hegyet és völgyet megtöltenek az állatok, a többi alacsonyabb létformába születettek számát ki tudná felfogni?”

(4) (Emélkedj az emberi test) nehéz megszerzésén analógiákon keresztül:

„Az emberlélet megszerzeni oly nagyon nehéz, mint egy (vak) teknősnek a nyakát bedugni egy óceánon hánykolódó járom lyukába.”

– mondja (a *Bodhisattvacaryāvatāra*)⁴⁹⁰; a *Garbhāvakraṅtisūtra*⁴⁹¹ pedig ezt mondja:

„Ha valaki egy tút emelne a levegőbe, s egy marék szezámogot rádobna, akkor megeshet, hogy egy-egy szezámog áthullana a tű nyílásán; ám az emberi testet még ennél is ritkábban lehet megszerzeni.”

Ekképpen, ha a nehezen megszerezhető, kincset érő emberi testet valaki eléri, de nem gyakorolja a Dharmát, az önmagát csapja be. Gyakorold hát szívből, őszintén a Dharmát! Ahogy Chos rje (Gtsang pa Rgya ras pa) mondja:

„Aki emberi testet szerzett, de a Dharma nélkül él, (az olyan, mint, aki) eléri az Arany-szigetet, de onnan üres (kézzel) tér haza. Nem bánjátok-e, hogy alsó létformákba taszítjátok magatokat? Vidd el ezt az üzenetet a hitetlen embereknek!”⁴⁹²

(B) A második, a halálon és a mulandóságon való elmélkedés (négy pontból áll):

- (1) elmélkedés azon, hogy a születést biztosan halál követi,
- (2) a halál időpontja kiszámíthatatlan,
- (3) a halálnak számos oka lehet, és
- (3) senki és semmi nem kísér a halálba.

(1) Elmélkedés azon, hogy a születést biztosan halál követi: (Elméldj azon, hogy) születésünktől fogva, megállás nélkül, Yama, a halál ura felé szaladunk. (Ahogy Pha) Dam pa (sangs rgyas) mondja:

490 Lásd *Byang chub sems dpa'i spyod pa la 'jug pa*, D3871 (105. kötet), f. 8v. A példázat több *sūtrában* is felbukkan (pl. *Mahāparinirvāṇa*, *Smrtyupasthāna*, *Nandappravrajyā*)

491 *Nandagarbhāvakraṅtisūtra*, D57 és 58. E sorok nem szerepelnek a *sūtra* egyik verziójában sem, a példázat maga azonban, más szavakkal, megtalálható a *Nandappravrajyāsūtrában* (tib. *Dga'bo rab tu 'byung ba*, D328 (72. kötet), f. 257r.).

492 Gtsang pa Rgya ras Ye shes rdo rje (1161–1211) egy versének bevezető sorai; lásd Gtsang pa Rgya ras pa 1998, pp. 117–118.

„Születésetek reggelén a halál jelei is feltűnnek. Nincs vesztegetni való időtök, dologra fel, Ding ri-beliek!”⁴⁹³

Példával illusztrálva, (olyanok vagyunk) mint az állat, amit mészárszékre visznek, és minden egyes lépéssel közelebb kerül a halálhoz.

(2) Elmélkedés a halál időpontjának kiszámíthatatlanságán: (Elmélkedj azon, hogy) a fizikai testtel rendelkezőknek nincsenek olyan kategóriáik, hogy „ez előbb hal meg, ez pedig később”. Miként a halhatatlanságban reménykedőt villámcsapásként éri a halál, ez velünk is biztosan így fog történni. Ráadásul, lehet, hogy még ma éjjel (meghalunk) a planéták hatásának vagy más ártalmaknak köszönhetően, vagy szakadékba zuhanunk, vagy földcsuszamlás temet maga alá, vagy megbetegszünk, vagy fegyverek által halunk meg, ezért az öröklétben senki se reménykedjen! Mivel egyáltalán nem biztos, hogy ma éjjel nem halunk meg, ezért az olyan, a jövőre vonatkozó terveinkkel, hogy „ma ezt teszem”, „holnap meg ezt fogom tenni”, „mostantól pedig” stb., és javaink összekuporgatásával csak önmagunk csapjuk be. Ahogyan Rgyas sras Thogs med pa (1295–1369) mondja:

„Ne bízz abban, hogy akár ma meg nem halsz! Te, aki öröklétre készülsz békésen, a haláloed pillanatában majd (kétségbe esve) vered a melledet, mikor elvesztése fenyeget. Áldj meg hát kérlek, hogy a halálomról meg ne feledkezzek!”⁴⁹⁴

(3) (Elmélkedés) a halálhoz vezető körülmények sokaságán. (Elmélkedj azon, hogy) akinek fizikai teste van, annak az élete számtalan veszélynek van kitéve. Olyan, mint a szél által kavart víz habja, mely ha épp most nem is tűnik el, hosszan megmaradni nem képes, ezért támaszkodni sem érdemes rá. Ahogyan Nāgārjuna mondja (a *Suḥrillekhā*-ban):

„Az életednek sok minden árt, és addig se tart, mint a szél kavarta víz habja. Így minden egyes lélegzet, és alvásból való ébredés kész csoda.”⁴⁹⁵

(4) Elmélkedés arról, hogy senkire és semmire nem számíthatsz a haláloedkor. Ennek három oka van:

- (a) az, hogy nem számíthatsz a tulajdonodra,
- (b) nem számíthatsz a rokonaidra és barátaidra,
- (c) nem számíthatsz a saját testedre sem.

493 Dam pa sangs rgyas 2003, pp. 471.

494 Rgyal sras Thogs med 1975, p. 284.

495 *Bshes pa'i spring yig*, D4182 (173. kötet), f. 43r.

(a) Arra vonatkozóan, hogy halálozkor nem számíthatsz a tulajdonodra a *Bodhisattvacaryāvatāra* ezt írja:

„Nagy vagyont szereztem, hosszú időn át élveztem is, ám mint akit tolvajok fosztottak ki, üres kézzel és meztelenül távozom.”⁴⁹⁶

(b) A rokonaidra és barátaidra sem számíthatsz, ahogyan a *Bodhisattvacaryāvatāra* mondja:

„Mikor eljön a halál ideje, gyermekeid nem fognak megmenteni, nem lesznek se szüleid, se rokonaid, senki sem fog oltalmazni.”⁴⁹⁷

(c) Azzal kapcsolatban, hogy a saját testedre sem számíthatsz a *Bodhisattvacaryāvatāra* ezt mondja:

„A sok nehézség árán megszerzett, étellel és ruhával óvott tested nem fog elkísérni. Keselyűk és kutyák martaléka lesz, tűz lángjában hamvad el, vízben rothad szét, vagy föld temeti maga alá.”⁴⁹⁸

(C) A harmadik: elmélkedés az alsóbb létformák szenvedésein.: „Mulanó vagyok tehát és egyszer meghalok, de mit számít ez, ha úgyis emberként vagy istenként születek újra!” Ha így gondolkodnál, az ebből fakadó negatív karma következtében biztosan alsóbb világban születesz újra. Ha pedig a három alsóbb világ valamelyikébe születesz, ott a szenvedéseid ésszel fel nem foghatók.

Ami a poklakókat illeti: (a) a Sañjivába születő lényeket) a karmájuk következtében létrejövő Yama⁴⁹⁹, a halál ura, félelmetes fegyverekkel újra és újra megöli, majd újra és újra feltámasztja, ezért ezt a Sañjiva (vagyis „Feltámasztás”) poklának nevezik. (b) A Kālarūpa („Fekete Fonal”) nevű pokolba születők testét fekete vonalakkal jelölik meg, és azok mentén fűrészszel szétvágják. (c) A Saṃghāta („Összezúzás”) poklában kos és más (állat)fejű vashegyek között zúzzák össze (az oda születőket). (d) A Raurava („Jajgatás”) poklában az oda születőket egész testükben izzó lándzsára húzzák. (e) A Mahārauravában („Ordítás”) háromágú szigonnyal szúrják keresztül őket. (f) A Tapanában („Forróság”) pokolban lángnyelv-füzérrel égetik a testüket. (g) A Partāpanában („Nagy Forróság) pokolban fortyogó fémolvadékban főzik meg őket.

496 *Byang chub sems dpa'i spyod pa la 'jug pa*, D3871, f. 16v.

497 Az idézet nem a *Bodhicaryāvatāra*-ból, hanem az *Udānavargā*-ból származik, lásd *Ched du brjod pa'i tshoms*, D4099, 148. kötet, f. 3v.

498 A szöveg nem szerepel a *Bodhicaryāvatāra*-ban.

499 tib. *gshin rje*.

(h) Az Avīciban (a „Szakadtalan Gyötrelmek”) poklában megégetik és vasszegekkel verik tele a testüket, nyelvüket ötszáz ígásállattal szántják, s más szörnyű szenvedéssel kínozzák őket.

Élethosszokról (Vasubandhu az *Abhidharmakośakārikā*ban) ezt írja:

„Hat pokolban, a Sañjīvában stb., egy nap olyan hosszú, mint a Vágybirodalom isteneinek az élete, és az ilyen (hosszú napokból álló) életük (napjainak száma) ugyanannyi, mint a vágyak világának isteneié. A Partāpanában (az életük hossza) egy fél (köztes világkorszak), az Avīciben pedig egy köztes világkorszak.”⁵⁰⁰

Továbbá (Aśvaghōṣa írja az *Aṣṭākṣaṇakathā*ban):

„Gázló nélküli folyóba merülnek, kardlevelű erdőben, éles tüskéjű bozótosban, törökkel borított úton mennek megállás nélkül, izzó vasat esznek, olvadt fémet isznak, hevesen lángoló földön ülnek, menekülnek, elájulnak, jajveszékelnak, és a legkülönbözőbb szenvedések százait tapasztalják meg.”⁵⁰¹

A hideg poklok (a) az Arbuda, (b) a Nirarbuda, (c) az Aṭaṭa, (d) a Hahava, (e) a Huhuva, (f) az Utaṭala, (g) a Padma, és a (h) Mahāpadma. Bennük a nagy hideg okozta szenvedések kibírhatatlanok. Az ide születetteket az éles kardot lengető, vad Yama üti és vágja, s más szenvedéseket is megtapasztalnak.

(Az élethosszokról az *Abhidharmakośakārikā* ezt írja):

„Mintha egy szezám-mag tárolóból minden száz évben csak egyetlen szezám-magot vennének ki, olyan hosszú az élet az Arbudában, a többiben pedig hússzor ennyi.”⁵⁰²

Ezeken kívül (létezik még) a tizennyolc „egyéni” és „szomszédos” (pokol).

Ami a szellemeket illeti: testük tűzben lángol; belső szerveik nincsenek; a hátuk olyan, mint egy hegylánc; mozdulatlanok; a szájuk apró, mint a tú foka; csapzott hajuk égnek áll; némelyik (olyan, mint a) megégetett fahasáb; van, amelyik bothoz hasonlatos, de létezik sok más alakjuk is. Az ételnek és itálnak még csak a nevét sem hallják, vagy hányadékot esznek, de van, hogy az étel olvadt fémmé válik (a szájukban) és szétégeti testüket. (Nāgārjuna) a *Suḥrillekha*ban ezt írja:

500 *Chos mngon pa mdzod kyi tshig le'ur byas pa*, D4089 (140. kötet), f. 10r.

501 *Mi khom pa brgyad kyi gtam*, D4167 (172. kötet), f. 175v.

502 D4089 (140. kötet), f. 10r.

„a szellemek számára nyáron a Hold is túl forró, télen pedig a Nap is túl hideg; a gyümölcsfák nem teremnek, és a pusztá pillantásuktól kiszáradnak a folyók.”⁵⁰³

– továbbá:

„Némelyikük hasa akkora, mint a hegyvidék, a szájuk pedig, mint a tű foka, kínozza őket az éhség, de arra sincs erejük, hogy egy kevéske eldobott szemetet egyenek.”⁵⁰⁴

Élethosszukról (az *Abhidharmakoṣakārikā*) ezt mondja:

„Hónap (hosszúságú) napokkal ötszáz (év)”⁵⁰⁵

a (*Suḥrīlekha* pedig) ezt írja:

„sem ötezer, sem tízezer (évig) nem halnak meg.”⁵⁰⁶

Ami az állatokat illeti, ostobák és korlátoltak. Egyik a másikat felfalja, megölik és kihasználják őket, a szenvedéseik számtalanok. (Nāgārjuna a *Suḥrīlekhaban*) ezt írja:

„Némelyik a gyöngye, a gyapja, a csontja, a vére, a húsa, a bőre miatt hal meg, mások védtelenek, ütik, rúgják, korbáccsal és kampóval verik őket, hogy dolgozzanak.”⁵⁰⁷

Az emberekre születés, öregség, betegség és halál vár.

Az istenek szenvedése a halálukkor és újraszületésükkor (bekövetkező, alsó világokba való) alázuhanás.

Ezeket (az eddig említett szenvedéseket) a „fájdalom szenvedésének”⁵⁰⁸ nevezik. A „változás szenvedése”⁵⁰⁹ pedig a magasabb létformák minden öröme.⁵¹⁰ Ahogyan a *Suḥrīlekha* írja:

503 D4182 (173. kötet), f. 45r.

504 uo.

505 uo.

506 uo.

507 D4182 (173. kötet), f. 44v.

508 szkt. *duḥkhaduḥkhatā*, tib. *sdug bsngal gyi sdug bsngal*.

509 szkt. *vipariṇāmaduḥkhatā*, tib. *'gyur ba'i sdug bsngal*.

510 Vagyis azok az örömök, amelyek megszűnésükkor válnak szenvedéssé, míg az elsősorban fizikai és lelki fájdalmakból álló „fájdalom szenvedése” az eltűnésekor megszűnik.

„Lehet, hogy most ő a világ császára, a létkörforgás során újra szolga lesz majd.”⁵¹¹

„Indrává lett, tisztelik az egész világon, a karma erejénél fogva újra a földre zuhan majd.”⁵¹²

valamint,

„Brahmā elérte a vágymentes boldogságot, ám tudd meg, hogy szakadatlan gyötrelmek várnak rá, amikor tűzifa lesz majd az Avīci pokolban.”⁵¹³

Az „kondicionáltság szenvedése”⁵¹⁴ az (embert alkotó) öt halmaz folytonossága.

A naív ember a tenyérhez hasonlatos, nem érzékeli (a rajta levő hajszálat) szenvedésként, ám a „nemes ember” a szemhez hasonlatos, szenvedést lát benne. Amint (Vasubandhu az *Abhidharmakośabhāṣyāban*) írja:

„A naív ember, mint a tenyér a hajszálat, nem érzékeli a kondicionáltság szenvedését, ám a nemes ember olyan, mint a szem, őt ugyanez már megérinti.”⁵¹⁵

valamint, ahogy (Gling ras pa, 1128-1188), a jóga fejedelme mondja:

„Aki a létkörforgatag boldogtalan börtönében boldogságban reménykedik, szenvedést fog tapasztalni. Olyan, mint a krónikus beteg, aki hosszú kezelést követően végül meghal; mily szomorú!”⁵¹⁶

Ezek szerint a három birodalom teljes létkörforgatagának szenvedés az alaptermészete, s benne minden feltételhez kötött dolgot⁵¹⁷ szenvedéssel telinek neveznek. Az örök boldogság egyedül a nirvána, s csakis a nirvána a végső megnyugvás és öröm.

A kis célokat kitűző gyakorló elmélkedjen általánosságban a létkörforgatag szenvedésein, különösen pedig a három alsóbb létforma által tapasztalt szenvedésekben kell hinnie.

511 D4182, f. 44r.

512 uo.

513 uo.

514 szkt. *saṃskāraduḥkhatā*, tib. *'du byed kyi sdug bsngal*. A szenvedés harmadik típusát úgy is nevezik, hogy a „mindent átható szenvedés”, mert – tibeti kommentátorok szerint – a későbbi, szenvedéssel teli pillanatoknak az oka. Nem evidens, csak a „nemes” (szkt. *ārya*, tib. *'phags pa*), az egyszerű-visszatérő, a már-nem-visszaérő buddhista gyakorló, vagy beérkezett *arhat* számára érzékelhető.

515 *Chos mngon pa'i mdzod kyi bshad pa*, D4090 (141. kötet), f. 3v.

516 Gtsang pa Rgya ras pa DNGRS: f. 8v.

517 tib. *zag bcas*. „Szennyezett”, itt a „öt szennyezett halmazra” (*zag bcas kyi phung po lnga*) utal.

Fontos továbbá tudatosítania, hogy elkerülhetetlenül meg fog halni.

IV. Negyedik: elmélkedés a tetteken és következményeiken.

Azt kérde, honnan ered a három alsóbb létforma és a magasabb létformák, az istenek és az emberek öröme és szenvedése, akkor tudd meg, hogy a szennyezett tettekből⁵¹⁸ születnek. Ahogyan a *Karmasatakasūtra* mondja:

„A tettek bizony igen sokfélék, s azok hozzák létre ezt a sokféle világot.”⁵¹⁹

Azt kérde, mifélék ezek a tettek? Két típusuk van: a szándék,⁵²⁰ és a szándékos cselekedet.⁵²¹ Erről az *Abhidharmakośa* ezt írja:

„A szándék a tudat cselekedete, ebből fakad a testi és a szóbeli tett.”⁵²²

A cselekedetek és következményeik bemutatását egy hat pontból álló szinopszisban foglaljuk össze (1) a típusaik, (2) jellemzőik, (3) „egyéniségük”, (4) „osztályrészük”, (5) fokozódásuk, (6) és elévülhetetlenségük alapján.

(1) Az első. A cselekedetnek és következményeiknek három típusa ismert: (a) az érdemtelen tettek, (b) az érdemteli tettek, (c) és a semleges tettek okai és következményeik.

(2) A második, az egyes típusok jellemzői:

(a) Az első. Az érdemtelen tettek okai és következményeik. Bár a számuk igen nagy, általánosan, a cselekedetek alapján, a tíz káros hatású tett segítségével feloszthatók három testi (a gyilkosság stb.), négy szóbeli (a hazugság stb.) és három tudati (a kapzsiság stb.) cselekedetre. Az egyes cselekedeteket további három pontban vizsgáljuk, (a) a fajtáik, (b) hatásuk és (c) a kiemelt eseteik alapján.

1. Az első (testi érdemtelen tettek,) a gyilkosságnak három típusa van: (a) (1) a ragaszkodásból elkövetett gyilkosság, (2) a gyűlöletből elkövetett gyilkosság, (3) és az ostobaságból elkövetett gyilkosság.

518 tib. *zag bcas kyi las*.

519 Az idézet nem a *Karmaśatakából*, hanem a *Smṛtyupasthānasūtrából* van; lásd *Dam pa'i chos dran pa nye bar bzhag pa*, D287 (69. kötet), f. 217v.

520 szkt. *cetanā*, tib. *sems pa'i las*.

521 szkt. *cetayītvā*, tib. *bsams pa'i las*.

522 *Chos mngon pa'i mdzod kyi tshig le'ur byas pa*, D4089, f. 10v.

(1) Ezek közül az első az, amikor valaki valaminek a húsa, a bőre stb. megszerzéséért, szórakozásból vagy vagyonszerzés miatt, illetve önmaga vagy szerettei megóvása miatt követ el gyilkosságot.

(2) A második, amikor valaki a haragosa vagy riválisa iránt gyűlöletből gyilkol.

(3) A harmadik az állatáldozat bemutatása során elkövetett ölés.

(b) A hatásuk is háromféle lehet: 1. az (újraszületés világát meghatározó, karmikusan teljesen) „beérett hatás”⁵²³, 2. (az újraszületett ember életének egyes minőségét, illetve viselkedését meghatározó) „korrelatív hatás”⁵²⁴, 3. és az (újraszületett ember környezetét meghatározó) „uralkodó hatás”⁵²⁵.

(1) Ezek közül a gyilkosság beérett hatása a pokollakóként való újraszületés.

(2) A korrelatív hatása az, hogy még ha emberként is születik újra, az élete rövid lesz és betegségekkel teli. (3) Az uralkodó hatása pedig kietlen vidéken és balszerencsés országban való újraszületés.

(c) A gyilkosság kiemelt esete, amikor valaki a saját szüleit öli meg, akik egyben *arhatok* is; az ilyen gyilkosság nagyon súlyos vétek.

2. A (második testi érdemtelen cselekedetnek, a tulajdon) engedély nélküli elvételének, három módja van: (1) erőszakkal, (2) tolvaj módon, (3) és megtévesztéssel.

(1) az első ezek közül a szükségtelen erőszak alkalmazásával való rablás,

(2) a második, a betöréssel vagy más módon való, észrevétlen lopás,

(3) a harmadik, a súllyal és mércével vagy egyéb eszközzel való csalás.

(b) A háromfajta hatása közül a (1) beérett hatása a szellemként való újraszületés, (2) a korrelatív hatása az, hogy ha az elkövető emberként is születik újra, nincstelen lesz, (3) az uralkodó hatása pedig a gyakori fagyokkal és jégesővel sújtott vidéken való újraszületés.

(c) A lopás kiemelt esete, amikor valaki a mestere és a három drágakő javait tulajdonítja el; az ilyen lopás igen nagy bűn.

523 szkt. *vipākaphala*, tib. *rnam par smin pa'i 'bras bu*.

524 szkt. *niṣyandaphala*, tib. *rgyu mthun pa'i 'bras bu*. Szó szerint az „okának megfelelő hatás.”

525 szkt. *adhipatiphala*, tib. *dbang po'i 'bras bu*.

3. (A harmadik érdemtelen testi cselekedetnek,) a tiltott szexuális tevékenységnek három kategóriája van: (olyan személlyel való nemi érintkezés, aki) (1) a család védelme alatt áll, (2) az ura védelme alatt áll, (3) és a törvény védelme alatt áll.

(1) ezek közül az első az anyával, a lánytestvérrel stb. való tiltott szexuális tevékenység,

(2) a második, a férjhez vagy a királyhoz tartozó nővel való tiltott szexuális tevékenység,

(3) a harmadiknak öt fajtája van: a saját feleséggel, de (i) nem a megfelelő testrésszel, (ii) nem a megfelelő helyen, (iii) nem a megfelelő időben, (iv) nem a megfelelő alkalommal, és (v) nem a megfelelő módon való tiltott szexuális tevékenység.

(i) ezek közül az első, a nem megfelelő testrésszel, az orális és az anális úton történő nemi érintkezés,

(ii) nem megfelelő helyen, vagyis vallási tanító⁵²⁶ közelében, templom vagy szentély⁵²⁷ mellett, valamint nyilvános helyen történő nemi érintkezés,

(iii) nem megfelelő időben, vagyis bűnbánó-tisztító szertartást⁵²⁸ végző, vagy terhes, illetve szoptató nővel, valamint fényes nappal,

(iv) nem megfelelő mennyiségű a napi ötöt meghaladó nemi érintkezés,

(v) nem megfelelő típusú pedig az erőszakos nemi érintkezés, és a férfival vagy hermafroditával orálisán vagy análisan történő nemi érintkezés.

(b) A három hatása közül (1) a beérett hatása a szellemként való újraszületés, (2) a korrelatív hatása az, hogy még ha emberként is születik újra, halálos ellenségének a felesége lesz, (3) az uralkodó hatása pedig az, hogy olyan országban fog újraszületni, amelynek földje javarészt homok.

(c) A tiltott szexuális tevékenység kiemelt esete, amikor valaki az anyjával érintkezik, aki egyben *arhantī*⁵²⁹; ez súlyos bűn.

4. (a) (Az első szóbeli érdemtelen cselekedetnek,) a hazugságnak három fajtája van: (1) a (szerzetesi eskü) megszegéséhez (vezető) hazugság, (2) a nagy hazugság (3) és a jelentéktelen hazugság.

526 szkt. *guru*, tib. *bla ma*.

527 szkt. *caitya*, tib. *mchod rten*.

528 szkt. *posadha*, tib. *gso sbyong*.

529 tib. *dgra bcom ma*.

- (1) az első a legfelsőbb szellemi minőségek eléréséről való hazugság,
 - (2) a második, amikor valaki önmagának vagy másoknak segítő vagy ártó szándékkal hazudik,
 - (3) a harmadik pedig a segítő és ártó szándék nélküli hazugság.
- (b) A háromféle hatása közül (1) a beérett hatása az állatként való újraszületés, (2) a korrelatív hatása az, hogy még ha emberként is születne újra, élete során sok vádaskodásnak lesz kitéve; (3) az uralkodó hatása pedig az, hogy rossz leheletűként születik újra.
- (c) A hazugságok kiemelt esete, amikor valaki a *tathāgata* ellen vádaskodik, vagy vallási tanítójának hazudik; ez a vétkek közül a legsúlyosabb.

5. (a) (A második szóbeli érdemtelen cselekedetnek,) a megosztó beszédnek⁵³⁰ három típusa van: (1) a nyílt, (2) a burkolt, (3) és a rejtett.

- (1) Az első, amikor valaki két társat azok jelenlétében választ szét;
 - (2) a második, amikor célozgatásokkal szakít szét társaságot;
 - (3) a harmadik, amikor titokban szít ellentétet, és bont meg (társaságot).
- (b) A háromféle hatásai közül (1) a beérett hatása a pokolban való újraszületés; (2) a korrelatív hatása az, hogy ha embernek is születne újra, nem lesznek társai; (3) az uralkodó hatása pedig hegyes-völgyes vidéken való újraszületés.
- (c) A megosztó beszéd kiemelt esete, ha valaki a nemes szerzetesi közösséget gyalázza (és ezáltal szakadást okoz a gyülekezetben); az igen nagy bűn.

6. (a) (A harmadik szóbeli érdemtelen cselekedetnek,) a sértő beszédnek három kategóriája van: (1) a közvetlen, (2) a burkolt, és (3) az áttételes (harmadik személyen keresztül) sértés.

- (1) Az első, amikor valaki egy jelenlévő személy hibáit nyíltan kritizálja;
- (2) a második, amikor egy jelenlévő személyt szarkasztikusan vagy viccbe ültetve gúnyol;
- (3) a harmadik, amikor a hibáiról távollétében beszél társainak.

530 szkt. *paśūnya*, tib. *phra ma*.

(b) A három hatása közül (1) a beérett hatása a pokolban való újraszületés; (2) a korrelatív hatása az, hogy még ha embernek születne is, sok rossz szót fog hallani; (3) az uralkodó hatása forró és száraz vidékre, illetve rosszindulatú emberek lakta földre való újraszületés.

(c) A sértő beszéd kiemelt esete, amikor valaki a szüleire vagy a „nemes emberekre” mond bántó szavakat; ez nagy bűn.

7. (a) (A negyedik szóbeli érdemtelen cselekedetnek,) az üres beszédnek három fajtája van: (1) a hamis, (2) a világi, (3) és az igaz, ám hasztalan beszéd.

(1) Az elsőbe tartoznak az eretnekek mormolta mantrák, az általuk kántált énekek stb.;

(2) a második a hasztalan fecsegés stb.;

(3) a harmadik, a Dharmát olyannak magyarázni, akiben nincs tisztelet vagy befogadására alkalmatlan.

(b) A három hatása közül (1) a beérett hatása az állatként való újraszületés; (2) a korrelatív hatása az, hogy még ha emberként is születne újra, szavainak nem lesz hitele; (3) az uralkodó hatása pedig olyan földön való újraszületés, ahol az évszakok rendje felborult.

(c) Az üres beszéd kiemelt esete, amikor valaki a Dharmát (hallgatni) vágyókat zavarja; ez nagy bűn.

8. (a) (Az első tudati érdemtelen cselekedetnek,) a kapzsiságnak három fajtája van: (1) a saját, és (2) a mások tulajdona, illetve (3) sem saját, sem mások tulajdonát nem képező dolgok felé irányuló.

(1) Az első, amikor valaki csak saját származásával, fizikai megjelenésével, adottságaival és vagyonával törődik, azt gondolva: „Nincsen hozzám hasonló!”;

(2) a második, amikor másvalaki vagyonára áhítozva, azt gondolja: „Mily csodás lenne, ha ez az enyém lenne!”;

(3) a harmadik, amikor földalatti kincsek s más olyan dolgok után sóvárog, amelyek sem magának, sem másnak tulajdonát nem képezik, s azt gondolja: „Mily nagyszerű lenne, ha megkaparíthatnám!”

(b) A kapzsiság három hatása közül a (1) beérett hatása a szellemként való újraszületés; (2) a korrelatív hatása az, hogy ha emberként születik újra, erős sóvárgás és ragaszkodás jellemzi; (3) az uralkodó hatása az, hogy olyan vidéken születik újra, ahol rossz a termés.

(c) A kapzsiság kiemelt esete, amikor valaki olyan embert akar a tulajdonától megfosztani, aki lemondott a világi életről.

9. (a) (A második tudati érdemtelen cselekedetnek,) az ártó szándéknak három fajtája van: (1) a haragból, (2) az irigységből, és (3) a sérelemből fakadó.

(1) Az első, amikor valakiben harag támad egy másikkal szemben, és el akarja pusztítani; mint (például az ellenséget) a csatában;

(2) a második, amikor valaki attól tart, hogy egy másik – mint (például egy verseny során) a riválisa – felülmúlja, s ezért megölni vagy egyéb módon ártani szándékozik neki;

(3) a harmadik, amikor valaki hosszan tartó gyűlölködés miatt akarja egy másik halálát vagy egyéb (módon ártani neki); például múltbeli sérelemekből fakadóan.

(b) A három hatása közül a (1) beérett hatása a pokolban való újraszületés; (2) a korrelatív hatása az, hogy ha emberként születik újra, erős gyűlölet jellemzi; (3) az uralkodó hatása az olyan földön való újraszületés, ahol az étel keserű és nyers.

(c) Az ártó szándék kiemelt esete, amikor valaki a jóvátehetetlen vétkek⁵³¹ elkövetését tervezi; ez súlyos bűn.

10. (a) (A harmadik tudati érdemtelen cselekedetnek,) a téves nézeteknek⁵³² három kategóriája van (1) a cselekedetekre és következményeikre vonatkozó téves nézetek, (2) az igazságokra vonatkozó téves nézetek, (2) és a drágakövekre vonatkozó téves nézetek.

(1) Az első, amikor valaki nem hisz abban, hogy az erényes és a bűnös cselekedetek következménye a boldogság és a szenvedés;

(2) a második, amikor valaki azt hiszi, hogy az „út igazságának” gyakorlása által nem lehet a „megszűnés igazságát”⁵³³ elérni;

(3) a harmadik, amikor valaki nem hisz a három drágakőben és becsmérli azokat.

531 Az öt jóvátehetetlen vétek (szkt. *pañcānantarīyānī*, tib. *mtshams med lnga*): a két szülő és az *arhat* megölése, szakadás szítása a szerzetesi közösségben, a *tathāgata* vérenek ártó szándékkal való kiontása.

532 szkt. *mithyā dṛṣṭi*, tib. *log par lta ba*.

533 A Nemesek Négy Igazsága vagy a Négy Nemes Igazság (szkt. *catvāri āryasatyāni*, tib. *bden pa bzhi*) vagyis a létezés boldogtalanságának, a boldogtalanság forrásának, a boldogtalanság megszűnésének és az ahhoz vezető útnak az igazsága a buddhizmus legalapvetőbb tanításai közé tartozik.

(b) A három hatása közül a (1) beérett hatása az állatként való újraszületés; (2) korrelatív hatása az, hogy emberi újraszületés esetében is a tudatlanság jellemzi; (3) uralkodó hatása olyan földön való újraszületés, ahol soha semmi sem termett.

(c) A téves nézetek kiemelt esete, amikor valaki nézetek egész sűrűjét vallja⁵³⁴; az nagy bűn.

Az előbbieken a beérett hatások általános jelleggel kerültek bemutatásra. Specifikusan háromféle csoportra bonthatók (a cselekedet során jelenlévő) (1) tudati szennyeződések, (2) a (cselekedet) gyakorisága és (3) (a cselekedetet elszenvedő) alany alapján.

(1) Ha a káros cselekedetet haragból követi el valaki, akkor pokolban fog újraszületni. Ha ragaszkodásból, akkor szellemként. Ha zavarodottságból, akkor pedig állatként. Ahogyan (Nāgārjuna) mondja a *Ratnāvalī*ban :

„a ragaszkodástól a szellemek világába kerülnek, a haragtól pokolba vettetnek, a zavarodottságtól többségükből állat lesz.”⁵³⁵

(2) A gyakoriságuk alapján osztályozva: Számtalan káros tettől pokolban, soktól szellemként, néhány elkövetésétől állatként születik újra.

(3) Az elszenvedő alany alapján osztályozva: Ha egy magasabb rendű alannal szemben követi el, pokolban születik újra, ha egy közepessel szemben, szellemként, ha pedig egy alacsonyabb rendűvel szemben, akkor állatként.

A fentiekben az érdemtelen tettek okai és következményei lettek kifejtve. Ahogy (Nāgārjuna) írja a *Ratnāvalī*ban:

„Ragaszkodás, harag és zavarodottság, az ezekből fakadó tettek károsak; a káros tettek okozzák az összes boldogtalanságot, ahogy minden alsó létformába való születést.”⁵³⁶

(b) Az érdemteli cselekedetek okai és következményei. A tettek: A tíz üdvös cselekedet a tíz káros cselekedettől való tartózkodás, továbbá – a gyakorlandó cselekedetek szerint – a másik életének megóvására, a nagylelkű adakozásra, a tiszta életvitelre, az igaz és egyenes beszédre, az ellenségek összebékítésére, a békés és őszinte beszédre, az érdemi beszédre, a vágyakozás mérséklésére és meglévővel való elégedettség fejlesztésére, a

534 szkt. *gahanatā dṛṣṭi*, tib. *ltaś bas gzings pa*.

535 Lásd *Rin po che'i phreng ba*, D4158 (172. kötet), f. 115v.

536 Lásd *Rin po che'i phreng ba*, D4158, f 107v.

szerető-kedvesség és a többi (három alapvető erkölcsi magatartás)⁵³⁷ kibontakoztatására, és a valóság megértésére való törekvés.

Ezeknek is háromfelé hatása van, amelyek közül a (1) beérett hatás a vágyak világának isteneként vagy emberként való újraszületés; (2) a korrelatív hatása az adott üdvös cselekedetnek megfelelő, például az öléssel való felhagyás és mások életének megmentése hosszú életet eredményez; (3) az uralkodó hatása az adott üdvös cselekedetnek megfelelő, (például) az öléssel való felhagyás (esetében) egy gazdag és erős országban való újraszületéshez vezet.

Ezzel az üdvös cselekedetek okai és következményei bemutatásra kerültek. Ahogy a *Ratnāvalī* írja:

„a ragaszkodás, a gyűlölet és zavarodottság hiánya, az ezekből fakadó tettek üdvösek, az üdvös tettekből jönnek létre a felső létformák, ahogyan a boldogság az összes újraszületésben.”⁵³⁸

A semleges tetteknek nincs különösebb jelentősége, ezért itt nem részletezem azokat.

(3) A harmadik pont (az „egyéniségük”).

„Azt kérde, mit jelent az, hogy a tettek „egyéniek”? (Azt jelenti, hogy az egyén) azon tettek beérését tapasztalja meg, amelyeket ő maga cselekedett, s ebben másokkal nem osztozik; ezért nevezik „egyéninek”.⁵³⁹

(4) A negyedik (pont). A tettek „osztályrésze” azt jelenti, hogy (az egyén) az erényes és bűnös cselekedeteinek következményeként, azoknak pontosan megfelelő boldogságot és boldogtalanságot fog tapasztalni. Ahogy a *Suratapariprcchāsūtra* mondja:

„Erős fűszer magvai erős ízű termést hoznak, az édes magvakból édes gyümölcs terem. E példának megfelelően, a bölcs felismeri, hogy a bűnök beérése az erős, a tiszta cselekedetek beérése pedig az édes gyümölcs.”⁵⁴⁰

537 A négy ún. „legjobb időzés” (szkt. *brahmavihāra*, tib. *tshangs pa'i gnas*) a szerető-kedvesség (szkt. *maitrī*, tib. *byams pa*), a törődés (szkt. *karuṇā*, tib. *thugs rje*), az együttörvendés (szkt. *muditā*, tib. *dga' ba*) és az egykedvűség (szkt. *upekṣā*, tib. *btang snyoms*).

538 Lásd uo.

539 *Abhidharmasamuccayavyākhyā* (tib. *Mngon pa chos kun las btus pa'i rnam par bshad pa*), D4045, vol. 135, f. 209v.

540 Lásd *Des pas zhus pa'i mdo*, D71 (43. kötet), ff. 181v–182r.

(5) Az ötödik (pont a fokozódásuk.)

Egy kevés (káros) tett is súlyos hatást eredményezhet. Ahogy az *Udānavarga* mondja:

„Legyen bár csekély az elkövetett bűn, a jövő életben nagy pusztítást és rettenetes dolgokat okoz; mint a szervezetbe került mérég.”⁵⁴¹

Kevés üdvös cselekedetnek is lehet jelentős következménye. Ahogy az *Udānavarga* mondja:

„Legyen bár csekély az érdemteli cselekedet, az eljövendő lét során nagy boldogsághoz vezet, s nagyon hasznos lesz majd; mint amikor a magvak bő termést hoznak.”⁵⁴²

(6) A hatodik (pont) a tettek elévülhetetlensége. A *Karmaśatakā*ban ez áll:

„A lények tettei száz világkorszakon át sem vesznek el, felhalmozódnak, s ha eljön az idő, meghozzák gyümölcsüket.”⁵⁴³

Ezzel a tettek és következményeik bemutatása kifejtésre került.

[A menedékvétel]

Megbizonyosodva a létkörforogtatag tökéletlenségében, és a tettek és következményeik összefüggésében, (a gyakorlónak) a három drágakőre kell támaszkodnia és azokban menedéket keresnie. Ahogy a *Lalitavistasūtra* mondja:

„A három (drágakőben) való menedékvétel a Dharma fényére nyíló kapu, amelyen túl a három alsó létforma megszűnik.”⁵⁴⁴

A Buddhán kívül nincs senki, aki a szenvedéstől mindörökre megszabadult. A Dharmán kívül nincsen út, amely a megvilágosodáshoz elvezet. A Közösségen kívül nincsenek a Dharmát gyakorló társak. Vegyen hát (a gyakorló) e háromban menedéket! Ahogy (a *Mañjuśrīvikrīḍita sūtra*) mondja:

541 Lásd *Ched du brjod pa'i tshoms*, D326 (72. kötet), f. 237r.

542 Lásd uo.

543 Lásd *Las brgya tham pa*, D340, (73. kötet), f. 10r.

544 Lásd *Rgya cher rol pa'i mdo*, D. 95, f. 20r.

„A rettegők félelmét megszüntető, a védteleneket oltalmazó Buddhához, a Dharmához és a szerzetesek legkiválóbb Közösségéhez folyamodj most oltalomért!”⁵⁴⁵

– „Hát akkor, elég erejük van, hogy őt megóvják, de engem vajon megvédenek-e, amikor menedékért folyamodom?” Ha így tépelődnél, ne legyenek kétségeid. Ahogy a *Mahāparinirvāṇasūtra* mondja:

„Aki a három drágakőhöz fordul oltalomért, félelmeitől megszabadul.”⁵⁴⁶

Végy menedéket a Buddhában, mint a menedéket adó tanítóban, a Dharmában és a nirvánában, mint menedékben magában, a Közösségben pedig, mint akik a menedék megszerzésében társaid.

A szertartás általános menete a következő: először a tanítvány intézzen kérést mesteréhez, ezután a mester tegyen előzetes jellegű felajánlásokat a három drágakő „támaszai”⁵⁴⁷ előtt; ha a szertartást valaki egyedül végzi, akkor a három drágakövet vizualizálja a maga előtti térben, és mentális úton tisztelgjen és mutasson be felajánlást. A tanítvány ismétlje a mester után a következő szavakat:

„Minden buddha és bódhiszattva, kérlek titeket, hallgassatok meg! Mester, kérlek, hallgass meg! Én, XY, mostantól fogva, amíg a megvilágosodást el nem érem, menedéket veszek a Buddhában, a kétlábú emberek legkiválóbbikában; menedéket veszek a Dharmában, a ragaszkodástól mentes legkiválóbb szabadságban; menedéket veszek a szerzetesek Gyülekezetében, a gyülekezetek legkiválóbbikában.” – ismételd el ezt tiszta szívedből háromszor.

(A menedékvétellel kapcsolatban) kilenc előírás létezik: (1) három általános, (2) három különleges és (3) három megfeleltetésen (alapuló) előírás.

(1) Az első ezek közül az, (1) hogy (a gyakorló) mindenkor a három drágakőnek szóló felajánlásokon szorgoskodjon, de legalábbis az első adagot az elfogyasztott ételéből azoknak ajánlja fel; (2) se az élete árán, se jutalomért ne hagyja el a drágaköveket; (3) végezze el újra és újra a menedékvételt, és idézze fel közben a drágakövek minőségeit.

545 Lásd *Jam dpal rnam par rol pa'i mdo*, D96, f. 237r.

546 Lásd *Yongs su mya ngan las 'das pa chen po'i mdo*, D119 (52. kötet), f. 120r.

547 A Buddha testének „támaszai” vagy jelképei lehetnek szobrok, festett képek, sztúpák stb., a Dharmát szent könyvek jelképezik, a Gyülekezetet pedig a jelenlévő szerzetesek.

(2) A három különleges előírás az, hogy aki (1) menedéket vett a Buddhában, a továbbiakban más istenséghez ne forduljon menedéért; (2) menedéket vett a Dharmában, a továbbiakban egyetlen érző lényeknek se ártson; (3) menedéket vett a szerzetesi Közösségben, a továbbiakban ne támaszkodjon olyanokra, akik nem buddhisták.

(3) A három megfeleltetésen (alapuló) előírás. (1) Tiszteld a *tathāgata* testének alakját, még ha csak egy *tsha tsha*⁵⁴⁸ törött darabja is, mert az a Buddha drágakő „támasza”. (2) Tiszteld a szent tanítást tartalmazó könyveket és szövegeket, még ha egy betűből állnak is, mert azok a Dharma drágakő „támaszai”. (3) Tiszteld a Tanító öltözékét, még ha csak egy darab sárga javítófolt is, mert az a szerzetesi közösség drágakövének „támasza”.

A menedékvételnek nyolc jótékony hatása van: (1) az ember buddhistává válik, (2) minden további fogadalmának ez lesz az alapja, (3) minden korábban elkövetett bűne semmivé válik, (4) emberi és nem-emberi eredetű szerencsétlenségek nem árthatnak neki, (5) minden célja megvalósul, (6) nagy érdemet szerez, mely (folyamatosan további érdemszerzéshez) vezet, (7) nem hullik alá az alsó világokba, (8) gyorsan eléri a teljes és tökéletes megvilágosodást.

Ennek megfelelően, a menedékvétel előírásait maradéktalanul be kell tartani, a fehér és a fekete tettek és hatásaik pontos ismeretével a megfelelő módon gyakorolni (az üdvös cselekedeteket) és tartózkodni (a káros cselekedetektől), valamint a négy erő⁵⁴⁹ segítségével bűnbánatot gyakorolni a (test, beszéd és tudat) három kapuján keresztül elkövetett bűnök és hibák tisztátalanságainak (megszűntetésére).

(A négy erő) (1) a teljes bűnbánat⁵⁵⁰, (2) az ellenszer alkalmazása⁵⁵¹, (3) a bűntől való elfordulás⁵⁵², (4) és a támasz⁵⁵³. Ezek közül (1) a teljes bűnbánat ereje az, hogy (a gyakorlóban) a korábban elkövetett vétke miatt erős büntudat ébred, és a (menedékek) tárgyai (vagyis a három drágakő) előtt bűnbánatot gyakorol. (2) Az ellenszer alkalmazásának ereje az, hogy (a gyakorló) a bűn ellenszereként erényt gyakorol. (3) A bűntől való elfordulás az, hogy (a gyakorló) retteg (a karmikus) következménytől és a jövőben tartózkodik a bűn elkövetésétől. (4) A támasz ereje a három drágaságban való

548 Kicsi, agyagba nyomott, áldozatul és érdemszerzésre szolgáló képek, amelyek a Buddhát, valamely buddhista istenséget vagy sztúpát ábrázolnak, de lehetnek rajtuk rövid varázsszövegek (*dhāraṇīk*) is.

549 szkt. *catvāri pratipakṣabalani*, tib. *gnyen po'i stobs bzhi*

550 szkt. *vidūṣaṇā*, tib. *rnam par sun 'byin pa*.

551 szkt. *pratipakṣasamudācārah*, tib. *gnyen po kun tu spyod pa*.

552 szkt. *pratyāpattiḥ*, tib. *nyes pa las zlog pa*.

553 szkt. *āśraya*, tib. *rten*.

menedékvétel és a megvilágosodás tudatának⁵⁵⁴ felkeltése. Ezeket részletesen a *Thar rgyan*-ban lásd.

A fentieknek megfelelően, az alsó világok szenvedéseitől visszarettenő, sokféle erényes módszerrel a létkörforogtag boldogságára, az isteni és az emberi (születésre) törekvőt a kis célokat kitűző gyakorlónak nevezik. Ahogy (Atīśa) mondja a *Bodhipathapradīpā*-ban:

„Aki mindössze a létkörforogtagban való boldogságra, és a saját maga üdvére törekszik valamely ügyes módszerrel, az a személy alsóbbrendű (gyakorlóként) ismert.”⁵⁵⁵

[II. A közepes célt kitűző gyakorló]

A közepes (célt kitűző) személy tudja, hogy az istenek osztályrésze a közelgő haláluktól és a (mennyországból való) aláhullásuktól (való boldogtalanság), az *asuráké* (az istenekkel vívott reménytelen) harc, az emberek a születéstől, öregségtől és halálától (szenvednek, s ezért) a magas létformák minden örömeiben is csak boldogtalanságot lát. Ahogyan a *Smṛtyupasthānasūtra* mondja:

„Nincs egy túhegynyi hely sem a létkörforogtagban, ahol bármikor bármilyen boldogság lenne.”⁵⁵⁶

Ennek megfelelően, lemond a világi örömeiről, s a személyes békéjére és boldogságára törekszik. Felismeri a létkörforogtag eredetének okait, a tettek és a tudati szennyeződések lényegét, és azok elhagyására őszinte és igaz vágy ébred benne. A létkörforogtagból való megszabadulásának útja, hogy általánosságban a háromféle gyakorlatban⁵⁵⁷ szerez bizonyosságot, szűkebben pedig az általa megfogadott, az egyéni megszabadulását⁵⁵⁸ (szolgáló eskük betartásán) fáradozik a közepes célt kitűző gyakorló. Ahogy azt (Atīśa) mondja a *Bodhipathapradīpā*-ban:

„Aki hátat fordít a világi örömeknek, tartózkodik a bűnös cselekedetektől, és csak a saját békességére törekszik, azt a személyt közepesnek nevezik.”⁵⁵⁹

554 szkt. *bodhicitta*, tib. *byang chub kyi sems*.

555 Lásd *Byang chub lam gyi sgron ma*, D3947 (111. kötet), f. 238v.

556 Lásd *Dam pa'i chos dran pa nye bar bzhag pa*, D287 (68. kötet), f. 285r.

557 szkt. *śikṣātraya*, tib. *bslab pa gsum*. Az erkölcsi fegyelem, a meditáció és a bölcsesség fejlesztésére irányuló gyakorlatok.

558 szkt. *prātimokṣa*, tib. *so sor thar pa*.

559 ld. *Byang chub lam gyi sgron ma*, D3947 (111. kötet), f. 238v.

[III. A nagy célokat kitűző gyakorló]

A nagy célokat kitűző ember azon elmélkedik, hogy amiként ő maga a létezés tengerébe zuhant, úgy (a többi érző lény, akik korábbi életei során) szülei voltak, ugyanilyenek. Fejleszti a megvilágosodás tudatát, a *bodhicittát*, amely a szerető jóságban és az együttérzésben gyökerezik, és hogy minden érző lény javát (szolgálja,) a teljes és tökéletes megvilágosodásra törekszik. Az *Abhisamayālamkāra* ezt írja:

„Felkelti megvilágosodás tudatát, és mások javára, a teljes és tökéletes megvilágosodásra vágyik”.⁵⁶⁰

[A *bodhicitta*]

A *bodhicittának* két fajtája van: az abszolút⁵⁶¹ és a relatív⁵⁶² *bodhicitta*. A kettő közül az abszolútot (itt nem tárgyalom, azt) más forrásból ismerd meg. A relatív *bodhicitta* szintén kétféle: a megvilágosodást kívánó tudat(i magatartás)⁵⁶³, és a (alkalmazott,) cselekvő *bodhicitta*.⁵⁶⁴

A szertartás, (amely során a gyakorló) felkelti a megvilágosodást kívánó és a cselekvő (*bodhicittát*) a nemes Mañjuśrītól került Nāgārjuna mesterhez, és Śāntideva mester hagyománya szerint három (szakaszból áll): (1) az előkészítő, (2) a központi, (3) és a záró szertartásból.

(1) Az elsőt, az előkészítő szertartást hat szakasz alkotja: (1) áldozatok felajánlása⁵⁶⁵, (2) bűnbánat gyakorlása⁵⁶⁶, (3) (a mások által tett) erényes cselekedetek felett való örvendezés⁵⁶⁷, (4) (a buddhák) buzdítása a Dharma kerekének megforgatására, (5) könyörgés, hogy a buddhák ne lépjenek át a nirvánába, és (6) a (megszerzett) erény (minden más érző lényre való) átruházása⁵⁶⁸.

(2) A központi szertartás a (*prātimokṣa* és a *bódhisattva*) fogadalmak letétele, amelyet (egy vers követ). A *Bodhisattvacaryāvatāra* szerint a fogadalom a következő rövid verssel (zárva) is letehető:

560 Lásd *Mngon par rtogs pa'i rgyan*, D3786 (80. kötet), f. 2v.

561 szkt. *paramārbodhicitta*, tib. *don dam byang chub kyi sems*.

562 szkt. *saṃvṛtibodhicitta*, tib. *kun rdzob byang chub kyi sems*.

563 szkt. *prañidhicitta/āśāsticitta*, tib. *smon (pa'i) sems*.

564 szkt. *prasthānacitta*, tib. *'jug (pa'i) sems*.

565 szkt. *pūjā*, tib. *mchod pa 'bul ba*.

566 szkt. *pāpadeśanā*, tib. *sdig pa bshags pa*.

567 szkt. *anumodana*, tib. *dge ba la rjes su yi rang ba*.

568 szkt. *pariṇāmanā*, tib. *dge bsngo*.

„Ahogy a múltbeli *sugatāk*⁵⁶⁹ felkeltették magukban a megvilágosodás tudatát, és lépésről lépésre végezték a bódhiszattva gyakorlatait, úgy a lények üdvéért én is felébresztem magamban a megvilágosodás tudatát, s ahogyan ők is, a gyakorlatokat a sorrendnek megfelelően elvégzem.”⁵⁷⁰ – ismételd el ezt háromszor.

Ha a megvilágosodás tudatának felkeltését és a fogadalmak letételét (valaki) külön-külön akarja elvégezni, akkor a megszerzésükhöz szükséges esküt elmondván, elvégezheti. Ez a központi szertartás.

A zárószertartás a következő: (A gyakorló) áldozatok felajánlásával nyilvánítsa ki köszönetét⁵⁷¹ a drágaköveknek, gondoljon (az érző lények üdvét szolgáló) nagy céljára és meditáljon rajta boldogan, áradó örömmel. Ahogy (Śāntideva a *Bodhisattvacaryāvatāra*-ban) mondja:

„A bölcs pedig, aki így letisztulva, megszerezte a megvilágosodás tudatát, hogy egészen a végsőig kifejlessze, bátorítsa magát e (verssel).”⁵⁷²

A fentieknek megfelelően, aki az összes érző lény üdvét szolgálva, felkelti magában a megvilágosodás tudatát, a legkiválóbb ember. Ahogy (Atīśa) mondja a *Bodhipathapradīpa*-ban:

„Aki a saját létéhez kapcsolódó boldogtalanságból kiindulva, a szíve mélyéről mások minden boldogtalanságának teljes megszüntetésére vágyik, az az ember a legkiválóbb.”⁵⁷³

A *bodhicitta* felkeltésének kétfajta előnye van: (1) megszámlálható és (2) megszámlálhatatlan. (1) Az első további két típusra bontható: az (a) megvilágosodást kívánó *bodhicitta*, és a (b) cselekvő *bodhicitta* felkeltésének előnyeire.

(a) Az első ezek közül nyolcféle: (a gyakorló) (1) rálép a nagy jármű, a *mahāyāna* útjára, (2) amely minden további bódhiszattva gyakorlat alapjául szolgál, (3) minden bűnt gyökerestül megszüntet, (4) elülteti a felülmúlhatatlan megvilágosodás gyökerét, (5) megszámlálhatatlan érdemet szerez, (6) minden buddhának örömet okoz, (7) minden érző lénynek hasznára válik, (8) és gyorsan eléri a teljes és tökéletes megvilágosodást.

569 tib. *bde bar gshegs pa*, a *tathāgata* vagy a buddha szinonimája.

570 Lásd *Byang chub sems dpa'i spyod pa la 'jug pa*, D3871, f. 7v.

571 tib. *gtang rag gi mchod pa*.

572 Lásd uo.

573 Lásd *Byang chub lam gyi sgron ma*, D3947, f. 238v.

(b) A cselekvő *bodhicitta* felkeltésének tíz előnye van, az előbb említett nyolcon túl az, hogy (9) a gyakorlóra nézve folyamatosan jótékony, és az, hogy (10) másokra nézve is sokféleképpen hasznos. Ezek részletes kifejtését (Sgam po pa) *Thar rgyan* című művében lásd.

(2) A megszámlálhatatlan előnye pedig azt jelenti, hogy azok az erények, amelyek (a bódhizattva fogadalom letételétől) fogva a buddhává válásig keletkeznek, számban nem kifejezhetők.

A *bodhicitta* (felkeltésének) feladásából származó káros következményeket, és az ezek helyrehozására szolgáló módszereket is a *Thar rgyan*-ból ismerd meg.

A megvilágosodott tudat felkeltésére vonatkozó előírások kétfélek: (1) a megvilágosodást kívánó *bodhicitta* felkeltésére vonatkozó, és (2) a cselekvő *bodhicitta* felkeltésére vonatkozó előírások.

(1) Az elsőt a következő szinopszis összegzi:

(A bódhizattva) (1) nem hagy cserben egyetlen érző lényt sem; (2) emlékezetében tartja a *bodhicitta* (felkeltésének) jótékony hatásait; (3) összegyűjti a kétfajta felhalmozandót (vagyis az érdemeket és a bölcsességet); (4) újra és újra elvégzi a *bodhicitta* felkeltésére szolgáló gyakorlatokat; (5) műveli a négy „világos” tulajdonságot és tartózkodik négy „sötétől.”⁵⁷⁴ A megvilágosodást kívánó *bodhicitta* felkeltésére vonatkozó előírások ebben az öt pontban összegezhetők.

(1) Az első ezek közül arra szolgál, hogy a (bódhizattva) ne veszítse el a *bodhicittát*; (2) a második annak a módszere, hogy a *bodhicitta* ne gyengüljön; (3) a harmadik a *bodhicitta* megerősítésére szolgál; (4) a negyedik a *bodhicitta* növelésére; (5) az ötödik pedig arra, hogy a *bodhicitta* ne merüljön feledésbe. Ezeket részletesen a *Thar rgyan*-ban lásd.

574 A bódhizattva négy „világos” vagy „fehér” tulajdonsága (szkt. *catvāri śukladharma*, tib. *dkar po'i chos bzhi*), hogy tartózkodik a hazugságoktól, pártatlan az érző lényekkel azok szolgálatában, minden bódhizattvát mestereként fogad el és annak megfelelően tiszteli, magatartásával ösztönzi az érző lényeket a megvilágosodás elérésére.

(2) A cselekvő *bodhicitta* felkeltésének gyakorlata a hat transzcendens erény⁵⁷⁵: (1) a nagylelkűség⁵⁷⁶, (2) az erkölcsösség⁵⁷⁷, (3) a türelem⁵⁷⁸, (4) az állhatatosság⁵⁷⁹, (5) a meditatív elmélyedés⁵⁸⁰, és a (6) transzcendens bölcsesség⁵⁸¹.

Ezek tömör magyarázata a következő:

A hat transzcendens erény hat szempont szerint foglalható össze: (1) meghatározott számuk, (2) meghatározott sorrendjük, (3) tulajdonságaik, (4) magyarázataik, (5) felosztásuk és (6) csoportosításuk alapján.

(1) A meghatározott számuk (hat, s ezek közül) három a kedvező újrászületést, három pedig a megszabadulást segíti elő. A kedvező újrászületést segíti elő a nagylelkűség, amely az anyagi gazdagságra, az erkölcsösség, amely a fizikai testre, és a türelem, amely a környezetre nézve jótékony. A megszabadulást segíti elő az állhatatosság, amely az erényes minőségeket gyarapítja, az elmélyedés a (tudat) nyugalomba helyezésére szolgál⁵⁸², a transzcendens bölcsesség pedig, a (tudati folyamatokba való) belátást⁵⁸³ segíti elő.

(2) A sorrendjük meghatározott. Ahogy a (*Mahāyāna*)*sūtrālamkāra*-ban írja (Asanga):

„A korábbi nyomán születik meg a későbbi, és ahogy létezik alacsony és magas, és van durva és finom, azok is sorrendet alkotnak.”⁵⁸⁴

(3) Ami a tulajdonságaikat illeti, a (*Mahāyāna*)*sūtrālamkāra* ezt írja:

575 szkt. *pāramitā*, tib. *pha rol tu phyin pa*.

576 szkt. *dānapāramitā*, tib. *sbyin pa'i pha rol tu phyin pa*.

577 szkt. *śīlapāramitā*, tib. *tshul khriṃs kyi pha rol tu phyin pa*.

578 szkt. *kṣāntipāramitā*; tib. *bzod pa'i pha rol tu phyin pa*.

579 szkt. *vīryapāramitā*, tib. *brtson 'grus kyi pha rol tu phyin pa*.

580 szkt. *dhyānapāramitā*, tib. *bsam gtan gyi pha rol tu phyin pa*.

581 szkt. *prajñāpāramitā*, tib. *shes rab kyi pha rol tu phyin pa*.

582 szkt. *sāmātha*, tib. *zhi gnas*. A buddhista meditáció első szakasza, amely a tudat lenyugtatását és összpontosítását szolgálja.

583 szkt. *vipaśyanā*, tib. *lhag mthong*. A buddhista meditáció második szakasza, amely a tudati folyamatok megfigyelésére szolgál.

584 Lásd *Theg pa chen po mdo sde'i rgyan*, D4020 (123. kötet), f. 21v.

„A nagylelkűség gyengíti a (azzal ellentétes) kedvezőtlen erőket, megteremti a nem-fogalmi bölcsességet, minden kívánságot maradéktalanul teljesít, és (spirituálisan) megérleli az érző lényeket a háromféle (úton).”⁵⁸⁵

(4) A kifejezések magyarázata⁵⁸⁶. Az egyik megszünteti a szegénységet, az a *nagylelkűség*; a másik lecsillapít, az az *erkölcsösség*; egy másik a dühöt semmisíti meg, az a *türelem*; egy másik a legkiválóbb felé elkötelezett, az az *álthatatosság*; egy másik a tudatot tartja magában, az az *elmélyedés*; egy másik a végső valóság felismeréséhez vezet, az a *transzcendens bölcsesség*; s mivel a létkörforraton túli nirvánába juttatnak, ezek a *transzcendens erények*⁵⁸⁷.

(5) Ami a felosztásukat illeti, mindegyik transzcendens erénynek hat-hat, összesen harminchat, osztálya van, mint például a nagylelkűség nagylelkűsége, a nagylelkűség erkölcsössége és így tovább.

(6) A csoportosításuk. A (transzcendens erények az érdemek és a bölcsesség, vagyis a) kétfajta felhalmozás alapján csoportosíthatók. A nagylelkűség és az erkölcsösség az érdemek felhalmozása, a transzcendens bölcsesség a bölcsesség felhalmozása. A türelem, az állthatatosság és az elmélyedés pedig mindkettőbe beletartozik.

Ez volt a hat transzcendens erény bemutatása, az egyes részek részletes taglalását a *Thar rgyan*-ban lásd.

[A bódhisattva ösvényei és „földjei”]

Miután először is felkeltette magában a végső megvilágosodásra irányuló szándékot, majd szorgosan végezte az előbbieken leírt gyakorlatokat, (a gyakorló) lépésről lépésre végighalad a bódhisattva „földeken”⁵⁸⁸ és ösvényeken.⁵⁸⁹

585 uo. A *Sūtrālamkāra* a többi transzcendentális erény esetében is elismétli ugyanezt a négy hatást. A háromféle út a három buddhista „járműre” utal, a *hīnayānára* vagy *śrāvakayānára*, a *pratyekbuddhayānára* és a *bodhisattvayānára*.

586 szkt. *nirukta*, tib. *nges tshig*.

587 Szó szerint a létezés „túlpartjára juttató” (szkt. *pārmitā*, tib. *pha rol tu phyin pa*). A szavak magyarázata szinte szóról-szóra megegyezik a *Mahāyānasūtrālamkārabhāṣya* egyik versével (vö. D4026 (123. kötet), f. 198r).

588 szkt. *bhūmi*, tib. *sa*.

589 szkt. *mārga*, tib. *lam*.

[A bódhiszattva ösvények]

Az ösvények szinopszisa a következő: A felhalmozás ösvénye⁵⁹⁰, a kapcsolódás ösvénye⁵⁹¹, a látás ösvénye⁵⁹², a meditáció ösvénye⁵⁹³, és a beérkezés ösvénye⁵⁹⁴; ebből az ötből állnak az ösvények.

A *Bodhipathapradīpa* című versében (Atīśa) a következőképpen magyarázza az öt ösvényt. Igen helyesen azt állítja, hogy a felhalmozás ösvénye az, amelynek során (a bódhiszattva) először a kis és a közepes célt kitűző gyakorlónak szánt tanításokat gyakorolva szilárd alapokat teremt, majd felkelti a kívánó és a cselekvő *bodhicittát*, ezt követően pedig a kétfajta felhalmozandó összegyűjtésére törekszik. „Egymás után eléri a melegséget és a többit”⁵⁹⁵ – e verssorral a kapcsolódás ösvényére utal. „Eléri az örömtelit és a többit”⁵⁹⁶ – ez pedig a látás, a meditáció és a beérkezés ösvényeire vonatkozik.

[I. A felhalmozás ösvénye]

A felhalmozás ösvényét azok az erényre irányuló cselekedetek alkotják, amelyeket a (*mahāyāna* hívők) „családjához” tartozó személy végez, attól kezdve, hogy felkelti magában a megvilágodás tudatát és a mesterétől gyakorlati instrukciókat kap, egészen addig, amíg (a kapcsolódás ösvényéhez tartozó) melegség (fázisának) bölcsessége meg nem születik benne.

(A felhalmozás ösvényén való haladást elősegítő motivációnak) négy fajtája van:⁵⁹⁷ az (1) alapvető motiváció⁵⁹⁸ (amely az egész ösvény bejárása során jelen van,) (2) a hitből

590 szkt. *saṃbhāramārga*, tib. *tshogs (pa'i) lam*.

591 szkt. *prayogamārga*, tib. *sbyor (ba'i) lam*.

592 szkt. *darśanamārga*, tib. *mthong (ba'i) lam*.

593 szkt. *bhāvanāmārga*, tib. *sgom (pa'i) lam*.

594 szkt. *niṣṭhāmārga*, tib. *yongs su mthar phyin pa'i lam*. Nevezik még a tökéletesség ösvényének és a többet nem tanulás ösvényének (szkt. *asaikṣamārga*, tib. *mi slob pa'i lam*) is.

595 A kapcsolódás ösvényének négy szakasza közül az első. A melegség a tűzrakás melegére utal, az ehhez való megérkezés és a meleg megtapasztalása a gyakorlat során való előrehaladás metaforája.

596 Az örömteli (szkt. *pramuditā*, tib. *rab tu dga' ba*) az első bódhiszattva „föld” a tíz közül.

597 Ugyanezeket sorolja fel „a négy, megszabadulást elősegítő tényező” (*thar pa cha dang mthun pa bzhi*) esetében az *Abhidharmasamuccayavyākhyā*, D4054 (135. kötet), f. 255r.

598 szkt. *ādhikārika*, tib. *skabs su gtogs pa*

fakadó buzgó igyekezet⁵⁹⁹, (3) valamely speciális cél (például öröm) elérésére irányuló (szándék)⁶⁰⁰, és (4) az elért (eredményből) fakadó (motiváció)⁶⁰¹.

Azt kérdeed, miért nevezik a felhalmozás ösvényének? Azért, mert a felhalmozandó erények (vagyis az érdemek és a bölcsesség) összegyűjtésére szolgál, amelyek alkalmas befogadóvá teszik (a gyakorlót) a melegség és a többi tapasztalat megszületésére. (Az ennek során összegyűjtött erényeket) úgy is nevezik, hogy a megszabadulást elősegítő erények gyökerei.⁶⁰² (A felhalmozás ösvényén a gyakorló) a megvilágosodáshoz szükséges (harminchét) tulajdonság⁶⁰³ (közül) tizenkettőt fejleszt ki. Ezek háromszor négy (elemből álló csoportokra vannak osztva): (1) a négy tudatosság megalapozására⁶⁰⁴, (1) a négy helyes erőfeszítésre⁶⁰⁵ és (3) a varázserők négy pillérére⁶⁰⁶.

(1) A négy tudatosság megalapozása (1) a test, (2) az érzések, (3) a tudat és (4) a jelenségek tudatosságának megalapozása. Ezek alkotják a felhalmozás alacsonyabb ösvényét.

(2) A négy helyes erőfeszítés: (1) megszüntetni a meglévő bűnöket és káros tudati jelenségeket, (2) nem létrehozni olyanokat, amelyek még nem léteznek, (3) megteremteni az ellenszereiket, vagyis azokat az üdvös tudati jelenségeket, amelyek még nincsenek (4) és gyarapítani a már meglévőket. Ezek alkotják a felhalmozás ösvényének közepes szakaszát.

(3) A varázserők négy pillére pedig: (1) az eltökéltség meditatív összpontosításából⁶⁰⁷, (2) az állhatatosság meditatív összpontosításából,⁶⁰⁸ (3) a figyelem meditatív összpontosításából⁶⁰⁹ (4) és az elemzés meditatív összpontosításából⁶¹⁰ fakadó erők. Ezek alkotják a felhalmozás ösvényének magasabb szakaszát.

599 szkt. *ādhimokṣika*, tib. *mos pa las gyur pa*.

600 szkt. *ādhikāmika*, tib. *lhag par 'dod pa las gyur pa*.

601 szkt. *ābhigāmika*, tib. *thob pa las gyur pa*.

602 szkt. *mokṣabhāgīyakuśalamūla*, tib. *thar pa'i cha dang mthun pa'i dge ba'i rtsa ba*

603 szkt. *bodhipakṣadharmā*, tib. *byang chub phyogs kyi chos*.

604 szkt. *smṛtyupasthāna*, tib. *dran pa nye bar bzhag pa*.

605 szkt. *samyakprahāna*, tib. *yang dag par spong ba*.

606 szkt. *ṛddhipāda*, tib. *rdzu 'phrul gyi rkang pa*.

607 szkt. *chandasmādhi*, tib. *'dun pa'i ting nge 'dzin*.

608 szkt. *vīryasamādhi*, tib. *brtson 'grus kyi ting nge 'dzin*.

609 szkt. *cittasamādhi*, tib. *sems kyi ting nge 'dzin*.

610 szkt. *mīmamsāsamādhi*, tib. *dpyod pa'i ting nge 'dzin*.

[II. A kapcsolódás ösvénye]

A kapcsolódás ösvénye a felhalmozás ösvényének teljesítése után következik, és a Nemesek Négy Igazságának felismerését elsősegítő, úgynevezett „négytagú bizonyosság” megszületéséből áll. (Ezek) (1) a melegség⁶¹¹, (2) a csúcs⁶¹², (3) az elfogadás⁶¹³ (4) és a legmagasabb világi minőségek⁶¹⁴.

Azt kérdeed, miért nevezik a kapcsolódás ösvényének? Azért, mert kapcsolatot teremt (a felhalmozás ösvénye és) a (Nemesek Négy) Igazságának közvetlen megtapasztalása (vagyis a látás ösvénye között).

A melegség és a csúcs szakaszoknál (a gyakorló) az öt képességet⁶¹⁵ fejleszti: a hit⁶¹⁶, az igyekezet,⁶¹⁷ a tudatosság,⁶¹⁸ a meditatív összpontosítás⁶¹⁹ és a bölcsesség képességeit⁶²⁰. Az elfogadás és a legmagasabb világi minőségek szakaszainál az öt erőt⁶²¹ gyakorolja: a hit,⁶²² az igyekezet,⁶²³ a tudatosság,⁶²⁴ a meditatív összpontosítás⁶²⁵ és a bölcsesség erejét⁶²⁶.

611 szkt. *uṣman*, tib. *drod*.

612 szkt. *mūrdhan*, tib. *rtse mo*.

613 szkt. *kṣānti*, tib. *bzod pa*.

614 szkt. *laukikāgryadharmā*, tib. *'jig rten chos mchog*.

615 szkt. *pañcendriyāni*, tib. *dbang po lnga*. Az öt képesség és az öt erő a megvilágosodáshoz szükséges 37 tulajdonság közé tartozik. A képességek és az erők között az a különbség, hogy míg az előbbieknél fennállnak még az akadályozó tulajdonságok (a hitetlenség, a lustaság stb.), az utóbbiak esetén nem.

616 szkt. *śraddhendriya*, tib. *dad pa'i dbang po*.

617 szkt. *vīryendriya*, tib. *brston 'grus kyi dbang po*.

618 szkt. *smṛtyindriya*, tib. *dran pa'i dbang po*.

619 szkt. *samādhīndriya*, tib. *ting nge 'dzin gyi dbang po*.

620 szkt. *prajñendriya*, tib. *shes rab kyi dbang po*.

621 szkt. *pañcabalāni*, tib. *stobs lnga*.

622 szkt. *śraddhābala*, tib. *dad pa'i stobs*.

623 szkt. *vīryabala*, tib. *brston 'grus kyi stobs*.

624 szkt. *smṛtibala*, tib. *dran pa'i stobs*.

625 szkt. *samādhībala*, tib. *ting nge 'dzin gyi stobs*.

626 szkt. *prajñābala*, tib. *shes rab kyi stobs*.

[III. A látás ösvénye]

A látás ösvénye a legmagasabb világi minőségek beteljesítését követi, és a Nemesek Négy Igazságra összpontosító nyugalom és belátás⁶²⁷ kombinált gyakorlatából áll. A Négy Igazság(on való meditáció) tizenhat pillanatból áll, mindegyik igazság esetében négy elfogadásból⁶²⁸ és négy felismerésből⁶²⁹. (A boldogtalanság igazságára vonatkozóan például így: a gyakorló) (1) türelemmel elfogadja, hogy fel fogja ismerni, a (Vágyak Birodalmában) minden jelenség boldogtalanság; (2) felismeri, hogy minden jelenség boldogtalanság; (3) majd türelemmel elfogadja, hogy fel fogja ismerni, hogy azon túl (vagyis a Vágyak Birodalmán túl, a magasabb létezéseknél) is minden jelenség boldogtalanság; (4) felismeri, hogy azon túl is minden jelenség boldogtalanság.

Azt kérdeed, miért nevezik a látás útjának? Azért, mert (a gyakorló) korábban meg nem tapasztalt belátást nyer a Nemesek Igazságaiba. E szakasz alatt szerzi meg a megvilágosodás hét tényezőjét⁶³⁰: (1) a helyes tudatosságot,⁶³¹ (2) a valóság helyes elemzését⁶³², a helyes igyekezetet⁶³³, a helyes örömet⁶³⁴, a helyes (fizikai és lelki) nyugalmat⁶³⁵, a helyes meditatív összpontosítást⁶³⁶ és a helyes egykedvűséget⁶³⁷.

[IV. A meditáció ösvénye]

A meditáció ösvénye a látás ösvényének teljesítése után következik és két ösvényből áll a (meditáció) (1) világi⁶³⁸ és (2) világfölötti ösvényeiből⁶³⁹.

627 Korábban már szerepelt a szövegben a két buddhista alapmeditáció, a tudat lenyugtatása vagy *nyugalom* (szkt. *śamatha*, tib. *zhi gnas*) és a tudati folyamatokat szemlélő *belátás* (szkt. *vipaśyanā*, tib. *lhag mthong*).

628 szkt. *kṣānti*, tib. *bzod pa*.

629 szkt. *jñāna*, tib. *shes pa*.

630 szkt. *saptabodhyaṅga*, tib. *byang chub kyi yan lag bdun*.

631 szkt. *smṛti*, tib. *dran pa yang dag*.

632 szkt. *dharmapracaya*, tib. *chos rnam par 'byed pa yang dag*.

633 szkt. *vīrya*, tib. *brtson 'grus yang dag*.

634 szkt. *prīti*, tib. *dga' ba yang dag*.

635 szkt. *praśrabhdi*, tib. *shin tu sbyangs pa yang dag*.

636 szkt. *samādhi*, tib. *ting nge 'dzin yang dag*.

637 szkt. *upekṣa*, tib. *btang snyoms yang dag*.

638 szkt. *laukikamārga*, tib. *'jig rten pa'i lam*.

639 szkt. *lokottaramārga*, tib. *'jig rten las 'das pa'i lam*.

(1) A meditáció világi ösvénye az első, a második, a harmadik és a negyedik világi meditatív elmélyedésből⁶⁴⁰ áll, továbbá a határtalan tér⁶⁴¹, a határtalan tudat⁶⁴², a semmilyenség⁶⁴³ és a sem észlelés, sem nem észlelés érzékelési területein⁶⁴⁴ való meditációkból. E meditációknak három célja van: (1) hogy elfojtsa a meditáció (ösvényének gyakorlása) során felszámolandó tudati szennyeződések⁶⁴⁵; (2) hogy olyan kiváló erkölcsi tulajdonságokat eredményezzen, mint a (négy) mérhetetlen⁶⁴⁶ stb.; (3) és hogy a világfölötti ösvényt megalapozza.

(2) A meditáció világfölötti ösvénye a kétfajta bölcsességre összpontosító nyugalom és belátás meditációiból, illetve az ezeket kísérő tulajdonságok kifejtéséből áll. Továbbá, (ahogyan korábban elmondtuk) a látás ösvényének gyakorlása során a (Nemesek) Négy Igazságának mindegyikéhez két-két elfogadás és felismerés (pillanat) tartozik, s e tizenhat közül a nyolc elfogadás a látás ösvényén elegendő. A nyolc felismerés (további gyakorlást igényel és) a meditáció ösvényén a négy elmélyedés és a három forma nélküli összpontosítás nyugalom és belátás meditációinak kombinálásával történik. A (meditáció ösvényén azok) a meditációk, amelyek a valóság⁶⁴⁷ (üresség természetének) megértésére irányulnak a jelenségek felismerésének⁶⁴⁸, az eredendő bölcsesség⁶⁴⁹ megértésére irányuló meditációkat pedig a rákövetkező megértéséből fakadó bölcsességnek⁶⁵⁰ (nevezik).

A sem észlelés, sem nem észlelés érzékelési területe a (meditáció) világi (ösvényéhez tartozik), ugyanis ott az észlelés mozzanatai⁶⁵¹ nem világosak.

640 szkt. *dhyāna*, tib. *bsam gtan*.

641 szkt. *ākāśānantyāyatana*, tib. *nam mkha' mtha' yas skye mched*.

642 szkt. *vijñānānantyāyatana*, tib. *rnam shes mtha' yas skye mched*.

643 szkt. *ākīñcanyāyatana*, tib. *ci yang med pa'i skye mched*.

644 szkt. *naivasamjñānāsamjñāyatana*, tib. *'du shes med 'du shes med min gyi skye mched*.

645 szkt. *bhāvanāneyakleśā*, tib. *sgom spang gi nyon mongs*. A tizenhat tudati szennyeződés közül a vágyak birodalmához tartozik a ragaszkodás, a düh, a gőg, a tévelygés, az eternalizmus és az annihilizmus. A formák és forma nélküli birodalmakhoz a düh kivételével ugyanezek a tudati szennyeződés tartoznak.

646 A négy mérhetetlen (szkt. *catvāryapramāṇāni*, tib. *tshad med bzhi*) a négy *brahmavihāra* (tib. *tshangs pa'i gnas*) szinonimája; lásd feljebb.

647 szkt. *dharmatā*, tib. *chos nyid*.

648 szkt. *dharmajñā*, tib. *chos shes pa*.

649 szkt. *jñāna*, tib. *ye shes*.

650 tib. *rjes su rtogs pa'i ye shes pa*.

651 tib. *'du shes kyi rgyu ba*.

Azt kérdeed, miért nevezik a meditáció ösvényének? (Azért) nevezik a meditáció ösvényének, mert (a gyakorló) meditációval mélyíti el a látás ösvénye során szerzett felismeréseket.

E szakaszban tesz szert a Nemesek Nyolckrétű Ösvényére⁶⁵²: a helyes nézetre⁶⁵³, a helyes elhatározásra⁶⁵⁴, a helyes beszédre⁶⁵⁵, a helyes cselekedetre⁶⁵⁶, a helyes megélhetésre⁶⁵⁷, a helyes törekvésre⁶⁵⁸, a helyes tudatosságra⁶⁵⁹ és a helyes összpontosításra.⁶⁶⁰

[V. A beérkezés ösvénye]

A beérkezés ösvénye a *vajra*-szerű összpontosítást⁶⁶¹ követi, és a (szenvedés) megszűnésének⁶⁶² és újra meg nem születésének⁶⁶³ felismerései jellemzik. Ezek közül a *vajra*-szerű összpontosítás a meditáció ösvényét záró ún. feladás ösvényének⁶⁶⁴ a végső szakasza, és (így a meditáció ösvényének) előkészítő⁶⁶⁵ és akadálytalan⁶⁶⁶ szakaszaiból áll. Mivel ez a meditáció akadálytalan, tartós, szilárd, egy-hangulatú és mindenre kiterjedő, *vajra*-szerűnek nevezik. Akadálytalan, mert nincs olyan világi tevékenység, amely kizökkentené. Tartós, mert semmilyen tisztatlanság nem árthat neki. Szilárd, mert semmilyen gondolat nem zavarja meg. Egy-hangulatú⁶⁶⁷, mert mindennek egyetlen tónusa van. Mindenre kiterjedő, mert minden megismerhető jelenség végső, közös természetére összpontosít.

652 szkt. āryāṣṭāṅgamārga, tib. 'phags pa'i lam yan lag brgyad pa.

653 szkt. samyagdrṣṭi, tib. yang dag pa'i lta ba.

654 szkt. samyaksamkalpa, tib. yang dag pa'i rtogs pa.

655 szkt. samyavāk, tib. yang dag pa'i ngag.

656 szkt. samyakkarmānta, tib. yang dag pa'i las kyi mtha'.

657 szkt. samyagajiva, tib. yang dag pa'i 'tsho ba.

658 szkt. samyagvyāyāma, tib. yang dag pa'i rtsol ba.

659 szkt. samyaksṃṛti, tib. yang dag pa'i dran pa.

660 szkt. samyaksamādhi, tib. yang dag pa'i ting nge 'dzin.

661 szkt. vajropamasamādhi, tib. rdo rje lta bu'i ting nge 'dzin.

662 szkt. kṣayajñāna, tib. zad pa shes pa.

663 szkt. anutpādajñāna, tib. mi skye ba'i shes pa.

664 szkt. prahānamārga, tib. spong ba'i lam.

665 tib. sbyor ba'i lam.

666 tib. bar chad med pa'i lam.

667 szkt. ekarasa, tib. ro gcig pa. Szó szerint „egyízű”, ami itt a tudati érzések, érzelmek azonos tónusára, hangulatára vonatkozik és örömteli, áldott állapotot jelöl.

Ezt követi a (szenvedés) megszűnésének felismerése, amely a Nemesek Négy Igazságára vonatkozó bölcsesség, mivel a (szenvedést) kiváltó okok megszűntek.

A (szenvedés) újra meg nem születésének felismerése pedig (szintén) a Nemesek Négy Igazságára vonatkozó bölcsesség, mert a következmény, a szenvedés megszűnt.

Másképpen, az okok megszűnésére és a következmény meg nem születésére vonatkozó bölcsesség a megszűnés és a meg nem születés felismerése.

Azt kérde, miért nevezik a beérkezés ösvényének? Azért nevezik a beérkezés ösvényének, mert a képzés itt befejeződik, és az ösvény, amely a nirvána palotájába vezet, véget ér.

E szakasz során (a gyakorló) olyan tíz minőségre tesz szert, amelyekhez nincs szükség további gyakorlásra⁶⁶⁸: (Teljesíti a Nemesek Nyolckrétű Ösvényét) a helyes nézettől⁶⁶⁹ a helyes összpontosításig⁶⁷⁰, valamint eléri a teljes megszabadulást⁶⁷¹ és a helyes eredendő bölcsességet⁶⁷².

A további gyakorlást nem igénylő tíz minőség alkotja az ún. öt szennyezetlen halmazt.⁶⁷³ A helyes beszéd, cselekedet és életvitel alkotja a fegyelem halmazát⁶⁷⁴; a helyes tudatosság és összpontosítás alkotja az összpontosítás halmazát⁶⁷⁵; a helyes nézet, elhatározás és törekvés hármasa alkotja a bölcsesség halmazát⁶⁷⁶; a helyes teljes megszabadulás a teljes megszabadulás halmazát⁶⁷⁷; a helyes eredendő bölcsesség pedig a teljes megszabadulás eredendő bölcsességét észlelő halmazt⁶⁷⁸.

[A bódhiszattva „földek”]

Azt kérde, hány „földből” áll az öt ösvény? Így összegezzük:

668 szkt. *daśāśaikṣadharmā*, tib. *mi slob pa'i chos bcu*.

669 szkt. *āśaikṣasamyagdrṣṭi*, tib. *mi slob pa'i yang dag pa'i lta ba*.

670 szkt. *āśaikṣasamyaksamādhī*, tib. *mi slob pa'i yang dag pa'i ting nge 'dzin*.

671 szkt. *āśaikṣasamyagvimukti*, tib. *mi slob pa'i yang dag par rnam par grol ba*.

672 szkt. *āśaikṣasamyagjñāna*, tib. *mi slob pa'i yang dag pa'i ye shes*.

673 szkt. *pañcānāsravaskandha*, tib. *zag med kyi phung po lnga*.

674 szkt. *śīlaskandha*, tib. *tshul khrims kyi phung po*.

675 szkt. *samādhiskandha*, tib. *ting nge 'dzin gyi phung po*.

676 szkt. *prajñāskandha*, tib. *shes rab kyi phung po*.

677 szkt. *vimuktiskandha*, tib. *rnam par grol ba'i phung po*.

678 szkt. *vimuktijñānadarśanaskandha*, tib. *rnam par grol ba'i ye shes mthong ba'i phung po*.

„a kezdő⁶⁷⁹ és a hitbuzgó⁶⁸⁰, a tíz bódhiszattva „föld”⁶⁸¹
és a buddhaság „földje”⁶⁸²; e tizenháromból áll.”

Amikor a „földeket” illetően a *Bodhipathapradīpa* azt írja, hogy „eléri az örömtelit⁶⁸³ és a többit”⁶⁸⁴, az „örömteli” az első (bódhiszattva) „földet” jelenti, „a többi” pedig a két alatta és a tíz felette levő „földet” fogja össze.

A kezdő „föld” az a szakasz, amikor a gyakorló a felhalmozás ösvényét járja, és amelynek során a még éretlen tudatfolyama⁶⁸⁵ éretté válik. A hitbuzgó „föld” a kapcsolódás ösvényének a szakasza, ugyanis az üresség jelentéséhez még csak buzgó hitén keresztül kapcsolódik a gyakorló. Ennek folyamán végérvényesen elfolytásra kerül a kapzsiság és a többi, a transzcendentális erényekkel ellentétes (káros tudattényező), a látás (ösvénye) során elhagyásra kerülő tudati szennyeződések⁶⁸⁶, és a (valóság) megismerését elfátyolozó fogalmiság.⁶⁸⁷

Ami a tíz bódhiszattva „földet” illeti, az első „föld” az örömteli, a második a szeplőtlen⁶⁸⁸, a harmadik a fénylő⁶⁸⁹, a negyedik a lángoló⁶⁹⁰, az ötödik a nehezen legyőzhető⁶⁹¹, a hatodik a megnyilvánuló⁶⁹², a hetedik a messzire jutott⁶⁹³, a nyolcadik a rendíthetetlen⁶⁹⁴, a kilencedik a jóeszű⁶⁹⁵ és a tizedik a Dharma felhője⁶⁹⁶.

679 szkt. *ādikarmika*(*bhūmi*), tib. *las dang po* (*pa'i sa*).

680 szkt. *adhimukticaryā*(*bhūmi*), tib. *mos pas spyod pa*(*i sa*).

681 szkt. *daśabodhisattvabhūmaya*, tib. *byang chub sems dpa'i sa bcu*.

682 szkt. *buddhabhūmi*, tib. *sangs rgyas* (*kyi*) *sa*.

683 szkt. *pramodya*, tib. *rab* (*tu*) *dga'* (*ba*).

684 *Byang chub lam gyi sgron ma*, D3947, 111. kötet, f. 240v.

685 szkt. *tantra*, tib. *rgyud*.

686 tib. *mthong spangs kyi nyon mongs pa*.

687 tib. *shes bya'i sgrib pa kun tu btags pa*

688 szkt. *vimalā*, tib. *dri ma med pa*.

689 szkt. *prabhākari*, tib. *'od byed pa*.

690 szkt. *arciṣmatī*, tib. *'od 'phro ba*.

691 szkt. *sudurjayā*, tib. *sbyang dka' ba*.

692 szkt. *abhimukhī*, tib. *mngon du gyur ba*.

693 szkt. *dūraṃgamā*, tib. *ring du song ba*.

694 szkt. *acalā*, tib. *mi g.yo ba*.

695 szkt. *sādhumatī*, tib. *legs pa'i blo gros*.

696 szkt. *dharmamegha*, tib. *chos kyi sprin*.

Ahogy a *Dasabhūmikasūtrā*ban mondják:

„Ó, Győzedelmes utódai (vagyis a bódhiszattvák), ez a tíz a bódhiszattvák „földje”: az örömteli bódhiszattva „föld”, ...”⁶⁹⁷

Ezek közül az első „föld”, az *örömteli* a látás ösvényére való rálépésnek felel meg, amikor (a gyakorló először) ismeri fel közvetlenül az üresség jelentését. A másodiktól a tizedik „földig” a meditáció ösvényének felel meg, ezek során (a bódhiszattva) gyakorlatokkal mélyíti el az első „földön” felismert valóságot.

A tíz bódhiszattva „föld” (I) általánosan és (II) specifikusan is vizsgálható. (I) Általánosan (1) a „földek” lényege, (2) a „föld” szó magyarázata, (3) és a tíz „földre” való felosztásuk oka alapján.

(1) A „föld” lényege az, hogy a gyakorló tudatfolyamában egyszerre van jelen a jelenségek éntelenségét közvetlenül felismerő eredendő tudás és az ahhoz társult meditatív összpontosítás. (2) Ami elnevezésüket illeti, vagy azért nevezik „földeknek”, mert az egyes „földek” (bejárása) során szerzett pozitív minőségeknek az alapjai, vagy azért, mert az egyikük a másakra épül.

A „föld” szó magyarázata analógiákon keresztül. „Földek”, mert helyet adnak az eredendő bölcsességnek és (az ebből fakadó pozitív minőségek) élvezetének, mint ahogyan az istálló a tehéneknek. „Földek”, mert azokon keresztül halad előre az eredendő bölcsesség, mint ahogyan a versenypályán a lovak. „Földek”, mert az eredendő bölcsességből születik meg minden pozitív minőség, mint (a termés) a termőföldből.

(3) Azért vannak tíz „földre” felosztva, mert az egyes „földekhez” sajátos gyakorlatok kapcsolódnak.

Ami az (egyes „földek”) specifikumait illeti, mindegyiket kilenc-kilenc sajátosságán keresztül mutatjuk be: (1) a nevük, (2) ennek magyarázata, (3) előkészítő gyakorlatai, (4) központi gyakorlata, (5) tisztaságaik, (6) a megszerzett felismerések, (7) az elhagyásra kerülő (szennyeződések), (8) az (általuk eredményezett) újraszületések és (9) (a megszerzett) sajátos képességek alapján. Ezek részletes taglalását a *Dasabhūmikasūtrā*ban, illetve a *Thar rgyan*-ban lásd.

697 Az idézetnek egy variánsa található meg a *Buddhāvataṃsakasūtrā*ban, és az egyes *Bka’ ’gyur*-okban önálló műként is szereplő *Dasabhūmikasūtrā*ban. Vö. *Sangs rgyas phal po che*, D44, 36. kötet, f. 170r.

[A Gyémánt Jármű vagy vajrayāna]

Hogyan gyakoroljuk a vajrayānát? Miután a fentiek szerint elsajátítottad a szútrák és a tantrák közös ösvényeit, kétségtelenül a mantrák ösvényére kell lépned, mivel az minden más tanításnál értékesebb, és segítségével gyorsan véghez viszed a kétfajta felhalmozást. Ha kész vagy a mantrák ösvényére lépni, akkor a *Bodhipathapradīpā*ban mondottaknak megfelelően, először tiszteletadással, szolgálattal, és a szavait betartó gyakorlattal örvendeztesd meg mestered, még a korábban kifejtetteknél is jobban. Ezeket pedig egy olyan (mester) számára kell végezned, aki rendelkezik az abban leírt minimális tulajdonságokkal.

Ezt követően, először is a tudatfolyamodat kell éretté tenni valamely hiteles tantrában leírt beavatás⁶⁹⁸ által. Ezután hallgasd meg a tantrikus esküket⁶⁹⁹ és (a többi) fogadalmat⁷⁰⁰, fogadd meg, értsd meg és tartsd meg azokat. Ha a (tizennégy) „gyökér” esküid⁷⁰¹ valamelyikét szegnéd meg, azokat újra felveheted, azonban ez nagyon visszavetné az ösvényhez tartozó pozitív tulajdonságok megszületését a tudatodban, ezért törekedj szilárdan arra, hogy ilyenek be ne szennyezzenek. Ha pedig, szándékosan ellenére, elkövetnéd (a nyolc) súlyos esküszegés⁷⁰² valamelyikét, végezz helyreállító gyakorlatokat, az eskük ugyanis az ösvény gyakorlásának alapvető elemei, s ha nincsenek megtartva, olyan vagy, mint a roskatag ház, amelynek talapzata összeomlott.

Ahogy a *Mañjuśrīmūlatantrā*ban áll:

„A bölcsek fejedelme sosem mondott olyat, hogy a megtört fegyelem eredményhez vezetne a mantrák (ösvényén)”⁷⁰³.

Ezzel azt állítja, hogy (a fogadalom megszegésével) sem nagy, sem közepes, sem kis eredmény nem elérhető. Továbbá, ahogyan a felülmúlhatatlan jógatantrákban mondják, aki a tantrikus esküjét nem tartja meg, a beavatása nem megfelelő, vagy a valóságot nem ismeri fel, az hiába gyakorol, semmi eredményt nem fog elérni. Így aki azt állítja, hogy a tantrikus eskük és a fogadalmak megtartása nélkül gyakorolja az ösvényt, teljesen letért a mantrák ösvényéről.

698 tib. *smin byed kyi dbang*.

699 szkt. *samaya*, tib. *dam tshig*.

700 szkt. *saṃvara*, tib. *sdom pa*.

701 szkt. *mūlāpatti*, tib. *rtsa ba’iu ltung ba*.

702 szkt. *sthūlāpatti*, tib. *sbom po’i ltung ba*.

703 *’Jam dpal gyi rtsa ba’i rgyud*, D543, 88. kötet, f. 174r.

Ahhoz, hogy a mantrák ösvényét gyakorolja, a tantrikus esküket és fogadalmakat megtartónak, először a felépítés szakaszát⁷⁰⁴ kell gyakorolnia egy olyan teljes „istenség-manđalán”⁷⁰⁵, amelyet valamely hiteles tantrában fejtettek ki.

A mantrák ösvényének ugyanis az a jellegzetessége, hogy a tárgy amelytől (a gyakorlónak) meg kell szabadulnia, a közönségesség nézete, amely a (személyt alkotó) halmazokra, az érzékelés területeire és forrásaira hétköznapi dolgokként tekint. A felépítés fokozata épp ettől szabadít meg, és úgy alakítja át a környezetet, a testet és a tapasztalást, hogy azok rendkívülinek tűnnek.

Az a személy, aki a közönségesség nézetétől megtisztult, a győzedelmesek és a fiaik (vagyis a buddhák és a bódhiszattvák) folyamatos áldásában részesül, könnyűszerrel teljesíti a végtelen sok erény felhalmozását, s így alkalmassá válik a beteljesítés fokozatára⁷⁰⁶. Ezután a beteljesítés fokozatát kell gyakorolnia, úgy, ahogyan azt valamely hiteles tantrában kifejtették.

Olyan gyakorlatról, amely az első fokozatot elhagyva csak a későbbit tartalmazza, s így az ösvénynek csak egy részét érinti, sem maguk a tantrák, sem az azokat magyarázó tudósok nem beszélnek. Ennélfogva tartsd szem előtt, hogy a felülmúlhatatlan jógatantrák ösvényének teljesítéséhez mindkét fokozat fontos.

Az előbbieken csak néhány szóban mutattam be a mantrák (ösvényére) való rálépés egy kis részét, a részleteket a mantrák fokozatos ösvényeit (leíró művekből) kell megismerned.

Ha a fentiek szerint gyakorolsz, a szútrák és a tantrák minden lényeges pontját érintő buddhista ösvényt teljes egészében elsajátítod, hasznossá teszed a szabad (emberlélet), amelyet megszereztél, és képessé válsz a Győzedelmes drága tanítását magad és mások tudatában gyarapítani.

Ez a buddhista gyakorlatra, a fokozatos útra és a titkos mantrákra vonatkozó ötödik kérdésed válasza.

704 szkt. *utpattikrama*, tib. *bskyed pa'i rim pa*.

705 tib. *lha'i 'khor lo*.

706 szkt. *nišpannakrama*, tib. *rdzogs pa'i rim pa*.

HATODIK RÉSZ

Válasz arra a kérdésre, hogy mely előírások tartoznak az egyéni megszabadulás⁷⁰⁷ nyolc kategóriájába. Ezek közé számítanak (1) az egynapos fogadalmak⁷⁰⁸, a (2) férfi⁷⁰⁹ és (3) női világi követőkre⁷¹⁰, az újonc (4) szerzetesekre⁷¹¹ és (5) apácákra⁷¹², a teljesen felszentelt (6) szerzetesekre⁷¹³ és (7) apácákra⁷¹⁴, valamint a teljes felszentelésre jelölt apácákra⁷¹⁵ (vonatkozó előírások).

(1) Az egynapos fogadalmak nyolc (előírásból) állnak.⁷¹⁶ (2) A világi hívekre öt előírás (vonatkozik) a négy alapvető⁷¹⁷, és a bódító szerektől (való tartózkodás). (3) A újoncnak tíz előírása van⁷¹⁸. (5) A teljesen felszentelt szerzetesekre a négy kizárással járó bűn⁷¹⁹, a szerzetesek gyűlésén megvitatandó tizenhárom vétség⁷²⁰, a harminc elkobzással járó

707 szkt. *prātimokṣa*, tib. *so so thar pa*.

708 szkt. *upavāsa*, tib. *bsnyen gnas*.

709 szkt. *upāsaka*, tib. *dge bsnyen*.

710 szkt. *upāsikā*, tib. *dge bsnyen ma*.

711 szkt. *śrāmaṇera*, tib. *dge tshul*.

712 szkt. *śrāmaṇerikā*, tib. *dge tshul ma*.

713 szkt. *bhikṣu*, tib. *dge slong*.

714 szkt. *bhikṣunī*, tib. *dge slong ma*.

715 szkt. *śikṣamāṇā*, tib. *dge slob ma*.

716 tartózkodás (1) az öléstől, (2) a lopástól, (3) a szexuális élettől, (4) a hazugságtól, (5) a bódító szerek használatától, (6) a délutáni étkezéstől, (7) a test díszítésétől, (8) a magas ágyon való alvástól.

717 tartózkodás (1) az öléstől, (2) a lopástól, (3) tiltott szexuális élettől, és (4) a hazugságtól.

718 (1) tartózkodás az öléstől, (2) lopástól, (3) szexuális élettől, (4) hazugságtól, (5) bódító szerek használatától, (6) délutáni étkezéstől, (7) táncból, zenéléstől, szórakozástól, (8) a test díszítésétől és illatszerek használatától, (9) magas ágyon való alvástól, (10) pénz elfogadásától.

719 szkt. *pārājika*, tib. *pham pa bzhi*. Az (1) ölés, (2) lopás, (3) szexuális élet, (4) azt hazudni, hogy megvilágosodott vagy természetfeletti hatalma van.

720 szkt. *saṃghāvaśeṣa*, tib. *dge 'dun lhag ma*. (1–5) Az érző lények iránt táplált szexuális vonzalom további öt tilalma (*sems can la chags pa'i lhag ma lnga*): 1. szándékos ejakuláció (szkt. *śukravisṛṣṭi*, tib. *khu ba 'byin pa*), 2. testi kontaktus (szkt. *kāyasaṃsarga*, tib. *reg pa*), kéjsóvár beszéd (szkt. *maithunābhāṣaṇa*, tib. *'khrig tshig smra ba*), szexuális aktusnak vallásos cselekedetként való beállítása (szkt. *paricaryāsaṃvarṇana*, tib. *bsnyen bkur bsnags pa*), házasságközvetítés (szkt. *saṃcaritra*, tib. *smyan byed pa*). (6–7) A tulajdon iránt táplált vágyakozás további két tilalma (*yo byad la chags pa'i lhag ma gnyis*): 1. házépítés (szkt. *kuṭikā*, tib. *khang pa*), 2. nagy ház építése (szkt. *mahallaka*, tib. *khang chen*). (8–9) A két további gonoszság (*gnod pa'i lhag ma gnyis*) 1. rosszindulatúan és hazugan megvádolni egy másik szerzetest (szkt. *amūlaka*, tib. *rtsa ba med*) és 2. rávenni egy másik szerzetest, hogy megszegje az előírásokat, azért, hogy később megvádolhassa (szkt. *laiśika*, tib. *bag tsam pa*). (10–13) A négy további (*bsgo gyur gyi lhag ma bzhi*) 1. vizállyt szítani (szkt. *saṅghabheda*, tib. *dbyen byed pa*), 2. vizállyt szító szerzetes oldalára állni (szkt. *tadanuvartaka*, tib. *de rjes phyogs pa*), 3. a világi híveket támadni (szkt. *kuladūṣaka*, tib. *khyim sun 'byin pa*), 4. elutasítani egy másik szerzetes tanácsát vagy kiritkáját (szkt. *daurvacasya*, tib. *bka' blo mi bde ba*).

vétség⁷²¹, a kilencven pusztán (bűnbánattal helyrehozható vétség)⁷²², a négy (étkezésre és alamizsnára vonatkozó) meggyónandó vétség⁷²³, és a (112) kisebb kihágás (vonatkozik)⁷²⁴. (Ez utóbbiak közül) tíz a szerzetesi ruha viselésére, húsz az utazás során követendő magatartásra, kilenc az ülésre, nyolc az alamizsna elfogadására, huszonegy az étkezés módjára, tizennégy az alamizsnaszilkére, huszonhat a Dharma tanítására, három a helyes viselkedésre, és egy a mozgásra (vonatkozik). Ez a (teljesen felszentelt szerzetesek) kétszázötvenhárom előírása.

(Más,) a hat létforma – az istenek stb. – világairól korábban, a világrendszer leírásakor már beszéltünk. Elmondtuk, hogy a *nāgák* az óceánokban és a tengerekben élnek, de a rovarok nagy része is a *nāgák* közé tartozik. Továbbá, (a világnak) az a gyakori leírása is elfogadott, hogy „fenn az istenek, lenn a *nāgák*, közéjük a *btsan*-ek” (élnék).

Az liget⁷²⁵ a szerzetesek otthona. A pavilon⁷²⁶, a veranda⁷²⁷, sétány⁷²⁸ stb. olyan helyek, ahol egész nap kellemes tevékenykedni. A gyűlésterem⁷²⁹ az a hely, ahol (a szerzetesek) vallásgyakorlásra összegyűlnek. A kolostor⁷³⁰ az az épület, amelyben a szent könyvek vannak. A lakoma háza⁷³¹ az, ahol a *vidyādhara yogik* és *yoginīk* a tantrikus lakomára⁷³² összegyűlnek. (E szavak) szinonimáknak tűnnek, a jelentésük között nincs nagy különbség.

721 szkt. *naihsargikapāyattika*, tib. *spang ltung*. Tiltott tárgyak birtoklása (ruhák, selyem stb.). Ezeket el kell kobozni a szerzetestől, akinek be kell ismernie és meg kell bánnia a vétséget.

722 szkt. *pāyatikka*, tib. *ltung byed 'ba' zhig*.

723 szkt. *pratideśānīya*, tib. *sor bshags*. (1) Apácától ételmet elfogadni, (2) olyan ételmet elfogadni, amelynek kiosztásakor nem tartották tiszteletben az hierarchiát, (3) nyomorgó családtól ételmet elfogadni, (4) nem biztonságos helyen étkezni.

724 szkt. *duṣkṛta*, tib. *nyes byas*.

725 szkt. *ārāma*, tib. *kun dga' ra ba*.

726 szkt. *harmya*, tib. *bsil khang*.

727 szkt. *niryūha*, tib. *sgo khang*.

728 szkt. *caṃkrama*, tib. *'chag sa*.

729 szkt. *sabhā*, tib. *'du khang*.

730 szkt. *vihāra*, tib. *gtsug lag khang*.

731 tib. *tshogs khang*.

732 szkt. *gaṇacakra*, tib. *tshogs kyi 'khor lo*.

Az én személyes szerzetesi tárgyaim: szerzetesi ruha⁷³³, ceremóniális köpeny⁷³⁴, szoknya⁷³⁵, vízszűrő⁷³⁶, alamizsnaszilke⁷³⁷, koldusbot⁷³⁸. A tantrikus jógi használati tárgyai: a *vajra*, a csengő⁷³⁹, a testékszerek⁷⁴⁰, a *khatvāṅga* pálca⁷⁴¹, a *ḍamaru* kézidob⁷⁴², a koponyacsésze⁷⁴³, az imafüzér⁷⁴⁴, a festmények⁷⁴⁵, a könyvek⁷⁴⁶, a szent zsinór⁷⁴⁷, a selyem ülőpárna⁷⁴⁸, a tűzáldozathoz használt kanalak⁷⁴⁹, a rituális váza⁷⁵⁰ stb.

Az indiai-európai Skendha kérdéseire válaszul Kun dga' chos legs rdo rje írta a Nāropa nagy barlangjának is nevezett Rdzong khul kolostorban.

733 szkt. *cīvara*, tib. *chos gos*.

734 szkt. *saṃghāti*, tib. *snam sbyar*.

735 szkt. *nivāsana*, tib. *sham thabs*.

736 szkt. *parisrāvaṇa*, tib. *chu tshags*.

737 szkt. *pātra*, tib. *ltung bzed*.

738 szkt. *khakkara*, tib. *'khar bsil*.

739 szkt. *ghaṇṭa*, tib. *dril bu*.

740 tib. *lus rgyan*.

741 tib. *kha tam ga*.

742 tib. *cang te'u*.

743 szó szerint „lótusz edény” (szkt. *padmabhājana*, tib. *pad ma'i snod*)

744 szkt. *akṣamālā*, tib. *bgrang phreng*.

745 szkt. *paṭa*, tib. *bris sku*.

746 tib. *glegs bam*.

747 szkt. *yajñopavīta*, tib. *mchod phyir thogs*.

748 tib. *gos gdan*.

749 szkt. *pūrṇāhuti*, tib. *dgang blugs*, ami a két kanál, a *dgang gzar* (szkt. *pātrī*) és a *blugs gzar* (szkt. *sruva*), összeolvadásából keletkezett.

750 szkt. *kalaśa*, tib. *bum pa*.

A tibeti szöveg átírása

Megjegyzések a kritikai kiadáshoz

A kritikai kiadáshoz felhasznált szövegek rövidítései a bibliográfiában, az „Elsődleges források” között szerepelnek.

Mivel az Alexander-könyv javarészt más művekből származó szemelvényekből álló kompiláció, azokat a részeket, amelyeket Kun dga' chos legs által írt dőlt betűvel különböztettük meg.

Az oldalszámozáshoz használt zárójelek: () A, {} B, [] C kéziratok.

Egyéb jelölések:

+ betoldás

- kihagyás

jav. javítás

(A1) *mchod par brjod pa/*

rdul bral ye shes spyan ras kyis/ shel gong phyag thil bzhag¹ pa bzhin/ /ji lta² ji snyed kun mkhyen pa'i/ /'gro ba'i bla ma de la 'dud/

/shis par brjod pa/

tshogs gnyis mthar phyin rdzogs sangs kyis/ /legs gsungs lung dang rtogs pa'i chos/ /ma lus thugs su chud gyur pa'i/ /dge 'dun bcas kyis shis par mdzod³ /

dam⁴

/spyod ldan mkhas pa'i spyan snga ru/ /bdag lta byis pa'i blo⁵ nus kyis/ /'khor 'das rnam gzhag shes min phyir/ /bri bar byed pa 'os min kyang/ /rgya gar rum yul nas byon pa'i/ /skan dhar bhig gis⁶ nan bskyed [2r] nas/ /bskul⁷ phyir chab chob lab lob ky⁸/ /{2r} bstan bcos blo mi bde 'di bkod/

/spyir chos thams cad 'khor 'das gnyis su 'dus shing/ de gnyis kyi (A2) rtsa ba rang bzhin stong pa nyid rtogs ma rtogs dbang gis byas tshul thar pa rin po che'i dbur gsal bar yod pa'i der ltos/ de yang skabs su bab pa dri ba dngos la/ dang po 'jig rten chags tshul/ bar du gnas tshul/ tha⁹ mar 'jig tshul/ dris pa'i lan ni/

dang po 'jig rten mngon par grub pa'i rgyu 'byung ba chen po bzhi'o/ /de yang yod cing 'byung bas na 'byung ba/ sa sra ba/ chu gsher [2v] ba/ me dro ba/ rlung g.yo ba'o/ /de dag gi shin tu phra ba'i mthar thug pa ni phra rab kyi rdul te/ gzhig tu med pa'i phyir cha med {2v} pa nyid do/ /de bdun la rdul phran nas/ lcags rdul/ chu rdul/ ri bong rdul/ lug rdul/ glang rdul/ nyi zer gyi rdul/ sro ma / shig / nas gyi bar bdun re 'phar¹⁰ ba'o/ / de dag¹¹ 'dus pa las¹²/ 'jig rten grub bo/ /nas bdun la (A3) sor gcig /sor nyi shu rtsa bzhi la

1 B, C: bzhag; A: gzhag

2 A, B: lta; C: lta

3 A: mdzod; B, C: brjod

4 Csak az A kéziratban, piros tintával.

5 A, B: blo; C: lho

6 Az A kéziratban *skan kan dha yis* alak áthúzva és *skan dhar bhig gis*-re javítva a lap alján

7 A, C: bskul; B: bskur

8 A: blab rlob gyi; B, C: lab lob kyi

9 B, C: tha; A: mtha'

10 B, C: 'phar; A: phar

11 B: +las

12 B: -las

khru gang/ /khru bzhi la 'dom gang/ 'dom lnga brgya la rgyang grags gcig /de brgyad la dpag tshad do/ /'dis 'jig rten gyi khams kyi tshad nam par gzhal lo/

/'jig rten gyi khams grub pa'i rkyen ni/ /der skye bar 'gyur ba'i sems can rnams kyis las mthun¹³ par bsags pa'i dbang gis so/

/mngon par 'grub pa'i tshul ni/ *sems can rnams kyi las kyi dbang gis nam mkha' stong pa'i dbyings su phyogs bcu nas rlung g.yos shing phan tshun phul te rlung gi* [3r] *dkyil 'khor grub/ de'i steng du rlung g.yos pa'i drod las byung ba'i gser gyi snying po can zhes bya ba'i sprin las char gyi rgyun chen po 'bab pas {3r} chu'i dkyil 'khor grub/ chur rlung gis bsrubs pas gser gyi rdul spris ma'i tshul du brtan par chags pa dbang chen* (A4) *gser gyi sa gzhi grub/ gser gyi sa gzhi'i steng du*¹⁴ *char gyi rgyun dag 'bab ste/ sa bon rnam pa sna tshogs yod pa'i chu de dag mthu rnam pa du ma'i bye brag dang ldan pa'i rlung dag gis bsrubs pas/ khams rab bsdu pa las dbus su ri rab lhun po/ 'bring bsdu pa las gnya' shing 'dzin dang/ gshol*¹⁵ *mda' 'dzin dang/ seng ldeng can dang/ blta na sdug ri dang/ rta rna*¹⁶ *dang/ rnam 'dud dang/ mu khyud 'dzin ri ste gser gyi ri bdun du grags shing ra ba bdun rim gyis bskor ba lta bu'o/ /ri de dag gi bar na klu'i rgyal po rnams rtse zhing rol pa'i gnas yin pas/ rol mtsho ste ri [3v] brgyad kyi bar na gnas pas bdun no/*

*/de'i phyi la gling bzhi ste/ shar du lus 'phags po/ lhor 'dzam bu'i gling / nub tu ba lang spyod / byang du sgra mi snyan / de dag gi gling yog /shar du lus dang lus 'phags*¹⁷ *lhor* (A5) *rnga yab dang rnga yab gzhan/ nub tu g.yo ldan {3v} dang lam mchog 'gro /byang du sgra mi snyan dang sgra mi snyan gyi zla dang bcas pa'o/ /de dag gi dbyibs tshad sogs rgyas bshad*¹⁸ *mngon pa mdzod du ltos/ 'dzam bu'i gling gi yul dbus ma ga ta ste/ dus gsum gyi sangs rgyas rnams 'byung ba'i gnas su gyur pa de nas byang du ri nag po dgu 'das pa'i phyi rol na/ gangs ri dpal dang ldan pa zhes bya ba dang/ ri spos ngad ldan pa gnyis kyi bar na mtsho ma dros pa zhes bya ba/ de yang gangā dang/ sindhu*¹⁹ *dang/ si ta dang/ pakṣu ste chu bo chen po bzhi 'bab pa/ yan lag brgyad dang ldan pa'i chus*

13 SHRG, C: mthun; A, B: 'thun

14 C: -du

15 B, C: gshol; A: bshol

16 B: rna; C: na; A: sna

17 B: - lhor 'dzam bu'i gling / nub tu ba lang spyod / byang du sgra mi snyan / de dag gi gling yog / shar du lus dang lus 'phags

18 C: - gling yog /shar du lus dang lus 'phags/ lhor rnga yab dang rnga yab gzhan/ nub tu g.yo ldan dang lam mchog 'gro /byang du sgra mi snyan dang sgra mi snyan gyi zla dang bcas pa'o/ /de dag gi dbyibs tshad sogs rgyas bshad

19 C: de yang sindhu dang de yang gangā

gang ba yod do/ /gzhan yang brag gser gyi bya skyibs dang/ shing 'dzam bu²⁰ sogs²¹ de dag gi rgyas bshad mngon pa mdzod du ltos/ nub phyogs na u rgyan²² gling/ lho phyogs rgya mtsho'i gling na ri gru 'dzin/ (A6) shar phyogs na ri bo rtse lnga/ gzhan yang yul gru chen po bcu drug dang/ yul phran stong dang/ mi rigs mi gcig pa sum brgya drug cu dang/ skad rigs {4r} mi 'dra [4r] ba bdun brgya nyi shu yod ces grag go/ dzambu²³ gling gi khor yug na/ singga la'i²⁴ gling dang/ gser gling dang²⁵ / zla ba'i gling la sogs pa²⁶ gling phran du ma yod pa ni/ dzambu²⁷ gling du gtogs la/ gling gzhan dag gi gling phran yang de dang mtshungs pa nyid do/ /de dag ba tsha can gyi rgya mtsho chen po'i steng du gling bar chad cing chags pa'i rgya mtsho chen po'i mtha' lcags ri²⁸ khor²⁹ yug gis bskor ba'o/ /'di nas steng gi nam mkha' la³⁰ dangs shing sgrib pa med pa shin tu brtan pa rlung gi dkyil 'khor g.yas phyogs su 'khor ba la³¹ / nyi ma dang/ zla ba dang/ rgyu skar la sogs pa brten cing/ de dag la ni mkha'³² la rgyu ba'i rgyal chen bzhi ris kyi lha nams gnas so/ /de (A7) rlung gi 'gros kyis bskyod pas³³ / gling bzhi nyin zhag gcig la 'khor bar byed do/ /nyi ma'i rang 'gros kyi dbyar dgun sogs dang/ zla ba'i rang 'gros kyi³⁴ 'phel 'grib³⁵ sogs dang/ {4v} skar ma'i grangs tshad dang/ dbus kyi ri rab la bang rim bzhi'i dpangs³⁶ tshad 'phyar tshad sogs mngon par ltos/ (4v) ri rab gyi lcog bzhi³⁷ la gnod sbyin gsang ba po'i gnas dang/ dbus su sum cu rtsa gsum pa'i grong khyer blta na sdug gi dbus na nmam par rgyal ba'i khang bzang dang/ de'i shar phyogs na sna tshogs pa'i skyed mo'i tshal/ lho phyogs na rtsub 'gyur tshal/ nub na 'dres pa'i tshal/ byang na dga'

- 20 A, C: 'dzam bu; B: 'dzambu
 21 C: +pa
 22 A, B: u rgyan; C: o rgyan
 23 SHRG: dzambu; C: 'dzam bu'i, A, B: dzambu'i
 24 C, SHRG: singga la'i; A: sing ga la'i; B: singgha la'i;
 25 A: -dang
 26 A, B, C: pa; SHRG: pa'i
 27 A, SHRG: dzambu; B, C: dzambu'i
 28 A, B: ri; C: ri'i
 29 B, C: khor; A: 'khor
 30 C: -la
 31 A, SHRG: la; B, C: las
 32 C, SHRG: nam mkha'
 33 SHRG: pas; A, B, C: pa
 34 A: -kyi
 35 B, C: 'grib, A: sgrib
 36 B, C: dpangs; A: spangs
 37 SHRG, C: bzhi; A, B: gzhi

ba tshal/ yang tshal de dag phyi rol na sa gzhi bzang po shing rta can dang/ rtsub 'gyur can dang/ 'dres pa can dang/ dga' can zhes bya ba yang tshal bzhi dang tshad mnyam pa dang/ blta³⁸ na sdug gi byang shar mtshams na/ dpag bsam gyi shing dang/ a mo li ka'i rdo leb yod do/ /lho nub mtshams³⁹ (A9) na chos bzang lha'i 'dun sa zhes bya ba'i dbus na/ brgya byin chos ston pa'i gser gyi khri bzang po dang/ de'i mtha'⁴⁰ ma na nye dbang sum cu rtsa gnyis kyi gdan bshams pa yod do/ /de'i steng gi nam mkhar rlung gi (5r) dkyil 'khor la rten pa'i rin po⁴¹ che'i⁴² gzhi la/ 'thab bral gyi gnas yod do/ /de'i steng gi nam mkhar dga' ldan gyi gnas dang/ de'i steng du 'phrul dga'i gnas dang/ de'i steng du gzhan 'phrul dbang byed lha'i gnas te 'dod lha rigs drug go/ de dag gi tshad dang chags tshul rgyas bshad [5r] mdo dran pa nyer bzhag⁴³ tu ltos/ de'i steng na bsam gtan dang po'i gnas yod do/ /de ltar⁴⁴ na gling bzhi dang / ri rab dang/ ri bdun dang/ khor yug dang/ 'dod lha rigs drug dang/ bsam gtan dang po man chad la ni / gling bzhi pa'i 'jig rten gyi khams zhes (A9) bya'o/

/de gcig nas bgrangs pa'i stong la stong chung ngu'i 'jig rten gyi khams zhes bya ste/ de yang 'khor yug⁴⁵ lcags ri chen po gcig gis bskor ro/ /stong chung ngu'i 'jig rten de gcig nas bgrangs pa'i stong la/ stong gnyis pa bar ma'i 'jig rten gyi khams shes bya ste/ de'ang⁴⁶ khor yug tu lcags {5v} ri gcig gis⁴⁷ bskor ba'o/ /de gcig nas bgrangs pa'i stong la ni/ stong gsum gyi 'jig rten gyi khams shes bya ste/ khor yug tu lcags ri chen po gcig gis bskor ba'o/ /de lta bu'i gling bzhi pa'i 'jig rten gyi khams bye ba phrag brgya yod de/ de dag ni phan tshun bkram pa'o/ /de dag gi lcags ri'i bar na / gling bar gyi mun pa nyin mo dang mtshan mo med pa⁴⁸ / rang gi lag pa brkyang⁴⁹ pa'ang mi mthong ba yod do/

/de la bsam gtan dang po ni/ [5v] gling bzhi pa'i (A10) 'jig rten dang tshad mnyam pa'o/ /de'i steng na / bsam gtan gnyis pa yod de/ stong chung ngu'i 'jig rten dang tshad mnyam mo/ /de'i steng na bsam gtan gsum pa'i gnas yod do/ /stong gnyis pa bar ma'i 'jig rten

-
- 38 SHRG, B, C: blta; A: lta
 39 SHRG, B, C: mtshams; A: 'tshams
 40 SHRG, A: mtha'; B, C: tha
 41 C: po'i
 42 SHRG, B: che'i; A: che; C: -che'i
 43 B, C: bzhag; A: gzhag
 44 SHRG, A: ltar; B: lta; C: steng
 45 A: - 'khor yug
 46 SHRG, A: de'ang; B, C: de yang
 47 SHRG, A, B: gis; C: gi
 48 SHRG; B, C: med pa; A: mang ba
 49 SHRG, A, B: brkyang; C: bskyang

dang tshad mnyam mo/ /de'i steng na⁵⁰ bsam gtan bzhi pa yod de⁵¹ / stong gsum gyi 'jig rten dang tshad mnyam mo/ /de dag gi bar dag gi tshad ni / 'og ma 'og ma bas nyis 'gyur gyis⁵² 'phags so/ /de dag ni gzugs kyi khams shes bya'o/

/gzugs {6r} med pa'i khams la ni / gnas gzhan logs pa med do/ /der skye ba ni / gang du shi ba de nyid du / gzugs med pa'i ting nge⁵³ 'dzin dang ldan par skye ba'i phyr ro/

/snod gyi 'jig rten la brten pa'i bcud gyi sems can byung tshul ni/ stong gsum 'di mes 'jig pa'i rjes la/ chags pa (A11) yin la/ 'od gsal ba'i lha las babs te/ 'od gsal ba'i lha/ tshe zad pa dag shi ste/ tshangs pa'i gzhal yas khang stong par skye'o⁵⁴ /de gcig pur gyur bas skyo ste/ kye ma bdag dang skal pa mnyam pa gzhan dag kyang/ 'dir skyes na ci ma rung snyam du sems par gyur to/ /de ltar sems pa'i stobs kyis byung ba ma yin yang/ de'i rjes la yang 'od gsal gyi lha tshe [6r] zad pa dag shi ste/ der skyes pas tshangs pa dang por⁵⁵ skyes pa de'i bsam pa la/ 'di dag ni bdag gi 'dod pa las byung ngo snyam du sems so/ /des na de la 'jig rten gyi spyi mes⁵⁶ tshangs pa zhes zer ro/ /de nas rim pa {6v} bzhin du tshangs pa mdun⁵⁷ na 'don dang/ tshangs ris dang/ gzhan 'phrul dbang byed nas/ rgyal chen rigs bzhi'i bar⁵⁸ rim pa bzhin du skye'o/

/de (A12) nas byang gi sgra mi snyan dang/ nub kyi ba glang spyod dang/ shar gyi lus 'phags po dang/ lho'i⁵⁹ 'dzam bu⁶⁰ gling du rim⁶¹ pa bzhin du skye'o/ /de'i tshe 'dzam bu gling pa'i mi rnams kyi tshe lo dpag tu med pa yod pa'i tshe/ zas su bsam⁶² gtan gyi dga' ba za ba/ brdzus⁶³ te skye ba⁶⁴/ lus la 'od yod pa/ rdzu 'phrul gyis⁶⁵ nam mkha' la 'gro ba/

-
- 50 A: -na
 51 C: -de
 52 SHRG, A: gyis; B, C: gyi
 53 A: -nge
 54 SHRG, B, C: skye'o; A: skyes so
 55 SHRG, A, B: por; C: po
 56 SHRG, B: mes; A, C: mos
 57 SHRG: mdun; A, B: 'dun; C: bdun
 58 SHRG: +du
 59 SHRG, A: lho'i; B, C: lho
 60 SHRG: dzambu
 61 SHRG, A, B: rim; C: rims
 62 SHRG, A, B: bsam; C: gsam
 63 SHRG: brdzus; A, B, C: rdzus
 64 SHRG: skyes pa; A, B, C: skye ba
 65 SHRG: gyis; A, B, C: gyi

gzugs⁶⁶ khams kyī lha dang 'dra bar⁶⁷ yod do/ /de'i tshe sems can ro la chags pa'i rang bzhin can 'ga' zhiḡ gis/ bdud rtsi sa'i bcud ces bya ba/ kha dog dkar po ro sbrang rtsi dang 'dra ba yod pa zos te/ gzhan la'ang smras pas/ gzhan dag gis kyang zos [6v] so/ /de'i tshe khams⁶⁸ gyi zas zos pas⁶⁹ lus kyī 'od thams cad med par 'gyur ba *dang*/ sems can spyi'i las las grub pa nyi ma dang zla ba *yang*/ gling⁷⁰ bzhi⁷¹ snang ba'i bya ba byed {7r} pa⁷² byung ngo/ /de'i⁷³ rjes la (A13) /sa'i bcud nub nas/ sa⁷⁴ zhag ces bya ba chags pa kha dog dmar ser⁷⁵ ro sbrang rtsi dang 'dra ba byung ba de mi rnams kyis zos so/ /de yang⁷⁶ nub pa dang/ 'bras bu myu gu'i⁷⁷ tshal zhes bya ba byung ba zos⁷⁸ so/ /de'ang zad pa dang/ ma rmos⁷⁹ pa'i 'bras sā⁸⁰ lu dag byung ste/ de mi rnams kyis zos so/ /de ni kham⁸¹ gyi zas rtsub pa yin pas/ mi gtsang ba 'byung ba'i dbang po dag dod do⁸²/ /yang sems can de dag la/ ma rmos⁸³ pa'i 'bras de dag ni/ nam 'dod pa na/ blangs te⁸⁴ za ba *dang*/ sems can le⁸⁵ lo can 'ga' zhiḡ gis/ nangs⁸⁶ par gyi zas⁸⁷ de⁸⁸ ring blangs⁸⁹ te bsags pa dang/ gzhan

- 66 SHRG:+kyi
 67 SHRG: bar; A, B, C: ba
 68 SHRG, C: khams; A, B: kham
 69 SHRG, A, B: pas; C: pa'i
 70 C:- gling
 71 SHRG: bzhi; A, B: bzhi pa; C: gzhi pa
 72 C: +byed pa
 73 SHRG, B, C: de'i; A: de
 74 A, B, C: sa; SHRG: sa'i
 75 SHRG: ser; A, B: por; C: po ra
 76 SHRG, B, C: de yang; A: de'ang
 77 SHRG, A, B: myu gu'i; C: lhu ga'i
 78 SHRG, A: zos; B, C: thos
 79 SHRG: rmos; A, B, C: smos
 80 SHRG, B, C: sā; A: sa
 81 SHRG, B, C: kham; A: khams
 82 SHRG, A, C: dod do; B: dong ngo
 83 SHRG: rmos; A, B, C: smos
 84 SHRG, B: te; A, C: de
 85 SHRG, A, B: le; C: les
 86 SHRG: nangs; A, B, C: nang
 87 B, C: zas; A: -zas; SHRG: skal ba
 88 SHRG, B, C: de; A: di
 89 SHRG, A, B: blangs; C: blang

dag gis kyang de bzhin du byas pa *dang/* ma rmos⁹⁰ pa'i 'bras kyang zad do/ /de nas so nam⁹¹ kyi bya ba la zhugs pa na/ gcig gis btab pa'i zhing gzhan gyis bsod pas/ de dag ma (A14) mthun par rtsod⁹² do/ /de'i tshe mi rang bzhin [7r] bzang po can zhig zhing dpon du bkos pa {7v} na/ de skye bo mang po rnams kyis bskur bas⁹³ / rgyal po mang pos bskur ba zhes bya bar gyur to⁹⁴ / /de'i rgyud *las byung ba'i rgyal po/ 'od mdzes nas da lta'i bar dag rgyal rabs rnams su ltos/* rgyal po rnams kyi thog ma mang pos bskur ba rgyal por bskos pa de'i tshe/ sems can de dag phan tshun du gzhan gyi zhing la/ gzhan gyis⁹⁵ blangs pas/ ma byin par⁹⁶ len pa⁹⁷ byung ngo/ /de dag rgyal po'i mi rnams kyis⁹⁸ dris pa *dang/* ma blangs so/ /zhes rdzun yang smras so/ /de dag rgyal po'i mi rnams kyis⁹⁹ srog dang bral bar byas pas/ srog gcod pa la sogs pa'i mi dge ba du ma byas so/ /de'i tshe mi dge ba byed¹⁰⁰ pa'i sems can shi 'phos pa rnams dud 'gror skyes so/

/dud 'gro ni phal cher (A15) /phyi'i rgya msho'i nang na/ chang gi sbang ma ltar byings na gnas *pa ste/* sems can che bas¹⁰¹ chung ba za dang/ chung bas¹⁰² che ba za bas/ phan tshun 'jigs pa dang bcas la/ rgya mtsho'i rlabs kyis g.yengs pas¹⁰³ gnas ma nges pa dag yod do/ /kha 'thor¹⁰⁴ ba ni mi'i¹⁰⁵ yul {8r} dang/ lha'i [7v] yul na yod pa rnams so/ /tshe'i tshad ni mchog tu ring ba ni klu'i rgyal po rnams lta bu bar gyi bskal¹⁰⁶ par gnas so/ /thung ba ni sbrang bu la sogs pa yud tsam gcig go /de dag gi lus kyi tshad ni nges pa med do/ /de nas yi dags rnams su¹⁰⁷ skyes so/

- 90 SHRG: rmos; A, B: smos; C: mos
 91 SHRG: so nam; A, B, C: bsod noms
 92 SHRG, B, C: rtsod; A: brtsod
 93 SHRG, B, C: bas; A: pas
 94 SHRG, A, B: to; C: do
 95 SHRG, A: gyis; B, C: gyi
 96 SHRG, A: par; B, C: pa
 97 SHRG, B, C: A: par
 98 SHRG: rgyal po'i mi rnams kyis; A, B: rgyal po rnams kyis; C: rgyal po rnams kyi
 99 C: -kyis
 100 SHRG, A: byed; B, C: byas
 101 SHRG, A, B: bas; C: ba'i
 102 SHRG: bas; A, B: pas; C: ba'i
 103 C: kyi yangs pa'i
 104 SHRG, C: 'thor; A, B: thor
 105 SHRG: mi'i, A, B, C: mi
 106 SHRG, B, C: bskal; A: skal
 107 C: -su

/yi dags ni/ grong khyer rgyal po'i khab kyi 'og tu dpag tshad lnga brgya 'das pa na/ yi dags kyi grong khyer ser skya zhes bya ba yod do/ /de na yi dags kyi gtso bo gshin rje chos kyi rgyal po zhes bya ba 'khor sum cu rtsa drug (A16) dang bcas pa yod do/ /de dag kyang phyi'i sgrib pa can zhes bya ba zas skom gyi sgra tsam rnar mi thos pa dang/ nang gi sgrib pa can zhes bya ba/ zas cung zad rnyed kyang/ kha khab mig ltar chung¹⁰⁸ pas mi tshud pa dang/ tshud kyang mgrin pa rta rnga¹⁰⁹ ltar phra bas mi shong pa dang/ shong yang lto ba ri'i ngos ltar yangs pas mi khengs pa dang/ khengs kyang rkang pa 'jag ma ltar phra bas mi theg pa'i sdug bsngal can dang/ zas skom {8v} gyi sgrib pa can zhes bya ba zas skom mthong yang/ gshin rje¹¹⁰ mtshon cha thogs pas bsrungs nas / mi thob pa dang/ *sgos khur*¹¹¹ kyi sgrib pa can zhes [8r] bya ba/ zas skom zos shing 'thungs pa rnams/ lcags kyi thu¹¹² lum me 'bar ba dang/ khro chu khol mar gyur nas/ nang khrol dang bcas *nas/ zang*¹¹³ thal du 'byin pa bzhir 'dus so/ /de dag ni yi dags gnas na (A17) gnas pa'o/ tshe tshad ni zla ba re la zhag gcig tu brtsis pa'i rang lo lnga¹¹⁴ brgya thub la/ mi'i lo ni khri lnga stong thub po/ /kha 'thor¹¹⁵ ba ni/ mi'i yul na gnas pa'i yi dags *nas dur khrod kyi sha zar*¹¹⁶ bgrang ba¹¹⁷ la sogs pa rnams so/

/de nas dmyal ba rnams su rim gyis¹¹⁸ skyes te/ mnar med pa'i sems can dmyal ba sngon med pa gsar du skyes pa na/ 'jig rten 'di chags pa rdzogs pa yin no/ /de ltar mi de dag gis/ mi dge ba spyad pas rim gyis tshe thung ba dang/ longs spyod chung du song nas/ 'dzam bu¹¹⁹ gling pa rnams kyi tshe lo brgyad khri par¹²⁰ gyur pa dang/ mnar med pa'i dmyal {9r} bar skye ba dang¹²¹ dus mtshungs so/

-
- 108 SHRG: chung; A, B, C: tshud
 109 C: -nga
 110 SHRG: rje; A, B, C: rje'i
 111 A, B: khud; C: khung; jav.: khur
 112 SHRG, B, C: thu; A: thug
 113 B: -zang
 114 A, B, C: -lnga
 115 SHRG, A: 'thor; B, C: thor
 116 C: za bar
 117 SHRG: bgrang ba; A, B, C: bgrangs pa
 118 SHRG, B, C: rim gyis; A: rims kyis
 119 A, C, SHRG: 'dzam bu; B: 'dzam bu
 120 SHRG, A: khri par; B, C: khri'i bar
 121 A, SHRG: -dang

'dzam bu¹²² gling 'di nyid kyi 'og stong phrag nyi shu na¹²³ dmyal ba mnar med pa¹²⁴ yod de/ gnam¹²⁵ 'phang dang rgya mnyam mo/ /de'i 'og (A18) gzhi yang de tsam mo/ /'di nas ni dpag [8v] tshad bzhi khri yod do/ /de ni sdug bsngal bar chad med par mnar ba'i phyir mnar med pa zhes bya'o/ /de'i steng na dmyal ba gzhan¹²⁶ rab tu tsha ba dang/ tsha ba dang/ ngu 'bod chen po dang/ ngu 'bod dang/ bsdus 'joms dang/ thig nag dang/ yang sos te bdun po rnams sdug bsngal la bar chad dang bcas pa ste/ yang sos na ni lus rnams bcad cing phug la btags kyang rlung grang mo dag langs¹²⁷ na yang sos par¹²⁸ 'gyur ba sogs yin la/ de yang rab tu tsha ba nas yang sos kyi bar gong nas gong du'o/ /brgyad po'i dmyal ba dag tu gnod pa byas nas yang 'di dag gnod pa¹²⁹ byed pas kun nas lhag ma'i gnas bcu drug ste/ gang zhe na/ de dag gi ngos¹³⁰ bzhi'i {9v} dbye bas¹³¹ te¹³² re re na/ me ma mur pus mo¹³³ nub tsam gang du sems can de dag gi rkang (A19) pa bzhag na/ pags pa dang sha khrag zhig¹³⁴ par 'gyur la/ rkang pa bteg na pags pa dang sha khrag slar¹³⁵ skye ba dang/ ro myags skyag pa'i 'dam rdzab 'bu mchu¹³⁶ rnon po lus dkar la mgo nag pa dag gis rus pa'i bar du 'big's par byed pa dang/ spu gri'i¹³⁷ sos¹³⁸ gtams pa'i lam po che gang du 'gro na pags pa dang sha khrag zhig¹³⁹ [9r] par 'gyur ba sogs pa lo ma ral gri lta bu'i nags¹⁴⁰ khrod du ral gri rnon po rnams lhung bas yan lag dang¹⁴¹ nying lag gcod pa dang/ khyi sre bo rnams kyang za bar byed pa dang/ lcags kyi shal ma li lcags tsher rnon po sor

- 122 A, B: 'dzam bu; C: 'dzambu
 123 CHGL, A, B: na; C: nas
 124 CHGL, B, C: pa; A: - pa; C: ma
 125 CHGL, A, B: gnam; C: gnas
 126 B, C: +dag
 127 CHGL, A: langs; B, C: blangs
 128 CHGL, B, C: par; A: bar
 129 CHGL, A, B: pa; C: par
 130 CHGL, A: ngos; B, C: dngos
 131 CHGL, A, B: bas; C: ba'i
 132 CHGL, A: te; C, B: de
 133 B, C: -mo
 134 CHGL, A, B: zhig; C: gzhi
 135 A, B, C: -slar
 136 CHGL, B, C: mchu; A: chu
 137 CHGL, A: gri'i; B, C: gri
 138 CHGL: sos; A, B, C: sogs
 139 CHGL, A: zhig; B, C: gzhi
 140 CHGL, A, B: nags; C: nag
 141 B, C: -dang

bcu drug pa gang du 'dzeg pa na¹⁴² ni tsher ma thur du kha bltas te 'bab pa na gyen du kha bltas te 'dzug pa khva¹⁴³ lcags kyi mchu can rnams kyis mig phyung nas za ba rnams mtshon cha mngon par 'bab pa 'dra ba'i phyir gcig tu (A20) bya'o/ /bzhi pa chu bo rab med thal chu khol mas gang ba 'gram na skyes bu mtshon cha thogs pas {10r} bsrung zhing/ steng 'og snam logs gar 'gro yang brdung zhing 'tshed¹⁴⁴ par byed pa'o¹⁴⁵ /de dag gis dmyal ba chen po 'obs bzhin du bskor ba'o/ /chu bur can sogs pa chu bur brdol¹⁴⁶ ba dang/ so tham tham pa dang/ a chu zer ba dang/ kyi hud zer ba dang/ utpala ltar gas pa dang/ padma ltar gas pa dang/ padma ltar cher gas pa ste grang dmyal brgyad ni gzhan¹⁴⁷ dmyal ba chen po rnams kyi thad ka na'o/ /ming 'di rnams sems can grang ba mi bzad pas¹⁴⁸ [9v] nyen pa¹⁴⁹ de dag gi lus dang sgra 'gyur ba dang mthun pas grang ba'i¹⁵⁰ dmyal ba'o/ /'dzam bu'i gling 'di tsam gyi 'og na mnar med pa'i go de tsam yangs pa ci shong zhe¹⁵¹ na/ gling rnams ni 'bru'i phung po bzhin zhabs¹⁵² rgya che ba (A21) yin la¹⁵³ / de'i phyir rgya mtsho chen po ni rim gyis gzhol ba yin zhes grag go /dmyal ba bcu drug po ni spyi'i las kyis grub pa yin la/ nyi tshe ba'i dmyal ba rnams ni so so'i las dag gis grub pas/ rnam pa {10v} du ma yod la gnas nges pa med do/ /de ltar gling bzhir chags tshul gyi bkod pa tshe tshad dang/ dmyal ba yi dags dud 'gro dag gi sdug sngal tshe tshad sogs rgyas par mdo¹⁵⁴ dran pa nyer bzhag¹⁵⁵ la ltos/

lha ma yin ni/ ri rab kyi chu mtshams¹⁵⁶ nas dpag tshad khri chig stong mar gzhal ba'i khong seng na/ 'od ldan zhes bya ba'i grong khyer¹⁵⁷ lha ma yin gyi dbang po sgra gcan 'dzin zhes bya ba 'khor dang bcas pa yod do/ /de nas dpag tshad khri chig stong gzhal

142 C: -na

143 A, B, C:kha

144 B: 'tshod, C: 'tsho; CHGL: 'tsheng

145 A, B, C: par byed pa'o; CHGL: pa yin no.

146 CHGL, A, B: brdol; C: rdol

147 B: +na

148 CHGL, A: pas; B, C: pa'i

149 A, B, C: pa; CHGL: pas

150 CHGL: ba'i; A, B, C: bas

151 CHGL, A, B: zhe; C: zhes

152 CHGL, A, B: zhabs; C: zhibs

153 B, C: -la

154 A: +sde

155 B, C: bzhag; A: gzhag

156 SHRG, B, C: mtshams; A: 'tshams

157 SHRG: +na

ba'i¹⁵⁸ skar phreng can¹⁵⁹ zhes bya ba'i grong na/ lha ma yin mgul phreng¹⁶⁰ can zhes bya ba/ 'khor dang bcas pa¹⁶¹ (A22) yod do/ /de nas dpag tshad khri chig stong gzhal bar brtan¹⁶² ba'i grong khyer na/ lha¹⁶³ ma yin gyi dbang po rab gnon¹⁶⁴ zhes bya ba 'khor dang bcas pa yod do/ /de nas dpag tshad khri chig stong gzhal¹⁶⁵ ba na/ zab pa'i grong [10r] du lha ma yin gyi dbang po thag zangs¹⁶⁶ ris shes bya ba/ 'khor dang bcas pa yod do/

/lha ni 'dod pa na spyod pa drug dang/ gzugs na {11r} spyod pa bcu bdun dang/ gzugs med pa na spyod pa bzhi'o/ /de la 'dod pa na spyod pa drug la/ ri rab kyi bang rim dang po la ni/ lag na gzhong thogs rnams gnas so/ /bang rim gnyis pa la ni/ phreng thogs pa rnams gnas so/ /bang rim gsum pa la ni rtag myos pa'i lha rnams gnas so¹⁶⁷ /gnya' shing 'dzin gyi byang phyogs kyi steng na lchang lo can zhes bya ba'i pho brang na/ rgyal po chen po nam thos kyi¹⁶⁸ bu gnod sbyin gyi tshogs kyis bskor ba dang/ de bzhin (A23) du shar phyogs su yul 'khor srung¹⁶⁹ zhes bya ba na¹⁷⁰ / rgyal po chen po yul 'khor¹⁷¹ srung¹⁷² zhes bya ba dri za'i tshogs kyis bskor ba dang¹⁷³ / nub phyogs na sna tshogs gzugs zhes bya ba na/ rgyal po chen po mig mi bzang zhes bya ba/ klu'i¹⁷⁴ tshogs kyis bskor ba dang/ lho phyogs su¹⁷⁵ 'phags skyes po¹⁷⁶ shes bya ba na¹⁷⁷ / rgyal po 'phags skyes po zhes bya ba¹⁷⁸ grul bum gyi tshogs kyis bskor ba gnas {11v} la/ gzhan yang ri rab kyi bang rim

- 158 A, B, C: ba'i; SHRG: bar
 159 SHRG: phreng can; A, B: breng - can; C: brang - can
 160 B, C: 'phreng
 161 A: +pa
 162 SHRG, A, B: brtan; C: bstan
 163 SHRG, A, B: lha; C: bla
 164 SHRG: gnon, A, B, C: rnon
 165 SHRG, A, B: gzhal; C: zhal
 166 SHRG: zangs; A, B, C: bzangs
 167 B, C: + bang rim bzhi pa la rgyal chen bzhi ris kyi lha rnams gnas te
 168 B, C: - kyi
 169 SHRG: srung; A, B, C: bsrung
 170 B, C: -na, + dri za'i
 171 B, C: -'khor
 172 SHRG, B, C: srung; A: bsrung
 173 B, C: -dang
 174 SHRG, A: klu'i; B, C: dri za'i
 175 SHRG: su; A: na; B, C: - su
 176 A, B, C: -po
 177 A: - na
 178 C: +na

bzhi pa¹⁷⁹ dang/ gser gyi ri bdun dang / nyi ma dang/ zla ba dang/ skar ma dang/ lcags ri dang/ 'dzam bu gling gi ri dang/ ljon shing la sogs pa'ang rgyal chen ris¹⁸⁰ bzhi'i sder gtogs pa'i lha rnams gnas so/ /de dag ni rgyal chen ris¹⁸¹ bzhi'i lha zhes bya ba ste gcig tu byed do/ /tshe¹⁸² tshad ni mi rnams kyi lo lnga bcu la/ zhag gcig tu brtsis pa'i rang lo lnga brgya thub bo/ /lus (A24) kyi tshad ni rgyang grags gcig gis bzhi cha'o/ /sum cu rtسا gsum pa'i lha ni ri rab kyi¹⁸³ steng na gnas te/ de na¹⁸⁴ lha rnams kyi dbang po brgya byin zhes bya ba rnam par rgyal ba'i khang bzangs¹⁸⁵ na/ lha ma yin gyi bu mo dam pa bde sogs¹⁸⁶ ma la sogs pa dang/ lha'i bu mo rnams kyis 'dod pa'i yon tan sna tshogs kyis mi skyo bar byed pa dag yod do/ /gzhan yang de la g.yul ngor spyod pa'i glang po che rab brtan zhes bya ba dang skyed mos tshal du spyod pa'i¹⁸⁷ glang po che sa¹⁸⁸ srung gi¹⁸⁹ bu zhes bya ba gnyis {12r} ka'ang¹⁹⁰ dpag tshad bdun bdun gyis 'khor ba'i tshad dang ldan [11r] pa/ glang g.yog brgyad stong¹⁹¹ brgyad stong¹⁹² dang bcas te yod do/ /rta'i rgyal po sprin gyi shugs can zhes bya ba/ rta g.yog brgyad¹⁹³ stong dang bcas pa yod do/ /de na gtso bo nor lha brgyad dang drag po lo bcu gcig dang/ nyi ma bcu gnyis dang/ tha skar gyi bu gzhon nu gnyis dang/ dbang po dang/ nye dbang sum (A25) cu rtسا gsum yod pa'i phyir/ sum cu rtسا gsum pa zhes bya'o/ /gzhan yang de na lha'i bu rnams 'dod pa'i yon tan la bag med par spyod pa dang¹⁹⁴ lha'i bu dag¹⁹⁵ 'dus byas thams cad mi rtag¹⁹⁶ pa/ zag pa dang bcas pa thams cad ni sdug bsngal ba¹⁹⁷ / chos thams cad ni bdag med pa/ mya

179 A, B, C: -pa

180 SHRG: ris; A, B, C: rigs

181 SHRG: ris; A, B, C: rigs

182 A, B, C: tshe; SHRG: tshe'i

183 A: -kyi

184 C: - na

185 A, SHRG: bzangs; B, C: bzang

186 SHRG, B, C: sogs; A: rtsogs

187 A, B, C: + tshe

188 SHRG, B, C: che sa; A: ches

189 SHRG: srung gi; A: bsrungs kyi; B, C: srungs kyi

190 SHRG: ka'ang; A, B, C: ka la

191 B, C: brgya stong

192 SHRG: brgyad stong brgyad stong; A: brgya stong brgya stong; B, C: - brgya stong

193 SHRG, A: brgyad; B, C: brgya

194 SHRG: dang; A, B, C: dag

195 A, B, C: -dag

196 SHRG, A, B: rtag; C: rtags

197 SHRG, B, C: ba; A: pa

ngan las 'das pa thams cad¹⁹⁸ zhi ba yin na¹⁹⁹ /ci'i phyir bag med par gnas zhes²⁰⁰ bya ba'i bag med pa las skul²⁰¹ ba dang/ yang lha ma yin rnams kyi dmag gis nye bar 'tshe bar byed pa dang/ kye lha rnams ni rgyal bar 'gyur²⁰² ro/ /lha ma yin rnams ni pham par 'gyur²⁰³ ro/ /zhes²⁰⁴ nye bar 'tshe ba²⁰⁵ sel²⁰⁶ bar byed pa'i sgra 'byung ba'i lha'i rnga chos kyis mtho²⁰⁷ ba zhes bya ba yod do/ /grong khyer dang/ pho brang dang/ [11v] tshal dang / sa gzhi dang/ dpag bsam gyi shing dang/ 'dun sa²⁰⁸ dang/ rdo leb la sogs pa ni²⁰⁹ bshad zin to/ /de (A26) dag gi tshe²¹⁰ tshad ni mi rnams kyi lo brgya la/ zhag gcig tu brtsis pa'i rang lo stong thub bo²¹¹ / /lus kyi tshad ni rgyang grags phyed yod do/ /de nas steng du 'phags pa na 'thab bral zhes bya ba'i lha yod do/ /sum cu rtsa gsum man chad²¹² lha ma yin gyi 'thab rtsod²¹³ yod pa la/ de nas 'thab mo²¹⁴ bral ba'i phyir/ 'thab²¹⁵ bral zhes bya'o/ /tshe²¹⁶ tshad ni mi rnams kyi lo nyis²¹⁷ brgya la/ zhag gcig tu brtsis pa'i rang lo nyis stong thub bo/ /lus kyi tshad ni rgyang grags bzhi gsum mo²¹⁸/ /de nas steng du 'phags pa na/ dga' ldan pa'i lha zhes bya ba yod do²¹⁹/ /de na mgon po byams pas/ 'jig rten dang / chos kyi rgyal srid gnyis {13r} ka mdzad cing theg pa chen po'i chos kyi dga' ba dang ldan

- 198 B, C: +ni
 199 SHRG: na; A: no; B, C: zhi ba'o
 200 SHRG: zhes; A, B, C: shes
 201 SHRG: skul; A, B, C: bskul
 202 SHRG, A, B: 'gyur; C: gyur
 203 SHRG, A, B: 'gyur; C: gyur
 204 SHRG: +bya ba'i
 205 SHRG: 'tshe ba; A, B, C: byed pa
 206 SHRG: sel; A, B, C: sol
 207 SHRG: mtho; A, B, C: mthong
 208 SHRG: 'dun sa; B, C: 'dug gnas; A: 'dug nas
 209 B, C: + gong du
 210 A, B, C: tshe; SHRG: tshe'i
 211 SHRG, B, C: bo; A: po
 212 SHRG chad; A, B, C: chod
 213 SHRG, B, C: rtsod; A: brtsod
 214 SHRG: +dang
 215 C: + mo
 216 A, B, C: tshe; SHRG: tshe'i
 217 SHRG, B, C: nyis; A: gnyis
 218 A, B, C: mo; SHRG: yod do
 219 A, B, C: do; SHRG: de

pa'i phyir de skad brjod do/ /tshe²²⁰ tshad ni mi rnams kyi lo bzhi²²¹ brgya²²² la/ zhag gcig tu brtsis pa'i rang lo bzhi stong thub bo/ /lus kyi tshad (A27) ni rgyang grags gcig go /de nas steng²²³ du 'phags pa na/ [12r] 'phrul dga' ba²²⁴ zhes bya ba'i lha yod la²²⁵/ rang gis sprul pa'i longs spyod la dga' bar spyod pa'i phyir/ /de skad ces brjod do/ /tshe²²⁶ tshad ni mi rnams kyi lo brgyad²²⁷ brgya²²⁸ la/ zhag gcig tu brtsis pa'i rang lo brgyad stong thub bo/ /lus kyi tshad ni rgyang grags gcig dang bzhi cha'o/ /de'i steng du 'phags pa na²²⁹/ gzhan 'phrul dbang byed pa zhes bya ba²³⁰ yod de/ gzhan gyis sprul pa'i longs spyod la²³¹ spyod pa'i phyir/ gzhan 'phrul dbang byed zhes²³² bya ba ste/ gzhan 'phrul dbang byed kyi gtso bo ni 'dod pa'i dbang phyug /bdud sdig can yin no/ /tshe'i²³³ tshad ni mi rnams kyi lo stong drug brgya la/ zhag gcig tu brtsis pa'i rang lo khri drug stong thub bo/ /lus {13v} kyi tshad ni rgyang grags phyed dang gnyis so/ /de dag la ni 'dod pa'i khams kyi²³⁴ (A28) lha drug ces bya ste/ de ltar na mnar med pa nas bzung²³⁵ ste²³⁶ gzhan 'phrul dbang

-
- 220 A, B, C: tshe; SHRG: tshe'i
 221 A, B, C: - bzhi
 222 SHRG, A, B: brgya; C: rgya
 223 SHRG: steng; A, B, C: stod
 224 B, C: -ba
 225 A, B, C: la; SHRG: de
 226 A, B, C: tshe; SHRG: tshe'i
 227 SHRG, A: brgyad; B, C: brgya
 228 C: - brgya
 229 A, B, C: na, SHRG: ni
 230 SHRG: +'i lha
 231 A, B, C: la; SHRG: la'ang
 232 SHRG: zhes; A, B, C: ces
 233 SHRG, A, B: tshe'i; C: tshe
 234 A: gyi
 235 SHRG: bzung; A, B, C: gzung
 236 SHRG, B, C: ste; A: steng

byed man chad la/ 'dod pa'i khams zhes²³⁷ bya ste/ 'dod pa'i yon tan 'khrig pa dang/
khams²³⁸ kyi zas la 'dod chags dang bcas pa'i phyir ro²³⁹/ /de skad du brjod [12v] do/

/gzugs kyi khams kyi lha rnam ni/ bsam gtan bzhis bsdu te/ bsam gtan dang po dang/
gnyis pa dang/ gsum pa dang/ bzhi pa'o / bsam gtan dang po la²⁴⁰ gsum yod de/ tshangs
ris dang/ tshangs pa mdun²⁴¹ na 'don dang / tshangs pa chen po'o/ /de dag gi tshe²⁴²
tshad ni/ tshangs ris pa²⁴³ bskal pa chen po bzhi cha'o/²⁴⁴ /tshangs pa mdun²⁴⁵ na 'don
pa²⁴⁶ ni bskal pa phyed do/ /tshangs pa chen po²⁴⁷ ni bskal²⁴⁸ pa chen²⁴⁹ bzhi gsum mo/
/lus tshad ni/ dpag tshad phyed dang/ dpag tshad gcig dang/ dpag tshad²⁵⁰ phyed dang
gnyis (A29) te²⁵¹ rim pa bzhin no²⁵²/ /de dag gi gong na bsam gtan gnyis pa'i lha rnam
yod la/ de la'ang gsum ste/ 'od chung dang/ tshad med 'od dang/ 'od gsal gsum mo/ /
de dag gi tshe²⁵³ tshad {14r} ni 'od chung ba²⁵⁴ bskal pa chen po gnyis so/ /tshad med
'od pa bskal pa chen po²⁵⁵ bzhi'o/ /'od gsal ba²⁵⁶ bskal²⁵⁷ pa brgyad do/ /lus kyi tshad ni
'od chung ba²⁵⁸ dpag tshad gnyis dang/ tshad med 'od pa²⁵⁹ dpag tshad bzhi dang/ 'od

237 SHRG: zhes; A, B, C: shes

238 A, B, C: khams; SHRG: kham

239 SHRG: -ro

240 A, B, C: la; SHRG: la'ang

241 SHRG: mdun; A: 'dun

242 A: tshe; SHRG: tshe'i

243 A: - pa

244 B: - tshangs pa mdun na 'don dang / tshangs pa chen po'o/ /de dag gi tshe tshad ni/ tshangs ris bskal
pa chen po bzhi cha'o/; C-ben sorközi interpolációval.

245 SHRG: mdun; A, B, C: 'dun

246 A, B, C: - pa

247 A, B, C: po, SHRG: pos

248 SHRG, B, C: bskal; A: skal

249 B, C: - chen

250 C: -tshad

251 SHRG: -te

252 A, B, C: bzhin no; SHRG: bzhin du yod do

253 A, B, C: tshe; SHRG: tshe'i

254 A, B, C: -ba

255 SHRG: bskal pa chen po; A, B, C: skal pa

256 SHRB, B, C: ba; A: pa

257 SHRG, B, C: bskal, A: skal

258 SHRG: +la

259 SHRG: +la

gsal ba²⁶⁰ dpag tshad brgyad do/ /de dag gi gong na bsam gtan gsum pa'i lha nams yod la/ de la'ang gsum ste/ dge chung dang/ tshad med dge dang/ dge rgyas so²⁶¹/ /de dag gi tshe'i tshad ni/ dge chung bas²⁶² bskal²⁶³ pa bcu drug dang/ tshad med dge²⁶⁴ bas²⁶⁵ [13r] bskal²⁶⁶ pa sum cu rtsa gnyis dang/ dge²⁶⁷ rgyas²⁶⁸ pas²⁶⁹ bskal²⁷⁰ pa drug cu rtsa bzhi'o/ /lus kyi tshad ni dge chung ba²⁷¹ dpag tshad bcu drug dang/ tshad (A30) med dge ba la²⁷² dpag tshad sum cu rtsa gnyis dang/ dge rgyas pa la²⁷³ dpag tshad drug cu rtsa bzhi'o²⁷⁴/ /de dag gi gong na bsam gtan bzhi pa'i lha nams yod la/ de la nams pa brgyad de/ sprin med dang/ bsod nams skyes dang/ 'bras bu che ba²⁷⁵ {14v} zhes bya ba²⁷⁶ so so'i²⁷⁷ skye bo'i gnas gzhan²⁷⁸ gsum dang/ mi che ba dang/ mi gdung ba dang/ gya nom snang ba²⁷⁹ dang/ shin tu mthong²⁸⁰ dang/ 'og min pa zhes bya ba 'phags pa'i gnas gzhan lnga ste/ de dag la²⁸¹ ni gtsang ma ris²⁸² kyi lha lnga zhes zer ro/ /de dag gi²⁸³ tshe²⁸⁴ tshad ni sprin med

- 260 SHRG: +la
 261 A, B, C: so; SHRG: pa'o
 262 SHRG: bas; A, B, C: pas
 263 SHRG, B, C: bskal; A: skal
 264 A, B, C: -dge
 265 SHRG: bas; A, B: pas; C: pa'i
 266 SHRG, B, C: bskal; A: skal
 267 SHRG, A, B: dge; C: de
 268 C: -rgyas
 269 A, B, C: pas; SHRG: pa la
 270 SHRG, B: bskal; A, C: skal
 271 SHRG: ba; A, B, C: pas
 272 A, B, C: bas
 273 SHRG: la; A, B: pas; C - sum cu rtsa gnyis dang/ dge rgyas pa la
 274 A, B, C: bzhi'o; SHRG: yod do
 275 SHRG: -ba
 276 B, C: - zhes bya ba, +dang
 277 SHRG, B, C: so'i; A: so
 278 A, B, C: +te
 279 SHRG: -ba
 280 SHRG: +ba
 281 B, C: - la
 282 SHRG: ris; A, B, C: rigs
 283 A: -gi
 284 A, B, C: tshe; SHRG: tshe'i

pa bskal pa²⁸⁵ brgya nyi shu lnga'o/ /bsod nams skyes pa bskal²⁸⁶ pa phyed dang gsum brgya'o/ /'bras bu che ba bskal²⁸⁷ pa lnga brgya'o/ /mi che ba bskal pa stong²⁸⁸/ mi gdung ba bskal²⁸⁹ pa nyis stong²⁹⁰/ gya nom snang²⁹¹ ba bskal²⁹² pa bzhi stong²⁹³/ shin tu mthong ba²⁹⁴ bskal²⁹⁵ pa brgyad stong²⁹⁶/ 'og min pa bskal²⁹⁷ pa khri drug stong ngo/ /lus kyi tshad (A31) ni²⁹⁸ sprin med pa la²⁹⁹ dpag tshad brgya nyi shu rtsa lnga dang/ bsod nams skyes pa la³⁰⁰ dpag tshad phyed dang sum brgya dang/ 'bras bu che ba la³⁰¹ dpag tshad lnga brgya dang³⁰²/ mi che ba la³⁰³ dpag tshad stong dang/ mi gdung ba la dpag tshad nyis stong dang³⁰⁴ shin tu mthong ba la dpag tshad³⁰⁵ bzhi stong dang/ gya³⁰⁶ nom snang ba la dpag tshad brgyad stong dang³⁰⁷ / 'og min pa la³⁰⁸ dpag tshad khri drug stong yod do/ /

- 285 SHRG, B, C: bskal pa; A: skal ba
 286 SHRG, B, C: bskal; A: skal
 287 SHRG, B, C: bskal; A: skal
 288 SHRG: +ngo
 289 SHRG, B, C: bskal; A: skal
 290 SHRG: +ngo
 291 B: -snang
 292 SHRG, B: bskal; A: skal
 293 SHRG: +ngo
 294 B: -ba
 295 SHRG, B: bskal; A: skal
 296 SHRG: +ngo
 297 SHRG, B: bskal; A: skal
 298 A, B: ni; SHRG: la
 299 A, B: -la
 300 A, B: -la
 301 A, B: -la
 302 B: -dang
 303 A, B: -la
 304 C: - gya nom snang ba bskal pa bzhi stong / shin tu mthong ba bskal pa brgyad stong / 'og min pa bskal pa khri drug stong ngo/ /lus kyi tshad ni sprin med pa dpag tshad brgya nyi shu rtsa lnga dang/ bsod nams skyes pa dpag tshad phyed dang sum brgya dang/ 'bras bu che ba dpag tshad lnga brgya dang/ mi che ba dpag tshad stong dang/ mi gdung ba la dpag tshad nyis stong dang/
 305 C: -tshad
 306 SHRG, A, B: gya; C: rgya
 307 B, C: - dang
 308 C: +ni

de ltar na tshangs ris³⁰⁹ nas 'og min gyi bar la³¹⁰ gzugs kyi khams zhes³¹¹ bya ste/ 'dod pa la³¹² 'dod chags dang [13v] bral³¹³ la/ gzugs la 'dod chags dang ma³¹⁴ bral ba'i phyir ro/

/gzugs med pa'i khams³¹⁵ ni/ lus can ma yin pa'i phyir gnas gzhan dang/ lus kyi tshad ni med kyi sems kyi ting 'dzin gyi bye brag gis rnam pa bzhir 'gyur te/ nam mkha' mtha' yas skye mched dang/ rnam shes mtha' yas skye mched dang/ ci yang med pa'i skye mched dang/ 'du shes (A32) med 'du shes med min gyi skye mched pa'o/ /de dag gi tshe³¹⁶ tshad ni/ nam mkha' mtha' yas skye mched pa ni³¹⁷ bskal pa chen po stong phrag nyi shu dang/ rnam shes mtha' yas skye mched pa bskal pa stong phrag bzhi bcu dang/ ci yang med pa'i skye mched pa³¹⁸ bskal pa³¹⁹ stong phrag drug cu dang/ 'du shes med 'du shes med min gyi skye mched pa³²⁰ bskal pa stong phrag brgyad cu'o/ {15v} /de ltar³²¹ na bzhi po de dag la³²² gzugs med pa'i khams zhes³²³ bya ste/ gzugs la³²⁴ 'dod chags dang bral zhing/ gzugs med pa la 'dod chags dang bcas pa'i³²⁵ phyir ro³²⁶/

/gal te de dag gi tshe'i³²⁷ tshad lo dang bskal pas 'jog pa yin na³²⁸ /de nyid kyi tshad gang zhe na/ dus kyi thung mtha' ni/ skad cig ma yin la/ de brgya nyi shu la/ de'i³²⁹ skad cig ces

-
- 309 SHRG: ris; A, C: pa'i; B: pa
 310 A, B, C: la; SHRG: ni
 311 SHRG: zhes; A, B, C: shes
 312 SHRG: la; A, B, C: las
 313 C: +ba
 314 A, B, C: -ma
 315 SHRG: -'i khams
 316 A, B, C: tshe; SHRG: tshe'i
 317 B, C: -ni
 318 A: - skye mched pa; SHRG: -pa
 319 SHRG: bskal; A: skal pa; B, C: -bskal pa
 320 SHRG: -pa
 321 SHRG, A, B: ltar; C: lta
 322 SHRG: +ni
 323 SHRG: zhes; A, B, C: shes
 324 SHRG: la; A, B, C: las
 325 SHRG: bcas pa'i; A, B, C: bral ba'i
 326 B, C: -ro
 327 SHRG, A: tshe'i; B, C: tshe
 328 A, B, C: no; SHRG: 'jog na; jav. na.
 329 SHRG: de'i; A, B, C: de

bya'o/ /de'i skad cig drug cu ni³³⁰ [14r] thang cig go /thang cig sum cu la yud tsam mo/ /
yud tsam sum cu la nyin³³¹ zhag gcig³³² go /de sum³³³ cu la zla ba (A33) gcig go /de bcu
gnyis la lo gcig go / bskal pa ni drug ste/ bar gyi bskal pa dang/ chags pa'i bskal pa dang/
gnas pa'i bskal pa dang/ 'jig pa'i bskal pa dang/ stongs³³⁴ pa'i bskal pa dang/ bskal pa
chen po'o/ /de la bar gyi bskal pa zhes bya ba³³⁵ ni/ 'dzam bu gling pa'i mi rnams kyi tshe
tshad dpag tu med pa nas mar 'gribs te/ tshe³³⁶ tshad brgyad khri pa'i³³⁷ bar ni/ chags³³⁸
pa'i bskal pas bsdus la/ brgyad khri par³³⁹ gyur pa nas gzung ste/ tshe lo bcu pa'i bar gyi
bskal pa dang po zhes bya'o/ /de nas brgyad khri³⁴⁰ par³⁴¹ 'das shing/ yang bcu par³⁴² babs
pa gnyis bsdoms³⁴³ pa la ni/ bar gyi khug pa gcig³⁴⁴ ces zer te³⁴⁵ /de 'dra ba bco brgyad
la bar gyi bskal pa bco³⁴⁶ brgyad ces bya'o/ /de nas tshe lo bcu pa nas/ brgyad khri pa'i³⁴⁷
bar ni bskal³⁴⁸ pa tha ma ste/ de ltar na bar gyi bskal³⁴⁹ pa dang po dang/ khug (A34) pa
bco brgyad dang/ bar gyi bskal pa tha ma ste bar gyi³⁵⁰ bskal pa³⁵¹ nyi shu nyid du yod do/

-
- 330 A, B, C: ni; SHRG: la
331 A, B, C: -nyin
332 A, B, C: -gcig
333 SHRG, A, B: sum; C: su
334 SHRG, A, B: stongs; C: stong
335 SHRG, B, C: zhes bya ba; A: zhes pa
336 A, B, C: tshe; SHRG: tshe'i
337 SHRG: khri pa'i; A, B, C: khri'i
338 SHRG: chags; A, B, C: 'chags
339 SHRG, A: khri par; B, C: khri'i bar
340 SHRG, A: khri; B, C: khri'i
341 SHRG: par; A, B, C: bar
342 SHRG: par; A, B, C: bar
343 SHRG: bsdoms; A, B: sdom; C: ldom
344 SHRG: gcig; A, B, C: cig
345 SHRG: te; A, B, C: to
346 SHRG, B, C: bco; A: bcvo
347 SHRG: pa'i; A: ba'i; B, C: khri'i
348 SHRG, B, C: bskal; A: skal
349 SHRG, B, C: bskal; A: skal
350 A, B, C: -bar gyi
351 SHRG: +ni

/de dag gi yar 'phel ba la³⁵² ni/ 'khor los bsgyur ba'i rgyal po rnams 'byung ste/ sems can rnams chos kyi khirms kyi³⁵³ skyong bar mdzad do/ /mar 'grib [14v] pa la ni rdzogs pa'i sangs rgyas rnams 'jig rten du byon nas/ sems can rnams kyi 'dren pa mdzad do/ /'phel ba dang / 'grib pa gnyis ka la rang sangs rgyas byon nas³⁵⁴/ sems can rnams kyi bsod nams kyi zhing mdzad do/ /bar bskal nyi shu³⁵⁵ gnas pa'i rjes su 'jig pa'i mgo brtsams³⁵⁶ la/ de yang dang po bcud kyi 'jig rten 'jig ste³⁵⁷/ 'di ltar mnar med pa gsar du skye ba chad³⁵⁸ cing/ der skyes zin pa rnams kyang shi nas las zad na³⁵⁹/ 'gro ba gzhan dag tu skye la/ ma zad pa rnams dmyal ba gong ma rnams sam/ 'jig rten gyi khams gzhan (A35) gyi dmyal ba rnams su skye'o³⁶⁰/ /de ltar dmyal ba mnar med pa³⁶¹ stongs te/ de nas³⁶² dmyal ba gong ma rnams kyang stongs nas yi dags³⁶³ rnams su skye'o³⁶⁴/ /de ltar tshul de nyid kyi yi dags³⁶⁵ dang/ dud 'gro rnams kyang stongs³⁶⁶ par 'gyur ro/ /mi rnams kyi³⁶⁷ sgra mi snyan pa ma gtogs pa rnams dang/ 'dod pa'i lha rnams la'ang chos nyid kyi thob pa'i bsam gtan skye ste³⁶⁸ / bsam gtan dang por skye bar 'gyur ro/ /sgra mi snyan pa 'dod pa'i lha rnams³⁶⁹ su skye ste/ ³⁷⁰ bsam gtan dang po'i [15r] sems thob nas/ bsam gtan dang por skye bar 'gyur ro/ /bsam gtan dang po pa³⁷¹ rnams {17r} kyang chos nyid kyi thob

- 352 A, B, C: -la
 353 SHRG, B, C: kyi; A: gyis
 354 SHRG: te
 355 A, B, C: +pa
 356 SHRG: brtsams; A, B, C: rtsam
 357 SHRG: ste; A, B, C: pa ni
 358 SHRG: chad; A, B, C: 'chad
 359 SHRG: na; A, B, C: nas
 360 A, B, C: skye'o; SHRG: skye bar 'gyur ro
 361 SHRG, A, B: pa; C: par
 362 SHRG: + rim gyis
 363 A, B: dags; C, SHRG: dvags
 364 SHRG: skye'o; A, B, C: skyes so
 365 A, B: dags; C, SHRG: dvags
 366 SHRG, A, B: stongs; C: stong
 367 SHRG: kyi; A, B, C: gyi
 368 A: skye ste; B:-skye ste; SHRG: skyes te
 369 SHRG, A: rnams; B, C: khams
 370 SHRG: +der
 371 A, B, C:-pa

pa'i³⁷² bsam gtan gnyis pa rgyud la skyes nas shi³⁷³ 'phos nas bsam gtan gnyis par skye ste/ de ltar na mnar med pa nas/ tshangs pa'i 'jig rten gyi bar³⁷⁴ stongs par 'gyur te/ de la³⁷⁵ bar gyi bskal pa bcu dgu (A36) thogs so/ /de nas gling bzhi nyi ma bdun 'char bar 'gyur te/ char mi 'bab³⁷⁶ cing/ nyi ma dang pos ni/ chu las³⁷⁷ gyur pa'i rtsi shing nags tshal rnam skem³⁷⁸ par byed do/ /gnyis pas³⁷⁹ lteng ka³⁸⁰ dang/ chu bran³⁸¹ rnam skem³⁸² par byed do/ /gsum pas ni/ chu bo chen po ganggā la sogs pa bzhi yang skem³⁸³ par byed do/ /bzhi pas mtsho ma dros pa yang³⁸⁴ skem³⁸⁵ par byed do/ /lga pas³⁸⁶ ni phyi'i³⁸⁷ rgya mtsho yang pus mo³⁸⁸ nub tsam du³⁸⁹ byed do/ /drug pas ni³⁹⁰ phyi'i rgya mtsho'i lhag ma yang³⁹¹ skem³⁹² par byed do/ /bdun pas ni³⁹³ snod 'di me lce gcig tu 'bar bar byed do/ /mnar med pa'i gnas nas/ tshangs pa'i 'jig {17v} rten gyi bar rnam mes [15v] 'jig go / de la bar gyi bskal pa gcig thogs te de ltar na 'jig³⁹⁴ rten 'jig pa la bar gyi bskal pa nyi shu thogs so/ /de nas³⁹⁵ stongs pa'i bskal pa ste/ de'ang bar gyi bskal pa nyi shu'i yun du stongs pa yin no/ /de (A37) ltar na chags pa dang/ gnas pa dang/ 'jig pa dang/ stongs

- 372 SHRG, A: pa'i; B, C: pas
 373 SHRG, A, B. shi; C: shis
 374 A, B, C: +du
 375 SHRG: de la; A, B, C: de'i bar la
 376 A, B, C: 'bab; SHRG: bab
 377 A, B, C: lus par
 378 SHRG, A, B: skem; C: skems
 379 SHRG: +ni
 380 SHRG: ka; A, B, C: kha
 381 SHRG: bran; A, B, C: phran
 382 SHRG: skem; C: skems; A, B: skams
 383 SHRG: skem; B, C: skems; A: skam
 384 A, B, C: pa yang; SHRG: pa'ang
 385 B: skems; C, SHRG: skem; A, C: skams
 386 SHRG, C: pas; A, B: bas
 387 A, B, C: - phyi'i
 388 A, B, C: -mo
 389 B, C: +skems par; A: +skam par;
 390 A, B, C: -ni
 391 A, B, C: ma yang; SHRG: ma'ang
 392 SHRG: skem; B, C: skems; A: skam
 393 A, B, C: -ni
 394 SHRG, A, B: 'jig; C: 'gig
 395 SHRG: +ni

pa'i bskal pa rnams la/ bar gyi bskal pa brgyad cu yod do/ /de thams cad ni bskal pa chen po zhes bya'o/ /des ni³⁹⁶ tshangs ris pa³⁹⁷ la sogs pa'i tshe tshad gzhal lo/ /snod 'jig pa de yang³⁹⁸ mes 'jig pa dang/ chus 'jig pa dang/ rlung gis 'jig pa³⁹⁹ gsum ste/ mes 'jig pa ni/ gong du bshad pa ma thag pa ltar 'jig cing/ yang chags pa⁴⁰⁰ lan bdun rim pas 'byung ba'i mthar⁴⁰¹ chags pa'i 'jig rten de chus 'jig ste/ des⁴⁰² bsam gnam gnyis pa man chad 'jig par byed do/ /'od gsal gyi gnas su sprin gyi phung po chen po 'dus pa las⁴⁰³ char gyi rgyun babs⁴⁰⁴ nas/ snod 'di lan tshva {18r} chu'i nang du zhu ba ltar med par byas te/ chu de'ang rang nyid skem⁴⁰⁵ par 'gyur ro/ /de ltar chus lan gcig zhig pa'i rjes la/ yang snga [16r] ma bzhin du mes (A38) 'jig pa lan bdun 'byung ngo/ /de nas yang chus 'jig ste/ de ltar mes 'jig pa lan bdun bdun⁴⁰⁶ gyi rjes la/ chus 'jig pa lan re 'byung zhing/ chus lan bdun zhig⁴⁰⁷ pa'i rjes la/ yang mes 'jig pa lan bdun 'byung ngo/ /de'i rjes la/ yang chags pa'i 'jig rten de ni rlung gis 'jig ste/ des bsam gnam gsum pa man chad 'jig par byed do/ /'di ltar 'jig par byed pa'i rlung chen pos/ ri'i rgyal po ri rab kyang/ gtor g.yang du byed na/ gzhan rnams lta ci smos pa'i rlung gis 'jig cing 'thor par byed do⁴⁰⁸/ bsam gnam bzhi pa la⁴⁰⁹ ni phyi rol gyi 'jig pa'i rgyu med kyang/ sems can de dag⁴¹⁰ skye ba na/ gzhal yas khang dang bcas par⁴¹¹ skye la/ si⁴¹² ba na yang gzhal yas khang dang bcas {18v} pa'ang 'jig par 'gyur ro/ /de dag gis ni snod kyi 'jig rten dang/ bcud kyi sems can dang/ de dag chags gnas⁴¹³ (A39) 'jig tshul⁴¹⁴ dris pa'i lan te dang po bstan zin to//

396 SHRG, A, B: des ni; C: dpe nas

397 A, B, C: -pa

398 A, B, C: de yang; SHRG: de'ang

399 B: +dang

400 C: +la

401 SHRG: mthar, A, B, C: mtha'

402 SHRG: +ni

403 SHRG: las; A, B, C: la

404 SHRG: babs; A, B, C: bab

405 SHRG: skem; A, B, C: skam

406 C: -bdun

407 SHRG, A: zhig; B, C: gzhig

408 SHRG: do; A, B, C: de

409 A, B, C: -la

410 A, B, C: +kyang

411 A, B, C: par; SHRG: te

412 SHRG: shi; A, B, C: 'chi

413 A: gnas; B, C: nas

414 A: gsum; B, C: tshul

(II. rész)

// *dkon mchog gi mtshan nyid dris pa'i lan ni*⁴¹⁵ / [16v] *sangs rgyas dkon mchog gi mtshan nyid ni / theg chen rgyud blar /*

gang zhig thog ma dbus mtha' med zhi sangs rgyas nyid rang rnam sangs rgyas
// sangs rgyas nas ni ma rtogs rtogs phyir 'jigs⁴¹⁶ med rtag pa'i lam ston⁴¹⁷ pa //
mkhyen⁴¹⁸ brtse'i⁴¹⁹ ral gri rdo rje mchog bsnam sdu g bsngal myu gu gcod mdzad
cing // sna tshogs lta thibs⁴²⁰ kyis bskor the tshom rtsig pa 'jig mdzad de la 'dud //

'dis ci bstan zhe⁴²¹ na /

'dus ma byas shing lhun gyis grub // gzhan gyi rkyen gyis rtogs min pa // mkhyen
dang brtse dang nus par ldan // don gnyis ldan pa'i sangs rgyas nyid / {19r}

/'dis⁴²² ni mdor bsdu na⁴²³ / yon tan brgyad dang ldan pa'i sangs rgyas nyid brjod do //
yon tan brgyad gang zhe na / 'dus ma byas pa nyid dang / (A40) lhun gyis grub pa dang
/ gzhan gyi rkyen gyis mngon par⁴²⁴ rtogs pa ma yin pa dang / ye shes dang / thugs rje
dang / nus pa dang / rang gi don phun sum tshogs pa dang / gzhan gyi don phun sum
tshogs pa'o /

/ thog ma dbus mtha' med pa yi // 1⁴²⁵ rang bzhin yin phyir 'dus ma byas // zhi ba
chos kyi sku can phyir // [17r] 2 lhun gyis grub ces bya bar brjod // so so rang gis
rtogs⁴²⁶ bya'i phyir // 3 gzhan gyi rkyen gyis rtogs min pa // 4 de ltar rnam gsum
rtogs phyir mkhyen // 5 lam ston phyir na thugs brtse ba // 6 nus pa ye shes thugs
rje yis // sdu g bsngal nyon mongs spong phyir ro // 7 dang po gsum gyis rang don
te⁴²⁷ // 8 phyi ma gsum {19v} gyis gzhan don yin /

415 A: -ni

416 THGB: 'jig; A, B, C: 'jigs

417 THGB, A, B: ston; C: sten

418 C: +pa'i

419 THGB, A, B: brtse'i; C: rtse ba'i

420 THGB, A: thibs; B, C: 'thibs

421 THGB: zhe; A, B, C: ce

422 THGB, A: 'dis; B, C: 'di

423 B, C: - mdor bsdu na

424 C: - par

425 A számozás csak az „A” kéziratban szerepel, a sorok felett, piros tintával.

426 THGB, A, B: rtogs; C: rtog

427 THGB, A, B: te; C: de

/ 'dus ma byas ni 'dus byas las bzlog par shes par bya'o⁴²⁸ // de la 'dus byas ni gang la skye ba yang rab tu shes shing / gnas pa dang 'jig pa yang rab tu shes pa ni 'dus byas (A41) zhes brjod la // de med pa'i phyir sangs rgyas nyid thog ma dang dbus dang tha ma med pa 'dus ma byas pa / chos kyis⁴²⁹ rab tu phye bar blta bar bya'o // spros pa dang rnam par rtog pa thams cad nye bar zhi ba'i phyir lhun gyis grub pa'o // rang byung gi ye shes kyis⁴³⁰ rtogs par bya ba'i phyir / gzhan gyi rkyen gyis rtogs par bya ba ma yin no⁴³¹ // o ta ya ni⁴³² 'dir mngon par rtogs pa la 'dod kyis skye ba la ni ma yin no // [17v] de ltar de bzhin gshegs pa de nyid kyis phyir 'dus ma byas shing 'jug pa med pa'i mtshan nyid⁴³³ las kyang lhun gyis grub par sangs rgyas kyis mdzad pa thams cad 'khor ba ji srid kyis mthar thug par {20r} thogs pa med cing rgyun mi 'chad par rab tu 'jug go /

/ de ltar shin tu rmad du⁴³⁴ byung zhing bsam du med pa'i yul sangs rgyas nyid de gzhan las ma thos⁴³⁵ par rang nyid de slob dpon med par rang byung (A42) gi 4 ye shes kyis brjod du med pa'i rang bzhin du mngon par rdzogs par sangs rgyas te / de rjes su rtogs pa la rtogs pa dang mi ldan pa dmus long du gyur pa gzhan dag kyang⁴³⁶ rtogs par bya ba'i phyir / de rjes su rtogs pa'i lam ston par mdzad pa'i phyir bla na med pa'i ye shes dang 5 thugs rje dang ldan pa nyid du rig par bya'o // 'jigs pa med pa'i lam ni 'jig rten las 'das pa'i phyir la / 'jig rten las 'das pa yang phyir mi ldog pa'i phyir ro // ral gri dang rdo rje'i dpes ni go rims⁴³⁷ ji lta bar de bzhin gshegs pa'i ye shes dang thugs rje 'di {20v} gnyis nyid [18r] gzhan gyi sdug bsngal dang nyon mongs pa'i rtsa ba 'joms par 6 nus par bstan to // de la sdug bsngal gyi rtsa ba ni mdor na gang ci yang⁴³⁸ rung srid pa rnam su ming dang gzugs mngon par grub pa'o⁴³⁹ // nyon mongs pa'i rtsa ba ni gang ci yang⁴⁴⁰ (A43) rung ba 'jig tshogs la mngon par zhen pa sngon du 'gro ba can gyi lta ba dang the tshom

428 THGB: shes par bya'o; A, B, C: shes pa'o

429 THGB, A: skus; B, C: sku

430 THGB, A, B: kyis; C: kyis

431 THGB: no; A, B, C: pa'o

432 THGB, A: ni; B, C: na

433 A: -nyid

434 B, C: -du

435 THGB, A, B: mthos; C: mthos

436 THGB, A: kyang; B, C: gi

437 THGB, A: rims; B, C: rim

438 THGB, A: ci yang; B, C: ci'ang

439 THGB, A: pa'o; B, C: bo

440 THGB, A: ci yang; B, C: ci'ang

mo // de la ming⁴⁴¹ dang gzugs kyis⁴⁴² bsdus pa'i sdug bsngal ni mngon par grub pa'i mtshan nyid kyis ni myu gu lta bur shes par bya la / de gcod par byed pa'i phyir / de bzhin gshegs pa'i ye shes dang / thugs rje gnyis ky⁴⁴³ nus pa ral gri'i⁴⁴⁴ dpes bstan te // lta ba dang the tshom gyis bsdus pa mthong bas spang bar bya ba'i nyon mongs pa ni 'jig rten pa'i rtogs pas shes par dka' ba dang / phigs par dka' ba'i phyir na / nags thibs pos bskor ba'i rtsig pa dang 'dra ba de⁴⁴⁵ {21r} 'jig par byed pa'i phyir / de bzhin gshegs pa'i ye shes dang / thugs rje dag rdo rje'i dpe dang mthun⁴⁴⁶ par rig⁴⁴⁷ par bya'o /

/de ltar na ji skad bstan [18v] pa'i de bzhin gshegs pa'i yon tan drug po 'di nmams (A44) go rims⁴⁴⁸ 'di nyid kyis rgyas par nam par dbye ba bstan pa ni / sangs rgyas thams cad ky⁴⁴⁹ yul la 'jug pa ye shes snang ba rgyan gyi mdo'i rjes su 'brangs nas rtogs par bya'o / de las ji skad du /

'jam dpal skye ba med cing 'gag pa med pa zhes bya ba 'di ni de bzhin gshegs pa dgra bcom pa yang dag par rdzogs pa'i sangs rgyas ky⁴⁴⁹ tshig bla dags yin⁴⁴⁹ te zhes gsungs pa ste /

'dis ni re zhig⁴⁵⁰ de bzhin⁴⁵¹ gshegs pa'i⁴⁵² 1 'dus ma byas pa'i mtshan⁴⁵³ nyid do / zhes bstan to // gang yang de'i rjes thogs⁴⁵⁴ nyid la bai ḍūrya'i⁴⁵⁵ sa⁴⁵⁶ gzhi dri ma med pa'i brgya byin gyi gzugs brnyan ky⁴⁵⁵ dpe thog mar byas te / ji srid du dpe dgus don 'di nyid ky⁴⁵⁵ dbang du byas nas gsungs {21v} pa /

441 THGB, A, B: ming; C: mi

442 THGB, A, B: kyis; C: gyis

443 C: - ky⁴⁴³

444 THGB, A: gri'i; B, C: gri

445 THBG: + 'jig par byed pa ste

446 THBG, B, C: mthun; A: 'thun

447 THBG, A, B: rig; C: rigs

448 THBG, A: rims; B, C: rim

449 A, B, C, THBG: - yin; jav. *Sarvabuddhaviśayāvatārajñānālokālaṃkāra* f. 278v alapjān.

450 THBG: zhig; A: shig

451 B, C: - gshegs pa dgra bcom pa yang dag par rdzogs pa'i sangs rgyas ky⁴⁴⁹ tshig bla dags te zhes gsungs pa ste / 'dis ni re zhig de bzhin

452 THBG: pa'i; A, B, C: pas

453 THBG, A, B: mtshan; C: tshan

454 THBG, A: thogs; B, C: thog

455 THBG, B: bai ḍūrya'i; A: be ḍu rya'i; C: baiḍūrya'i

456 A: - sa

'jam dpal de bzhin du de bzhin gshegs pa dgra bcom pa yang dag par rdzogs pa'i sangs rgyas kyang g.yo bar mi mdzad⁴⁵⁷ / sems par (A45) mi⁴⁵⁸ mdzad⁴⁵⁹ // spro bar mi mdzad / rtog par mi mdzad⁴⁶⁰ / rnam par rtog par mi mdzad⁴⁶¹ cing / rtog pa med pa / rnam par rtog pa med pa / sems pa med pa / yid la byed pa med pa⁴⁶² / zhi ba⁴⁶³ bsil bar gyur pa / skye ba med pa / 'gag pa med pa / bltar⁴⁶⁴ med pa / mnyan⁴⁶⁵ du⁴⁶⁶ med pa / bsnam du med pa / myang⁴⁶⁷ du med pa⁴⁶⁸ // reg tu med pa / mtshan ma med pa / rnam par rig pa med [19r] pa / rnam par rig par⁴⁶⁹ bya ba ma yin pa zhes gsungs te /

de la sogs pa⁴⁷⁰ ni nye bar zhi ba'i tshig gi rab tu dbye ba bstan pa'o⁴⁷¹ // 'dis ni⁴⁷² rang gi mdzad pa dag las rnam par rtog pa dang spros pa thams cad zhi ba'i phyir de bzhin gshegs pa 2 lhun gyis grub pa nyid bstan to // de'i {22r} 'og tu gzhung lhag ma las dpe⁴⁷³ bstan pas ni / chos thams cad kyi de bzhin nyid mngon par rdzogs par byang chub pa'i sgo la / 3 gzhan gyi rkyen gyis mngon par (A46) rtogs pa ma yin pa nyid bstan to // gang yang de bzhin gshegs pa'i byang chub rnam pa bcu drug bstan⁴⁷⁴ nas mthar 'di skad du

457 Sarvabuddhaviśayāvatārajñānālokālaṃkāra f. 280r: byed

458 B: +mi

459 uo. byed

460 C: +cing; uo. byed

461 uo. byed

462 B, C: - med pa

463 A, B, C, THGB: -zhi ba; jav. Sarvabuddhaviśayāvatārajñānālokālaṃkāra alapján uo.

464 Sarvabuddhaviśayāvatārajñānālokālaṃkāra: mthong ba

465 THGB, A, B: mnyan; C: bnyan; Sarvabuddhaviśayāvatārajñānālokālaṃkāra: thos pa

466 B, C: pa

467 A: myang; THBG: rmyang

468 B, C: - rmyang du med pa

469 B, C: - rig par

470 THGB, C: pa; A, B: pas

471 THGB, A: pa'o; B: to; C: do

472 THGB, A, B: ni; C: nas

473 THGB, A: dpe; B, C: dpes

474 THGB, A: bstan; B: bsten; C: brten

'jam dpal de la chos thams cad de lta bu'i rang bzhin du chos thams cad mngon
par rdzogs par byang chub ste / sems can rnams la yang ma dag pa / dri ma dang⁴⁷⁵
bral ba / skyon dang bcas ba'i chos kyi dbyings gzigs nas sems can rnams la rnam
par brtse ba zhes bya ba'i de bzhin gshegs pa'i thugs rje chen po rab tu 'jug go⁴⁷⁶

zhes gsungs te / 'dis⁴⁷⁷ ni de bzhin gshegs pa'i 4 ye shes dang 5 thugs rje dang ldan⁴⁷⁸ pa
nyid brjod do // de la chos [19v] thams {22v} cad de lta bu'i rang bzhin du zhes bya ba
ni⁴⁷⁹ go rims⁴⁸⁰ ji lta ba bzhin du bstan pa dngos po med pa'i ngo bo nyid du'o // mngon
par rdzogs par byang chub ste zhes bya ba ni yang dag pa ji lta ba bzhin du rnam par mi
rtog pa'i sangs rgyas kyi ye shes kyis⁴⁸¹ (A47) mkhyen nas so // sems can rnams la⁴⁸²
zhes bya ba ni / nges pa dang / ma nges pa dang / log pa nyid du nges pa'i phung por gnas
pa rnams la'o // chos kyi dbyings zhes bya ba ni / rang gi chos nyid kyi rang bzhin dang
khyad par med pa de bzhin gshegs pa'i snying po'o // gzigs nas zhes⁴⁸³ bya ba ni rnam
pa thams cad sangs rgyas kyi spyen sgrib pa med pas gzigs nas so // byis pa so so'i skye
bo rnams kyi ni nyon mongs pa'i sgrib pas ma dag pa'o // nyan thos dang rang sangs
rgyas rnams kyi ni shes bya'i sgrib pas dri ma dang ma⁴⁸⁴ bral ba'o // byang chub sems
dpa' rnams kyi {23r} ni de gnyi ga⁴⁸⁵ gang yang rung ba'i lhag mas skyon dang bcas pa'o
// rnam⁴⁸⁶ par brtse ba ni gdul bya'i⁴⁸⁷ thabs kyi sgo sna tshogs pa grub pa la zhugs pa'i
phyir ro // sems can rnams la⁴⁸⁸ rab tu [20r] 'jug pa ni / mnyam pa nyid du sems can gyi
rgyu (A48) mtshan du mngon par rdzogs par byang chub pas na rang gi chos nyid rtogs

475 A, C: + ma

476 Vö. *Sarvabuddhaviśayāvatārajñānālokālaṃkāra*, f298r: 'jam dpal de la de bzhin gshegs pa chos
thams cad de lta mngon par rdzogs par sangs rgyas pa sems can rnams kyi khams la rnam par gzigs
pa ni sems can rnams la dag pa dri ma med pa nyon mongs pa med pas rnam par rol ba zhes bya ba'i
thugs rje chen po skye bar 'gyur ro

477 THGB, A, B: 'dis; C: 'di

478 A: - ldan

479 B, C: - du zhes bya ba ni

480 THGB: rims

481 THGB, A: kyis; B, C: kyi

482 C: - la

483 THGB: zhes; A, B, C: shes

484 B, C: - ma

485 THGB, A: gnyi ga; B: gnyi ka; C: gnyis ka

486 THGB, A, B: rnam; C: rnams

487 THGB, A: bya'i; B, C: byas

488 C: -la

pa⁴⁸⁹ thob par dgongs pa'i phyir ro // de'i 'og tu bla na med pa'i ye shes dang thugs rje'i rab tu zhugs pa las mtshungs pa⁴⁹⁰ med pa'i chos kyi 'khor lo rab tu bskor⁴⁹¹ ba la 'jug pa mngon par sgrub pa'i sbyor ba rgyun mi 'chad pa gang yin pa 'di ni de gnyis kyis gzhan gyi don byed par nus par rig par bya'o /

/ de la de bzhin gshegs pa'i yon tan drug po de dag nyid las go rims⁴⁹² ji lta bar⁴⁹³ 'dus ma byas pa la sogs pa dang po gsum dang ldan pa ni⁴⁹⁴ {23v} 7 rang gi don phun sum tshogs pa yin la / ye shes la sogs pa lhag ma gsum dang ldan pa ni 8 gzhan gyi don phun sum tshogs pa'o // yang na ye⁴⁹⁵ shes kyis ni mchog tu rtag pa dang nye bar zhi ba'i gnas rang nyid mngon par byang chub pa la gnas pa'i yon tan gyis na (A49) rang gi don phun sum [20v] tshogs pa bstan pa dang / thugs rje dang nus pa dag gis ni bla na med pa'i chos kyi 'khor lo chen po rab tu 'jug pa'i yon tan gyis⁴⁹⁶ na⁴⁹⁷ gzhan gyi don phun sum tshogs pa bstan to /

/sangs rgyas dkon mchog de las chos dkon mchog de 'byung ba'i phyir de'i rjes thogs su de'i dbang du byas nas tshigs su bcad ba 'di gsungs te/

/gang zhig med min yod min yod med ma yin yod med las gzhan du'ang // brtag{24r} par mi nus nges tshig dang bral so so rang gis rig zhi ba // dri med ye shes 'od zer snang ldan dmigs pa kun la chags pa dang // sdang dang rab rib rnam par 'joms mdzad dam chos nyi ma de la 'dud /

/'dis ci bstan zhe⁴⁹⁸ na /

bsam med gnyis med rtog med pa // dag gsal gnyen po'i phyogs nyid kyis // gang (A50) zhig gang gis chags bral ba // bden gnyis mtshan nyid can de chos /

489 THGB, A: pa; B, C: par

490 THGB, B, C: pa; A: ba

491 THGB, A, B: bskor; C: bkor

492 THGB, A: rims; B, C: rim

493 B, C: ba

494 THGB, A, B: ni; C: na

495 THGB, A, B: ye; C: yi

496 THGB, A, B: gyis; C: gyi

497 C: + bun sum

498 THGB: zhe; A, B, C: ce

/’dis ni mdor bsdu na yon tan brgyad kyis⁴⁹⁹ bsdus pa’i chos dkon mchog brjod do // yon tan brgyad gang zhe na / 1 bsam du med pa nyid dang / 2 gnyis su med [21r] pa nyid dang / 3 rnam par rtog pa⁵⁰⁰ med pa nyid dang / 4 dag pa dang / 5 mngon par gsal bar byed pa dang / 6 gnyen po’i phyogs nyid dang / 7 ’dod chags dang bral ba dang / 8 ’dod chags dang bral ba’i rgyu’o /

/chags {24v} bral nyid ni ’gog pa dang // lam gyi bden pa dag gis bsdus // go rim ji bzhin de dag kyang // yon tan gsum gsum gyi rig bya /

/go rims⁵⁰¹ ji lta ba bzhin du yon tan drug po de rnams nyid las bsam du med pa dang / gnyis su med pa dang / rnam par rtog pa med pa ste / yon tan dang po gsum gyis ni ’gog pa’i bden (A51) pa bstan pa’i⁵⁰² phyir / ’dod chags dang bral ba bsdus par rig par bya⁵⁰³ la / dag pa dang / mngon par gsal ba dang / gnyen po’i phyogs nyid de yon tan lhag ma gsum gyis ni lam gyi bden pa bstan pa’i phyir / ’dod chags dang bral ba’i rgyu bsdus pa yin no // ’dod chags dang bral ba gang yin pa ’gog pa’i bden pa dang / gang gis ’dod chags dang bral ba lam⁵⁰⁴ gyi bden pa de gnyis [21v] ka mngon par bsdus te / rnam par byang ba’i bden pa gnyis {25r} kyi mtshan nyid kyi ’dod chags dang bral ba’i chos yin no zhes bstan to /

/brtag min phyir dang brjod min phyir // ’phags pas⁵⁰⁵ mkhyen phyir bsam med nyid // zhi nyid gnyis med rtog med de⁵⁰⁶ // dag sogs gsum ni nyi bzhin no /

/’di dag gi rgyas bshad ’grel⁵⁰⁷ par ltos // chos kyi sku ’thob pa’i rgyu rnam par rtog pa med (A52) pa’i ye shes mthong ba dang sgom⁵⁰⁸ pa’i lam de yang rgyas par ni shes rab pha rol tu phyin pa’i rjes su ’brangs te mdo ji lta ba bzhin rtogs par bya’o /

theg pa chen po’i chos dkon mchog de las phyir mi ldog pa’i byang chub sems dpa’i tshogs rin po che ’byung bas de’i rjes thogs su de’i dbang du byas nas tshigs su bcad pa ’di gsungs te

499 THGB, B, C: kyis; A: gyis

500 C: -pa

501 THGB, A: rims; B, C: rim

502 B: + bstan pa’i phyir

503 A, B, C: bya; THBG: byas

504 THGB, A: lam; B, C: las

505 THGB: pas; A, B, C: lam

506 THGB, A, B: de; C: do

507 A: ’grel; B, C: ’brel

508 THGB, B: sgom; A, C: bsgom

/sems de rang bzhin 'od gsal bas na nyon mongs ngo bo med {25v} gzigs pas // gang dag 'gro kun bdag med mtha' zhi yang dag rtogs nas thams cad la // rdzogs pa'i sangs rgyas rjes zhugs gzigs pa sgrib pa med pa'i blo mnga' ba / [22r]⁵⁰⁹ sems can rnam dag mtha' yas yul can ye shes gzigs mnga' de la 'dud /

/ 'dis ci bstan zhe⁵¹⁰ na /

ji bzhin ji snyed nang gi ni // ye shes gzigs pa dag pa'i phyir // blo ldan phyir (A53) mi ldog pa'i tshogs // bla med yon tan dang ldan nyid /

/ 'dis ni mdor bsdus na 1 ji lta ba bzhin yod pa dang 2 ji snyed yod pa ste / rgyu gnyis kyis 'jig rten las 'das pa'i ye shes kyi gzigs pa rnam⁵¹¹ par dag pa'i phyir mi ldog pa'i byang chub sems dpa'i tshogs dkon mchog bla na med pa'i yon tan dang ldan pa nyid bstan to /

/ 'gro ba zhi ba'i chos nyid du // rtogs phyir 1 ji lta nyid de yang // rang bzhin gyis ni {26r} yongs dag phyir // nyon mongs gdod nas zad phyir ro // shes bya mthar thug rtogs pa'i blos // thams cad mkhyen pa'i chos nyid ni // sems can thams cad la yod pa // mthong phyir 2 ji snyed yod pa nyid / de ltar rtogs pa gang yin te // so so rang shes mthong ba nyid // dri med dbyings la chags med dang // thogs (A54) med phyir de⁵¹² dag pa yin // ye shes gzigs [22v] pa dag pas na // sangs rgyas ye shes bla med phyir // 'phags pa phyir mi ldog pa ni // lus can kun gyi skyabs yin no // 'di dag gi rgyas bshad 'grel par ltos

de ltar phyir mi ldog pa'i sa la gnas pa'i byang chub sems dpa' rnams kyi ye shes kyi gzigs pa de ni bla na med pa de bzhin gshegs pa'i ye shes gzigs pa rnam par dag pa dang nye bar {26v} gnas par 'gyur ba'i⁵¹³ phyir ram / gang dang ldan pas phyir mi ldog pa'i byang chub sems dpa' sems can thams cad kyi skyabs su gyur pa nyid du 'gyur ba'i phyir / de las gzhan pa tshul khirms la sogs pa byang chub sems dpa'i yon tan rnams las bla na med pa nyid du rig par bya'o /

/ de dag ci'i phyir dkon mchog tu mtshan gsol ba'i don gang yin zhe na / rgyud blar /

(A55) 1 'byung ba dkon phyir 2 dri med phyir // 3 mthu ldan phyir dang 'jig rten gyi // 4 rgyan gyur⁵¹⁴ phyir dang 5 mchog nyid phyir // 6 'gyur ba med phyir dkon mchog nyid /

509 B: +'gro ba

510 THGB: zhe; A, B, C: ce

511 THGB, A, C: nam; B: rnams

512 THGB: de; A, B, C: te

513 THGB: 'gyur; A, B, C: gyur ba'i

514 THGB: gyur; A, B, C: 'gyur

/mdor bsdu na chos mthun⁵¹⁵ pa rnam pa drug gis na sangs rgyas dang chos dang [23r] dge 'dun zhes bya ba'i dkon mchog gsum po 'di⁵¹⁶ rin po che dang 'dra bar brjod de / 'di lta ste / 1 'byung ba dkon par chos mthun⁵¹⁷ pas ni bskal⁵¹⁸ pa yongs su 'gyur {27r} ba mang por yang dge ba'i rtsa ba ma bskrun pa rnams de dang phrad pa mi 'thob⁵¹⁹ pa'i phyir ro // 2 dri ma med par chos mthun⁵²⁰ pas⁵²¹ ni rnam pa thams cad du dri ma dang bral ba'i phyir ro // 3 mthu dang ldan par chos mthun⁵²² pas ni mngon par shes pa drug la sogs pa yon tan gyi mthu bsam gyis mi khyab pa dang ldan pa'i phyir ro // 'jig rten gyi 4 rgyan du chos mthun⁵²³ pas ni 'gro ba thams cad kyi bsam pa dge ba'i rgyu yin pa'i phyir (A56) ro // rin po che brnyan⁵²⁴ ma las ches 5 mchog nyid du chos mthun⁵²⁵ pas ni 'jig rten las 'das pa'i phyir ro // bstod pa dang smad pa la sogs pas rnam par 6 mi 'gyur ba'i chos mthun⁵²⁶ pas ni 'dus ma byas kyi rang bzhin yin pa'i phyir ro // *de dag gis dkon mchog gi mtshan nyid dris pa'i skabs kyi lan gnyis* {27v} *pa bshad zin to* //

515 THGB, B, C: mthun; A: 'thun

516 C: + ni

517 THGB, B, C: mthun; A: 'thun

518 THGB: bskal; A, B, C: skal

519 THGB, A: 'thob; B, C: thob

520 THGB, B, C: mthun; A: 'thun

521 THGB, A, B: pas; C: pa

522 THGB, B, C: mthun; A: 'thun

523 THGB, B, C: mthun; A: 'thun

524 A, B, C: brnyan; THBG: bsnyan

525 THGB, B, C: mthun; A: 'thun

526 THGB, B, C: mthun; A: 'thun

(III. rész)

ston pa shākya thub pas dang por thugs bskyed pa nas mthar sangs rgyas nas chos kyi 'khor lo bskor tshul [23v] dris pa'i lan ni /

bskal pa 'di⁵²⁷ mtshor chags pa'i dus / mtsho de la⁵²⁸ gser gyi padmo stong byung bas lha rnam kyis 'di la sangs rgyas stong 'byung bar shes nas bskal pa bzang po zhes btags⁵²⁹ shing / mi mjed 'jig rten gyi⁵³⁰ khams zhes kyang bya'o // de'i gnas bskal gyi dang po / ya thog ring mo 'di kha'i tshe lo bzhi khrir babs pa na 'khor ba 'jig // sum khri pa⁵³¹ la gser thub / (A57) nyi khri pa la 'od srungs⁵³² / brgya pa la shākya thub pa / byams⁵³³ pa bar gyi khug pa dang po'i mar 'grib kyi brgyad khri la 'byung bas de bzhin gzhan dag kyang ngo // mdzod nas /

mar ni⁵³⁴ 'grib pa yi / brgya yi bar la de dag 'byung / zhes so /

/ tshe lo brgya pa la byon pa'i ston pas dang por {28r} 1 thugs bskyed / bar du grangs med gsum du⁵³⁵ 2 tshogs bsags / mthar mngon par rdzogs par 3 sangs rgyas pa'i tshul la gdul bar bya ba mchog dman bar⁵³⁶ ma'i snang bas tshul du mar⁵³⁷ gyur kyang / spyi 'gro dman pa nyan thos la sogs pa dang⁵³⁸ mthun par gleng ngo /

/ de la ston pa 'di sngon theg pa chen po'i rigs la gnas pa'i dus na / las kyi nus [24r] pas⁵³⁹ dmyal ba'i lcags bsregs kyi⁵⁴⁰ sa gzhi la shing rta 'dren pa'i gyad⁵⁴¹ cig tu skyes so //

-
- 527 A, B, CHBY1, CHBY2: 'di; B: 'dir
 528 CHBY1, CHBY2: la; A, B, C: las
 529 CHBY1, CHBY2, A, B: btags; C: brtags
 530 C: - gyi
 531 CHBY1: - pa
 532 CHBY1, CHBY2, A, B: srungs; C: srung
 533 CHBY1, CHBY2, A, B: byams; C: byam
 534 CHBY1: ni; CHBY2, A, B: gyi; C: -ni
 535 A, B, C, CHBY2: du; CHBY1: gyi
 536 B, C, CHBY1, CHBY2: bar; A: par
 537 CHBY1, CHBY2: mar; A, B, C: ma
 538 A, B, C: - dang
 539 CHBY1, CHBY2, A: pas; B, C: pa'i
 540 A, B, CHBY1, CHBY2: kyi; C: kyis
 541 A, B, CHBY1, CHBY2: gyad; C: gya

de'i tshe zla bo stobs chung ba la srung⁵⁴² ma a wang⁵⁴³ gis yang yang bsnun (A58) pas
shin tu snying brtse ba skyes te / 'di la ma snun⁵⁴⁴ zhig⁵⁴⁵ / 'di'i⁵⁴⁶ skal⁵⁴⁷ pa yang bdag gis
drang bar bya'o // zhes smras pas⁵⁴⁸ / de rab tu khros te de nyid la bsnun pas tshe 'phos
te lhar skyes⁵⁴⁹ / rgyal po rab gsal du 'khrungs pa'i dus glang po che 'dul sbyong mkhan
las {28v} sangs rgyas kyi mtshan thos pas / byang chub kyi thugs bskyed /

de nas shākya thub pa chen po'i spyān sngar thugs bskyed⁵⁵⁰ pa nas grangs med dang po'i
'go brtsams te / de bzhin gshegs pa rin chen gtsug tor can mchod pa'i bar gyis grangs med
dang po rdzogs / de nas sa dang po thob / de nas gnyis pas sa bdun pa thob /

/ de nas bram ze'i⁵⁵¹ khye'u sprin zhes bya bar gyur nas⁵⁵² bram ze rin po che las rig byed
bslabs nas yon 'bul ba'i phyir yul dbus kyi grong khyer dag tu song ba rgyal po dgra thul
gyi pho brang (B1) padmo can [24v] zhes bya ba'i tshong 'dus kyi dbus su phyin no //
de'i tshe bram ze mar me'i bdag po'i sras de bzhin gshegs pa mar me mdzad 'jig rten du
byon te / nam mkha' la lha rnams me tog dang rol mo sil snyan glu dbyangs dang bcas te
bzhuks pa mthong ste // khyed ci byed dris pas / khyod kyis mi shes sam / 'di na sangs
rgyas mar me mdzad bzhugs so zhes zer to⁵⁵³ / {29r} / de skyi bung zhes byed cing /
kye ma sangs rgyas 'byung⁵⁵⁴ ba ni rnyed par dka' bas bdag gis slob dpon gyi yon phyis
gsab⁵⁵⁵ par⁵⁵⁶ bya ste / karsha pa ṅa lnga brgya po 'dis sangs rgyas mchod par bya'o⁵⁵⁷ /
snyam du⁵⁵⁸ bsams nas bram ze'i bu mo bzang len ldan la rñgan pa // skye ba thams cad

- 542 A, B, C, CHBY1: srung; CHBY2: srungs
543 CHBY1, CHBY2: a wang; A: e wang; B, C: e wam
544 A, CHBY1, CHBY2, snun; B, C: bsnun
545 A, B, C, CHBY2: zhig; CHBY1: cig
546 B, C, CHBY1, CHBY2: 'di'i; A: 'di
547 CHBY1, CHBY2: skal; A, B, C: bskal
548 A, B, CHBY1, CHBY2: pas; C: pa
549 A, B, C: + te
550 B, C: - de nas shākya thub pa chen po'i spyān sngar thugs bskyed
551 A, C, CHBY1, CHBY2: ze'i; B: ze
552 C: + de nas
553 A, B, C, CHBY2: to; CHBY1: ro
554 A, B, C, CHBY2: 'byung; CHBY1: byung
555 B, C, CHBY1: gsab; A, CHBY2: bsab
556 CHBY1, CHBY2: par; A, B, C: pa
557 A, B, CHBY1, CHBY2: bya'o; C: ba'o
558 A, B, C: -du

du⁵⁵⁹ khyim thab byed par khas blangs te utpala lnga nyos nas de sangs rgyas ls gtor te /
 kriṣṇa sa ra'i pags (B2) pa bting⁵⁶⁰ nas mar me mdzad de bzhin gshegs pa kun nas spyān
 bdag gi lhag pa'i bsaṃ pa thugs su chud par mdzod⁵⁶¹ la // ri dvags⁵⁶² kyi pags pa 'di la
 zhabs 'jog⁵⁶³ par mdzod cig ces mnyes [25r] par byas te // ral pa gser gyi mdog can stan
 du bting nas mar me mdzad kun nas spyān 'di la zhabs mi 'jog gam lung mi ston na 'di
 nyid du lus bskam⁵⁶⁴ par bya'o / zhes yi dam brtan por {29v} bcas pa dang // ston pas
 zhabs bzhag⁵⁶⁵ ste dge slong dag khyed kyi khye'u 'di'i skra la rdog⁵⁶⁶ pa ma 'jog cig /
 de ci'i phyir zhe na / 'di ni lha dang bcas pa'i mchod gnas yin te / ma 'ongs pa'i dus su
 shākya thub pa zhes bya bar 'gyur ro // zhes lung bstan pas⁵⁶⁷ dga' ches te / ta la bdun srid
 gcig⁵⁶⁸ 'phags nas⁵⁶⁹ ting nge 'dzin brgya stong yang mngon du byas so // des sa brgyad
 pa thob ste /

sangs (B3) rgyas mar me mdzad la utpala lngas // gtor nas ral pa stan⁵⁷⁰ du bting
 byas pas // mi skye'i⁵⁷¹ chos la bzod pa thob gyur nas // shākya'i rgyal por 'gyur
 zhes nga lung bstan //

zhes gsungs so // de nas rnam par gzigs mchod pa'i bar gyis grangs med gsum rdzogs te
 sa bcu rdzogs pa yin [25v] te⁵⁷²

/ rnam gzigs mar me rin chen gtsug / grangs med gsum gyi tha mar byung / dang
 po shākya thub pa yin /

-
- 559 A, B, C: -du
 560 A, B, CHBY1, CHBY2: bting; C: gting
 561 A, CHBY1, CHBY2: mdzod; B, C: mdzad
 562 C, CHBY1: dvags; A, B, CHBY2: dags
 563 A, CHBY2: gzhag; B, C: bzhag
 564 A, C, CHBY1, CHBY2: bskam; B: bskams
 565 B, C, CHBY1: bzhag; A, CHBY2: gzhag
 566 A, B, CHBY1, CHBY2: rdog; C: dhog
 567 CHBY1, CHBY2: pas; A, B, C: pa'i
 568 A, B, CHBY1, CHBY2: gcig; C: cig
 569 A, B, CHBY1, CHBY2: nas; C: na
 570 A, B, C, CHBY1: stan; CHBY2: gdan
 571 A, CHBY1, CHBY2: skye'i; B, C: skye
 572 B: -te

zhes so / bsag⁵⁷³ par bya {30r} ba'i 2 tshogs kyang bsod nams dang ye shes kyi tshogs te / pha rol tu phyin pa drug tu phye ba'o // 'o skol gyi ston pa sangs rgya⁵⁷⁴ ba myur ba⁵⁷⁵ yin la // gzhan grangs med sum cu rtsa gnyis dang / smon lam ci tsam rdzogs pa'i bar 'jam⁵⁷⁶ klas par⁵⁷⁷ te / 'jam pa'i⁵⁷⁸ dbyangs dang kun tu bzang po bzhin no // tha⁵⁷⁹ ma 3 sangs rgya ba'i⁵⁸⁰ tshul ni / rgyud (B4) bla mar /

1 skye bar mngon par skye ba dang // 2 dga' ldan gnas nas 'pho ba dang // 3 lhums su 'jug dang 4 bltams pa dang // 5 bzo yi gnas la mkhas pa dang // 6 btsun mo'i 'khor gyis⁵⁸¹ rol pa dang // 7 nges 'byung dka' ba spyod pa dang // 8 byang chub snying por gshegs pa dang // 9 bdud sde bcom dang rdzogs par ni // 10 byang chub 11 chos kyi 'khor lo dang⁵⁸² // 12 mya ngan 'das par⁵⁸³ gshegs mdzad rnam /

/ zhes pas⁵⁸⁴ / 1 mdzad pa dang po ni 'od srungs dga' ldan {30v} [26r] nas 'pho ba'i dus rgyal tshab tu dbang bskur ba⁵⁸⁵ dam pa tog dkar po lha rnam la chos ston pa'i mthar / 2 de la nyid kyi bsod nams kyi mthu dang // sangs rgyas kyi byin gyi⁵⁸⁶ rlabs⁵⁸⁷ kyis lha'i rol mo dag las /

/ bsod nams rgya chen tshogs mnga' dran rtogs shing // blo gros mtha' yas shes rab 'od mdzad pa // mtshungs med stobs mnga' sgyu rtsal⁵⁸⁸ (B5) rgya che ba // mar me mdzad kyis lung bstan dgongs⁵⁸⁹ par mdzod⁵⁹⁰ /

- 573 A, C, CHBY1, CHBY2: bsag; B: bsags
 574 A, C, CHBY1, CHBY2: rgya; B: rgyas
 575 B, C: - myur ba; A, CHBY2: myur bas
 576 A, B, C, CHBY2: 'jam; CHBY1: 'byams
 577 A, B, C, CHBY2: par; CHBY1: pa
 578 A, CHBY1, CHBY2: pa'i; B, C: dpal
 579 B, C, CHBY1: tha; A, CHBY2: mtha'
 580 A, B, C, CHBY2: rgya ba'i; CHBY1: rgyas pa'i
 581 A, C, CHBY1, CHBY2: gyis; B: gyi; *Uttaratantra* (D4024, f.64v): dgyes
 582 A, B, C, CHBY2: dang; CHBY1: bskor
 583 A, B, C: CHBY2: 'das par; CHBY1: 'da' bar
 584 A, B, C, CHBY2: pas; CHBY1: pa'i
 585 CHBY1, CHBY2: ba; A, B, C: pa
 586 A, B, CHBY1, CHBY2: gyi; C: gyis
 587 A, CHBY1, CHBY2: rlabs; B: bsrlabs; C: bsrlabs
 588 A, B, CHBY1, CHBY2: sgyu rtsal; C: rgyu rtsol
 589 A, C, CHBY1, CHBY2: dgongs; B: dgos
 590 A, B, CHBY1, CHBY2: mdzod; C: mdzad

/ ces pa la sog pas bskul bas / rin po che'i cod pan ma pham pa'i dbu la bcings nas / grogs po dag kho bo ni 'dzam bu'i gling du sangs rgyar⁵⁹¹ 'gro ste / khyed la ma pham pas⁵⁹² chos ston par 'gyur ro // zhes rgyal tshab tu⁵⁹³ bkod /

lha'i 'khor nmams kyis 'dzam bu'i gling ding⁵⁹⁴ sang rtog ge pa drug gsum bco brgyad kyis ma rungs par bgyis⁵⁹⁵ pas gshegs pa'i skabs ma lags so zhes {31r} gsol pa la⁵⁹⁶ / nyi ma'i 'od kyis 'od gzhan ltar zil gyis gnon par nus so zhes gsungs nas / bram ze'i⁵⁹⁷ rig byed nas byung ba ltar glang po chen po'i⁵⁹⁸ rnab par babs nas / 3 dgun 'das [26v] te⁵⁹⁹ dpyid zla tha chung skar ma sa ga la bab⁶⁰⁰ pa'i tshes bco lnga zla ba nya / skar ma rgyal gyi dus su yum gso⁶⁰¹ sbyong la gnas pa'i glo g.yas pa⁶⁰² nas yum (B6) gyi lhums su zhugs pa ste / ji skad du

/ gser gyi dra⁶⁰³ bas legs g.yogs spyi gtsug dmar // thal kar mche ba drug dang rab ldan zhing⁶⁰⁴ // dung dang kha ba dngul mdog lta bu yi // glang po'i⁶⁰⁵ mchog gcig⁶⁰⁶ khong du song snyam⁶⁰⁷ byed // de zhugs nas ni bdag gi lus dang sems // sngon⁶⁰⁸ chad mthong thos myong bar ma gyur pa'i⁶⁰⁹ // gya nom bde bas shin tu bde gyur te // bsam gtan mnyam par bzhag⁶¹⁰ pa bzhin du gyur //

- 591 A, B, CHBY1, CHBY2: rgyar; C: rgyas par
 592 A, CHBY1, CHBY2: pas; B, C: pa'i
 593 A, B, C, CHBY1: -tu
 594 A, B, C, CHBY2: ding; CHBY1: deng
 595 A, B, CHBY1, CHBY2: bgyis; C: gyis
 596 CHBY1: ba la; CHBY2: pa la; B, C: pa dang
 597 A, CHBY1, CHBY2: ze'i; B, C: ze
 598 A, B, CHBY1, CHBY2: chen po'i; C: che'i
 599 A, B, C, CHBY2: te; CHBY1: nas
 600 A, B, CHBY1, CHBY2: bab; C: babs
 601 A, B, CHBY1, CHBY2: gso; C: so
 602 A, CHBY1, CHBY2: pa; B, C: pa'i
 603 A, B, CHBY1, CHBY2: dra; C: 'dra
 604 A, B, C, CHBY2: zhing; CHBY1: cing
 605 A, B, CHBY1, CHBY2: po'i; C: po
 606 A, B, C, CHBY2: gcig; CHBY1: cig
 607 A, B, CHBY1, CHBY2: snyam; C: snyom
 608 CHBY1: sngon; A, B, C, CHBY2: sngan
 609 A, B, C, CHBY2: pa'i; CHBY1: ba'i
 610 B, C, CHBY1: bzhag; A, CHBY2: gzhag

{31v} ces so // de nas lhums der rgyal sras rnams kyis nye bar spyad pa rin po che'i bkod pa zhes bya ba'i gzhall med khang rang byung bar zla ba bcu gnyis lha dang mi khrag khrig phrag sum cu rtsa drug smin par mdzad do // 4 de nas 'dul ba gzhung⁶¹¹ dam pa las /

bcom ldan 'das la khyim bdag mgon med zas sbyin gyis / bcom ldan 'das zla ba gang la btsas zhes zhus⁶¹² pa dang / bcom ldan 'das (B7) kyis khyim bdag / dpyid zla tha chung la btsas so /

/ zhes gsungs pas sa ga'i nya la lumbi nī'i⁶¹³ [27r] tshal du yum gyi rtsib⁶¹⁴ logs g.yas nas yum la gnod pa med par btsas te / tshangs pa dang brgya byin gyis ka shi ka'i ras kyis blangs / klus khros gsol ba⁶¹⁵ dang / phyogs rnams su gom pa bdun bdun bor nas seng ge'i sgra bsgrags so // de'i tshe bkra shis pa'i dge⁶¹⁶ ltas sum cu rtsa gnyis byung {32r} ste / phyogs thams cad gser 'od kyi snang bas gtams pa dang / yul chen po⁶¹⁷ bzhi rgyal phran bzhi⁶¹⁸ btsas pa dang / ya rabs kyi mi lnga brgya / grags 'dzin ma sogs bu mo brgyad brgya / 'dun⁶¹⁹ pa sogs bran lnga brgya / bsngags⁶²⁰ ldan sogs rte'u⁶²¹ khri / rte'u⁶²² mo khri / ba⁶²³ glang⁶²⁴ khri / gling gi dbus su byangs chub kyi shing / skyed tshal lnga brgya dang gter lnga brgya 'ang byung bas⁶²⁵ rgyal po'i don thams (B8) cad grub pas sras kyi mtshan⁶²⁶ don thams cad grub pa zhes bya bar btags so // ltas mkhan rnams kyis khyim na gnas nas mtha' bzhi las rnam par rgyal ba'i 'khor los⁶²⁷ sgyur ba dang / khyim nas khyim

- 611 A, B, CHBY1, CHBY2: gzhung; C: zhug
 612 A, B, C, CHBY2: zhus; CHBY1: zhu
 613 A, B, CHBY1, CHBY2: nī'i; C: ni
 614 C, CHBY1, CHBY2: rtsib; A, B: rtsibs
 615 CHBY1, CHBY2: ba; A, B, C: pa
 616 B, C: -dge
 617 C: - chen po
 618 A, B, C: - bzhi
 619 A, B, CHBY1, CHBY2: 'dun; C: bdun
 620 CHBY1: bsngags; A, B, C, CHBY2: sngags
 621 B, C: +pho
 622 C, CHBY1, CHBY2: rte'u; A, B: rti'u
 623 C, CHBY1: ba; A, B, CHBY2: bal
 624 A, CHBY1, CHBY2: glang; B, C: lang
 625 A, CHBY1, CHBY2: bas; B, C: ba'i
 626 B, C: - don thams cad grub pas sras kyi mtshan
 627 CHBY1: los; A, B, C, CHBY2: lo

med par rab tu byung na sangs rgyas su 'gyur bar lung bstan no⁶²⁸ // zhag bdun na⁶²⁹ yum
tshe'i⁶³⁰ dus byas / skye dgu'i bdag mo la sogs [27v] pa'i ma ma⁶³¹ sum cu rtsa gnyis la
gtad nas skyed bsrings te / de nas ser skya'i gzhir byon pa na shākya gzu {32v} lum can
rnams thub pa bzhin gnas pas shākya thub pa dang / shākya rnams kyi lha gnod sbyin
shākya 'phel⁶³² la sogs pas phyag byas pas lha'i yang lha dang / glang po che stong thub
ces pas⁶³³ mtshan bzhi thogs so // 5 kun gyi bshes gnyen dang / srid sgrub dang / zhang
po lhar bcas sogs las yi ge dang / rtsis dang / sgyu rtsal dang / 'phong la sogs pa 'jig rten
pas bslab (B9) pa'i gnas slob pa'i grvar⁶³⁴ byon thams cad la slob dpon bas⁶³⁵ lhag pa
bstan no // 6 khab bzhes par zhus pas sngar ma gnang zhing nan gyis gsol bas /

ljan ljin 'dam gyi khrod nas padma rnam par rgyas // mi rnams gang ba'i nang nas
rgyal po mchod pa thob // sngon chad rgyal ba rnams kyang btsun mo'i⁶³⁶ 'khor
nas ni // mngon par byung nas zhi ba thob pa yin snyam dgongs /

/ zhal gyis bzhes te btsun mo'i phyir du shākya lag na be con can gyi bu {33r} mo grags
'dzin ma rgyal ba'i ru mtshon⁶³⁷ du bzhag nas dgung lo bcu bdun pa la bzo'i gnas la
thams cad las [28r] rgyal bar bstan nas / sbed ma / ri dags skyes te btsun mo'i gtso mo
gsum 'khor bud med bzang mo drug khri dang bcas pa bsus / dgung lo nyi shu rtsa dgu'i
bar du rtse dgas rol to // 7 de la phyogs bcu⁶³⁸ rgyal ba kun gyis bskul ba chos nyid yin
pas rol mo'i⁶³⁹ skad las /

'chi (B10) med mya ngan med par sangs rgyas nas // skom pas rab gdungs bdud
rtsis tshim bya zhes // sngon gyi smon lam tshig mchog dran bgyis la // grong
khyer 'di nas myur du mngon par byung /

-
- 628 A, B, C, CHBY2: no; CHBY1: to
629 A, B, C, CHBY2: na; CHBY1: nas
630 A, CHBY1, CHBY2: tshe'i; B, C: tshe
631 A, B, CHBY1, CHBY2: ma; C: la
632 B, C: +ba
633 A, B, C, CHBY2: pas; CHBY1: pa'i
634 A, B, CHBY1, CHBY2: grvar; C: grar
635 B, C, CHBY1, CHBY2: bas; A: pas
636 A, CHBY1, CHBY2: mo'i; B, C: mo
637 CHBY1: mtshon; A, B, CHBY2: tshon; C: 'tshon
638 A, B, C, CHBY2: bcu; CHBY1: bcu'i
639 CHBY1: +sgra

/ zhes sogs bskul ba gsan⁶⁴⁰ zhing / phyogs bzhir rga⁶⁴¹ ba dang / na ba dang / 'chi ba dang / dge slong gi dngos po gzigs nas khyim la skyo bar bstan / rab tu byung⁶⁴²{33v} ba'i phyir thabs kyis yab la gnang ba zhus nas lha rnam kyis grogs bgyis te bsngags⁶⁴³ ldan la chibs te ser skya'i yul nas shar phyogs su dpag tshad bcu gnyis 'das pa spong byed kyis yul chu klung yid 'ong ldan gyi 'gram du slebs⁶⁴⁴ / rta dang na bza' 'dun⁶⁴⁵ pa dang bcas bslogs⁶⁴⁶ cing /

rga shi⁶⁴⁷ med pa'i gnas mchog 'chi med pa // 'chi med [38v] byang chub dam pa ma thob bar⁶⁴⁸ nga⁶⁴⁹ ni ser skya'i grong khyer mngon phyogs te // 'greng 'dug nyal dang 'chag par mi bya'o /

/ zhes gsungs nyid kyis dbu (B11) skra nyid kyis bcad // ngur smrig bzhes te rab⁶⁵⁰ byung gis bsnyen par rdzogs so // rtog⁶⁵¹ ge ba⁶⁵² gdams ngag che bar grags pa sgyu rtsal shes kyis bu ring phur dang rangs byed kyis bu lhag spyod las ci yang med⁶⁵³ dang / srid rtse'i snyoms 'jug gi ting nge 'dzin mngon sum du⁶⁵⁴ mdzad do // 'dis nges par mi 'byung ngo zhes sun phyung nas / de dag {34r} gi 'khor lnga sde dang 'grogs nas chu klung nai ranydza na'i 'gram du phyin te zas skom bcad mkha' khyab kyis ting nge 'dzin la snyoms par zhugs⁶⁵⁵ te dka' ba lo drug spyad do // sku'i mdangs nag po dang rid par gyur pas⁶⁵⁶ dge sbyong nag po zhes smreng ngo // de nas de bzhin gshegs pa rnam kyis⁶⁵⁷ se gol

- 640 CHBY1, CHBY2: gsan; A, B, C: bsam
 641 A, B, CHBY1, CHBY2: rga; C: rgya
 642 A, B, CHBY1, CHBY2: byung; C: 'byung
 643 CHBY1: bsngags; A, B, C, CHBY2: sngags
 644 CHBY1, CHBY2: slebs; A, B, C: sleb
 645 A, B, CHBY1, CHBY2: 'dun; C: bdun
 646 A, B, C, CHBY2: slog; CHBY1: slogs; jav. bslogs
 647 A, B, C, CHBY2: shi; CHBY1: 'chi
 648 A, B, CHBY1, CHBY2: bar; C: par
 649 A, CHBY1, CHBY2: nga; B, C: da
 650 CHBY1: rab; A, B, C, CHBY2: rang
 651 CHBY1, CHBY2: rtog; A, B, C: rtogs
 652 A, B, C, CHBY2: ba; CHBY1: pa
 653 C: +pa
 654 B: - du
 655 CHBY1, CHBY2: zhugs; A, B, C: bzhugs
 656 A, B, CHBY1, CHBY2: pas; C: ba'i
 657 A, B, C, CHBY2: kyis; CHBY1: kyis

sgras bslangs te⁶⁵⁸ mi g.yo ba'i ting nge 'dzin de bskyur⁶⁵⁹ nas grong pa'i bu mo legs skyes mas⁶⁶⁰ phul ba'i 'o thug⁶⁶¹ sbrang rtsi'i snying po can gsol bas⁶⁶² sku gser⁶⁶³ gyi gtan pa physis pa (B12) ltar gsos shing / 8 de nas byang chub sems dpa' sa ga'i [29r] nya la chos kyi g.ye'i dgon⁶⁶⁴ pa ma ga dha rdo rje⁶⁶⁵ gdan byang chub kyi snying po'i spo⁶⁶⁶ a shwattha'i⁶⁶⁷ shing gi drung du gshegs pa'i tshe klu chen⁶⁶⁸ nag pos⁶⁶⁹ mig thob pas sangs rgyas su 'gyur bar shes la // lam du rtsva⁶⁷⁰ 'tshong⁶⁷¹ bkra shis la /

/ bkra shis nga la rtsva⁶⁷² zhig myur du sbyin / {34v} / de ring nga la rtsa⁶⁷³ yis don chen 'gyur // dpung dang bcas pa'i bdud ni bcom nas su // byang chub zhi ba dam pa thob par 'gyur /

/ zhes gsungs nas / rma bya'i mgrin pa'i spu lta bu'i rtsva spar gang blangs nas byang chub kyi snying por byang chub kyi shing stong byung zhing / seng ge'i khri stong byung ba'i gsum la skor⁶⁷⁴ ba mdzad bzhi pa la bzhugs so // lnga sdes ni 'dis dka' ba spyod pa las nyams so⁶⁷⁵ snyam nas de spangs te ka shi'i⁶⁷⁶ yul drang srong lung ba⁶⁷⁷ ri dvags⁶⁷⁸ kyi nags⁶⁷⁹ su song ngo // rtsva'i stan⁶⁸⁰ de la bzhugs nas / (B13)

- 658 CHBY1: bslangs te; A, B, C: bs leng ste; CHBY2: bs lang ste
 659 A, CHBY1, CHBY2: bskyur; B, C: bsgyur
 660 A, CHBY1, CHBY2: mas; B, C: ma'i
 661 B, C: +pa'i
 662 A, B, CHBY1, CHBY2: bas; C: ba'i
 663 A, C, CHBY1, CHBY2: gser; B: gsor
 664 A, CHBY1, CHBY2: dgon; B, C: mgon
 665 A, B, C, CHBY1: rje; CHBY2: rje'i
 666 A, B, C, CHBY1, CHBY2: spo; C: so
 667 A, B, C, CHBY2: ashvattha'i; CHBY1: a shva ta tha'i + byang chub kyi
 668 B, C: +po
 669 C: - nag pos
 670 CHBY1, CHBY2: rtsva; A, B, C: rtsa
 671 A, B, C, CHBY2: 'tshong; CHBY1: tshong
 672 CHBY1, CHBY2: rtsva; A, B, C: rtsa
 673 CHBY1, CHBY2: rtsva; A, B, C: rtsa
 674 A, B, C, CHBY2: skor; CHBY1: bskor
 675 A, B, CHBY1, CHBY2: nyams so; C: snyamso
 676 A, CHBY1, CHBY2: shi'i; B, C: shis
 677 CHBY1, CHBY2: ba; A, B, C: ba'i
 678 C, CHBY1: dvags; A, B, CHBY2: dags
 679 A, B, CHBY1, CHBY2: nags; C: gnags
 680 A, B, C, CHBY2: stan; CHBY1: gdan

/ stan⁶⁸¹ 'dir bdag gi lus 'di bskam⁶⁸² pa'am // pags pa rus pa'i tshogs rnams zhig
'gyur⁶⁸³ kyang // bskal mang rnyed dka'⁶⁸⁴ byang chub ma thob bar⁶⁸⁵ // stan 'di las
ni lus bskyod mi bya'o /

/ zhes dam bca' mdzad do // 9 de nas srod la [29v] bdud las ma rgyal bar⁶⁸⁶ bdag 'tshang
rgya bar mi rigs so // snyam nas smin mtshams nas / bdud kyi dkyil 'khor 'joms pa'i 'od
bkye bas⁶⁸⁷ stong {35r} gsum khyab par mdzad pa las /

/ sems can dag pa bskal mang spyad spyod pa // zas gtsang sras po rgyal srid rab
spangs te // phan byed bdud rtsi mngon par 'dod pas byung⁶⁸⁸ // shing drung 'ongs
kyi de ring sgrim par gyis /

/ zhes bya ba byung⁶⁸⁹ ba dang / sdig can la rmi lam ngan pa sum cu rtsa gnyis byung nas
bdud kyi dmag dkrigs phrag bcu 'dus te /

gnod sbyin grul bum dang ni lto 'phye'i gzugs // srin (B14) po'i gzugs dang sha
za yi dags⁶⁹⁰ gzugs // 'jig rten mi sdug drag gzugs ji snyed pa // thams cad rgyu
yis⁶⁹¹ de ni sprul pa byas /

/ zhes dang /

phyogs rnams kun nas ri yi phreng⁶⁹² ba dang // mkha' las⁶⁹³ brag dang mtshon gyi
char pa dang // rdo rje 'bar ba mngon par phab⁶⁹⁴ pa yis // shākya'i bu de thal bar
brlag⁶⁹⁵ par bya /

-
- 681 A, B, C, CHBY2: stan; CHBY1: gdan
682 A: bskam; B, C, CHBY1: skam; CHBY2: bskams
683 A, B, C, CHBY1, CHBY2: gyur; jav. 'gyur
684 A, B, C: dka'; CHBY1, CHBY2: dka'i
685 A, B, C: par
686 C: - bar
687 A, B, CHBY1, CHBY2: bkye bas; C: bskye ba'i
688 A, B, CHBY1, CHBY2: byung; C: byu
689 A, B, C, CHBY2: byung; CHBY1: 'byung
690 A, B, CHBY2: dags; C, CHBY1: dvags
691 CHBY1: yis; A, B, C, CHBY2: yi
692 A, B, C, CHBY2: 'phreng ba
693 A, B, C, CHBY1, CHBY2: la; jav. las
694 A, CHBY1, CHBY2: phab; B, C: phag
695 A, B, CHBY1, CHBY2: brlag; C: brlags

zhes 'jigs⁶⁹⁶ 'jigs⁶⁹⁷ su smra'o /

/ shākya'i rgyal po rten cing 'brel 'byung chos // dngos po med pa'i ngo bo nyid
rtogs te // nam mkha' lta bu'i sems dang rab ldan pas⁶⁹⁸ // g.yo {35v} can [30r]
dpung tshogs dag gis brdzi ba med /

ces byang chub sems dpa' la 'jigs pa'i bag tsam yang med la byams pa'i thugs mnga' bas
phas kyis 'phangs pa'i mtshon cha rnam kyang me tog gi char du gyur to // yang sdig
can gyis /

sngon⁶⁹⁹ chad kho bos mchod sbyin gtan⁷⁰⁰ pa med // byas (B15) pa la ni khyod
nyid dpang yin na // khyod la 'di la⁷⁰¹ dpang 'ga'⁷⁰² yod min pas // smras kyang
dpang med de ni pham pa yin /

/ zhes rgyu lam bsgrub⁷⁰³ pa la skur pa btab pas / rgyal po'i sras kyis phyag g.yas sa⁷⁰⁴ la
brdabs te /

/ sa 'di 'gro ba kun gyi dpang yin te // rgyu dang mi rgyu nye ring med par snyoms
// 'di ni bdag gi dpang ste rdzun⁷⁰⁵ med pas // sa khyod 'di la bdag gi dpang byos
shig /⁷⁰⁶

ces gsungs pas / sa rab tu g.yos shing sa'i⁷⁰⁷ lha mos lus phyed phyung nas / skyes bu⁷⁰⁸
chen po de bzhin te / don 'di la bdag mngon sum du gyur pa lags mod kyis / bcom ldan⁷⁰⁹

696 A, CHBY1, CHBY2: 'jigs; B, C: 'jig

697 CHBY1: - 'jigs

698 A, B, CHBY1, CHBY2: pas; C: pa'i

699 CHBY1: sngon; A, B, C, CHBY2: sngan

700 A, B, CHBY1, CHBY2: gtan; C: gtam

701 CHBY1: la; A, B, C, CHBY2: na

702 A, CHBY1, CHBY2: 'ga'; B, C: 'ba'

703 B, C, CHBY1: bsgrub; A, CHBY2: bsgrubs

704 A, B, CHBY1, CHBY2: sa; C: pa

705 A, CHBY1: rdzun; CHBY2: brdzun

706 B, C: - rgyu dang mi rgyu nye ring med par snyoms // 'di ni bdag gi dpang ste rdzun med pas // sa
khyod 'di la bdag gi dpang byos shig

707 A, B, CHBY1, CHBY2: pa; C: pa'i

708 A, B, CHBY1, CHBY2: bu; C: su

709 C: +dpung

'das nyid 'jig rten thams cad kyi dpang⁷¹⁰ lags so // zhes gsol lo // sdig can dpung dang
bcas pas sgra de thos pa dang /

nags su seng ge'i sgra sgrogs wa tshogs dang // bya (B16) rog rdo⁷¹¹ [30v] 'phangs
mod {36r} la byer ba bzhin /⁷¹² / dngangs skrag⁷¹³ snying 'gas tsam du thams cad
bros /

/ zhes pas / de nas bros te 'dod pa'i⁷¹⁴ dbang phyug de mya ngan gyi khang bur zhugs⁷¹⁵
so // de'i tshe gtsang ma'i lhas sdig can la rnam pa bcu drug gis smad cing / shing gi lhas
byang chub sems dpa' la rnam pa⁷¹⁶ bcu drug gis bstod do // 10 de ltar bdud kyi dpung
chen po'i g.yul⁷¹⁷ ngo las rgyal bas⁷¹⁸ rgyal ba zhes pa'i mtshan thob⁷¹⁹ cing / nam gung la
byang chub sems dpas⁷²⁰ bsam gtan bzhi bskyed⁷²¹ / bzhi pa'i rab mthar rten 'brel⁷²² lugs
'byung lugs ldog la brtags te / rig pa gsum bskyed nas nam kyi cha smad rnga brdung ba
tsam gyi tshod la skad cig ma⁷²³ gcig dang ldan pa'i shes rab kyis mngon par rdzogs par
sangs rgyas so // de nas shing ta la bdun srid tsam du {36v} 'phags te / lam gyi rgyun ni
chad⁷²⁴ do zhes pa la (B17) sogs pas ched du brjod do // de la phyogs bcu'i sangs rgyas
rnams kyis skyes phul /

bdag cag ji [31r] ltar byang chub thob pa ltar khyod sangs rgyas te / dper na mar
dang mar gyi nying⁷²⁵ khu mtshungs pa bzhin no

710 A, B, CHBY1, CHBY2: dpang; C: padma

711 A, B, CHBY1, CHBY2: rdo; C: rho

712 B, C: + rgyu dang mi rgyu nye ring med par snyoms // 'di ni bdag gi dpang ste rdzun med pas // sa
khyod 'di la bdag gi dpang byos shig

713 A, B, CHBY1, CHBY2: skrag; C: skrags

714 A, B, CHBY1, CHBY2: pa'i; C: pas

715 A, B, CHBY1, CHBY2: zhugs; C: bzhugs

716 A, B, CHBY2: - rnam pa; C: - la rnam pa

717 A, CHBY1, CHBY2: g.yul; B, C: yul

718 C: - rgyal bas

719 A, B, CHBY1, CHBY2: thob; C: thos

720 B, C: dpa'i

721 A, B, C, CHBY1, CHBY2: bskyed; CHBY1: skyed

722 CHBY1: 'brel; A, B, C, CHBY2: 'byung

723 A, B, C, CHBY2: - ma

724 CHBY1: chad; A, B, C, CHBY2: 'chad

725 A, CHBY1, CHBY2: nying; B, C: nyi

/ zhes bsngags / sde brgyad kyī tshogs chen pos⁷²⁶ mchod do /

/ sangs rgyas zhes bya ba ni sku gsum mdzad pa dang bcas pa'i rang bzhin te / sangs rgyas ma⁷²⁷ thag nas sems can ji snyed pa'i sku / de snyed pa'i gsung / de mkhyen pa'i thugs te / sku gsung thugs mi zad pa rgyan gyi⁷²⁸ 'khor lo zhes sam / gsang ba bsam gyis mi khyab pa zhes bya'o /

/ 11 gnyis pa des bstan pa rin po che'i sgrom⁷²⁹ bcas pa'i tshul ni / sangs rgyas nas zhag bdun phrag dang po la ni / ngas 'dir sdug bsngal mthar phyung⁷³⁰ ngo snyam nas skyil krung ma bshig⁷³¹ par byang chub kyī bde ba bsten⁷³² pa ni chos nyid de /

sangs (B18) rgyas stobs bcu mnga'⁷³³ ba nmams // gang du smon⁷³⁴ rdzogs dbang {37r} bskur ba'i / / sa yi snying po zhag bdun du // rgyal ba'i skyil mo krung mi bshig⁷³⁵ /

/ ces so // gnyis pa la byang chub kyī shing la gzigs shing / gsum pa rgya mtsho'i bar du 'chag / bzhi pa stong [31v] gsum ring du 'chag / lnga pa klu btang bzung⁷³⁶ gi / drug pa shing n+yā gro dha'i⁷³⁷ drung du kun tu rgyu dag la /

chos thos pa dang mthong ba bde // dben par dga' ba bde ba yin // nga snyam⁷³⁸ nga rgyal gang 'dul ba // de ni bde ba yin

sogs gsung // bdun pa la shing sgrol rgyu'i drung du tshong pa ga gon dang bzang po⁷³⁹ spun gyis bsod snyoms phul ba na⁷⁴⁰ / rgyal po bzhi las rdo'i lung bzed bzhes te gcig tu byin gyis brlabs /

726 A, CHBY1, CHBY2: pos; B, C: po'i

727 C: +ma

728 A, B, CHBY1, CHBY2: gyi; C: gyis

729 A, B, CHBY1, CHBY2: sgrom; C: grol

730 A, B, CHBY1, CHBY2: phyung; C: byung

731 A, CHBY1, CHBY2: bshig; B, C: gshig

732 A, B, CHBY1, CHBY2: bsten; C: bstan

733 A, B, CHBY1, CHBY2: mnga'; C: bnga'

734 CHBY1, CHBY2: smon; A, B, C: mngon

735 A, B, CHBY1, CHBY2: bshig; C: shig

736 CHBY1: bzung; A, B, C, CHBY2: zung

737 CHBY1: dha'i; A, B, C, CHBY2: ta'i

738 B, C: snyam; A, CHBY1, CHBY2: rgyal

739 A, B, C, CHBY2: po; CHBY1: po'i

740 CHBY1, CHBY2: na; A, B, C: ni

lha yi bkra shis don grub cing // phyogs rnams bkra shis byed pa des / khyed la bde
legs mdzad par (B19) 'gyur /

zhes pa la sogs shis pa brjod pa gsungs te / de gnyis sangs rgyas su lung bstan / de nas
{37v} 'di snyam du dgongs te /

zab zhi⁷⁴¹ spros bral⁷⁴² 'od gsal 'dus ma byas // bdud rtsi lta bu'i chos shig bdag
gis⁷⁴³ rnyed // su la bstan kyang go bar mi 'gyur bas // mi smra nags 'dab⁷⁴⁴ gnas
par bya'o snyam /

/ zhes dgongs shing /

'jig rten kun la⁷⁴⁵ snying rje⁷⁴⁶ mtha' yas⁷⁴⁷ nga⁷⁴⁸ // gzhan gyis gsol ba btab la nga
mi sdod⁷⁴⁹ // skye bo 'di kun tshangs la dad pa ste // de yis gsol ba btab na 'khor
lo bskor /

/ snyam ste⁷⁵⁰ [32r] 'od bkye bas / stong gsum gyi bdag po tshangs pa gtsug phud can
gyis shes nas grogs sbran te⁷⁵¹ / tshangs pa 'bum phrag drug cu rtsa brgyad dang bcas pas
thal mo sbyar te /

ye shes chen po mchog gi dkyil (B20) 'khor bsgrubs nas ni // phyogs bcu dag⁷⁵² tu
'od zer nam par bkye⁷⁵³ mdzad⁷⁵⁴ de // ye shes zer gyis mi yi padma⁷⁵⁵ kha 'byed
pa // smra ba'i nyi ma de ring ci slad btang snyoms bzhugs /

741 CHBY1, CHBY2: zhi; A, B, C: bzhi

742 *Lalitavistarasūtra* (D95, 187v): rdul bral.

743 A, CHBY1, CHBY2: bdag gis; B, C: kho bo'i

744 A, B, C, CHBY2: 'dab; CHBY1: 'dabs

745 C: - 'jig rten kun la

746 A, B, C, CHBY2: rje; CHBY1: brtse

747 A, CHBY1, CHBY2: yas; B, C: yis

748 A, B, C, CHBY2: nga; CHBY1: pa

749 A, B, CHBY1, CHBY2: sdod; C: ldog

750 A, B, CHBY1, CHBY2: ste; C: te

751 CHBY1, CHBY2: te; A, B, C: nas

752 A, B, C, CHBY2: dag; CHBY1: kun

753 *Lalitavistarasūtra* (f. 188v): 'gyed

754 B, C, CHBY1, CHBY2: mdzad; A: mdzed

755 A, B, C, CHBY2: padma; CHBY1: padmo

/ zhes pa la sogs pas bskul bas / cang mi gsung bar gnang⁷⁵⁶ ste song ngo / {38r} / ston pa yang thugs las chung ba la gzhol ba dang / des brgya byin sbran te /

zla ba nya ba gza' las thar pa ltar // khyod kyi thugs ni rnam par grol ba lags //
g.yul las rnam par rgyal ba bzhengs su gsol // 'jig rten mun par shes rab 'od 'byung
gsol /

/ ces sogs gsol bas⁷⁵⁷ cang mi gsung ba⁷⁵⁸ la // tshangs pas /

kun tu 'tshal bar 'gyur ba⁷⁵⁹ mchis lags kyi⁷⁶⁰ / thub pa khyod kyis chos ni bstan du
gsol //

zhes zhus pa dang / ston pas /

tshangs pa nga yi⁷⁶¹ tha ba kun // bcom nas tshegs chen (B21) gyis rtogs pa'i //
chos [32v] 'di srid pa'i 'dod chags kyis // dkris pas bde blag rtogs ma yin /

zhes gsungs pas / 'jig rten du dbang po rtul 'bring rnon po dag kyang mchis pas / 'bring
po dag gi ngor bstan par zhus te /

/ tshangs pa mi rnams la ni gya nom chos / klan ka mi btsal mdo⁷⁶² {38v} tsam
bshad par bya

/ zhes sogs kyis zhal gyis bzhes so // thog mar 'dul sla⁷⁶³ ba su la chos bstan snyam pa
dang lhag spyod la ston par dgongs pas de⁷⁶⁴ 'das te zhag bdun lon par gzigs so // de
bzhin⁷⁶⁵ ring phur la ste de'ang 'das nas zhag gsum lon pas / da⁷⁶⁶ ni⁷⁶⁷ lnga sde la bstan

756 CHBY1: gnang; A, B, C, CHBY2: snang; C: +ba

757 A, CHBY1, CHBY2: bas; B, C: ba'i

758 A, B, C, CHBY2: ba; CHBY1: pa

759 A, B, C, CHBY2: ba; CHBY1: pa

760 *Lalitavistarasūtra* (uo.): kyis

761 *Abhidharmakośatīkā* (D4092, 142. kötet, f. 94r): yis

762 A, B, CHBY1, CHBY2: mdo; C: mod

763 A, CHBY1, CHBY2: sla; B, C: bla

764 CHBY1, CHBY2: de; A, B, C: te

765 CHBY1: +du

766 CHBY1, CHBY2: da; A, B, C: de

767 A, B, CHBY1, CHBY2: ni; C: nas

par bya'o // zhes dgongs pas ma ga⁷⁶⁸ dha nas gsal ldan du 'byon⁷⁶⁹ par bzhed de // byang du ri ga ya dang / lteng rgyas dang / tsan da lar⁷⁷⁰ dang / grong khyer kha lo sgyur nas ganggā'i⁷⁷¹ 'gram du gshegs te (B22) mnyan pas gru btsas blangs te / nga la gru btsas med ces mkha' la gshegs nas lnga sde gang du gnas par byon no // de'i tshe lnga sdes rgyang ring po nas byon pa mthong nas / dge sbyong go'u ta ma lhod pa / mang du za ba / spong ba las nyams pa 'dir 'ong gi / sus kyang bsu bar mi bya / [33r] ldang bar mi bya / chos gos dang lhung bzed⁷⁷² blang bar mi bya / stan lhag ma 'di la 'dod na 'dug cig zer ba'i 'og khirms bcas te / {39r} kau di n+yās⁷⁷³ sems kyis⁷⁷⁴ khas ma blangs so // der byon pa dang lnga sdes gzi brjid ma bzod nas khirms dral te stan las lang nas la la bsu / la la gdan 'dings / la la zhabs bkru ba'i chu bshams nas / khyod legs par byon to⁷⁷⁵ // gdan 'di la⁷⁷⁶ bzhugs su gsol zhes gsol ba dang / ston pas gdan la bzhugs nas lnga sde mgu⁷⁷⁷ bar bya ba'i phyir gtam mang po byas te / lnga (B23) sdes tshe dang ldan pa gau⁷⁷⁸ ta ma dbang po gsal la pags pa ni yongs su dag na⁷⁷⁹ ye shes mthong ba'i khyad par mngon du mdzad dam / bka' stsal pa / khyed de bzhin gshegs pa la tshe dang ldan pa ma zer cig / yun ring por⁷⁸⁰ mi bde bar gyur ta re / ngas ni bdud rtsi thob bo // sangs rgyas so // thams cad mkhyen pa'o // khyed cag gis 'og khirms 'di ltar ma bcas⁷⁸¹ sam zhes bka' stsal pas / 'gyod de ston pa'i zhabs {39v} la gtugs te nyes pa bshags [33v] nas yang dag pa'i lam la⁷⁸² nges shes 'drongs⁷⁸³ pas lnga sde⁷⁸⁴ dge slong gi dngos por gyur to /

768 CHBY1, CHBY2: ga; A, B, C: gha

769 A, B, C, CHBY2: 'byon; CHBY1: byon

770 A, B, CHBY1, CHBY2: lar; C: mar

771 A, B, C, CHBY2: ganggā'i; CHBY1: gangga'i

772 A, B, CHBY1, CHBY2: bzed; C: zed

773 A, B, C, CHBY2: n+yās; CHBY1: n+yas

774 A, CHBY1, CHBY2: kyis; B, C: kyi

775 A, C, CHBY1, CHBY2: to; B: te

776 A, CHBY1, CHBY2: las; B, C: las

777 A, B, CHBY1, CHBY2: mgu; C: gu

778 CHBY2: gau; A, B, C, CHBY1: go'u

779 A, B, CHBY1, CHBY2: na; C: nas

780 A, B, C, CHBY2: por; CHBY1: po

781 CHBY1, CHBY2: bcas; A, B, C: byas

782 CHBY1: la; A, B, C, CHBY2: las

783 CHBY1: 'drongs; A, B, C, CHBY2: 'grongs

784 A, CHBY1, CHBY2: sde; B, C: sdes

/ chu stod kyi tshes bzhi la ston pas chos kyi 'khor lo gang du bskor snyam pa dang / drang srong lhung⁷⁸⁵ ba⁷⁸⁶ ri dags⁷⁸⁷ kyi nags su sngon gyi sangs rgyas gsum gyis chos kyi 'khor lo bskor bar gzigs nas / phyogs der khri (B24) stong byung ba'i gsum la bskor⁷⁸⁸ ba mdzad / bzhi pa la skyil mo krung bcas te lnga sde bzang po dang / sde chen po brgyad dang / phyogs bcu'i sems dpa' dag lhags nas stong chen po 'di'i skra'i rtse mo'i cha shas tsam⁷⁸⁹ yang ma lus par khyab pa dang thabs gcig tu bzhugs so // de nas tshangs pas bcom ldan 'das kyi zhabs la gtugs te phyag btsal⁷⁹⁰ nas lha'i 'dzam bu chu bo'i gser las byas pa'i⁷⁹¹ 'khor lo rtsibs stong dang ldan pa rnam pa thams cad kyis brgyan pa / nyin mor byed pa 'di'ang zil gyis gnon pa {40r}/ sngon gyi rgyal ba gsum gyis bzhes pa phul te chos kyi 'khor lo bskor bar gsol ba btab / de'i tshe ri dags⁷⁹² ru ru gser gyi kha dog can zung nags nas thon⁷⁹³ te 'khor lo'i⁷⁹⁴ rtse mo la mig rtse [34v] gcig⁷⁹⁵ tu lta zhing 'khod do /

/ de nas bcom ldan 'das nam gyi cha stod la 'phags (B25) pa'i mi smra bar bzhugs / gung thun la 'bel bar 'gyur ba'i⁷⁹⁶ gtam dag gsungs / nam gyi cha smad la lnga sde la bos nas lan gsum du bzlas te chos kyi 'khor lo rnam pa bcu gnyis su bskor bar mdzad pas stong chen 'di na⁷⁹⁷ bden bzhi gcig pu'i ming bye ba khrag khrig brgya stong phrag dgu bcu rtsa bzhi yod pa cig car grags par gyur to // de'i tshe lha rnams kyis kyang grogs po dag bcom ldan 'das wā rā ṅa sīr⁷⁹⁸ lan gsum du bzlas te chos kyi 'khor lo rnam pa bcu gnyis su chos ldan pa sus kyang 'jig rten du chos {40v} dang mthun pa 'ga' yang ma bskor ba zhig bskor⁷⁹⁹ bas lha'i rigs 'phel zhing / lha ma yin gyi rigs nyams so zhes sgra bsgrags

- 785 C, CHBY1, CHBY2: lhung; A, B: ltung
 786 A, CHBY1, CHBY2: ba; B, C: ba'i
 787 A, B, C, CHBY2: dags; CHBY1: dvags
 788 B, C, CHBY1: bskor; A, CHBY2: skor
 789 CHBY1, CHBY2: tsam; A, B, C: can
 790 A, B, CHBY2: btsal; C, CHBY1: 'tshal
 791 A, CHBY1, CHBY2: pa'i; B, C: pas
 792 A, B, C, CHBY2: dags; CHBY1: dvags
 793 A, B, C, CHBY1, CHBY2: 'thon; jav. thon
 794 A, B, C, CHBY2: lo'i; CHBY1: lo
 795 A, B, CHBY1, CHBY2: gcig; C: cig
 796 A, B, C, CHBY2: 'gyur ba'i; CHBY1: gyur pa'i
 797 B, C, CHBY1, CHBY2: na; A: ni
 798 CHBY1: wā rā ṅa sīr; B, C: wa ra ṅa sir; A, CHBY2: wā ra ṅa sir
 799 A: - ba zhig bskor

so⁸⁰⁰ / bzlas pa dang pos ko'u⁸⁰¹ di n+ya⁸⁰² la⁸⁰³ chos kyi mig rdul dang bral ba skyes / gnyis par de dgra bcom pas dkon (B26) mchog gsum grub / lhag ma rnam la gnyis pa la chos kyi mig / gsum pas dgra bcom / lha brgyad khri bden pa [34v] mthong / dge bzang gi⁸⁰⁴ gtsug lag khang bzhengs⁸⁰⁵ / grags pa sogs nye ba'i lnga⁸⁰⁶ sde grong pa'i gtso bo'i khye'u lnga bcu ka tya⁸⁰⁷ ya⁸⁰⁸ ṅa⁸⁰⁹ 'khor lnga brgya dang bcas rab tu byung / de nas ma ga⁸¹⁰ dhar⁸¹¹ gshegs nas bzang sde'i tshogs drug cu / lteng rgyas su gshegs te 'od srungs ral pa can spun gsum 'khor stong dang bcas pa / shā⁸¹² ri'i bu dang mo'u 'gal gyi bu 'khor lnga brgya dang bcas pa bsnyen par rdzogs te dgra bcom thob⁸¹³ / mchog zung 'khor lnga brgya dang bcas pa'i phyed ljongs {41r} rgyur btang / phyed dang 'od srungs ral pa can 'khor bcas tshogs pa stong nyis brgya lnga bcu la 'dus pa dang po zhes grags so // chos kyi 'khor lo des ni (B27) skyes bu chung ngu'i lam zhar⁸¹⁴ la bstan cing⁸¹⁵ skyes bu 'bring po'i⁸¹⁶ lam gtso bor bstan to⁸¹⁷ // de la bden pa'i de nyid kyi tshul zhes kyang bya'o // khyim bdag mgon med zas sbyin gyis rgyal byed tshal phul lo // lo drug pa la yab sras mjal / lo bcu gsum gyi bar du bstan pa la skyon med cing so so thar pa'i mdo'ang bsdu pa bton⁸¹⁸ no // gnas rgyal po'i khab bya rgod phung po'i ri la [35v] 'khor rnam pa bzhi dang / khyad par byang chub sems dpa'i tshogs chen po dang thabs gcig tu / bcom ldan 'das nyid kyi gdan seng ge'i khri bshams nas chos kyi 'khor lo'i phyag

800 A, CHBY1, CHBY2: bsgrags; B, C: sgrags; A, B, C: -so

801 A, CHBY1, CHBY2: ko'u; B, C: kau'u

802 A, CHBY1, CHBY2: n+yā

803 C:+ ya

804 CHBY1: gi; A, B, C, CHBY2: gi

805 CHBY1: bzhengs; A, B, C, CHBY2: bzhes

806 A, B, CHBY1, CHBY2: lnga; C: snga

807 A, CHBY1, CHBY2: ka tya; B, C: kat+ya

808 CHBY1: - ya

809 A, CHBY1, CHBY2: ṅa; B, C: na

810 A, B, CHBY1, CHBY2: ma ga; C: mangga

811 A, B, CHBY1, CHBY2: dhar; C: dha ra

812 A, CHBY1, CHBY2: shā; B, C: sha

813 A, B, C, CHBY2: -thob

814 A, CHBY1, CHBY2: zhar; B, C: zhal

815 CHBY1: cing; A, B, C, CHBY2: zhing

816 A, B, C, CHBY2: po'i; CHBY1: gi

817 CHBY1: to; A, B, C, CHBY2: no

818 A, B, C, CHBY1, CHBY2: 'don; jav. bton

rgya bcing ba sngon du btang⁸¹⁹ bas / skyil mo krung bcas / {41v} sku drang por bsrangs / dran pa mngon⁸²⁰ du gzhag⁸²¹ par mdzad nas cho 'phrul rnam pa gsum gyis thog ma dang / bar dang / (B28) mtha' mar dge ba la sogs pa dang ldan pa'i shes rab kyi pha rol tu phyin pa rjes su ston par mdzad pa de'ang tshig lhur len pa rgyas pa la dga' ba'i sems can rjes su⁸²² gzung⁸²³ ba'i don du 'phags pa stong phrag brgya pa dang / spros te go ba bar⁸²⁴ ma la dga' ba rnams la don thams cad bsdus nas stong phrag nyi shu lnga pa dang / khri brgyad stong pa / shes rab khri pa / 'go smos⁸²⁵ pas go ba bsdus pa la dga' ba la de'i yang don thams cad bsdus nas brgyad stong pa / tshigs su bcad pa la zhen pa rnams kyi ched du 'bum gyi don thams cad bsdus nas yon tan rin po che sdud pa gsungs par seng ge⁸²⁶ bzang po 'chad la / sngon gyi bod ston [35v] dag rgyas pa la bye ba phrag brgya pa / 'bum phrag brgya pa⁸²⁷ zhes kyang gsung⁸²⁸ ngo⁸²⁹ / {42r} / de bskor ba'i tshe lha'i bu dag gis smras pa / kye ma a la la 'dzam bu'i (B29) gling du chos kyi 'khor lo gnyis pa bskor ba mthong ngo zhes ched du brjod pas so // rgyu'i theg pa thams cad der 'du⁸³⁰ bas 'di ni skyes bu chen po'i lam pha rol tu phyin pa'i tshul zhes grags so // dus kyang gnas brtan sde pa'i gzhung dang bstun na / bcom ldan 'das sangs rgyas nas lo bcu drug pa la'o // chos kyi 'khor lo gsum par don zab dgongs pa nges par 'grel⁸³¹ ba las gsungs pa'i phyi ma'ang 'dir gtogs so /

/ chos kyi 'khor lo gsum pa ni / rdo rje theg pa ste / u rgyan la sogs pa'i yul dus sna tshogs par tho re long nge⁸³² gsungs pa yod kyang / gsang snags thams cad dus gcig tu bskor ba ni 'bras spungs dpal ldan rgyu skar gyi dkyil 'khor du {42v} *gsungs so // de ltar yang sems can rnams kyi spyod pa* (B30) *brgyad khri bzhi stong gi gnyen por chos kyi phung po brgyad khri bzhi stong bskor te / 'dod chags las gyur pa nyi khri chig stong gi gnyen*

-
- 819 CHBY1: btang; A, B, C, CHBY2: 'gro
 820 A, B, C, CHBY1: mngon; CHBY2: sngon
 821 B, C, CHBY1, CHBY2: gzhag; A: bzhag
 822 C: - su
 823 A, B, CHBY1, CHBY2: gzung; C: gsung
 824 A, CHBY1, CHBY2: bar; B, C: par
 825 A, CHBY2: smos; B, C: mos; CHBY1: smros
 826 A, CHBY2: ge; B, C, CHBY1: ge'i
 827 B, C: - 'bum phrag brgya pa
 828 A, B, CHBY1, CHBY2: gsung; C: gsungs
 829 CHBY1: gsungs so
 830 A, CHBY1, CHBY2: 'du; B, C: 'dus
 831 B, CHBY1, CHBY2: 'grel; A: 'brel; C: 'grol
 832 A, B, C, G2, CHBY1: sngar

por 'dul ba⁸³³ nyi khri chig stong / zhe sdang las gyur pa nyi khri chig stong gi gnyen
 [36r] *por mdo sde nyi khri chig stong / gti mug las gyur pa nyi khri chig stong gi⁸³⁴ gnyen*
por mngon pa⁸³⁵ nyi khri chig stong / dug gsum cha mnyam⁸³⁶ las gyur pa nyi khri chig
stong gi⁸³⁷ gnyen por gsang sngags nyi khri chig stong bskor bar⁸³⁸ mdzad do /

/ sangs rgyas nas lo bdun pa la sum cu rtsa gsum du yum gyi don mdzad / de gsal ldan du
lha las babs pa dang / mnyan⁸³⁹ yod du mu stegs ston pa drug la brten⁸⁴⁰ nas cho 'phrul
chen po bstan pa sogs mdzad nas⁸⁴¹ mya ngan las 'da' ba⁸⁴² bstan te / 12 bcom ldan 'das
kyis kun dga' bo la /

kun dga' bo gang su'ang rung / rdzu 'phrul {43r} gyi (B31) rkang pa bzhi la brten
sgom⁸⁴³ mang du byas pa de 'dod na bskal pa'am bskal pa las lhag gi bar du'ang
'dug go / de bzhin gshegs pas rdzu 'phrul gyi rkang pa bzhi la brten sgom⁸⁴⁴ mang
du byas pas de bzhin gshegs pa bzhed⁸⁴⁵ na / bskal pa'am bskal pa las lhag pa'i bar
du'ang bzhugs⁸⁴⁶ so /

/ zhes lan gnyis lan⁸⁴⁷ gsum gyi bar du bskul yang / kun dga' bo bdud kyis khebs pas cang
mi zer ro // de nas [36v] bdud sdig can gyis mya ngan las⁸⁴⁸ 'da' bar gsol ba btab pas zla
ba gsum nas 'da' bar zhal gyis bzhes⁸⁴⁹ so // de nas bcom ldan 'das kyis 'tsho ba'i 'du

-
- 833 A, B: 'dul ba; C: mdo sde
 834 C: - stong gi
 835 A: pa; B, C: par
 836 A: mnyam; C: nyam; B: - mnyam
 837 B, C: -gi
 838 A, B: bar; C: ba
 839 A, B, CHBY1, CHBY2: mnyan; C: gnyan
 840 A, B, CHBY1, CHBY2: brten; C: bsten
 841 B: -nas
 842 CHBY1, CHBY2: 'da' ba; A, B, C: 'das pa
 843 *Vinayakṣudrakavastu*, D6, f. 248r: bsnyen bsgoms
 844 ld. az előző jegyzetpontot.
 845 A, B, C, CHBY2: bzhed; CHBY1: bzhengs
 846 A, B, CHBY1, CHBY2: bzhugs; C: gzhugs
 847 B, C: - lan
 848 B: - las
 849 A, CHBY1, CHBY2: bzhes; B, C: zhes

byed ni byin gyis brlabs / tshe'i⁸⁵⁰ 'du byed ni⁸⁵¹ spangs so // de'i tshe sa g.yos⁸⁵² / skar mda' ltung / phyogs tshig go // bri dzi'i shing sha pa'i⁸⁵³ tshal du byon zhing der sa g.yos pa myur du mya ngan (B32) las 'da' {43v} ba'i rgyur bstan nas / mdo sde la 'jug / 'dul ba la snang⁸⁵⁴ / chos nyid dang mi 'gal na chos su gzung la / de lta min na mi gzung ngo sogs bka' stsal / mgar ba'i⁸⁵⁵ bu⁸⁵⁶ tsundas⁸⁵⁷ bshos gsol / zla ba gsum mya ngan las mi 'da' bar gsol ba btab ste rtsva⁸⁵⁸ can du byon / sku dngos⁸⁵⁹ kyi gdul bya tha ma dri za rab dga' dang / kun tu rgyu rab bzang btul te / dge slong dag dkon mchog gsum dang bden pa bzhi la the tshom yod na zhus shig / de nas sku'i stod g.yogs⁸⁶⁰ bsal⁸⁶¹ te / dge slong dag de bzhin gshegs pa lta ba ni rnyed par dka' yi / de bzhin gshegs pa'i sku la ltos shig / dge slong dag re zhig cang ma smra zhig dang / 'di ltar [37r] 'dus byas thams cad ni 'jig pa'i chos can yin te / de la 'di ni⁸⁶² de bzhin gshegs (B33) pa'i gsung gi mtha'⁸⁶³ ma yin no gsungs nas bsam gtan bzhi / gzugs med bzhi 'gog snyoms la lugs 'byung lugs ldog snyoms par {44r} zhugs⁸⁶⁴ nas / slar bsam gtan bzhi la zhugs te rab mtha' las mya ngan las⁸⁶⁵ 'das so // de ma thag sa g.yos / skar mda' ltung⁸⁶⁶ / phyogs tshig / lha'i rol mo'i sgra grag⁸⁶⁷ / 'od srungs⁸⁶⁸ chen pos de mthong nas ston pa mya ngan las⁸⁶⁹ 'das par shes nas dge 'dun rnams myur du sku gdung ma nyams⁸⁷⁰ pa la blta ba'i phyir rings par 'gro'o //

- 850 CHBY1, CHBY2: tshe'i; B, C: tshe yi
 851 A: - byin gyis brlabs / tshe'i 'du byed ni
 852 CHBY1: g.yos; A, CHBY2: g.yo; B, C: + so
 853 CHBY1: pa; A, B, C, CHBY2: ba'i
 854 A, CHBY1, CHBY2: snang; B, C: gnang
 855 B, C, CHBY1, CHBY2: ba'i; A: bas
 856 C: - bu
 857 B, C, CHBY1, CHBY2: tsundas; A: tsandas
 858 CHBY1, CHBY2: rtsva; A, B, C: rtsa
 859 B, C, CHBY1: dngos; A, CHBY2: ngos
 860 A, CHBY1, CHBY2: g.yogs; B, C: yogs can
 861 CHBY1, CHBY2: bsal; A, B, C: gsal
 862 A, B, C: - ni
 863 A, B, CHBY2: mtha'; C, CHBY1: tha
 864 CHBY1, CHBY2: snyoms par zhugs; A, B, C: snyom par bzhugs
 865 A, B, CHBY2: -las
 866 A, B, C, CHBY2: ltung; CHBY1: lhung
 867 A, B, C, CHBY2: grag; CHBY1: bsgrags
 868 A, B, CHBY1, CHBY2: srungs; C: srung
 869 A, CHBY2: -las
 870 A, B, CHBY1, BH: nyams; C: snyams

zhes bskul lo // de'i tshe gyad rnams kyis gdung 'khor los sgyur ba'i⁸⁷¹ ltar byas te zhugs la zhen par 'dod kyang me ma 'bar bas / ma 'gags pas⁸⁷² 'od srungs ma slebs⁸⁷³ pa yin par shes te smras pa dang / 'od srungs slebs te⁸⁷⁴ sgrom phye ras dang shing bal bsal⁸⁷⁵ te sku ma nyams⁸⁷⁶ pa la (B34) phyag byas so // de nas kun⁸⁷⁷ shes kau⁸⁷⁸ di n+ya⁸⁷⁹ / skul byed / 'od srungs stobs bcu pa / 'od srungs chen po [37v] bzhis shing bal gyi 'dab ma gzhan dang ras zung lnga brgya gzhan gyis⁸⁸⁰ {44v} kyang dkris te lcags kyi sgrom bur bcug / 'bru⁸⁸¹ mar gyis bkang / dri zhim pa'i shing thams cad spungs pas me rang 'bar du gyur te // kun dga' bos /

rnam par 'dren pa rin chen sku mnga' ba / rdzu 'phrul chen pos tshangs pa'i 'jig rten gshegs // sangs rgyas sku la ras zung lnga brgya dang / chos gos stong snyed kun tu dkris gyur pa // nyid kyi gzi brjid kyis ni sku gdung dang / shin tu dkris pa rab tu tshig par 'gyur // de la chos gos gnyis ni ma tshig pa // nang rim dang ni phyi rim 'di rnam gnyis /

/ zhes dang /

spyan ldan sku gdung bre bo brgyad dag las // bdun ni 'dzam bu gling pa'i (B35) mchod par thob // skyes bu mchog de'i bre bo gang zhig ni // grong khyer sgra sgrog⁸⁸² klu yi⁸⁸³ rgyal pos⁸⁸⁴ mchod // skyes mchog de yi⁸⁸⁵ mche⁸⁸⁶ ba bzhi dag las // mche ba gcig ni rtsa gsum 'jig rten mchod // gnyis pa tshig 'dzin grong khyer

-
- 871 A, B, C, CHBY2: ba'i; CHBY1: ba; C: +rgya
 872 A, B, CHBY1, CHBY2: pas; C: pa'i
 873 B, C, CHBY1: slebs; A, CHBY2: sleb
 874 A, B, C, CHBY2: sleb ste
 875 A, B, C, CHBY2: bsal; CHBY1: gsal
 876 A, C, CHBY1: ma nyams; B, CHBY2: mnyams
 877 C: -kun
 878 A: kau; B, C, CHBY1, CHBY2: ko'u
 879 B, C, CHBY1, CHBY2: n+ya; A: n+yā
 880 A: kyis
 881 A, B, C, CHBY2: 'bru; CHBY1: 'brum
 882 B, C: sgrog; A, CHBY1, CHBY2: sgrog
 883 A, B, CHBY1, CHBY2: klu yi; C: klu'i
 884 A, CHBY1, CHBY2: pos; B, C: po'i
 885 A, CHBY1, CHBY2: de yi; B, C: de'i
 886 A, B, CHBY1, CHBY2: mche; C: che

yid 'ong na // gsum pa ka ling {45r} rgyal po'i yul na ste / skyes mchog de yi⁸⁸⁷
mche ba bzhi pa ni // grong khyer sgra sgrogs⁸⁸⁸ klu yi rgyal pos mchod /

/ ces gsungs so // bye brag tu bshad [38r] pa las /

chos 'khor gnas dang yangs pa can // sa⁸⁸⁹ dkar can dang lha yi gnas // byis pa
gsod dang kau⁸⁹⁰ shambi // 'brog⁸⁹¹ dang mchod rten ri dang ni // 'od ma'i grong
dang sgrar bcas dang // ser skya'i gnas kyi grong khyer du // 'di rnam su ni thub
pa yi // skyes mchog lo re lo re bzhugs // nyi shu rtsa gsum mnyan⁸⁹² yod du //
sman gyi nags su lo bzhi ste // 'bar ba'i phug (B36) gi gnas su gnyis // rgyal po'i
khab kyi grong du lnga // dka' ba spyod pa lo drug ste // nyi shu rtsa dgu khab
gnas⁸⁹³ su // rgyal ba de ltar brgyad cu la // thub mchog dam pa mya ngan 'das /

/ zhes dang / mya ngan las⁸⁹⁴ 'das chen rgya gar 'gyur las⁸⁹⁵ / dpyid zla tha chung sa ga'i
{45v} tshes bco lnga'i mtshan mo'i dgung thun la 'das par bshad do // *de ltar ston*⁸⁹⁶ *pa'i*
mdzad pa'i skabs la dris pa'i lan gsum pa bshad zin to //

887 A, B, CHBY1, CHBY2: de yi; C, CHBY1: de'i

888 C: sgrogs; A, B, CHBY1, CHBY2: sgrog

889 A, B, CHBY1, CHBY2: sa; C: pad

890 A, CHBY1, CHBY2: kau; B: kau'u; C: lha'i

891 A, B, CHBY1, CHBY2: 'brog; C: 'grog

892 A, B, CHBY1, CHBY2: mnyan; C: gnyan

893 A, B, CHBY1, CHBY2: gnas; C: nas

894 B, C: -las

895 A, B, CHBY1, CHBY2: las; C: la

896 A: ston; B, C: bstan

(IV. rész)

// *rgya bod du mdo sngags ji ltar dar tshul dris pa'i lan ni / ston pa mya ngan las 'das nas / mdo sde rnams kun dga' bos bsdus / 'dul ba nye ba 'khor gyis [38v] bsdus / ma mo rnams 'od srungs kyis⁸⁹⁷ bsdus / theg chen ni / kun tu bzang po dang / 'jam dpal dang / gsang ba'i bdag po dang / byams⁸⁹⁸ pa la sogs pa rnams kyis (B37) bsdus / sngags rnams phyag na rdo rjes⁸⁹⁹ bsdus pa yin no // bstan pa'i gtad rabs yang / ston pas 'od srungs chen po dang gnas brtan bcu drug la gtad / 'od srungs kyis kun dga' bo la gtad / kun dga' bos sha na'i gos can la gtad / des nyer sbas⁹⁰⁰ la gtad / des dhi dhi ka la / des 'phags pa nag po la / des legs mthong la / des klu⁹⁰¹ grub la gtad⁹⁰² / khyad par {46r} du gnas brtan bcu drug gis bstan pa skyong bar mdzad do /*

/ theg pa chen po'i srol 'byed pa'i⁹⁰³ shing rta chen po⁹⁰⁴ gnyis su grags pa las⁹⁰⁵ / dang po ni langkar gshegs pa'i mdo las /

lho phyogs be ta'i yul du ni // dge slong dpal ldan cher grags pa // de ming klu⁹⁰⁶ zhes 'bod pa ste // yod dang med pa'i phyogs 'jig pa // nga yi theg pa 'jig rten du / / bla (B38) med theg pa rab bshad nas / [39r] / rab tu dga' ba'i sa bsgrubs te // bde ba can du de 'gro'o //

ces zab mo lta ba'am mtha' bral dbu ma'i srol 'byed du lung bstan pa klu grub⁹⁰⁷ bo // klu grub⁹⁰⁸ nas ārya de wa / zla ba grags pa / btsun pa de wa tsandra / rgyal rigs 'jam dpal grags pa / kha che rin chen rdo rje / bram ze sardza⁹⁰⁹ na / jo bo ha su ma ti / pa tshab⁹¹⁰ nyi ma grags pa sogs zab mo lta brgyud dang /

-
- 897 A, C: kyis; B: kyi
 898 A, B, CHBY1, CHBY2: byams; C: byam
 899 A, B, CHBY1, CHBY2: rjes; C: rje
 900 C: sbas; A, B: spangs
 901 A, B: klu; C: lhun
 902 B, C: - gtad
 903 A, B, C: - pa'i
 904 C: +po'i srol byed shing rta chen po
 905 A, B, C, CHBY2: la
 906 B, C, CHBY1, CHBY2: klu; A: glu
 907 A, B, C, CHBY2: grub; CHBY1: sgrub
 908 A, B, C, CHBY2: grub; CHBY1: sgrub
 909 A, B, CHBY2: sardza; CHBY1: sa rdza; C: pardza
 910 C, CHBY1, CHBY2: tshab; A, B: tsha ba

*gnyis pa ni / rgya chen spyod pa'i phyogs 'grel⁹¹¹ ba'i⁹¹² shing rta chen por lung {46v}
 bstan pa'i 'phags pa thogs med nas bgyud pa / dbyig gnyen / rnam par grol sde / mchog
 sde / dul ba'i sde / grags pa'i dpal / seng ge bzang po / ku sa li che chung gnyis / gser
 gling pa sogs rgya chen spyod brgyud te rgyu'i theg chen dar tshul lo /*

*/ (B39) 'bras bu sngags kyi theg pa dar tshul ni / de bzhin gshegs pa thams cad kyi sku
 gsung thugs rdo rje gsang ba mchog na dgyes pa de nyid 'og min gyi zhing du rigs thams
 cad kyi 'khor lo sgyur ba drug pa rdo rje 'chang chen por grub pas ma dag pa'i 'jig rten
 'dir yang mchog gi sprul pa'i sku shākya thub par snang ngo / [39v] / de⁹¹³ nyid dang⁹¹⁴
 mnyam pa'i dpa' bo dang mkha' 'gro ma tshad dang / bgrang ba dang / dper bgyi bar
 yang mi bzod pa'i 'khor gyi⁹¹⁵ dbus su ma 'ongs pa'i gdul bya la rjes su brtse bas⁹¹⁶ rdo
 rje'i tshig gsungs pa gsang ba thams cad kyi bdag po rdo rje snying pos bsdus te u rgyan
 gyi yul dharma {47r} ganydzo⁹¹⁷ ste / chos kyi mdzod du rgya rim pa bdun gyis⁹¹⁸ btab
 nas dā ki ma rnams la gtad do / / de las cha shas re re tsam dus phyi zhiḡ na / sdud pa
 po de'i (B40) drin las 'phags pa'i yul du gshegs te / phyag rgya chen po'i gdams⁹¹⁹ pa ni
 slob dpon bram ze chen pos rnyed nas / lo yi pa / des dā ri ka pa dang / ṡinggi pa mched
 la gdams so / / pha'i rgyud kyi rnams ni lha'i blo gros rin chen gyis klu sgrub⁹²⁰ snying
 po la stsal cing / ma tam kis⁹²¹ de la nod do / / ma'i rgyud kyi rnams ni su ma ti skal pa
 bzang mos thang lo pa / des shing lo pa / des karna'i⁹²² ri la bzhugs pa rdo rje dril bu pa
 la'o / / 'od gsal la sogs pa ni ḡombi he ru kas / rnal 'byor ma bi na sa badzra la / de la u
 rgyan gyi mkhan po la ba'i mtshan can gyis gsan te / de dag sogs mang po zhiḡ grub pa
 thob cing gsang sngags dar bar gyur to / [40r] / de nas byang chub sems dpa' thugs {47v}
 kyi rdo rje nyid te lo pa zhes bya bar sprul pa'i sgyu ma bzung ste⁹²³ / o (B41) ḡi yā ṡar*

911 A, CHBY1, CHBY2: 'grel; B, C: 'brel

912 A, CHBY1, CHBY2: pa'i; B, C: bas

913 B, C: de; A: des

914 A, B: dang; C: nang

915 A, B: gyi; C: lyi

916 A: bas; B, C: ba'i

917 A, B: ganydzo; C: ganydzod

918 B, C: - gyis

919 A: gdams; B, C: gdam

920 A, B: sgrub; C: grub

921 A, B: kis; C: kyis

922 A: karna'i; B, C: karma'i

923 A: ste; B, C: nas

rdo rje btsun mo'i lung thob cing / dā ri ka pa mched dang⁹²⁴ / dril bu pa / ma tam⁹²⁵ gi / la ba'i na bza' can bla mar bsten⁹²⁶ pa dang / klu sgrub nyid las sgyu ma sum 'khyud dang / su ma ti la las rgya⁹²⁷ dang rmi lam / brtul zhugs spyod pa nag po pa⁹²⁸ la gtum mo thos pa'ang mdzad pas⁹²⁹ / bka' babs kyi chu bo bzhi dang ldan par grags pa⁹³⁰ / 'og min gyi zhing du sku lus de nyid kyis⁹³¹ byon nas rdo rje 'chang chen po dang mjal⁹³² / phyag na rdo rje dang bgros⁹³³ te khyad par kyi chos bskyed rim thams cad yan lag drug pa dang bzhi pa / rdzogs rim⁹³⁴ pha rgyud thams cad rim lnga / ma rgyud thams cad phyag rgya bzhi dang yan lag drug / tshig gsum du bstan pa thams cad bsdus nas sku gsum lam du 'khyer ba'i gdams pa 'di thugs [40v] su chud par mdzad pas mi'i bla (B42) ma la ma ltos⁹³⁵ par yang bshad pa⁹³⁶ rigs⁹³⁷ la / phyir 'dzam bu gling du {48r} babs nas⁹³⁸ / bstan pa gnas kyi bar du rnal 'byor gyi spyod pa skyong zhing bzhugs so // nub phyogs u rgyan / lho phyogs 'bras spungs / sham bha⁹³⁹ la / yul dbus dang shar phyogs kha che sogs su gsang sngags dar tshul rgyas pa chos 'byung du⁹⁴⁰ ltos // de yang rgya gar 'phags pa'i yul du paṅ grub bstan pa rin po che la gces spras mdzad pa chen po byon pa ni rgya mtsho chen po lta bu / bod du lo rgyus su grags⁹⁴¹ pa ni bum chu tsam mo // de 'ang rdo rje gdan pa chen pos tshogs kyi 'khor lo bskor ba'i gral du grub pa'i slob dpon ji tsam⁹⁴² phebs pa

-
- 924 C: - dang
 925 A, B: tam; C: tam
 926 A, B: bsten; C: brten
 927 A, B: rgya; C: rgyad
 928 B, C: - pa
 929 A, B: pas; C: pa'i
 930 A, B: grags pa; C: grang ba
 931 A: kyis; B, C: gyis
 932 A, B: mjal; C: 'jal
 933 A, B: bgros; C: 'gros
 934 A: rim; B, C: rims
 935 A: la ma ltos; B: lam ltos; C: la ma nas tos
 936 A, B: pa; C: par
 937 A, B: rigs; C: rig
 938 A, B: nas; C: ni
 939 A, B: bha; C: bla
 940 C: - du
 941 A, B: grags; C: grang
 942 A, B: ji tsam; C: ci rtsal

la grub thob brgyad cu rtsa⁹⁴³ bzhir grags pa yin gyi⁹⁴⁴ / rgya gar pa'i grub chen thams cad der 'dus pa ni ma yin no // de lta bu'i rdo rje'i theg pa la 'chad (B43) nyan mdzad pa'i slob dpon dag⁹⁴⁵ las rgya bod gar yang sngags bla na med pa'i phyogs la ti lli nā ro sku {48v} drin che ba rang rang gi lugs gang las 'ongs brtags pas shes pa yin no /

/ de ltar rgya gar 'phags pa'i yul du rgyu 'bras⁹⁴⁶ [41r] kyi⁹⁴⁷ theg pa dar tshul cha⁹⁴⁸ tsam bshad nas / bod du bstan pa byung tshul ni / 'jam dpal rtsa rgyud⁹⁴⁹ du /

nga ni 'das nas lo brgya na // kha ba can du mtsho bri nas // sā la'i nags ni 'byung bar 'gyur /

/ zhes lung bstan pa bzhin / ston pa 'das nas lo brgya na kha ba can sngon mtshor yod pa bskams pa'i 'go zug cing sā⁹⁵⁰ la'i nags tshal chags par gsungs⁹⁵¹ pa dang / bod rnams sngon yul 'di thams cad la shug pa'i nags yod ces gleng⁹⁵² ba dang mthun no // de ltar yul chags nas mi ring ba na 'phags pa spyen ras gzigs (B44) dang / jo mo sngrol ma'i sprul pa spre'u dang brag srin las thog mar sprel phrug⁹⁵³ / de dag⁹⁵⁴ rim⁹⁵⁵ gyis⁹⁵⁶ mir song ba yin la / de dag gi grong chags pa'i snga ma ni kong yul spre sna⁹⁵⁷ / mi yul gyi lding du {49r} grags pa de yin la / der li tsa byi'i rigs kyi bu zhis 'khyar ba lha ri gyang⁹⁵⁸ thor babs pa de dag gi rje bor bsten⁹⁵⁹ pa ni rje la snga ba⁹⁶⁰ gnya' khri btsan po yin no /

- 943 A, B: rtsa; C: tsa
 944 A, CHBY2: gyi; B, C, CHBY1: gyis
 945 A: -dag
 946 A, B: 'bras; C: 'bral
 947 C: - kyi
 948 A, B, cha; C: tsha
 949 B, C, CHBY1, CHBY2: rgyud; A: brgyud
 950 A, CHBY1, CHBY2: sā; B: sa; C: pa
 951 A, B, CHBY1, CHBY2: gsungs; C: bsungs
 952 A, CHBY1, CHBY2: gleng; B: glang; C: gling
 953 C: +drug
 954 B, C: - dag
 955 A, B, CHBY1, CHBY2: rim; B: rims
 956 A, CHBY1, CHBY2: gyis; B, C: gyi
 957 CHBY1, CHBY2: sna; A, B, C: na
 958 A, CHBY1, CHBY2: gyang; B, C: kyang
 959 A, B, CHBY1, CHBY2: bsten; C: brten
 960 A, B, CHBY1, CHBY2: ba; C: bad

/ de nas rgyal rabs nyi shu rtsa drug na lha tho tho ri⁹⁶¹ gnyan btsan byon // yum⁹⁶² bu bla sgang btab pas mkhar⁹⁶³ la snga [41v] ba yin⁹⁶⁴ / der⁹⁶⁵ nam mkha' nas rin po che'i sgrom bu zhig babs pa kha phye bar / za ma tog bkod pa'i mdo / pang⁹⁶⁶ kong phyag rgya pa / gser gyi mchod rten cig / tsinda ma ri'i gzungs⁹⁶⁷ rnam s thon / de'i rmi lam na mi⁹⁶⁸ rabs lnga na 'di shes pa 'byung zhes lung bstan / 'on kyang de'i dus su ci yin ngo (C1) ma shes kyang ya mtshan du⁹⁶⁹ bzung⁹⁷⁰ nas / ming gnyan po gsang bar btags te mchod pas rgyal po lo brgya nyi shu thub /

de nas mi rabs bzhi pa gnam⁹⁷¹ ri srong btsan dang / btsun mo tshe spong bza' 'am / {49v} 'bri bza' thod dkar du grags pa'i sras su 'phags pa spyen ras gzigs rgyal bu mgo bcu gcig yod pa zhig skyes te / mtshan khri srong btsan⁹⁷² du grags so / dbu lhag ma dar le brgan gyis dkris / lo bcu gsum na rgyal sar byon / des⁹⁷³ mtha'i rgyal phran thams cad dbang du bsdu / blon po mgar zhes pa⁹⁷⁴ phyag na rdo rje'i⁹⁷⁵ sprul pa des / bal po'i rgyal po 'od zer go cha'i sras mo sgrol ma khro gnyer can gyi sprul pa dang / rgya nag nas sgrol ma sngon mo'i sprul pa lha cig ong jo⁹⁷⁶ bsus / jo bo shākya rnam gnyis sogs kyī sku rten byin (C2) rlabs can mang po spyen drangs / sku rgyu⁹⁷⁷ spungs [42r] pa la rang byon bcu gcig zhal byon /

961 B, C, CHBY1, CHBY2: ri; A: ris

962 CHBY1, CHBY2: yum; A, B, C: yam

963 A, B, CHBY1, CHBY2: mkhar; C: mkha'

964 B, C: + no

965 A, B, CHBY1, CHBY2: der; C: de

966 B, C: pang; A, CHBY2: pa; CHBY1: spang

967 A, B, CHBY1, CHBY2: gzungs; C: zgugs

968 A, B, CHBY1, CHBY2: mi; C: ri

969 B, C: - du

970 A, B, C: bzung; CHBY1, CHBY2: gzung

971 A, B, CHBY1, CHBY2: bzhi pa gnam; C: bzhings mams

972 CHBY1: khri srong btsan; A, B, CHBY2: khri lde srong btsan; C: khri srong lde btsan

973 A, B, CHBY1, CHBY2: des; C: de'i

974 CHBY1, CHBY2: pa; A, B, C: bya ba

975 A, CHBY1, CHBY2: rje'i; B, C: rje

976 CHBY1, CHBY2: ong co, A, B, C: ong jo

977 A, B, CHBY1, CHBY2: rgyu; C: skyu

de'i tshe bod la yi ge med pas thon mi⁹⁷⁸ a nu'i⁹⁷⁹ bu 'jam dbyangs kyi sprul pa sambho
 ʈa kha cher yi ge⁹⁸⁰ slob tu⁹⁸¹ btang / des slob dpon lha'i rig pa seng ge zhes bya ba⁹⁸² las
 sgra legs {50r} par bslabs / bod du log nas bod kyi skad dang bstun nas gsal byed sum
 cu / dbyangs gug kyed⁹⁸³ bzhir bsdus // dbyibs kha che'i yi ge dang bstun nas lha sa'i⁹⁸⁴
 sku mkhar ma rur⁹⁸⁵ bcos / sgra'i bstan bcos brgyad mdzad / rgyal pos⁹⁸⁶ kyang yi ge
 dang sgra legs par slob pa'i tshul bstan / rgyal pos mi dge ba bcu bgags⁹⁸⁷ shing / dge ba
 bcu spyod pa'i khirms bcas pa dam pas rgyal po'i mtshan srong btsan sgam por grags
 zer⁹⁸⁸ // btsun mo gnyis kyis⁹⁸⁹ gtsug lag khang 'gran⁹⁹⁰ nas rtsigs / *mtha' 'dul yang 'dul*
gyi gtsug (C3) *lag khang mchod*⁹⁹¹ *rten brgya rtsa brgyad sprul pa bkye*⁹⁹² *nas bzhengs /*
ra sa 'phrul snang ra mo che sogs bsgrubs / rgya gar gyi slob dpon ku sa ra⁹⁹³ / bram ze
 shang⁹⁹⁴ ka ra / bal po⁹⁹⁵ shī la manydzu / rgya nag gi slob dpon ma hā de wa tsho⁹⁹⁶ spyang
 drangs / {50v} lo tsā⁹⁹⁷ ba thon mi / de'i slob bu dharmā⁹⁹⁸ ko sha [42v] sogs kyis byas
 / gsung rab kyi skad bcos / mdo sde za ma tog bkod pa sogs bsgyur / rgyal pos gdams⁹⁹⁹

- 978 B, C: +sambha
 979 A, CHBY1, CHBY2: nu'i; B, C: nu
 980 A, B, CHBY1, CHBY2: ge; B: ger
 981 A, B, CHBY1, CHBY2: tu; C: du
 982 A, C, CHBY1, CHBY2: ba; B: ba'i
 983 A, CHBY1, CHBY2: kyed; B, C: gyed
 984 A, B, CHBY1, CHBY2: sa'i; C: pa'i
 985 A, C, CHBY1, CHBY2: rur; B: rung
 986 A, CHBY1, CHBY2: pos; B, C: po'i
 987 A, CHBY1, CHBY2: bgags; B, C: 'gags
 988 A, B, C: - zer
 989 A, C, CHBY1, CHBY2: kyis; B: gyis
 990 A, CHBY1, CHBY2: 'gran; B, C: 'gram
 991 A, B: mchod; C: chod
 992 A: bkye; B, C: dgye
 993 B, C, CHBY1: sa ra; A, CHBY2: sar
 994 A, B: CHBY1, CHBY2: shang; C: sha
 995 C, CHBY1, CHBY2: po; A, B: bo
 996 A, B, C, CHBY2: tsho; CHBY1: tshe
 997 CHBY1: tsā; A, B, C, CHBY2: tsa
 998 A, CHBY1, CHBY2: dharmā; B, C: dharmā
 999 CHBY1, CHBY2: gdams; A, B, C: gdam

ngag gnang nas yer par sgom grva btsugs¹⁰⁰⁰ te rab byung mang¹⁰⁰¹ / rgyal pos¹⁰⁰² lo drug
cu rtsa dgu rgyal srid bzung ste brgyad cu rtsa gnyis la yab yum gsum rang byon 'phags
pa'i thugs kar thim /

*de nas rgyal rabs lnga nas khri srong lde btsan phebs / rgya gar nas mkhan po zhi ba
'tsho dang u rgyan rin po che spyang drangs / bod kyi lha srin gdug pa can thams cad dam
la btags nas (C4) dpal gyi bsam yas mi 'gyur lhun gyis grub pa'i gtsug lag khang bzengs
/ sad mi mi bdun¹⁰⁰³ rab tu byung / pañḍi ta mang po spyang drangs nas theg pa che chung
mang po bsgyur / drug cu rtsa dgu la gshegs /*

de'i sras mu ne¹⁰⁰⁴ btsan pos¹⁰⁰⁵ rgyal sa bzung / bsam yas su mchod pa bzhi btsugs te
/ {51r} bod kyi ltogs phyug lan gsum bsnyams¹⁰⁰⁶ / chab srid lo gcig dang zla ba bdun
mdzad / yum gyis¹⁰⁰⁷ dug btang ste grongs /

de nas sad na legs mjing¹⁰⁰⁸ yon nam / khri lde btsan lo bzhi pa la rgyal sa¹⁰⁰⁹ gtad / des¹⁰¹⁰
dkar chung rgyal sde'i lha khang bzhengs / chos kyi srol cher bzung / [43r] rgyal srid lo
bcu bdun bskyangs /

de nas khri ral pa can zhes bya ba snying rje padma dkar po'i mdo las gsal¹⁰¹¹ bar lung
bstan pa / mtshan ni khri lde srong btsan / phyag na rdo rje'i sprul pa'i sku des rgyal (C5)
sa¹⁰¹² bzung / bod du sngon chos bsgyur ba rnam bya ka ra ṅa'i lugs dang mi mthun te¹⁰¹³
/ mi¹⁰¹⁴ bcos¹⁰¹⁵ su mi rung ba rnam bcos shing gtan la phab ste bkas bcad mdzad cing
dam pa'i chos nyi ma shar ba lta bu mdzad / sdig blon rnam kyis chos la phrag dog byas

- 1000 A, C, CHBY1, CHBY2: btsugs; B: gtsugs
1001 B, C: mang; A, CHBY2: mad; CHBY1: med
1002 A, B, CHBY1, CHBY2: pos; C: po'i
1003 A, B: bdun; C: mdun
1004 A, CHBY1, CHBY2: ne; B, C: ni
1005 A, CHBY1, CHBY2: pos; B, C: po'i
1006 A, CHBY1, CHBY2: bsnyams; B: nyams; C: snyoms
1007 A, CHBY1, CHBY2: gyis; B, C: gyi
1008 A, B, CHBY1, CHBY2: mjing; C: 'jing
1009 A, B, CHBY1, CHBY2: sa; C: pa
1010 A, B, CHBY1, CHBY2: des; C: dpe
1011 B, C, CHBY1, CHBY2: gsal; A: bsal
1012 A, B, CHBY1, CHBY2: sa; C: pa
1013 B, C: - te
1014 A, B: CHBY1, CHBY2: mi; C: mings
1015 A, CHBY1, CHBY2: bcos; B, C: chos

nas / btsan po dgung lo so {51v} drug pa¹⁰¹⁶ la¹⁰¹⁷ zhal ltag par bstan te bkrongs¹⁰¹⁸ / glang dar ma la rgyal srid gtad¹⁰¹⁹ nas bstan pa med par byas so //

// phyis¹⁰²⁰ dar tshul ni / bstan pa'i me ro¹⁰²¹ mdo khams smad nas klu mes¹⁰²² sogs kyis 'dul ba'i bstan pa gsos¹⁰²³ par byas nas dbus su dar zhing rgyas par mdzad / lha bla ma ye shes 'od dang byang chub 'od kyis jo bo rje lha cig rgya gar nas spyang drangs stod nas dbus su phebs shing bstan pa rgyas par¹⁰²⁴ mdzad / / dkar brgyud kyis bstan pa ni / sgra (C6) bsgyur mar pa rgya gar du phebs nas jo bo [43v] nā ro pa dang mai¹⁰²⁵ tri pa¹⁰²⁶ sogs rten nas rgyud sde zab mo rnams bod yul du spyang drangs nas bu chen bzhi sogs bskyangs¹⁰²⁷ nas / da lta'i bar du dar zhing rgyas par mdzad do / / gzhan yang bod yul du sa¹⁰²⁸ rnying¹⁰²⁹ dge gsum sogs dar tshul rgyas pa chos 'byung du ltos / de dag gis rgya bod du mdo sngags {52r} kyis bstan pa byung tshul dris pa'i lan bzhi pa bstan zin to /

1016 B, C: - pa

1017 A: - la

1018 A, B, CHBY1, CHBY2: bkrongs; C: kronggs

1019 A, B, CHBY1, CHBY2: gtad; C: btad

1020 A: phyis; B, C: phyi

1021 A, B: ro; C: long

1022 A: mes; B, C: me

1023 A: gsos; B, C: bsos

1024 C: -par

1025 A, B: mai; C: mi

1026 B, C: pa; A: ba

1027 B, C: bskyangs; A: skyangs

1028 A, B: du sa; C: dunggs

1029 A: rnying; B, C: snying

(V. rész)

dal 'byor nas brtsams¹⁰³⁰ nang don la dris pa'i lan ni / bcom ldan 'das kyis gsungs pa'i zab pa¹⁰³¹ dang rgya che ba'i gsung¹⁰³² rab thams cad kyi snying po ni / 'phags yul gyi shing rta chen po rnams dang jo bo rje lha cig gis skyes bu gsum gyi rim par bsdus nas bstan pa bzhin 'chad pa 'di ltar

/skyes bu chung ba la dal 'byor 1 rnyed dka' bsam pa dang / 2 'chi ba mi rtag pa / 3 ngan song gi sdug (C7) bsngal dang / 4 las 'bras¹⁰³³ bcas sgom pa bzhi las / dang po dal 'byor rnyed dka' bsam pa ni / 1 rgyu'i sgo nas / 2 ngo bo'i sgo nas / 3 grangs kyi sgo nas / 4 dpe'i sgo nas rnyed dka' ba bzhi las

/ 1 rgyu'i sgo nas rnyed par dka' ba ni / rgyu tshul khirms bsrungs pa las / {52v} [44r] 'bras bu mi lus thob pa yin la¹⁰³⁴

/ tshul khirms ni mi dge ba bcu 'khor bcas spong ba'i sems pa ste / spong¹⁰³⁵ ba'i sems ni thob pa las / tshul khirms¹⁰³⁶ pha rol phyin par bshad /

ces gsungs¹⁰³⁷ so // de spong mkhan ches nyung bas¹⁰³⁸ 'bras bu mi lus rnyed par dka' ba'o /

2 ngo bo'i¹⁰³⁹ sgo nas rnyed dka' ba ni / 1 dmyal ba / 2 yi dvags / 3 dud 'gro // 4 lha tshe ring po bzhi phyi'i mi khom pa / 1 kla klo // 2 log lta can / 3 sangs rgyas kyis stongs pa / lkugs pa ste nang gi mi khom pa bzhi dang brgyad / de dag tu skye na dam pa'i chos kyi skal (C8) pa med phyr mi khom pa / de las log pa chos byar yod pa 'di la dal ba zhes bya'o /

/ 'byor pa ni / 1 yul gyi dbus su / 2 mir skyes pa / 3 dbang po sgo drug tshang ba / 4 chos la dad pa / 5 las mtha' ma log¹⁰⁴⁰ pa ni / mtshams med pa lnga gang yang rung ba ma {53r}

1030 A, B, C: rtsams; jav. brtsams

1031 B, C: -pa

1032 A: gsung; B, C: gsungs

1033 A, B: 'bras; C: 'bral

1034 C: -la

1035 A, ZB1, ZB2: spong; B, C: stong

1036 A, B, ZB1, ZB2: khirms; C: 'khirms

1037 A, B, ZB1, ZB2: gsungs; C: bsungs

1038 A, B, ZB1, ZB2: bas; C: ba'i

1039 A, C, ZB1, ZB2: bo'i; B: bo'o

1040 A, B, ZB1, ZB2: log; C: logs

byas pa *ste rang* 'byor¹⁰⁴¹ *lga* / 1 sangs rgyas byon pa / 2 de yis chos gsungs pa / 3 bstan pa gnas pa / 4 bstan pa la bzhugs pa / 5 chos byed pa'i mthun rkyen tshogs pa *ste gzhan* 'byor *lga dang bcu* / de lta bu'i yon tan dang ldan pa'i mi [44v] lus la / rnyed par dka' ba sogs yon tan drug chos mthun du yod pas rin po che zhes bya'o /

3 grangs kyi sgo nas rnyed dka' ba ni / ngan song gsum du skyes pa ches mang zhing / mtho¹⁰⁴² ris su skyes pa ni nyung / de'i nang nas kyang dal 'byor gyi mi lus ni shin tu nyung bas¹⁰⁴³ / dper bgyis na / thang lag mthil tsam na¹⁰⁴⁴ / srog chags (C9) grog¹⁰⁴⁵ sbur ji snyed yod la¹⁰⁴⁶ / grog ma'i¹⁰⁴⁷ tshang re re la yang bgrang du med pa tsam yod pa / lung pa gang gi mi la de ltar min¹⁰⁴⁸ pas¹⁰⁴⁹ shes par bya'o / / de yang mdo las /

{53v} sa rdo ri klungs¹⁰⁵⁰ thams cad dud 'gros¹⁰⁵¹ khengs gyur na / ngan 'gro gzhan gyi tshad ni su yis¹⁰⁵² shes / zhes so /

4 / dpe'i¹⁰⁵³ sgo nas rnyed dka' ba ni /

rgya mtsho cher g.yengs gnya' shing gi / bu gar¹⁰⁵⁴ rus sbal mgrin tshud¹⁰⁵⁵ ltar / / mi nyid shin tu rnyed par dka'¹⁰⁵⁶

/ zhes dang / mngal 'jug las /

1041 C: + ba

1042 A, ZB1, ZB2: mtho, B, C: tho

1043 A, B, ZB1, ZB2: bas; C: ba'i

1044 ZB1, ZB2: na; A, B, C: la

1045 A, B, ZB1, ZB2: grog; C: grong

1046 A, B, ZB1, ZB2: la; C: pa

1047 ZB1, ZB2: ma'i; A, B, C: mo'i

1048 A, B, C, ZB2: min; ZB1: med

1049 A, B, C, ZB1, ZB2: pas; C: par

1050 A, ZB1: klungs; B, C: lung; ZB2: klung

1051 A, ZB1, ZB2: 'gros; B, C: 'gro'i

1052 A, ZB1, ZB2: su yis; B: su'i; C: -yis

1053 B, C, ZB1, ZB2: dpe'i; A: dpe

1054 A, C, ZB1, ZB2: gar; B: gang

1055 *Bodhicaryāvatāra* (D3871, f. 8v): chud

1056 *Bodhicaryāvatāra* (uo.): thob dkar gsungs

khāb¹⁰⁵⁷ mig nam mkha' la 'phyar¹⁰⁵⁸ nas yungs dkar spar mo¹⁰⁵⁹ gang gtor na
khāb¹⁰⁶⁰ mig gi nang du yungs kar tshud pa ni srid la / mi lus ni shin tu rnyed par
dka'o ¹⁰⁶¹/

/ zhes gsungs¹⁰⁶² so /

/ de ltar rnyed par dka' ba'i mi lus rin po che thob¹⁰⁶³ nas chos ma byas na rang gis rang
[45r] bslus pa yin pas¹⁰⁶⁴ snying thag¹⁰⁶⁵ pa nas dam pa'i chos bya'o / de yang / chos rjes /

(C10) mi lus thob nas chos med po¹⁰⁶⁶ // gser gling phyin nas stong¹⁰⁶⁷ log mkhan //
rang ngan song¹⁰⁶⁸ lhung na mi 'gyod dam // mi dad med rnams la 'phrin de skyol /

zhes gsungs so /

/ {54r} gnyis pa 'chi ba mi rtag pa bsgom¹⁰⁶⁹ pa la / 1 skyes kyi rting la nges par 'chi ba
/ 2 nam 'chi cha med / 3 'chi ba'i rkyen mang bar¹⁰⁷⁰ bstan pa¹⁰⁷¹ / 4 cis kyang mi stongs
par 'chi ba bsam pa'o /

1 / skyes kyi rting la nges par 'chi ba¹⁰⁷² bsam pa ni / skyes nas skad cig kyang sdod long
med par 'chi bdag gi mdun du rgyug pa ste / dam pas /

1057 A, B, ZB1, ZB2: khab; C: kha

1058 A, B, C: 'phyar; ZB1, ZB2: phyar

1059 B, C: - mo

1060 A, B, ZB1, ZB2: khab; C: kha

1061 Vö. *Nandaprabhāṅgāṅgā* (D328, f. 257r):/dper na 'ga' zhig gis khab kyi mig gnam du bstan te
yungs kar gyi 'bru rnams 'thor bar byed na dga' bo brgya la rkyen zhig gis der yungs kar gyi 'bru
gang yin pa gcig chud par 'gyur gyi/ dga' bo mi nyid rnyed pa ni ma yin no/

1062 A, B, ZB1, ZB2: gsungs; C: bsungs

1063 A, B, ZB1, ZB2: thob; C: thog

1064 A, B, C: -pas

1065 A, B, ZB1, ZB2: thag; C: thab

1066 A, ZB1, ZB2: po; B, C: do

1067 A, B, ZB1, ZB2: stong; C: stongs

1068 B, C: + du

1069 A, ZB1, ZB2: bsgom; B, C: sgom

1070 C: - bar

1071 A, B, ZB1, ZB2: pa; C: sa

1072 A: - ba

skyes pa'i nang par 'chi ba'i bya byung bas / long med rgyud la khol cig ding ri ba¹⁰⁷³ /

ces gsungs¹⁰⁷⁴ so / dper na gsod¹⁰⁷⁵ sar khrid pa'i dud 'gro gom pa re re¹⁰⁷⁶ dor¹⁰⁷⁷ gyin 'chi
ba la nyer 'gro ba bzhin no /

2 nam 'chi cha med bsam pa ni / lus can mams kyi khrod na / 'di (C11) sngon¹⁰⁷⁸ la
'chi¹⁰⁷⁹ / 'di rjes su 'chi zhes¹⁰⁸⁰ ris su bcad pa ci yang med la / mi 'chi la re ba cig thog¹⁰⁸¹
rgyab tu 'chi yi¹⁰⁸² 'dug pa ltar rang la yang 'byung bar¹⁰⁸³ *nges shing* / de tsam du ma
zad do nub¹⁰⁸⁴ {54v} glo bur [45v] du gza' la sogs pa gdon nam / g.yang la lhung ba'am /
gtib¹⁰⁸⁵ 'og tu tshud¹⁰⁸⁶ pa 'am / nad kyis sam / mtshon gyis 'chi bar mi 'gyur ba'i gdeng
su la yang med la / do nub mi 'chi thag chod pa med bzhin du de ring 'di bya / sang 'di
byed / da gzod¹⁰⁸⁷ la sogs pa'i bya gzhag gi phyi tshigs dang gsog 'jog bsgrub¹⁰⁸⁸ pa ni
rang gis rang bslus¹⁰⁸⁹ pa kho nar zad de / rgyal sras thogs med pas /

de ring tsam yang mi¹⁰⁹⁰ 'chi'i gdeng med la // rtag tu sdod grabs¹⁰⁹¹ byed pa'i
ngang ring po // 'chi kar brang lag 'thab mo 'chor nyen gda'¹⁰⁹² // 'chi ba rjes su
dran par byin gyis rlobs¹⁰⁹³/

1073 A, B, ZB1, ZB2: ding ri ba; C: deng rings pa

1074 A, B, ZB1, ZB2: gsungs; C: bsungs

1075 A, B, ZB1, ZB2: gsod; C: gsor

1076 A, B, ZB1, ZB2: re re; C: te te

1077 A, B, C, ZB2: dor; ZB1: bor

1078 B, C, ZB1, ZB2: sngon; A: sngan

1079 B, C: - 'di sngon la 'chi

1080 ZB1, ZB2: zhes; A, B, C: rjes

1081 A, B, ZB1, ZB2: thog; C: thob

1082 A, ZB1, ZB2: 'chi yi; B, C: 'chi'i

1083 A, B: bar; C: ba'i

1084 A, ZB1, ZB2: do nub; B, C: don grub

1085 A, C, ZB1, ZB2: gtib; B: gtibs

1086 A, B, ZB1, ZB2: tshud; C: tshub

1087 A, ZB1, ZB2: gzod; B, C: bzod

1088 B: + bsgrub

1089 B, C, ZB1, ZB2: bslus; A: sgrub

1090 A, B, ZB1, ZB2: mi; C: ma'i

1091 A, ZB1, ZB2: grabs; B, C: brabs

1092 A, ZB1, ZB2: gda'; B, C: 'da'

1093 ZB1, ZB2: rlobs; A, B, C: brlobs

/ zhes gsungs so /

3 'chi ba'i rkyen mang bar (C12) bstan pa ni / lus can rnams kyi tshe gnod pa 'ba' zhig gi nang du gnas pa rlung gis btab pa'i chu'i lbu ba lta¹⁰⁹⁴ bur da lta ma yal bar 'dug kyang ring {55r} du gnas par bya ba'i nus pa med pas yid brtan du rung ba ma yin te / klu sgrub kyis /

tshe 'di gnod mang rlung gis btab pa yi // chu yi chu bur bas kyang mi rtag na // dbugs dbyung dbugs rdub gnyid¹⁰⁹⁵ kyis¹⁰⁹⁶ log pa las // [46r] sad khom¹⁰⁹⁷ gang lags de ni ngo mtshar¹⁰⁹⁸ che /

zhes gsungs so /

4 /cis kyang mi stongs par 'chi ba *bsam pa ni* // rgyu mtshan gsum ste / 1 nor zas kyis mi stongs pa dang / 2 gnyen bshes¹⁰⁹⁹ kyis mi stongs pa dang/ 3 rang gi lus kyis mi¹¹⁰⁰ stongs pa'o /

de la 1 nor zas kyis¹¹⁰¹ mi stongs pa ni / ji skad du spyod 'jug las /

rnyed pa mang po thob gyur te / yun rings dus su bde spyad kyang // chom pos¹¹⁰² 'phrogs pa ji bzhin du // sgren (C13) mo lag pa stong par 'gro /

/ zhes gsungs so /

2 / gnyen bshes¹¹⁰³ kyis mi {55v} stongs pa ni / spyod 'jug las /

'chi ba'i dus la bab pa na¹¹⁰⁴ // bu rnams skyabs su mi 'gyur zhing // pha yang ma¹¹⁰⁵ yin gnyen 'dun min / khyod la skyabs su 'gyur ba med /

1094 A: - ba lta

1095 A, B, ZB1, ZB2: gnyid; C: gnyis

1096 C: + tshe 'di

1097 A, B, ZB1, ZB2: khom; C: khrom

1098 C: tshar

1099 A, THG2: bshes; B, C: shes

1100 C: - mi

1101 C, THG2: kyis; A, B: kyi

1102 A, B, THG2: pos; C: po

1103 A, THG2: bshes; B, C: shes

1104 THG2: na; A, B, C: ni

1105 A, C, THG2: ma; B: mi

/ ces gsungs¹¹⁰⁶ so /

3 rang gi lus kyis mi stongs pa ni / spyod 'jug las /

dka' ba mang pos bsgrubs pa yi // zas dang gos kyis bskyangs pa'i lus // khyod
dang mi 'grogs¹¹⁰⁷ bya khyis za // yang na 'bar ba'i me yis tshig // yang na chu
yi¹¹⁰⁸ nang du 'drul // yang na sa yi dong¹¹⁰⁹ du sba /

/ zhes gsungs¹¹¹⁰ so /

*gsum*¹¹¹¹ pa ngan song gi sdug bsngal sgom [46v] pa ni / de ltar mi rtag par shi yang ci
lto ste / yang lha mir skye'o snyam na sdig pa'i dbang gis ngan 'gror skye nges shing /
ngan song gsum du skyes na sdug bsngal bsam gyis mi khyab ste /

(C14) sems can dmyal ba ni las las skyes pa'i gshin rjes¹¹¹² {56r} 'jigs su rung ba'i
mtshon chas yang btags shing yang gsos pas 1 yang gsos / thig nag po btab nas¹¹¹³ de¹¹¹⁴
sog¹¹¹⁵ les gtub pa 2 thig nag / lcags kyi ri lug la sogs pa'i gdong 'dra ba'i bar du 'thag¹¹¹⁶
pa 3 bsdu 'joms / gsal shing 'bar ba rtse mo gcig pas¹¹¹⁷ spyi bo nas lus thal byung du
'bugs pa 4 ngu 'bod / gsal shing rtse mo gsum pas¹¹¹⁸ 'bigs¹¹¹⁹ pa 5 ngu¹¹²⁰ 'bod chen po /
lus me lce'i¹¹²¹ 'phreng bas sreg pa 6 tsha ba / khro chu khol mar 'tshod pa 7 rab tu tsha
ba / lus sreg pa dang / lcags kyi gzer bu go mtshams med par 'debs¹¹²² pa dang / lce la

1106 A, B, THG2: gsungs; C: bsungs

1107 A, B, THG2: 'grogs; C: 'grong

1108 A, B, THG2: chu yi; C: chu'i

1109 A, B, THG2: dong; C: dung

1110 A, B, THG2: gsungs; C: bsungs

1111 A, C: gsum; B: gsung

1112 A, ZB1, ZB2: rjes; B, C: rje

1113 B, C: - nas

1114 ZB1, ZB2: de; A, B: des; C: ngos

1115 A, B, ZB1, ZB2: sog; C: sogs

1116 A, B, ZB1, ZB2: 'thag; C: thag

1117 A, B, ZB1, ZB2: pas; C: pa

1118 A, B, ZB1, ZB2: pas; C: pa'i

1119 A, B, ZB1, ZB2: 'bigs; C: 'bibs

1120 A, B, ZB1, ZB2: ngu; C: ngus

1121 A, ZB1, ZB2: lce'i; B, C: lce

1122 A: bstem; B, C: bstems; ZB1: bsdam; ZB2: gdab; jav. 'debs

rmon¹¹²³ dor lnga brgyas rmod¹¹²⁴ pa sogs sdug bsngal drag pos mnar bas¹¹²⁵ 8 mnar med de / yun¹¹²⁶ /

yang gsos la sogs drug rim bzhin // 'dod lha'i tshe dang nyin zhag mnyam¹¹²⁷ // des na de dag rnam kyī tshe / {56v} / 'dod lha'i (C15) tshe dang mnyam¹¹²⁸ pa yin // rab tu [47r] tsha phyed¹¹²⁹ mnar med ni // bar gyi bskal pa'o /

/ zhes gsungs so // gzhan yang

chu bo rab med du nub pa dang / lo ma ral gri'i nags tshal dang / tsher ma mon po'i tshal dang / spu gris¹¹³⁰ gtams¹¹³¹ pa'i lam dang / rim pa¹¹³² med¹¹³³ par 'gro ba dang / lcags kyī tho lum 'bar ba za ba dang / khro chu 'thung ba dang / sa gzhi rab tu 'bar bar 'dug pa dang / yongs su bsgyur zhing 'bros pa dang / brgyal ba dang / smre¹¹³⁴ ba la sogs pa rnam¹¹³⁵ pa sna tshogs pa'i gzugs du mas sdug bsngal brgya phrag mang po myong ngo¹¹³⁶ /

/ grang ba'i¹¹³⁷ dmyal ba / 1 chu bur can dang / 2 chu bur brdol ba can¹¹³⁸ dang / 3 a chu zer ba dang / 4 kyī hud zer ba dang / 5 so tham tham pa dang / 6 utpala ltar gas pa / 7 padma ltar gas pa dang / 8 padma ltar cher gas pa ste shin tu grang ba'i sdug bsngal mi bzod pa dang (C16) {57r} ral gri rnon po thogs pa'i gshin rje gtum pos brdeg cing gtub pa la sogs

1123 A, ZB1, ZB2: rmon; B: rmod; C: rmo

1124 A, B, ZB1, ZB2: rmod; C: rmongs

1125 ZB1, ZB2: bas; A, B, C: ba

1126 B, C: + ni

1127 A, B, ZB1, ZB2: mnyam; C: mnyams

1128 A, B, ZB1, ZB2: mnyam; C: mnyams

1129 ZB1, ZB2: phyed; A: byad; B, C: byed

1130 A, ZB1, ZB2: gris; B, C: gri

1131 A, C, ZB1, ZB2: gtams; B: gtam

1132 A, ZB1, ZB2: pa; B, C: par

1133 B, C, ZB1, ZB2: med; A: mang

1134 ZB1, ZB2: smre; A, B, C: smra

1135 A, C, ZB1, ZB2: mam; B: rnam

1136 *Aṣṭākṣaṇakathā* (D4167, f. 175r): ...sa gzhi 'bar bar 'dug pa dang / me'i phreng bas lus sreg pa ni bud shing rab tu 'bar ba bzhin no / yongs su skyur zhing 'bros pa dang / brgyal ba dang / smre ba dang / rnam par 'joms pa dang / nyon mongs pas nga ro 'don cing mya ngan byed cing du ba dang / rnam pa sna tshogs pa'i gzugs du mas sdug bsngal brgya stong phrag mang po myong ngo

1137 A, B, ZB1, ZB2: grang ba'i; C: grangs pa'i

1138 B, C: - chu bur brdol ba can

pa'i sdug bsngal myong ba yang¹¹³⁹

/ til rdzang¹¹⁴⁰ nang nas lo brgya bzhin // til re¹¹⁴¹ phyung bas zad gyur pa // chu bur
can gyi tshe yin te / gzhan gyi tshe ni nyi [47v] shu¹¹⁴² bsgyur /

zhes pa'i bar du'o // gzhan yang / nyi tshe ba dang nye¹¹⁴³ 'khor ba ste bco brgyad
do

/ yi dags¹¹⁴⁴ ni / lus me 'bar ba / nang khrol gyis stongs pa'i sgal pa ri'i khrod lta bu / g.yo
ba dang bral ba / kha khab kyig mig ltar phra ba / skra rtsub cing gyen du brdzes pa dang
/ kha cig sdong dum mes reg dang / 'ga'¹¹⁴⁵ zhis phyags shing lta bu la sogs pa'i gzugs
rnam¹¹⁴⁶ pa sna tshogs / zas skom gyi¹¹⁴⁷ ming tsam yang mi thos pa dang / ngan skyugs
za ba dang / zas khro chur gyur nas lus sreg pa la sogs pa ste / shes {57v} spring las /

yi dags¹¹⁴⁸ rnams la sos ka'i dus su ni / zla ba'ang tsha la dgun ni nyi ma'ang grang
/ (C17) ljon shing 'bras bu med 'gyur de dag gis / / bltas pa tsam gyis chu klung
bskam¹¹⁴⁹ par 'gyur /

zhes dang /

kha cig kha ni khab kyig mig tsam la // lto ba ri yi ljongs¹¹⁵⁰ tsam bkres pas nyen /
/ mi gtsang gyi¹¹⁵¹ nar bor¹¹⁵² ba cung zad tsam¹¹⁵³ / 'tshal bgyi¹¹⁵⁴ mthu dang ldan
pa ma lags so /

1139 B, C: - myong ba yang, + mi bzod pa dang

1140 *Abhidharmakośakārikā* (D4089, f. 10r): sbyangs

1141 *Abhidharmakośakārikā* (uo.): gcig

1142 *Abhidharmakośakārikā* (uo.): shus

1143 ZB1, ZB2: nye; A, B, C: nyi

1144 A, B, C: dags; ZB1, ZB2: dvags

1145 B, C, ZB1, ZB2: 'ga'; A: 'ba'

1146 A, B, ZB1, ZB2: rnam; C: rnams

1147 A, ZB1, ZB2: gyi; B, C: kyig

1148 A, B, C: dags; ZB1, ZB2: dvags

1149 A, C: bskam; B, ZB1, ZB2: bskams

1150 *Suḥr̥llekha* (f. 45r): gtos

1151 A, B, ZB1, ZB2: gyi; C: gi

1152 A, B, ZB1, ZB2: bor; C: pos

1153 A, B, ZB1, ZB2: tsam; C: rtsam; *Suḥr̥llekha* (uo.) kyang

1154 A, B, ZB1, ZB2: bgyi; C: gyis; *Suḥr̥llekha* (uo.) ba'i

/ zhes dang / tshe tshad ni /

zla ba nyin zhag gis¹¹⁵⁵ lnga brgya /

zhes dang /

lnga stong dag dang khir yang 'chi mi 'gyur /

/ zhes gsungs so /

[48r] / dud 'gro ni glen¹¹⁵⁶ zhing rmongs pa dang / gcig la gcig za ba dang / gsod pa dang / bkol¹¹⁵⁷ spyod la sogs pa'i sdug bsngal bgrang du med pa ste /

kha cig mu tig bal dang rus pa khrag / sha dang pags pa'i ched du 'chi bar 'gyur / dbang med gzhan dag rdog pa lag pa¹¹⁵⁸ dang / {58r} lcags dang lcags kyu 'debs¹¹⁵⁹ pas¹¹⁶⁰ btab¹¹⁶¹ ste bkol /

/ zhes gsungs so /

/ mi la skye rga na 'chi / lha la 'chi¹¹⁶² 'pho ltung byed kyi sdug (C18) bsngal yod pa de rnams la ni 1 sdug bsngal gyi sdug bsngal zhes bya'o // 2 'gyur ba'i sdug bsngal ni mtho ris kyi bde ba thams cad de / bshes¹¹⁶³ spring las /

'khor los¹¹⁶⁴ sgyur rgyal nyid du gyur nas kyang // 'khor ba dag na yang bran nyid du 'gyur¹¹⁶⁵ /

1155 A, C, ZB1, ZB2: gis; B: gi

1156 B, ZB1, ZB2: glen; A: gleng; C: + len

1157 ZB1, ZB2: bkol; A, B, C: bkod

1158 A, B, ZB1, ZB2: lag pa rdog pa; C: lag pa rtog pa; jav. rdog pa lag pa (ld. *Suhrllekha*, D4182, f. 44v.)

1159 A, B, C, ZB1, ZH2: btab; jav. 'debs (ld. uo.)

1160 A, B, ZB1, ZB2: pas; C: par

1161 A, B, C, ZB2: btab; ZB1: gdab

1162 C: - 'chi

1163 A, B, C, ZB1: shes

1164 B, C: lo; jav. los

1165 *Suhrllekha* (f. 44r): 'khor los sgyur ba nyid du gyur nas kyang // 'khor ba dag tu yang bran nyid du 'gyur/

/ zhes dang /¹¹⁶⁶

brgya byin 'jig rten mchod 'os gyur nas su¹¹⁶⁷ // las kyi dbang gis slar¹¹⁶⁸ yang sa¹¹⁶⁹
steng¹¹⁷⁰ ltung¹¹⁷¹ /

zhes dang /

tshangs nyid¹¹⁷² chags bral bde ba thob nas slar // mnar med me¹¹⁷³ yi bud shing
gyur ba yi¹¹⁷⁴ // sdug bsngal rgyun mi 'chad pa bstan¹¹⁷⁵ 'tshal lo¹¹⁷⁶ /

zhes [48v] gsungs pas¹¹⁷⁷ so /

3 / 'du byed kyi sdug bsngal nye bar len pa'i phung po lnga ste / byis pa lag mthil dang
'dra bas sdug bsngal du ma mthong {58v} la / 'phags pa mig dang 'dra bas¹¹⁷⁸ sdug
bsngal du gzigs pa'o // de yang /

byis pa lag mthil 'dra ba yis // 'du byed sdug bsngal spu mi rtogs // 'phags pa mig
dang 'dra ba ni¹¹⁷⁹ // de yis shin tu¹¹⁸⁰ yid kyang 'byung /

/ zhes dang / rnal 'byor dbang phyug gis /

1166 A, ZB1, ZB2: - 'khor los sgyur rgyal nyid du gyur nas kyang // 'khor ba dag na yang bran nyid
du gyur // zhes dang (Az A kézirat ennél a pontnál a *Sngon 'gro*'i zin bris-t követi, míg a B és a C
kéziratok a *Thar rgyan*-t)

1167 *Suhrllekha* (f. 43v): ni

1168 *Suhrllekha* (uo.): phyir

1169 A, B, ZB1, Zb2: sa; C: pa

1170 B, C, ZB1, ZB2: steng; A: stengs

1171 ZB1: lhung

1172 A, B, ZB1, ZB2: nyid; C: nyis

1173 B, C: pa; jav. me (ld. *Suhrllekha*, f. 44r)

1174 B, C: yis; em: yi

1175 B, C: bsten; jav. bstan (ld. *Suhrllekha* uo.)

1176 A, ZB1, ZB2: - thob nas slar // mnar med pa yi bud shing gyur ba yis // sdug bsngal rgyun mi 'chad
pa bsten 'tshal lo; A, ZB1, ZB2: + skeyes nas yang / las kyi dbang gis yang bran nyid du 'gyur

1177 B, C: - pas

1178 A, ZB1, ZB2: bas; B, C: ba yis

1179 A, B, C, ZB1, ZH2: yi; jav. ni (ld. *Abhidharmakośabhāṣya*, D4090; 141. kötet, f. 3v)

1180 A, B, C, ZB1, ZB2: yi de nyid; jav. yis shin tu (ld. *Abhidharmakośabhāṣya*, uo.)

'khor ba skyid med kyi btson ra na¹¹⁸¹ // skyid du re nas (C19) sdug bsngal spyod
// yun rings kyi¹¹⁸² nad pa gcong can bzhin¹¹⁸³ // sbyangs sbyangs nas 'chi ba yi re
mug /

ces gsungs pa bzhin khams gsum 'khor ba thams cad sdug bsngal gyi rang bzhin yin pas
/ zag bcas thams cad sdug bsngal ba zhes bya la / gtan du bde ba ni mya ngan las 'das pa
gcig pu yin pas¹¹⁸⁴ / mya ngan las 'das pa 'ba' zhig zhi zhing bde ba'o /

/ skyes bu chung ngu'i skabs spyir 'khor ba'i sdug bsngal thams cad bsam dgos¹¹⁸⁵ shing
/ khyad par du ngan song {59r} gsum gyi [49r] sdug bsngal la yid ches nges par¹¹⁸⁶
'grongs dgos¹¹⁸⁷ so /

/ bzhi pa las 'bras bsam pa ni / de ltar ngan song gsum gyi sdug bsngal dang mtho ris lha
mi'i bde sdug dag ci las 'byung zhe na / zag bcas kyi las las¹¹⁸⁸ byung bar shes par bya'o
// de ltar yang mdo sde las brgya pa las /

(C20) las nams kyang ni sna tshogs las // de yis¹¹⁸⁹ 'gro 'di sna tshogs byas¹¹⁹⁰ /

/ zhes gsungs so // las de yang ci zhig yin zhe¹¹⁹¹ na / 1 sems pa'i las dang / 2 bsam pa'i
las gnyis yin no // de ltar yang mngon pa mdzod las /

sems pa yid kyi las yin te¹¹⁹² // des bskyed lus dang ngag gi las /

zhes¹¹⁹³ gsungs so /

/ de lta bu'i las dang / des¹¹⁹⁴ bskyed pa'i 'bras bu 'chad pa la / sdom ni /

1181 A, B, ZB1, ZB2: na; C: nas

1182 A, B, C, ZB1: rings kyi; ZB2: ring gi

1183 A, B, ZB1, ZB2: bzhin; C: yin

1184 A, B, ZB1, ZB2: pas; C: pa'i

1185 A, B: dgos; C: sgos

1186 B, C: par; A: pa

1187 A: dgos; B, C: dngongs

1188 A, B, THG1, THG2: las; C: ma

1189 A, B, THG1, THG2: de yis; C: de'i

1190 A, B, THG1, THG2: byas; C: bye

1191 A, B, THG1, THG2: zhe; C: zhes

1192 A, B, C, THG1:te; THG2: no

1193 A, B, C, TH1: zhes; THG2: shes

1194 A, B, THG1, THG2: de; C: de

1 dbye ba dang ni 2 mtshan nyid dang // 3 bdag gir bya dang 4 bgo skal spyod¹¹⁹⁵ /
/ 5 chung las¹¹⁹⁶ cher smin 6 chud mi za // drug po des {59v} ni¹¹⁹⁷ las 'bras bsodus
/ zhes¹¹⁹⁸ pa'o¹¹⁹⁹ /

/ de la¹²⁰⁰ dang po las 'bras kyi¹²⁰¹ dbye ba ni gsum du shes par bya ste / 1 bsod nams ma
yin pa'i las rgyu 'bras dang / [49v] 2 bsod nams kyi las rgyu 'bras dang¹²⁰² / 3 mi g.yo
ba'i las rgyu 'bras so /

/ gnyis pa dbye ba so so'i mtshan nyid 'chad (C21) pa la / dang po bsod nams ma yin pa'i
las rgyu 'bras ni / spyir mang na yang las kyi lam gyis bsodus pa mi dge ba bcu ste / lus kyi
sgo nas srog gcod¹²⁰³ la sogs pa gsum / ngag gi sgo nas brdzun la sogs pa bzhi dang / yid
kyi sgo nas brnab sems la sogs pa gsum mo¹²⁰⁴ // de ltar re re la yang don gsum gsum¹²⁰⁵
ste / 1 dbye ba dang / 2 'bras bu dang / 3 khyad par ro /

/ de la dang po srog¹²⁰⁶ gcod pa la 1 dbye na gsum ste / 1 'dod chags kyi sgo nas srog¹²⁰⁷
gcod¹²⁰⁸ pa dang / 2 zhe sdang gi sgo nas srog gcod pa dang / 3 gti mug gi sgo nas srog
gcod pa'o // de la¹²⁰⁹ dang {60r} po ni / sha dang / pags pa la sogs pa'i phyir ram / rtsed
mo'i phyir ram / nor gyi phyir ram / bdag gam / mdza'¹²¹⁰ bo yongs su bskyang ba'i¹²¹¹
phyir srog gcod pa'o // gnyis pa ni / 'khon zhugs¹²¹² pa dang / 'gran zlar (C22) gyur pa
lta bu la zhe sdang skyes nas srog gcod pa'o // gsum pa ni / mchod sbyin la sogs pa'o //

1195 THG1, THG2: spyod; A, B, C: sbyod;

1196 A, B, THG1, THG2: las; C: la

1197 A, B, THG1, THG2: des ni; C: de nas

1198 A, B, C, THG1: zhes; THG2: shes

1199 C: -pa'o

1200 A, B, THG1, THG2: la; C: las

1201 A, B, THG1, THG2: kyi; C: kyis

1202 C: - dang

1203 B: + pa

1204 C: - mo

1205 A, B, C, THG1: - gsum

1206 A, B, THG1, THG2: srog; C: srogs

1207 A, B, THG1, THG2: srog; C: srogs

1208 C: - gcod

1209 C: - dang / gti mug gi sgo nas srog gcod pa'o / de la

1210 A, B, THG1: mdza'; C: 'dza'; THG2: 'dza'o

1211 A, THG1, THG2: bskyang ba'i; B, C: bskyangs pa'i

1212 A, B, THG1, THG2: zhugs; C: bzhugs

de'i 2 'bras bu la yang gsum ste / rnam¹²¹³ par [50r] smin pa'i 'bras bu dang / rgyu mthun pa'i¹²¹⁴ 'bras bu dang / dbang gi 'bras bu'o // de la rnam par smin pa'i 'bras bu ni / sems can¹²¹⁵ dmyal bar skye bar 'gyur ro // rgyu mthun pa'i 'bras bu ni / gal te mir skyes na yang tshe thung zhing nad mang bar 'gyur ro // dbang gi¹²¹⁶ 'bras bu ni / yul bkra mi shis¹²¹⁷ shing¹²¹⁸ gzi brjid chung ba'i sar skye bar 'gyur ro // 3 khyad par ni / srog gcod pa'i nang nas pha¹²¹⁹ yang yin la / dgra bcom {60v} pa yang yin pa¹²²⁰ / de'i srog gcad pa sdig che'o¹²²¹ /

/ ma byin par len pa la 1 dbye na gsum ste / mthus ma byin par len pa dang / 'jab bus ma byin par len pa dang / g.yo sgyus¹²²² ma byin par len pa'o¹²²³ / de la dang (C23) po ni / snyad¹²²⁴ med par btsan 'phrogs byed pa'o / gnyis pa ni / Khang¹²²⁵ pa 'biggs pa la sogs pas ma tshor bar rku ba'o // gsum pa ni / bre srang la sogs pa la zol zog byed pa'o // de'i 2 'bras bu la gsum las / rnam par smin pa'i 'bras bu ni / yi dags¹²²⁶ su skye bar 'gyur ro // rgyu mthun pa'i 'bras bu ni / [50v] gal te mir skyes na yang longs spyod kyis 'phongs¹²²⁷ par 'gyur ro // dbang gi 'bras bu ni / yul sad ser mang ba'i sar skye bar 'gyur ro // 3 khyad par ni / ma byin par len pa'i¹²²⁸ nang nas bla ma dang / dkon mchog gi nor la ma byin par len pa sdig pa che'o¹²²⁹ /

1213 A, B, THG1, THG2: rnam; C: rnam

1214 A, THG1, THG2: pa'i; B, C: gyi

1215 B, C: - sems can

1216 B, C, THG1, THG2: gi; A: gis

1217 C: - shis

1218 A, B, THG1, THG2: shing; C: shid

1219 A, B: + ma

1220 A, B, C: - pa

1221 B: cha'i; THG1, THG2: che ba'o

1222 A, B, THG1, THG2: sgyus; C: rgyus

1223 A, THG1, THG2: pa'o; B, C: pa dang

1224 A, B, THG1, THG2: snyad; C: rnyad

1225 A, B, THG1, THG2: Khang; C: khangs

1226 A, B, C, THG2: dags; THG1: dvags

1227 A, B, C, THG2: 'phongs; THG1: phongs

1228 A, B, THG1, THG2: pa'i; C: par

1229 A, B, C: che'o; THG1, THG2: che ba'o

/ 'dod pas log par g.yem pa la {61r} dbye na gsum ste / rigs kyis bsrung ba¹²³⁰ dang / bdag pos bsrung ba¹²³¹ dang / chos kyis bsrung ba'o¹²³² // de la dang po ni / ma dang sring mo la sogs pa la log par (C24) spyad pa'o // gnyis pa ni / khyo 'am rgyal po la sogs pas bdag tu byas pa'i bud med la log par spyad pa'o // gsum pa la lnga ste / rang gi chung ma yin yang / yan lag ma yin pa dang / yul ma yin pa dang / dus ma yin pa dang / tshod ma yin pa dang / rigs pa ma yin par spyad pa'o // de la dang po yan lag ma yin pa ni / kha dang bshang lam du spyad pa'o // yul ma yin pa ni / bla ma'i nye 'khor ram / gtsug lag khang ngam / mchod rten gyi drung ngam / mang po 'dus pa'i sar spyad pa'o / [51r] / dus ma yin pa ni / gso sbyong la gnas pa'i dus sam / sbrum ma 'am / nu zho 'thung ba'am / snang ba yod pa'i {61v} dus su spyad pa'o // tshod ma yin pa ni / grangs lnga las lhag par¹²³³ spyod pa'o // rigs pa ma yin pa ni / brdeg cing spyod pa'o / yang na pho'am / ma ning¹²³⁴ gi kha'am¹²³⁵ (C25) bshang lam du spyad pa'o // de'i 'bras bu ni / gsum las / rnam par smin pa'i 'bras bu ni / yi dags¹²³⁶ su skye bar 'gyur ro // rgyu mthun pa'i¹²³⁷ 'bras bu ni / gal te mir skyes na yang dgra sdang ba can gyi chung mar 'gyur ro // dbang gi 'bras bu ni / yul sa rdul shas che bar skye bar¹²³⁸ 'gyur ro // khyar par ni / 'dod log gi nang nas ma yang yin la / dgra bcom ma¹²³⁹ yang yin pa¹²⁴⁰ de la log par spyad pa sdig che'o /

brdzun du smra ba la dbye na gsum ste / pham¹²⁴¹ pa'i brdzun dang / brdzun chen po dang / brdzun phra mo'o // de la dang po ni / mi chos bla ma'i brdzun smra ba'o // gnyis pa ni / bdag dang gzhan la phan [51v] gnod yod pa'i brdzun smra'o // gsum pa ni / phan gnod med pa'i {62r} brdzun smra ba'o // de'i 'bras bu la gsum ste / rnam¹²⁴² par smin pa'i 'bras bu ni / dud 'gror (C26) skye bar 'gyur ro // rgyu mthun gyi 'bras bu ni / gal te mir skyes na yang skur pa¹²⁴³ 'debs pa mang bar 'gyur ro // dbang gi 'bras bu¹²⁴⁴ ni / kha dri

- 1230 A, B, THG1, THG2: bsrung ba; C: bsrungs pa
 1231 A, B, THG1, THG2: bsrung ba; C: bsrungs pa
 1232 A, B, THG1, THG2: bsrung ba; C: bsrungs pa'o
 1233 C, THG1, THG2: par; A: pa; B: +mi
 1234 A, B, THG1, THG2: ning; C: ni
 1235 A, THG1, THG2: 'am; B, C: dang
 1236 A, B, THG2: dags; C, THG1: dvags
 1237 A, THG1, THG2: pa'i; B, C: gyi
 1238 A, B, C: - skye bar
 1239 THG1: ma; A, B, C, THG2: pa
 1240 A, THG1, THG2: pa; B, C: la
 1241 A, B, THG1, THG2: pham; C: phan
 1242 A, B, THG1, THG2: rnam; C: rnams
 1243 A, B, C THG2: pa; THG1: ba
 1244 A: - bu

mi zhim par skye bar 'gyur ro // khyad par ni / brdzun gyi nang nas de bzhin gshegs pa
la skur¹²⁴⁵ pa btab / bla ma la yang¹²⁴⁶ brdzun¹²⁴⁷ tshig smras na nyes pa rnams kyi nang
nas de che'o /

phra ma la dbye na gsum ste / btsan phra dang / gzhogs phra dang / lkog phra'o // de la
dang po ni / mdza' bo¹²⁴⁸ gnyis ngo rang du phral ba'o // gnyis pa ni / gzhogs slong¹²⁴⁹
byas nas mdza' bo¹²⁵⁰ dang phral ba'o // gsum pa ni / lkog tu dbyen byas te phral ba'o /
/ de'i 'bras bu la gsum las / rnam¹²⁵¹ par smin pa'i 'bras bu ni / dmyal bar skye bar 'gyur
ro¹²⁵² // rgyu mthun {62v} gyi 'bras bu ni / gal te mir skyes na yang mdza' bo¹²⁵³ dang
'bral bar 'gyur ro // dbang gi 'bras bu ni (C27) yul mtho [52r] dma' can gyi sar skye bar
'gyur ro // khyad par ni / phra ma'i nang nas 'phags pa'i dge 'dun la mi snyan pa¹²⁵⁴ brjod
pa sdig che'o /

/tshig rtsub la dbye na gsum ste / ngor rtsub pa dang / gzhogs te rtsub pa dang / brgyud de
rtsub pa'o // de la dang po ni / pha rol po la dngos su ngan mtshang¹²⁵⁵ sna tshogs smra¹²⁵⁶
ba'o¹²⁵⁷ // gnyis pa ni / ya ma brla¹²⁵⁸ 'am / kyal ka dang¹²⁵⁹ bsres nas pha rol po¹²⁶⁰ la tshig
ngan sna tshogs smra ba'o // gsum pa ni / kho'i mdza' bo¹²⁶¹ la sogs pa'i drung du ngan
mtshang¹²⁶² sna tshogs smra ba'o // de'i 'bras bu la gsum las¹²⁶³ / rnam par¹²⁶⁴ smin pa'i

1245 A, B, C, THG2: skur; THG1: bskur

1246 B, C: - yang

1247 A, THG1, THG2: brzdun; B, C: rdzun

1248 THG1: mdza' bo; A, THG2: 'dza' bo; B: mdza'o; C: - bo

1249 THG1: slong; A, B, C, THG2: sbod

1250 A, THG1: mdza' bo; B: mdza'o; C: mdzo'; THG2: 'dza' bo

1251 A, B, THG1, THG2: rnam; C: rnams

1252 C: - ro

1253 A, B, THG1: mdza' bo; C: mdza'o; THG2: 'dza' bo

1254 A, THG1, THG2: par; B, C: par

1255 A, THG1: mtshang; B, C: tshang; THG2: 'tshang

1256 A: + ba

1257 A, B, THG1: smra ba'o; C, THG2: smra'o

1258 A, B, C, THG1: brla; THG2: rla

1259 C: + rang

1260 C: -po

1261 A, B, THG1: mdza' bo; C: mdza'o; THG2: 'dza' bo

1262 A, B, C, THG1: mtshang; THG2: 'tshang

1263 A, THG1, THG2: las; B, C: ste

1264 A, B, THG1, THG2: rnam par; C: rnams pa

'bras bu ni / dmyal bar skye bar 'gyur ro // rgyu mthun gyi 'bras bu ni / gal te mir skyes na yang yid du mi¹²⁶⁵ 'ong ba'i sgra sna tshogs thos par 'gyur ro // dbang gi 'bras bu ni / {63r} yul tsha sgo can dang / yul skams¹²⁶⁶ sa can dang / sdig shas (C28) can gyi sar skye bar 'gyur ro // khyad par ni / tshig rstub kyi nang nas pha ma 'am / 'phags pa rnams la gnod pa'i tshig smra ba sdig che'o /

/ngag kyal pa¹²⁶⁷ la dbye na¹²⁶⁸ gsum¹²⁶⁹ ste / log pa'i ngag kyal dang / 'jig rten pa'i ngag kyal dang / bden pa'i ngag kyal lo // de la dang po ni / mu stegs pa'i bzlas brjod dang kha ton¹²⁷⁰ la sogs pa'o // gnyis pa ni / bre mo'i gtam la sogs pa'o // gsum pa ni / ma gus pa dang snod ma¹²⁷¹ yin pa la chos bshad pa'o // de'i 'bras bu la yang gsum las¹²⁷² / rnam¹²⁷³ par smin pa'i¹²⁷⁴ 'bras bu ni dud 'gror skye bar 'gyur ro // rgyu mthun gyi 'bras bu ni / gal te mir skyes na yang bdag nyid kyi¹²⁷⁵ tshig mi btsun par¹²⁷⁶ 'gyur ro // dbang gi 'bras bu ni dus dbyar dgun¹²⁷⁷ log pa can du skye bar 'gyur {63v} ro // khyad par ni / ngag kyal gyi nang nas chos 'dod pa rnams g.yengs par byed (C29) pa sdig che ba'o /

/ brnab sems la dbye na gsum ste / bdag gi la brnab sems pa dang / gzhan gyi la brnab sems pa dang / gnyis ka ma yin pa la brnab sems pa'o // de la dang po ni / bdag nyid kyi cho rigs dang / gzugs byad dang / yon tan dang / nor rdzas la zhen cing [53r] chags pa ste / bdag lta bu¹²⁷⁸ med snyam du¹²⁷⁹ sems pa'o // gnyis pa ni / pha rol po'i phun sum tshogs pa la chags pa¹²⁸⁰ ste / 'di bdag gi yin na ci ma rung snyam du sems pa'o // gsum pa ni / sa 'og gi nor la sogs pa bdag dang gzhan gyis dbang byar¹²⁸¹ med pa la chags pa ste

-
- 1265 A, B, THG1, THG2: mi, C: yi
 1266 A, B, THG1, THG2: skams; C: skam
 1267 B, THG1, THG2: pa; A, C: ba
 1268 C: - na
 1269 C: +na
 1270 A, B, THG1: ton; C: bton; THG2: don
 1271 A, B, THG1, THG2: ma; C: la
 1272 A, THG1, THG2: las, B, C: ste
 1273 A, B, THG1, THG2: rnam; C: rnams
 1274 C: - pa'i
 1275 A, THG1, THG2: kyi; B: kyid; C: king kyi
 1276 THG1, THG2: par; A, B, C: bar
 1277 A, B, C, THG1: dgun; THG2 : rgun
 1278 A, B, THG1, THG2: bu; C: ba
 1279 A, THG1, THG2: du; B, C: na
 1280 B: -pa
 1281 A, THG1, THG2: bya bar; B, C: bya bar

/ bdag dbang na ci ma rung snyam du sems pa'o // de'i 'bras bu la gsum las / rnam par smin pa'i 'bras bu ni / yi dags¹²⁸² su skye bar 'gyur ro // rgyu mthun gyi 'bras bu ni / gal te mir skyes na yang 'dod chags (C30) {62r} shas che bar 'gyur ro // dbang gi¹²⁸³ 'bras bu ni / yul 'bru ngan pa'i sar skye bar 'gyur ro // khyad par ni / brnab sems kyi nang nas yang dag par spong ba rnams kyi rnyed pa¹²⁸⁴ 'phrog par 'dod pa'i sems 'di sdig che'o /

/gnod sems la¹²⁸⁵ dbye na gsum ste / zhe sdang gi cha las byung ba'i gnod sems dang / phrag dog gi cha las byung¹²⁸⁶ ba'i gnod sems dang / 'khon 'dzin gyi cha las byung ba'i gnod sems so // de la dang po ni / g.yul ngo lta bur pha rol po la zhe sdang skyes nas gsod par sems pa'o // gnyis pa ni / 'gran zla lta bu gong du shor gyis dogs pa'i bsam pas gsod¹²⁸⁷ pa la sogs par¹²⁸⁸ sems pa'o // gsum pa ni / sngar bdag la gnod pa byas pa lta bu la mdud¹²⁸⁹ par bzung¹²⁹⁰ nas bsad¹²⁹¹ pa la sogs par sems pa'o // de'i 'bras bu la gsum las / rnam par smin pa'i (C31) 'bras bu ni / dmyal bar skye bar {64v} 'gyur ro // rgyu mthun gyi 'bras bu ni / gal te mir skyes na yang zhe sdang shas che bar 'gyur ro // dbang gi 'bras bu ni¹²⁹² / zas kha zhing rtsub pa'i sar skye bar 'gyur ro // khyad par ni / gnod sems kyi nang nas mtshams med pa gshom par byed pa 'di sdig che'o /

/ log par lta ba la dbye na gsum ste / las 'bras la log par lta ba dang / bden pa la log par lta ba dang / dkon mchog la log par lta ba'o // de la dang po ni / las dge sdig de¹²⁹³ 'bras bu bde sdug gi rgyur mi 'dod pa'o // gnyis pa ni / lam gyi bden¹²⁹⁴ [54r] pa nyams su blangs¹²⁹⁵ kyang 'gog pa'i bden pa mi thob par 'dod pa'o // gsum pa ni / dkon mchog

1282 A, B, THG2: dags; C, THG1: dvags

1283 B, C, THG1, THG2: gi; A: gis

1284 A, B, THG1, THG2: pa; C: par

1285 A, B, THG1, THG2: la; C: kyi

1286 C: - byung

1287 A, B, THG1, THG2: gsod; C: bsod

1288 A, THG1, THG2: par; B, C: pa

1289 A, B, C, THG1: mdud; THG2: 'dud

1290 THG1: bzung; A, B, THG2: gzung; C: gzungs

1291 A, THG1, THG2: bsad; B, C: gsad

1292 C: - dbang gi 'bras bu ni

1293 A, THG1, THG2: de; B, C: de'i

1294 A, B, THG1, THG2: bden; C: gden

1295 A, B, THG1, THG2: blangs; C: blang

gsum mi bden par lta¹²⁹⁶ zhing skur pa¹²⁹⁷ 'debs pa'o // de'i 'bras bu la yang gsum las¹²⁹⁸
/ rnam par smin pa'i (C32) 'bras bu ni / dud 'gror skye bar 'gyur ro // rgyu mthun gyi
'bras bu ni / gal te mir skyes na yang gti mug shas¹²⁹⁹ {65r} che bar 'gyur ro // dbang gi
'bras bu ni / 'bras bu ye med pa'i sar skye bar 'gyur ro // khyad par ni / log lta'i nang nas
lta bas¹³⁰⁰ gzings pa 'di sdig che'o // de la rnam smin gyi 'bras bu de dag ni spyir bstan
pa'i dbang du byas pa yin no /

/ bye brag tu phye na gsum ste / nyon mongs pa'i sgo nas rnam par bzhag pa dang /
grangs kyi sgo nas rnam par bzhag pa dang / yul gyi sgo nas rnam par bzhag pa'o / de la
dang po ni / zhe sdang gi sgo nas mi dge ba de dag spyad na dmyal bar skye bar 'gyur
ro // 'dod chags kyi sgo nas [54v] spyad na yi dags¹³⁰¹ su skye bar 'gyur ro // gti mug gi
sgo nas spyad na dud 'gror skye bar 'gyur ro // de ltar yang rin chen phreng¹³⁰² ba las /

chags pas yi dags¹³⁰³ (C33) 'gro bar 'gyur / zhe sdang gis ni dmyal bar 'phen /
rmongs pas phal cher dud 'gror 'gyur /

zhes gsungs so // grangs kyi sgo nas rnam par bzhag pa ni / {65v} mi dge ba¹³⁰⁴ dpag tu
med pa spyad pas¹³⁰⁵ dmyal bar skye bar 'gyur ro // mang po spyad pas yi dags¹³⁰⁶ su skye
bar 'gyur ro // 'ga' tsam spyad pas dud 'gror skye bar 'gyur ro // yul gyi sgo nas rnam
par bzhag pa ni / yul khyad par can la brten nas spyad na dmyal bar skye bar 'gyur ro //
yul 'bring po la brten nas spyad na yi dags¹³⁰⁷ su skye bar 'gyur ro // yul tha ma la brten
nas spyad na dud 'gror skye bar 'gyur ro¹³⁰⁸ // de dag¹³⁰⁹ gis bsod nams ma yin pa'i las
rgyu 'bras bstan te / rin chen phreng¹³¹⁰ ba las /

1296 A, B, THG1, THG2: lta; C: blta

1297 A, B, THG1, THG2: pa; C: ba

1298 A, THG1, THG2: las; B, C: ste

1299 A, B, THG1, THG2: shas; C: shes

1300 A, THG1, THG2: bas; B, C: ba'i

1301 A, B, THG2: dags; C, THG1: dvags

1302 THG1, THG2: phreng; A, B, C: 'phreng

1303 A, B, THG2: dags; C, THG1: dvags

1304 C: - ba

1305 A, THG1, THG2: pas; B, C: pa'i

1306 A, B, THG2: dags; C, THG1: dvags

1307 A, B, THG2: dags; C, THG1: dvags

1308 C: -ro

1309 A, B, THG1, THG2: dag; C: bdag

1310 THG1, THG2: phreng; A, B, C: 'phreng

chags¹³¹¹ dang zhe sdang gti mug dang // des bskyed¹³¹² las¹³¹³ ni mi dge ba // mi
dge las ni sdug (C34) bsngal kun // de bzhin ngan 'gro thams cad do /

ces gsungs so /

/ bsod nams [55r] kyi las rgyu 'bras la / las ni / mi dge ba bcu po de spangs pa ni dge ba bcu
yin la / gzhan yang 'jug pa'i las dang bstun na / gzhan gyi srog 'don pa dang / {66r} sbyin
pa rgya chen po¹³¹⁴ gtong ba dang / tshangs par¹³¹⁵ spyod pa la gnas pa dang / bden pa dang
drang por smra ba dang / gzhan mi mdza'¹³¹⁶ ba rnams bsdums¹³¹⁷ pa dang / zhi des¹³¹⁸ dang
/ gsong por smra ba dang / don dang ldan pa'i tshig smra ba dang / chags pa chung zhing
chog¹³¹⁹ shes par bya ba dang / byams pa la sogs pa sgom¹³²⁰ pa dang / yang dag pa'i don la
'jug pa'o // de'i 'bras bu yang gsum las / nam par smin pa'i 'bras bu ni / 'dod pa'i kham
kyi lha dang mi'i nang du skye bar 'gyur ro // rgyu mthun gyi 'bras bu ni / srog gcod pa
spangs shing / (C35) / gzhan gyi srog 'don pas tshe ring bar 'gyur ro // zhes pa la sogs pa
sbyar ro / dbang gi 'bras bu ni / srog gcod pa spangs pas dngos po rnams bzang zhing mthu
che ba'i sar skye bar 'gyur ro / [55v] / zhes pa la sogs pa sbyar ro // de dag gis¹³²¹ bsod nams
kyi las rgyu 'bras {66v} bstan te / rin chen phreng¹³²² ba las /

ma chags zhe sdang gti mug med // des¹³²³ bskyed las ni dge ba yin // dge las bde
'gro thams cad dang // skye ba kun tu bde ba dag /

/ ces gsungs so // mi g.yo ba'i las 'bras¹³²⁴ ni ding¹³²⁵ sang dgos ched¹³²⁶ med phyir ma
bris /

1311 C: +pa

1312 A, THG1, THG2: skyed; B, C: skyed

1313 THG1, THG2: las; A, B, C: pas

1314 C: - po

1315 A, B, THG1, THG2: par; C: sar

1316 A, B, C, THG1: mdza'; THG2: 'dza'

1317 A, B, C, THG2: bsdums; THG1: sdum

1318 THG1, THG2: des; A, B, C: nges

1319 A, B, THG1, THG2: chog; C: tshog

1320 A, THG1, THG2: sgom; B, C: sgoms

1321 A, B, THG1, THG2: gis; C: gi

1322 THG1, THG2: phreng; A, B, C: 'phreng

1323 A, B, THG1, THG2: des; C: de

1324 A, B, THG1, THG2: 'bras; C: 'bral

1325 A, B, THG1, THG2: ding; C: dir

1326 A, B, THG1, THG2: ched; C: chen

don gsum pa las bdag gir bya ba ji lta bu zhe¹³²⁷ na / rang gis¹³²⁸ byas pa'i las kyi nam
 par smin pa myong ba'i phyir te / gzhan dag dang thun mong ma yin pa de ni bdag gi
 zhes¹³²⁹ bya'o // don bzhi pa las kyi bgo (C36) skal la spyod pa zhes bya ba ni las dge
 sdig byas pa'i 'bras bu bde sdug¹³³⁰ mi 'khrul bar¹³³¹ myong¹³³² ba ste / des pas zhus pa'i
 mdo las kyang

/ sa bon tsha ba rnams¹³³³ la¹³³⁴ ni // 'bras bu tsha ba skye bar 'gyur // sa bon mngar
 ba rnams¹³³⁵ la¹³³⁶ ni / 'bras bu mngar ba skye bar 'gyur¹³³⁷ // dpe zla bya ba 'di yis
 ni / sdig pa'i nam smin tsha ba dang / dkar po'i nam smin¹³³⁸ mngar ba yang¹³³⁹ /
 / mkhas pa yis ni shes par bya¹³⁴⁰ /

/ zhes¹³⁴¹ {67r} gsungs so /

/ don lnga pa las chung ngu byas pa las [56r] 'bras bu chen por smin pa ni / tshoms las
 kyang /

sdig pa chung ngu byas pas kyang // 'jig rten pha rol 'jigs¹³⁴² chen dang // phung
 khrol¹³⁴³ chen po byed 'gyur te // khong par song ba'i dug¹³⁴⁴ bzhin no /

/ zhes gsungs so // dge ba'i las chung ngus kyang 'bras bu chen po 'byin te / tshoms las
 kyang

1327 A, B, C, THG1: zhe; THG2: ce

1328 THG1, THG2: gis; A, B, C: gi

1329 A, B, C, THG1: zhes; THG2: ces

1330 B, C: - bde sdug

1331 THG1, THG2: bar; A, B, C: par; B, C: + bde sdug

1332 A, B, THG1, THG2: myong; C: myung

1333 A, B, THG1, THG2: rnams; C: nam

1334 *Surataparipṛcchāsūtra* (f. 181v): kyis

1335 A, B, THG1, THG2: rnams; C: nam

1336 *Surataparipṛcchāsūtra* (f. 182r): kyis

1337 C: + ro

1338 *Surataparipṛcchāsūtra* (f. 181v): 'bras bu

1339 *Surataparipṛcchāsūtra* (f. 181v): dag

1340 *Surataparipṛcchāsūtra* (f. 181v): 'gyur

1341 A, B, C, THG1: zhes; THG2: ces

1342 *Udānavarga* (f.237r): 'jig

1343 THG1, THG2: khrol; A, B, C: grol

1344 A, B, THG1, THG2: dug; C: dud

/ bsod nams chung ngu byas pas kyang / (C37) / 'jig rten pha rol bde chen¹³⁴⁵ 'dren
 // don chen dag kyang byed 'gyur te // 'bru nams phun tshogs smin pa¹³⁴⁶ bzhin /
 / zhes gsungs so /
 / don drug pa las chud mi za ba zhes¹³⁴⁷ bya ba de ni / mdo sde las brgya pa las /
 lus can dag gi¹³⁴⁸ las nams ni // bskal pa brgyar yang chud mi za // tshogs shing
 dus la bab¹³⁴⁹ pa na // 'bras bu nyid du smin par 'gyur /
 / zhes gsungs so // de dag gis¹³⁵⁰ las {67v} 'bras¹³⁵¹ yongs su bstan pa bshad zin to /
 / de ltar 'khor ba'i nyes dmigs las 'bras la yid ches par byas nas dkon mchog gsum la blo
 'gel gyi skyabs 'gro bya dgos te / [56v] rgya cher rol pa las /
 gsum la skyabs su 'gro ba ni chos snang ba'i sgo ste ngan song gsum med par
 'gyur ro¹³⁵²
 zhes gsungs so // sdug bsngal las gtan¹³⁵³ du thar pa¹³⁵⁴ sangs rgyas las (C38) med / sangs
 rgyas bsgrub¹³⁵⁵ pa'i lam chos las med / chos byed pa'i grogs¹³⁵⁶ po dge 'dun las med pas
 / khong gsum la skyabs su 'gro bar bya'o // de ltar yang /
 'jigs gyur 'jigs pa sel mdzad cing // skyabs med skyob¹³⁵⁷ pa'i sangs rgyas dang
 // chos dang tshogs mchog dge 'dun la // de ring¹³⁵⁸ skyabs su 'gro bar gyis¹³⁵⁹ /

1345 *Udānavarga* (f.237r): bar

1346 *Udānavarga* (uo.) 'byor ba

1347 A, B, C, THG1: zhes; THG2: ces

1348 A, B, C, THG2: gi; THG1: gis

1349 A, B, THG1, THG2: bab; C: 'bab

1350 A, B: gis; C: gi

1351 A, B: 'bras; C: 'bral

1352 *Lalitavistarasūtra* (D95, f. 20r): ngan song gsum las yang dag par 'da' bar 'gyur ro

1353 A, B, THG1, THG2: gtan; C: bstan

1354 THG1, THG2: pa; A, B, C: ba

1355 A, B, C, THG2: bsgrub; THG1: sgrub

1356 A, B, THG1, THG2: grogs; C: grong

1357 A, THG1, THG2: skyob; B, C: skyobs

1358 *Mañjuśrīvikrīḍitasūtra* (f. 237r): der ni:

1359 A, THG1, THG2: gyis; B, C: bgyi

/ zhes gsungs so // 'o na khong la skyob pa'i nus pa mnga' yang / bdag gis¹³⁶⁰ skyabs
su phyin¹³⁶¹ pas skyob {68r} nges¹³⁶² sam snyam nas the tshom mi za ste / mdo sde mya
ngan 'das chen las /

dkon mchog gsum la skyabs song ba // 'jigs pa med par thob par 'gyur /

/ zhes gsungs so¹³⁶³ // de ltar yang / sangs rgyas la skyabs ston pa dang / chos myang 'das
la skyabs dngos dang / dge 'dun la skyabs sgrub¹³⁶⁴ pa'i grogs su [57r] 'dzin pa'i¹³⁶⁵ sgo
nas skyabs su 'gro bar bya ste /

(C39) / thun mong gi cho ga ni dang po slob mas¹³⁶⁶ slob dpon la gsol ba gdab / de nas
slob dpon gyis dkon mchog gsum gyi rten gyi spyang sngar mchod pa 'bul ba sngon du
btang nas sam / yang na de ma 'dzom na dkon mchog gsum nam mkha' la dmigs te / yid
kyis phyag dang mchod pa phul¹³⁶⁷ la¹³⁶⁸ / slob dpon gyi rjes su slob mas 'di skad brjod
par bya ste /

sangs rgyas dang byang chub sems dpa' thams cad bdag la dgongs su gsol {68v} /
slob dpon bdag la dgongs su gsol // bdag ming 'di zhes bgyi ba dus 'di nas bzung
nas¹³⁶⁹ ji srid byang chub snying po la mchis kyi bar du / rkang gnyis rnam kyi
mchog / sangs rgyas la skyabs su mchi'o / 'dod chags dang bral ba rnam kyi
mchog / chos la skyabs su mchi'o // tshogs rnam kyi mchog / dge (C40) 'dun la
skyabs su mchi'o /

/ zhes snying thag pa nas lan gsum bzlas¹³⁷⁰ pa'o // bslab bya la / spyi'i bslab bya gsum
/ bye brag gi bslab bya gsum / cha mthun gyi [57v] bslab bya gsum ste dgu yod do //
de la dang po ni / dus rtag tu dkon mchog mchod pa la¹³⁷¹ brtson par bya zhing / tha na

1360 THG1, THG2: gis; A, B, C: gi

1361 A, THG1, THG2: phyin; B, C: mchis

1362 A, B, THG1, THG2: nges; C: ngos

1363 B, C: - zhes gsungs so

1364 A, B, C: bsgrub; em: sgrub

1365 A, B, C: bzung ba'i; em: 'dzin pa'i

1366 B, C: - slob mas

1367 C: - phul

1368 A, B, THG2: la; THG1: nas

1369 THG1: bzung nas; B, C: gzung ste; A, THG2: gzung nas

1370 A, B, THG1, THG2: bzlas; C: zlos

1371 C: - la

rang zas ci za ba'i phud kyis kyang mchod pa dang / srog dang / bya dga'i¹³⁷² phyir yang dkon mchog mi spang¹³⁷³ ba dang /¹³⁷⁴ dkon mchog gi yon tan rjes su dran pa'i sgo nas yang dang yang du skyabs su 'gro ba la bslab bo / {69r} / bye brag gi bslab bya gsum las / sangs rgyas la skyabs su song bas¹³⁷⁵ lha gzhan la skyabs su mi 'gro // chos la skyabs su song bas sems can rnam¹³⁷⁶ la rnam par 'tshe ba¹³⁷⁷ mi byed / dge 'dun la skyabs su song bas mu stegs can la mi rten¹³⁷⁸ no // cha mthun (C41) pa'i bslab bya gsum las / sangs rgyas¹³⁷⁹ dkon mchog gi rten de bzhin gshegs pa'i sku gzugs tha na tsha tsha'i chag dum yan chad la gus par bya ba dang / chos dkon mchog gi rten dam chos kyi po ti dang glegs bam / tha na de'i yig¹³⁸⁰ 'bru re yan chad la gus par bya ba dang / dge 'dun dkon mchog gi¹³⁸¹ rten ston pa'i cha lugs dang / tha na¹³⁸² ser po'i lhan pa btap pa yan chad la gus par bya'o /

/ [58r] skyabs su song ba'i phan yon la brgyad de / nang pa sangs rgyas par¹³⁸³ tshud pa dang / sdom pa thams {69v} cad kyi rten du 'gyur ba dang / sngar byas kyi sdig pa thams cad zad par 'gyur ba dang / mi dang mi ma yin pa'i bar chad kyis mi tshugs pa dang / bsam pa'i dngos po thams cad 'grub pa dang / rgyu bsod nams chen po dang ldan par 'gyur ba dang / (C42) ngan song du mi ltung ba dang / myur du mngon par rdzogs par sangs rgyas par¹³⁸⁴ 'gyur ro /

/ *de ltar skyabs 'gro'i bslab bya nyams¹³⁸⁵ pa med par bsrung ba dang / dkar nag gi las 'bras¹³⁸⁶ mi bslu bar shes nas blang¹³⁸⁷ dor tshul bzhin byed pa dang / sgo gsum sdig ltung*

1372 A, B, THG1, THG2: bya dga'i; C: dag ga'i

1373 A, B, THG1, THG2: spang; C: spangs

1374 A: + dkon mchog mi spang ba dang

1375 THG1, THG2: bas; A, B, C: ba las

1376 B, C: - rnam

1377 A, B, THG1, THG2: ba; C: bar

1378 A, THG2: rten; B, C, THG1: brten

1379 B, C: + la

1380 A, B, C: yig; THG1, THG2: yi ge

1381 A, B, THG1, THG2: gi; C: ni

1382 A, B, THG1, THG2: na; C: ma

1383 A, B, THG1, THG2: par; C: pa

1384 A, B, C, THG2: sangs rgyas par; THG1: 'tshang rgya bar

1385 B,C: nyams; A: mnyam

1386 A, B: 'bras; C: 'bral

1387 A, B: blang; C: glang

*dri ma'i sbags pa dag stobs bzhi'i sgo nas bshags par bya ste / nmam par sun 'byin pa¹³⁸⁸
dang / gnyen po kun tu spyod pa dang / nyes pa las¹³⁸⁹ zlog¹³⁹⁰ pa¹³⁹¹ dang / rten¹³⁹² gyi
stobs so // de la nmam par sun 'byin pa kun tu spyod pa'i stobs ni / sngar byas kyi sdig
pa la 'gyod {70r} pa drag po bskyed¹³⁹³ nas yul gyi spyan sngar mthol [58v] bshags byed
pa'o // gnyen po kun tu spyod pa'i stobs ni / sdig pa'i gnyen por dge ba spyod pa'o //
nyes pa las zlog¹³⁹⁴ pa'i stobs ni / nmam smin gyis¹³⁹⁵ 'jigs nas / phyin chad sdig pa (C43)
/ 'phro gcod de sdom pa'o // rten gyi stobs ni / dkon mchog gsum la skyabs su 'gro ba
dang / byang chub mchog tu sems bskyed pa'o // de dag rgyas par thar rgyan du ltos /*

*de ltar ngan song gi sdug bsngal la 'jigs nas / dge ba'i thabs sna tshogs kyis 'khor ba'i
bde ba lha mi'i don du gnyer ba skyes bu chung ngu yin par¹³⁹⁶ gsungs te / lam sgron las /*

*gang¹³⁹⁷ zhig thabs ni gang dag gis¹³⁹⁸ // 'khor ba'i bde ba tsam dag la / rang nyid
don du gnyer byed pa // skyes bu de ni¹³⁹⁹ tha mar shes /*

/ zhes gsungs so /

*skyes bu 'bring po ni / lha la 'chi¹⁴⁰⁰ 'pho ltung byed {70v} / lha min la 'thab rtsod / mi
la¹⁴⁰¹ skye rga na 'chi sogs mtho ris kyi bde ba thams cad sdug bsngal du shes pa ste /
dran pa nyer bzhag las /*

'khor ba khab kyi rtse tsam (C44) yang // bde ba na nam yang yod ma yin¹⁴⁰² /

1388 C: - pa; THG1, THG2: + kun tu spyod pa

1389 B, C: + slar

1390 A, THG1, THG2: zlog; B, C: ldog

1391 A, B, C: pa; THG1, THG2: pa'i + stobs

1392 B, C, THG1, THG2: rten; A: sten

1393 THG1: bskyed; A, B, C, THG2: skyes

1394 B, C, THG1, THG2: zlog; A: bzlog

1395 A, C, THG1, THG2: gyis; B: gyi

1396 A, B: par; C: pa

1397 A, B: gang; C: dag

1398 A: gis; B, C: gi

1399 *Bodhipathapradīpa* (f.238v): de ni skyes bu

1400 A, B: 'chi; C: mchi

1401 C: - la

1402 *Saddharmasmṛtyupashtānasūtra* (f. 285r): bde ba nyid ni cung zad med

/ zhes gsungs pa bzhin¹⁴⁰³ / srid pa'i bde ba la blo log nas rang [59r] nyid zhi bde'i don du gnyer¹⁴⁰⁴ nas 'khor ba gang¹⁴⁰⁵ las 'byung ba'i rgyu las dang nyon mongs pa'i ngo bo¹⁴⁰⁶ ngos bzung nas de spong¹⁴⁰⁷ 'dod bcos ma min pa bskyed / 'khor ba las grol ba'i lam bslab pa gsum spyi la nges pa drang¹⁴⁰⁸ zhing khyad par du rang gis gang khas blangs pa'i so sor thar pa la¹⁴⁰⁹ 'bad par byed pa ni skyes bu 'bring po yin te / de ltar yang lam sgron las /

srid pa'i bde la rgyab¹⁴¹⁰ phyogs shing / / sdig pa'i las las bzlog¹⁴¹¹ bdag nyid / / gang zhig rang zhi¹⁴¹² tsam don gnyer / / skyes bu de ni 'bring po zhes bya /

/ zhes gsungs so /

/ skyes bu chen po ni / rang nyid srid mtshor lhung ba ji 'dra ba de bzhin du ma rnams kyang¹⁴¹³ de 'dra {71r} bar yid la byas te / byams pa dang snying rje'i rtsa ba can byang chub (C45) kyi sems sbyangs nas sems can thams cad kyi don du yang dag par rdzogs pa'i byang chub 'dod pa ste / mngon rtogs rgyan las /

sems bskyed pa ni gzhan don phyir / / yang dag rdzogs pa'i byang chub¹⁴¹⁴ 'dod /

/ zhes gsungs so /

sems [59v] bskyed de yang nam pa gnyis te / don dam byang chub gyi sems dang / kun rdzob byang chub kyi sems gnyis las¹⁴¹⁵ / don dam gzhan du shes / kun rdzob byang sems la gnyis te / smon sems dang / 'jug sems gnyis so / / smon 'jug gnyis len lugs¹⁴¹⁶ de yang

1403 B, C: - pa bzhin + so

1404 B, C: gnyer; A: nyer

1405 A, B, LRCH1, LRCH2: gang; C: dag

1406 A, B, C: - bo

1407 A, B, LRCH1, LRCH2: spong; C: spongs

1408 LRCH1, LRCH2: drang; A, B, C: drangs

1409 B, C, LRCH1, LRCH2: la; A: las

1410 A, B: rgyab; C: rgya

1411 A, B, C: bzlog; *Bodhipathapradīpa*: ldog (D3947, f. 238v)

1412 A, B: zhi; C: zhin

1413 C: - kyang

1414 B, C, *Abhisamayālaṅkāra* (D3786, f. 2v): byang chub; A: sangs rgyas

1415 C: - las

1416 A, B: lugs; C: 'dug pa

'phags pa 'jam dpal nas slob dpon klu¹⁴¹⁷ sgrub na mar brgyud pa slob dpon zhi ba lha'i lugs ltar na gsum ste / sbyor ba'i cho ga dang / dngos gzhi'i¹⁴¹⁸ cho ga dang / rjes¹⁴¹⁹ kyi cho ga'o // dang po la drug ste / mchod pa 'bul ba dang / sdig pa bshags (C46) pa dang / dge ba la rjes su yi¹⁴²⁰ rang ba dang / chos kyi¹⁴²¹ 'khor lo bskor bar bskul ba¹⁴²² dang / mya ngan las mi¹⁴²³ 'da' bar¹⁴²⁴ gsol ba gdab pa dang / {70v} dge ba'i rtsa ba bsngo ba dang drug ni sbyor ba'i cho ga'o // dngos gzhi'i¹⁴²⁵ cho ga ni / dam bca'¹⁴²⁶ tshig tu brjod pa ste / spyod 'jug nas gsungs pa ltar mdor bsdu pa'i tshig gis nod¹⁴²⁷ par bya ste / ji skad du /

ji ltar sngon gyi bde gshegs kyis / byang chub thugs ni bskyed pa dang / byang chub sems dpa'i bslab pa la¹⁴²⁸ // de dag rim bzhin gnas [60r] pa ltar // de bzhin 'gro la phan don du // byang chub sems ni bskyed bgyi zhing // de bzhin du ni bslab pa la'ang // rim pa bzhin du bslab par bgyi'o¹⁴²⁹ /

/ zhes lan gsum brjod pa'o // gal te sems bskyed dang sdom pa bzung¹⁴³⁰ ba gnyis so sor len par 'dod na / gang len pa'i tshig de brjod pas blang ngo // (C47) / dngos gzhi'i cho ga'o // rjes kyi cho ga ni / dkon mchog la gtang rag gi mchod pa phul la / don chen po'i bsam pas dga' ba dang spro ba rgya chen po bsgom¹⁴³¹ par bya'o // de ltar yang /

1417 C: + lhun ne

1418 B, C, THG1, THG2: gzhi'i; A: gzhi

1419 A, B, THG1, THG2: rjes; C: rje'i

1420 A, B, THG1, THG2: yi; C: yid

1421 C: +kyi

1422 THG1, THG2: bskul ba; A: - bskor bar, bskur ba; B, C: bskor ba, - bskul ba

1423 B, C: - mi

1424 A, THG1, THG2: 'da' bar; B, C: 'das par

1425 A, B, THG1, THG2: gzhi'i; C: gzhi

1426 A, B, THG1, THG2: bca'; C: bca'i

1427 A, B, THG1, THG2: nod; C: gnod

1428 B, C, THG1, THG2: bslab pa la; A: bslab bya dang

1429 A, B, THG1, THG2: bgyi'o; C: gyi'o

1430 THG1: bzung; A, B, C, THG2: gzung

1431 A, B, THG1, THG2: bsgom; C: sgom

de ltar blo dang ldan pa yis // rab dang¹⁴³² byang chub sems {72r} bzung¹⁴³³ nas
// mjug¹⁴³⁴ kyang rgyas par bya ba'i phyir // sems ni 'di ltar gzengs¹⁴³⁵ bstod do /

/ de ltar sems can thams cad kyi don du byang chub tu¹⁴³⁶ sems bskyed pa ni skyes bu
mchog¹⁴³⁷ yin te / lam sgron las /

rang rgyud gtogs pa'i sdug bsngal gyis // gang zhig gzhan gyi sdug bsngal kun //
yang dag zad par kun nas 'dod // skyes bu de ni mchog yin no /

/ zhes gsungs so /

/ de ltar [60v] byang chub tu sems bskyed pa'i phan yon gnyis te / grangs su chad pa dang
/ grangs su ma chad pa'o // dang po la (C48) gnyis te / smon pa'i sems bskyed pa'i phan
yon dang / 'jug pa'i sems bskyed pa'i phan yon no // dang po la brgyad de / theg pa chen
por chud¹⁴³⁸ par 'gyur ba dang / byang chub sems dpa'i bslab pa thams cad kyi rten¹⁴³⁹ du
'gyur ba dang / sdig pa thams cad rtsad nas gcod par 'gyur ba {72v} dang / bla na med
pa'i byang chub kyi rtsa ba tshugs par 'gyur ba dang / bsod nams dpag tu med pa thob
par 'gyur ba dang / sangs rgyas thams cad mnyes par 'gyur ba dang / sems can thams cad
la phan par 'gyur ba dang / myur du mngon par rdzogs par 'tshang rgya bar 'gyur ba'o /
/ 'jug pa'i sems bskyed pa'i phan yon ni bcu ste / snga ma po'i steng du / rang don rgyun
chags su¹⁴⁴⁰ 'byung ba dang / gzhan don sna tshogs su 'byung ba'o // de dag gi bshad pa
rgyas pa thar rgyan du ltos / grangs su ma chad pa ni / 'di nas (C49) / gzung¹⁴⁴¹ nas¹⁴⁴²
sangs rgyas kyi bar gyi yon tan thams cad 'byung ba yin [61r] te / bgrang¹⁴⁴³ gis mi lang
ngo // byang chub¹⁴⁴⁴ sems de¹⁴⁴⁵ dor ba'i nyes dmigs dang / phyir bcos thabs sogs kyang
thar rgyan las shes par bya'o /

1432 C: - dang

1433 THG1: bzung; A, B, C, THG2: gzung

1434 A, B, THG1, THG2: mjug; C: 'jug

1435 A, B, THG1, THG2: gzengs; C: zeng pa

1436 C: -tu

1437 A, B: mchog; C: mchos

1438 A, THG1, THG2: chud; B, C: tshud

1439 A, B, THG1, THG2: rten; C: don

1440 C: - su

1441 A, B, C, THG2: gzung; THG1: bzung

1442 A, THG1, THG2: nas; B, C: ste

1443 A, B, THG1, THG2: bgrang; C: bgrangs

1444 THG1, THG2: + kyi

1445 THG1: - de

/ byang chub tu sems bskyed nas kyi bslab bya ni gnyis¹⁴⁴⁶ te / smon pa byang chub tu sems bskyed pa'i bslab bya dang / 'jug pa byang chub tu sems bskyed pa'i bslab bya'o / de la dang po 'chad pa la / sdom ni /

sems can blos mi {73r} btang ba dang / sems de'i phan yon dran bya dang / tshogs gnyis bsag¹⁴⁴⁷ par bya ba dang // yang yang byang sems sbyang ba dang // dkar nag chos brgyad blang dor te // lnga pos¹⁴⁴⁸ smon pa'i¹⁴⁴⁹ bslab bya bsdu /

/ zhes pa'o // de dag kyang dang po ni / byang chub kyi sems de¹⁴⁵⁰ mi 'chor¹⁴⁵¹ ba'i thabs so // gnyis pa ni / byang chub kyi sems de¹⁴⁵² mi nyams pa'i (C50) thabs so // gsum pa ni / byang chub kyi sems de'i stobs bskyed pa'i thabs so // bzhi pa ni / byang chub kyi sems de¹⁴⁵³ 'phel ba'i thabs so // lnga pa ni / byang chub kyi sems de mi brjed pa'i thabs so // rgyas par thar rgyan du ltos /

'jug pa byang chub tu sems bskyed pa'i bslab bya¹⁴⁵⁴ ni pha rol tu phyin pa drug ste / sbyin pa'i pha rol tu phyin [61v] pa dang / tshul khirms kyi pha rol tu phyin pa dang / bzod pa'i pha rol tu phyin pa dang / brtson 'grus {73v} kyi pha rol tu phyin pa dang / bsam gtan gyi pha rol tu phyin pa dang / drug pa shes rab kyi pha rol tu phyin pa'o // 'di dag gi bsdu don nam par bzhag pa ni / grangs nges go¹⁴⁵⁵ rim nges pa dang // mtshan nyid dang ni nges tshig dang / rab tu dbye dang bsdu ba ste // drug gis¹⁴⁵⁶ pha rol phyin drug bsdu // zhes pa'o // grangs nges pa ni / mngon mtho'i (C51) don gsum dang / nges legs kyi don gsum mo // de la mngon mtho'i don gsum ni / longs spyod kyi don du sbyin pa'o // lus kyi don du tshul khirms so // 'khor gyi don du bzod pa'o // nges legs kyi don gsum ni / yon tan 'phel bar byed pa'i don du¹⁴⁵⁷ brtson 'grus so // zhi gnas kyi don du bsam gtan¹⁴⁵⁸ no // lhag mthong gi don du shes rab bo // go rim nges pa ni / mdo sde rgyan las /

1446 B, C: - dang / phyr bcos thabs sogs kyang thar rgyan las shes par bya'o // byang chub tu sems bskyed nas kyi bslab bya ni gnyis

1447 A, B, THG2: bsag; C, THG1: bsags

1448 A, B, THG1, THG2: pos; C: po'i

1449 A, C, THG1, THG2: pa'i; B: pas

1450 A, THG1, THG2: de; B, C: de'i

1451 A, B, THG1, THG2: 'chor; C: 'tshur

1452 A, B, THG1, THG2: de; C: de'i

1453 A, THG1, THG2: de; B, C: de'i

1454 A, B, THG1, THG2: bya; C: pa

1455 A, C, THG1, THG2: go; B: so

1456 A, THG1, THG2: gis; B, C: gi

1457 C: - du

1458 A, B, THG1, THG2: gtan; C: tan

snga ma la brten phyi ma skye // dman dang mchog tu gnas phyir dang // rags
{74r} pa dang ni¹⁴⁵⁹ phra ba'i phyir // de dag rim pas gnas pa¹⁴⁶⁰ yin /

/ zhes gsungs so / [72r] / mtshan nyid ni / mdo sde rgyan las /

sbyin pa mi mthun phyogs nyams dang // rnam par mi rtog¹⁴⁶¹ ye shes ldan // 'dod
pa thams cad yongs rdzogs byed // sems can rnam¹⁴⁶² smin byed rnam gsum /

/ zhes gsungs so // nges (C52) tshig ni / dbul ba 'dor bar byed pas¹⁴⁶³ na sbyin pa'o //
bsil ba¹⁴⁶⁴ thob par byed pas¹⁴⁶⁵ na tshul khirms so // khro ba¹⁴⁶⁶ bzod par byed pas na
bzod pa'o // mchog la sbyor bar byed pas¹⁴⁶⁷ na brtson 'grus so // yid nang du 'dzin par
byed pas na bsam gtan no // 'dis don dam pa¹⁴⁶⁸ shes pas na shes rab bo // 'di rnam kyis
'khor ba'i pha rol mya ngan las¹⁴⁶⁹ 'das par byed pas na pha rol tu phyin pa'o // rab tu
dbye ba ni / sbyin pa'i sbyin pa / sbyin pa'i tshul khirms la sogs pa¹⁴⁷⁰ pha rol tu phyin
pa re re {74v} la yang drug drug tu dbye ste / de ltar sum cu rtsa drug go // bsdu ba ni
tshogs rnam pa gnyis su bsdu pa ste / sbyin pa dang tshul khirms bsod nams kyis tshogs
yin / shes rab ye shes kyis¹⁴⁷¹ tshogs yin / bzod pa dang / brtson 'grus dang / bsam [62v]
gtan gsum¹⁴⁷² tshogs gnyis kar¹⁴⁷³ gtogs pa yin no // de dag ni / pha rol tu phyin pa drug
gi rnam (C53) bzhag bstan pa'o // yan lag rgyas bshad ni thar rgyan du ltos //

/ de ltar dang po byang chub mchog tu sems bskyed nas / bslab bya de dag la nan tan byas
pas / byang chub sems dpa'i sa lam rnam rim gyis bgrod par 'gyur ro // de la lam¹⁴⁷⁴
bshad na / sdom ni /

1459 B, C, THG1, THG2: ni; A: mi

1460 *Mahāyānasūtrālamkāra*: rim par bstan pa (D4020, vol. 123, 21v)

1461 A, B, C, THG1, THG2: rtog; C: rtogs

1462 B, C, THG1, THG2: rnam; A: rnam

1463 A, B, THG1, THG2: pas; C: pa'i

1464 A, THG1, THG2: ba; B, C: bar

1465 B, THG1, THG2: pas; A: pa'i; C: pa

1466 A, B, THG1, THG2: khro ba; C: khros pa

1467 A, B, THG1, THG2: pas; C: pa'i

1468 A, THG1, THG2: pa; B, C: par

1469 C: -las

1470 B, C: - pa

1471 A, B, THG1, THG2: kyis; C: kyis

1472 B, C: - gsum

1473 A, B, THG1, THG2: kar; C: dkar

1474 B, C: - lam

tshogs kyi lam dang sbyor lam dang // mthong ba'i lam dang sgom¹⁴⁷⁵ lam dang //
yongs su mthar phyin pa yi¹⁴⁷⁶ lam // lnga yis lam rnams¹⁴⁷⁷ yong su bsdu /

/ zhes gsungs so // de ltar lam lnga po de byang chub lam sgron gyi {75r} gzhung ltar
na yang / dang po skyes bu chung 'bring gnyis kyi¹⁴⁷⁸ chos bsgoms¹⁴⁷⁹ nas gzhi brtan par
bya ba dang / de nas smon 'jug gnyis kyis sems bskyed pa dang / de nas tshogs gnyis
bsag pa la 'bad par bstan pa de rnams kyis¹⁴⁸⁰ tshogs lam legs par¹⁴⁸¹ bstan pa yin no //
rim gyis¹⁴⁸² drod sogs thob byas nas / zhes (C54) pas ni / sbyor lam bstan pa yin no //
rab dga' la sogs [63r] thob gyur te / zhes pas ni / mthong lam dang sgom lam dang mthar
phyin pa'i lam bstan pa yin no /

/ de la tshogs lam ni / rigs dang ldan pa cig¹⁴⁸³ gis dang por¹⁴⁸⁴ byang chub mchog tu sems
bskyed / slob dpon la¹⁴⁸⁵ gdams¹⁴⁸⁶ ngag mnos nas / drod kyi ye shes ma skyes kyi bar
du dge ba la 'bad pa byed tshad rnams yin no // de'i skabs su gtogs¹⁴⁸⁷ pa dang mos pa
las gyur pa dang / lhag par 'dod pa las gyur pa dang / thob pa las gyur pa bzhir {75v}
dbye'o // de dag ci'i phyir tshogs lam¹⁴⁸⁸ zhes bya zhe na // drod la sogs pa rtogs pa skye
ba'i snod du rung bar bya ba'i phyir / dge ba'i tshogs sogs¹⁴⁸⁹ par byed pas na tshogs lam
zhes bya'o // de dag la thar pa'i cha dang mthun pa'i dge ba'i rtsa ba zhes kyang bya'o
// gnas skabs de na byang chub kyi phyogs kyi chos kyi¹⁴⁹⁰ dbang du byas na / dran pa
nye bar (C55) bzhag¹⁴⁹¹ pa bzhi dang / yang dag par spong ba bzhi dang / rdzu 'phrul kyi

1475 A, B, THG1, THG2: sgom; C: bsgom

1476 A, B, THG1, THG2: yi; C: ni

1477 A, B, THG1, THG2: rnams; C: nmam

1478 B, C, THG1, THG2: kyi; A: kyis

1479 A, B, THG1, THG2: bsgoms; C: sgom

1480 A, B, THG1, THG2: rnams kyis; C: nmam ni

1481 B, C: - legs par

1482 B, C, THG1, THG2: rim gyis; A: rims kyis

1483 A, THG2: cig; B, C: zhig; THG1: gcig

1484 C: - por

1485 A, B, C, THG2: la; THG1: las

1486 THG1: gdams; A, B, C, THG2: gdam

1487 A, B, C, THG1, THG2: rtogs; jav. gtogs (vö. *Abhidharmasamuccayavyākhyā*, D4054, f. 255r)

1488 B, C: - lam

1489 C, THG1, THG2: sogs; A: gsog; B: sog

1490 B, C: - chos kyi

1491 B, C, THG1, THG2: bzhag; A: gzhag

rkang pa bzhi ste / chos bzhi gsum bcu gnyis sgom¹⁴⁹² pa'o // de la dran pa nye bar bzhag pa bzhi ni / [63v] lus dran pa nye bar bzhag pa dang / tshor ba dran pa nye bar bzhag pa dang / sems dran pa nye bar bzhag pa dang / chos dran pa nye bar bzhag pa ste / de dag ni tshogs lam chung ngu'i dus so // yang dag par spong¹⁴⁹³ ba bzhi ni / sdig pa mi dge ba'i chos skyes pa spong ba dang / ma skyes pa mi bskyed pa dang / {76r} gnyen po dge ba'i chos ma skyes pa bskyed¹⁴⁹⁴ pa dang / skyes pa 'phel bar byed pa ste / de dag ni tshogs lam 'bring gi dus su'o // rdzu 'phrul gyi rkang pa bzhi ni / 'dun pa'i ting nge 'dzin dang / brtson 'grus kyi ting nge 'dzin dang / sems kyi ting nge 'dzin dang / dpyod pa'i ting nge 'dzin te / de dag ni tshogs lam chen po'i (C56) dus su'o /

/ sbyor ba'i lam ni tshogs lam rab kyi mthar phyin pa'i rjes la / bden pa bzhi rtogs pa dang / rjes su mthun pa¹⁴⁹⁵ nges 'byed yan lag rnam bzhi zhes bya ba skye ba ste / drod dang / rtse mo dang / bzod pa dang / 'jig rten chos mchog rnam so // de dag la ci'i phyir na sbyor lam zhes bya zhe na / bden pa mngon par rtogs pa la sbyor ba'i don [64r]¹⁴⁹⁶ gyis na sbyor lam zhes bya'o // de yang drod dang rtse mo'i gnas skabs na dbang po lnga dang {76v} ldan te / dad pa'i dbang po dang / brtson 'grus kyi dbang po dang / dran pa'i dbang po dang / ting nge 'dzin gyi dbang¹⁴⁹⁷ po dang / shes rab kyi dbang po'o // bzod pa dang / 'jig rten chos kyi mchog gi gnas skabs na stobs lnga dang ldan te / dad pa'i stobs dang / brtson 'grus kyi stobs dang / dran pa'i stobs dang / ting nge 'dzin gyi (C57) stobs dang / shes rab kyi stobs so /

/ mthong ba'i lam ni / 'jig rten chos kyi mchog gi rjes thogs su¹⁴⁹⁸ / 'phags pa'i bden pa bzhi la dmigs pa'i zhi gnas dang / lhag mthong mtshungs par ldan pa dang bcas pa ste / de yang sdug bsngal la chos shes pa'i bzod pa dang / sdug bsngal la chos shes pa dang / sdug bsngal la¹⁴⁹⁹ rjes su rtogs pa'i¹⁵⁰⁰ shes pa'i bzod pa dang / sdug bsngal la rjes su rtogs par shes pa la sogs¹⁵⁰¹ pa bden pa bzhi po re re la bzhi bzhi ste / {77r} bzod pa dang shes pa skad cig [64v] ma bcu drug gi bdag nyid can no // de dag la ci'i phyir mthong ba'i lam

1492 A, B, C, THG2: sgom; THG1: bsgom

1493 A, B, THG1, THG2: spong; C: yong

1494 A, B, THG1, THG2: bskyed; C: skyes

1495 A, B, THG1, THG2: pa; C: par

1496 C: +don

1497 C: - dbang

1498 A, B, C, THG2: thogs su; THG1: thog tu

1499 THG2: - la

1500 THG1, THG2: pa'i; A, B, C: par

1501 B, C: - par shes pa la sogs

zhes bya zhe na / sngon ma mthong ba'i 'phags pa'i bden pa mthong bas na¹⁵⁰² mthong ba'i¹⁵⁰³ lam zhes bya'o // gnas skabs de na byang chub kyi yan lag bdun dang ldan te / dran pa yang dag byang chub kyi yan lag dang / chos rnam par (C58) 'byed pa yang dag / brtson 'grus yang dag / dga' ba yang dag / shin tu sbyangs pa yang dag / ting nge 'dzin yang dag / btang snyoms yang dag byang chub kyi yan lag go /

/ sgom lam ni / mthong lam skyes pa'i rjes thog¹⁵⁰⁴ nas bzung ste / de la 'jig rten pa'i lam dang / 'jig rten las 'das pa'i lam gnyis so // de la 'jig rten pa'i sgom lam ni / 'jig rten pa'i bsam gtan dang po dang / gnyis pa dang / {77v} gsum pa dang / bsam gtan bzhi pa dang / nam mkha' mtha' yas skye mched dang / rnam shes mtha' yas skye mched dang / ci yang med pa'i skye mched dang / 'du shes med 'du shes med¹⁵⁰⁵ min gyi skye mched rnams so // 'di dag bsgoms¹⁵⁰⁶ pa la dgos [65r] pa gsum yod de / sgom spang gi¹⁵⁰⁷ nyon mongs rnams mgo gnon par byed pa dang / tshad med pa la sogs pa'i yon tan khyad par can sgrub par byed (C59) pa dang / 'jig rten las 'das pa'i lam gyi rten byed pa'o // 'jig rten las 'das pa'i sgom lam ni / ye shes gnyis la dmigs pa'i zhi gnas lhag mthong rjes su 'brang ba dang bcas pa ste / de yang mthong ba'i lam du bden pa bzhi po re re la bzod pa dang shes pa bzhi bzhi¹⁵⁰⁸ ste / bcu drug tu mthong ba la bzod pa brgyad ni mthong lam du¹⁵⁰⁹ mthong ba des chog / shes pa brgyad po ni sgom {78r} lam du bsam gtan bzhi dang / gzugs med gsum gyi ting nge 'dzin dang mtshung par ldan pa'i sgo nas zhi gnas dang lhag mthong goms par byed pa'o // de yang chos nyid rtogs pa rnams goms¹⁵¹⁰ par byed pa ni chos shes pa'i phyogs yin la / ye shes rtogs pa rnams goms par byed pa ni¹⁵¹¹ rjes su rtogs pa'i ye shes pa'i phyogs yin no // 'du shes med 'du shes med min gyi skye mched ni / 'du shes kyi rgyu ba¹⁵¹² yongs (C60) su mi gsal ba'i phyr 'jig rten pa nyid do // de dag la ci'i phyr [65v] sgom pa'i lam¹⁵¹³ zhes bya zhe na / mthong lam du rtogs pa'i de kho na nyid sgom pa goms par byed pas na¹⁵¹⁴ / sgom lam zhes bya'o // gnas skabs de

1502 C: - mthong bas na

1503 B: - ba'i

1504 A, THG1, THG2: thog; B: thogs; C: thogs pa

1505 C: - med

1506 C: sgom

1507 THG1, THG2: spang gi; A, B, C: spangs kyi

1508 C: - bzhi

1509 B, C: - mthong lam du

1510 A, B, THG1, THG2: goms; C: gom

1511 B, C: - chos shes pa'i phyogs yin la / ye shes rtogs pa rnams goms par byed pa ni

1512 A, B, THG1, THG2: ma; C: ma

1513 A, B, THG1, THG2: lam; C: las

1514 A, B, THG1, THG2: na; C: ni

ni na 'phags pa'i lam yan lag brgyad ldan te / yang dag pa'i lta ba dang / yang dag pa'i rtogs¹⁵¹⁵ pa dang / yang dag pa'i ngag dang / yang dag pa'i las kyi mtha' dang¹⁵¹⁶ / yang dag pa'i 'tsho¹⁵¹⁷ ba dang / {78v} yang dag pa'i rtsol ba dang yang dag pa'i dran pa dang / yang dag pa'i ting nge 'dzin no /

/ mthar phyin pa'i lam ni / rdo rje lta bu'i¹⁵¹⁸ ting nge 'dzin gyi rjes la skyes pa zad pa shes pa dang / mi skye ba shes pa'i rang bzhin no // de la rdo rje lta bu'i ting nge 'dzin¹⁵¹⁹ ni / sgom lam gyi mtha'i spong ba'i lam gyi gnas skabs te / sbyor ba'i lam dang bar chad med pa'i lam gyis bsdus pa'o / ting nge 'dzin de yang bar chad med pa¹⁵²⁰ / sra¹⁵²¹ ba / brtan pa / (D1) ro gcig pa / khyab pas na rdo rje lta bu zhes btags pa'o // de la bar chad med pa ni rkyen 'jig rten pa'i spyod¹⁵²² pas 'phan¹⁵²³ mi phyin pa'i¹⁵²⁴ phyir ro // sra¹⁵²⁵ ba ni / [66r] sgrib pa thams cad kyis¹⁵²⁶ mi shigs pas so // brtan pa ni nram rtog gis mi skyod¹⁵²⁷ pas so¹⁵²⁸ // ro gcig¹⁵²⁹ pa ni nram par ro gcig pas so // khyab pa ni shes bya thams cad kyi spyi'i de bzhin nyid la dmigs pa'i phyir ro / {79r} / ting nge 'dzin de'i¹⁵³⁰ rjes la skyes pa'i zad pa shes pa ni / rgyu kun 'byung zad pa'i dbang gis bden pa bzhi la dmigs pa'i ye shes so // mi skye ba shes pa ni / 'bras bu sdug bsngal spangs pa'i dbang gis bden pa bzhi la dmigs pa'i ye shes so // yang na rgyu zad pa dang 'bras bu mi skye ba la dmigs pa'i ye shes ni zad pa dang / mi skye ba shes pa'o // de dag la ci'i phyir mthar phyin pa'i lam (D2) zhes bya zhe na / bslab pa mthar phyin pa yin zhing / mya ngan las 'das¹⁵³¹ pa'i grong khyer du 'gro bas¹⁵³² na mthar phyin pa'i lam zhes bya'o // gnas skabs de na mi

1515 A, THG1, THG2: rtogs; B, C: sgom

1516 B, C, THG1, THG2: dang; A: dad

1517 B, C, THG1, THG2: 'tsho; A: 'tshe

1518 A, B, THG1, THG2: bu'i; C: bu

1519 B, C: + gyi

1520 A, B, THG1, THG2: pa; C: pa'i

1521 B, C, THG1, THG2: sra; A: bsra

1522 B, C, THG1, THG2: spyod; A: sbyod

1523 THG1, THG2: 'phan; A, B, C: phan

1524 *Abhidharmasamuccayabhāṣya* (D4053, f. 67v): phan mi phyed pa'i

1525 B, C, THG1, THG2: sra; A: bsra

1526 A, B, THG1, THG2: kyis; C: kyi

1527 A, B, THG2: skyod; C, THG1: bskyod

1528 A, THG1, THG2: pas so; B, C: pa'o

1529 A, B, THG1, THG2: gcig; C: cig

1530 C: - de'i

1531 A, B, THG1, THG2: 'das; C: las

1532 A, B, THG1, THG2: bas; C: ba'i

slob pa'i chos bcu yod de / mi slob pa'i yang dag¹⁵³³ pa'i lta ba nas¹⁵³⁴ / mi slob pa'i ting nge 'dzin gyi bar dang / mi slob pa'i rnam¹⁵³⁵ par grol¹⁵³⁶ ba dang / mi slob pa'i yang [66v] dag pa'i ye shes so // mi slob pa'i chos bcu {79v} po de yang zag¹⁵³⁷ med kyī phung po lnga'i dbang du byas pa ste / de la mi slob¹⁵³⁸ pa'i yang dag pa'i ngag dang / las kyī¹⁵³⁹ mtha' dang / 'tsho ba dang gsum ni tshul khirms kyī¹⁵⁴⁰ phung po'o // yang dag pa'i dran pa dang / ting nge 'dzin dang / gnyis ni ting nge¹⁵⁴¹ 'dzin gyi phung po'o // yang dag pa'i lta ba dang / rtog¹⁵⁴² pa dang / rtsol ba dang gsum ni shes rab kyī phung po'o // yang dag pa'i¹⁵⁴³ rnam par grol ba ni¹⁵⁴⁴ rnam par grol ba'i phung po'o // yang dag pa'i shes pa ni / (D3) rnam par grol ba'i ye shes mthong ba'i phung po'o /

/ lam lnga po de dag la sa¹⁵⁴⁵ du yod ce na / sdom ni /

las dang po dang mos spyod dang / byang chub sems dpa'i sa bcu dang // sangs rgyas sa ste¹⁵⁴⁶ de ltar na // bcu dang gsum gyis sa rnam bsdu /

/ zhes so // sa de rnam ni / byang chub lam sgron las kyang / rab dga' la sogs thob 'gyur te / zhes gsungs te / rab dga' ni sa {80r} dang po yin la / la sogs kyis ni 'og gi sa gnyis dang gong gi sa bcu bsdu so // de la las dang po pa'i [67r] sa ni¹⁵⁴⁷ / tshogs lam gyi gnas skabs te / rang gi rgyud ma smin pa smin par byed pa yin pas so // mos pa¹⁵⁴⁸ spyod pa'i sa ni sbyor lam gyi gnas skabs te¹⁵⁴⁹ / stong nyid kyī don la mos pa byed pa tsam yin pas

1533 A, THG1, THG2: yang dag; B: ting deg; C: ting nge 'dzin dag

1534 A, B, THG1, THG2: nas; C: na

1535 A, B, THG1, THG2: rnam; C: rnam

1536 A, B, THG1, THG2: grol; C: 'grol

1537 A, B, THG1, THG2: zag; C: zad

1538 A, B, THG1, THG2: slob; C: bslob

1539 A, B, THG1, THG2: kyī; C: kyis

1540 A, B, THG1, THG2: kyī; C: kyis

1541 C: - nge

1542 A, B, THG1, THG2: rtog; C: rtogs

1543 A, B, THG1, THG2: pa'i; C: par

1544 B, C: - rnam par grol ba ni

1545 A, THG1, THG2: sa; B, C: las

1546 THG1: ste; A, THG2: te; B, C: de

1547 B, C: - sa ni; + mos spyod dang

1548 A, THG2: pa; THG1: pas

1549 B, C: - rang gi rgyud ma smin pa smin par byed pa yin pas so // mos pa spyod pa'i sa ni sbyor lam gyi gnas skabs te

so // de'i dus na pha rol tu phyin pa'i mi mthun pa'i phyogs ser sna la sogs (D4) pa dang / mthong spangs kyi¹⁵⁵⁰ nyon mongs pa dang / shes bya'i sgrib pa kun tu btags pa rnams mi 'byung bar mgo gnon pa yin no // byang chub sems dpa'i sa bcu ni / sa dang po rab tu dga' ba / ¹⁵⁵¹ gnyis pa dri ma med pa / gsum pa 'od byed pa / bzhi pa 'od 'phro ba / lnga pa sbyang¹⁵⁵² dka' ba / drug pa mngon du gyur pa / bdun pa ring du song ba / brgyad pa mi g.yo ba / dgu pa legs pa'i blo gros / bcu pa chos kyi sprin no // de ltar yang 'phags pa sa bcu pa'i mdo las /

kye rgyal ba'i sras dag bcu po 'di ni byang chub sems dpa'i sa rnams yin te / {80v}
byang chub sems dpa'i sa rab tu dga' ba zhes bya ba dang /

zhes pa la sogs pa gsungs so // de la sa dang po rab tu dga' ba ni / mthong lam skyes pa'i [67v] gnas skabs te / stong nyid kyi don dngos rtogs pa'o // sa gnyis pa nas gzung¹⁵⁵³ nas¹⁵⁵⁴ bcu pa'i¹⁵⁵⁵ (D5) bar ni / sgom lam gyi gnas skabs te / sa dang por rtogs pa'i de kho na nyid de la goms par byed pa'o /

/ byang chub sems dpa'i sa bcu po de dag kyang spyi'i chos dang / bye brag gi chos gnyis kyis shes par bya'o // de la spyi'i chos ni gsum ste / sa'i ngo bo dang¹⁵⁵⁶ / sa'i nges tshig dang¹⁵⁵⁷ sa bcur dbye ba'i rgyu¹⁵⁵⁸ mtshan no // de la sa'i ngo bo ni / chos bdag med pa mngon sum du rtogs pa'i shes rab grogs ting nge 'dzin dang mtshungs par ldan pa slob pa'i rgyud kyis bsdu pa'o // sa'i nges tshig¹⁵⁵⁹ ni / sa de dang de'i gnas skabs kyi yon tan gyi chos kyi rten byed pa'am / sa gong ma gong ma skyed¹⁵⁶⁰ par byed¹⁵⁶¹ pas na / sa¹⁵⁶² zhes bya'o // sa'i nges tshig gi dpe¹⁵⁶³ ni ye shes de la gnas shing {81r} / longs spyod pas

1550 A, B, C, THG2: spangs kyi; THG1: spang gi

1551 A: + sa

1552 A, B: sbyang; C: spyad

1553 A, THG2: gzung; B, THG1: bzung; C: bzungs

1554 A, THG1, THG2: nas; B, C: ste

1555 A, C, THG1, THG2: pa'i; B: ba'i

1556 A, B, C: - sa'i ngo bo dang

1557 A, B, THG1, THG2: dang; C: nang

1558 A, B, THG1, THG2: rgyu; C: ru

1559 A, B, THG1, THG2: tshig; C: tshigs

1560 B, C, THG1: skyed; A, THG2: bskyed

1561 A: - par byed

1562 A, B, THG1, THG2: na sa; C: nangs

1563 A, B, C, THG2: - gi dpe

na sa ste¹⁵⁶⁴ / dper na ba glang gi lhas bzhin no // ye shes de nyid bgrod pas na sa ste¹⁵⁶⁵
 / dper na (D6) rta dkyus sa¹⁵⁶⁶ bzhin no // ye shes de yon tan gyi chos thams cad skye
 'khrung gi gzahir gyur pas¹⁵⁶⁷ na sa ste¹⁵⁶⁸ / dper na zhing sa bzhin no // sa bcur dbye ba'i
 rgyu mtshan ni / yongs su sbyong ba'i khyad [68r] par gyis sa¹⁵⁶⁹ bcur phye ba'o // bye
 brag gi chos ni sa¹⁵⁷⁰ re re zhing khyad¹⁵⁷¹ par dgu dgus¹⁵⁷² bstan te / ming gi khyad par
 dang / nges tshig gi khyad par dang / yongs su sbyong ba'i khyad par dang / nyams su
 blang bya'i khyad par dang / rnam¹⁵⁷³ par dag pa'i khyad par dang / rtogs pa'i khyad par
 dang / spangs pa'i khyad par dang / skye¹⁵⁷⁴ ba'i khyad par dang / mthu'i khyad par ro //
de dag gi bshad pa rgyas pa¹⁵⁷⁵, phags pa sa bcu pa¹⁵⁷⁶ dang thar rgyan du ltos /

/ khyad par du rdo rje'i¹⁵⁷⁷ theg pa la¹⁵⁷⁸ bslab pa'i tshul ni / de ltar mdo sngags gnyis ka'i
 lam thun¹⁵⁷⁹ mong¹⁵⁸⁰ ba rnams la sbyangs pa'i¹⁵⁸¹ (D7) / 'og tu ni gdon mi za bar gsang
 sngags la 'jug {81v} par bya ste / lam de ni chos gzhan rnams las ches¹⁵⁸² shin tu¹⁵⁸³ dkon
 pa dang myur du tshogs gnyis rdzogs par byed pa'i phyir ro // de la 'jug na ni / lam sgron
 las gsungs pa ltar thog mar bla ma¹⁵⁸⁴ bsnyen bkur dang bka' sgrub¹⁵⁸⁵ pa sogs kyis mnyes

1564 THG1: ste; A, B, C: de; THG2: te

1565 THG1: ste; A, B, C: de; THG2: te

1566 THG1: sa; A, THG2: pa

1567 A, THG1: pas; THG2: pa

1568 THG1: ste; A: de; THG2: te; B, C: - dper na rta dkyus sa bzhin no // ye shes de yon tan gyi chos
 thams cad skye 'khrung gi gzahir gyur pas na sa ste

1569 A: - sa

1570 A, B, THG1, THG2: sa; C: nas

1571 A, B, THG1, THG2: khyad; C: phyad

1572 A, B, THG1, THG2: dgus; C: dgu

1573 A, B, THG1, THG2: rnam; C: rnams

1574 A, B, THG1, THG2: skye; C: skyed

1575 A: bshad pa rgyas pa; B: rgyas bshad pa; C: rgyas pa bshad pa

1576 C: - pa

1577 A, LRCH1, LRCH2: rje'i; B, C: rje

1578 A, LRCH1, LRCH2: la; B, C: par

1579 A, LRCH1, LRCH2: thun; B, C: mthun

1580 A, B, LRCH1, LRCH2: mong; C: yong

1581 LRCH1, LRCH2: pa'i; A, B, C: pas

1582 A, B, LRCH1, LRCH2: ches; C: chos

1583 A, B, LRCH1, LRCH2: tu; C: du

1584 A, LRCH1, LRCH2: ma; B, C: la

1585 LRCH2: sgrub; A, B, C, LRCH1: bsgrub

par bya ba sngar bshad pa las kyang lhag pa zhig bya dgos te / de yang [68v] de las bshad pa'i mtshan nyid ma mtha' tshang ba zhig¹⁵⁸⁶ la de ltar byed pa¹⁵⁸⁷ yin no /

/ de nas thog¹⁵⁸⁸ mar smin byed kyi dbang rgyud sde khungs ma nas bshad pa zhig gis rgyud smin par bya / de nas de'i tshe¹⁵⁸⁹ bzung¹⁵⁹⁰ ba'i dam tshig dang sdom pa rnams mnyan nas shes par byas la bsrung ste / rtsa ba'i ltung bas phog na slar blang du yod kyang / lam gyi yon tan rgyud la skye ba la ches 'gyang bas des ma gos pa la (D8) 'bad pa drag po bya / sbom po'i¹⁵⁹¹ ltung bas¹⁵⁹² ma gos pa la 'bad cing brgya la gos na'ang¹⁵⁹³ slar 'chos pa'i {82r} thabs rnams bya ste / 'di dag ni lam bsgom pa'i gzhi yin pas de dag med na 'gram rtsa zags¹⁵⁹⁴ pa'i khang pa hrul po ltar 'gyur ba'i phyir ro // 'jam dpal rtsa ba'i rgyud las

tshul khirms 'chal la thub dbang gis / sngags 'grub par ni ma gsungs te /

/ zhes sogs kyis¹⁵⁹⁵ grub pa rab 'bring tha gsum gang¹⁵⁹⁶ yang med par gsungs shing rnal 'byor bla med kyi rgyud du'ang dam tshig mi bsrung ba dang dbang bskur dman pa dang de nyid mi shes pa gsum gyis bsgrubs kyang ci yang mi [69r] 'grub par gsungs pas na dam tshig dang sdom pa bsrung ba med pa'i lam bsgom¹⁵⁹⁷ pa skad byed pa ni / sngags kyi tshul las rnam par 'khyams pa yin no /

/ de ltar dam tshig dang sdom pa bsrung ba des sngags kyi lam (D9) bsgom par bya ba la thog mar bskyed pa'i rim pa lha'i¹⁵⁹⁸ 'khor lo tshang¹⁵⁹⁹ ba rgyud sde khungs ma nas bshad {82v} pa zhig bsgom¹⁶⁰⁰ dgos te / sngags kyi lam gyi thun¹⁶⁰¹ mong ma yin pa'i

1586 B, C: + dgos

1587 B, C: - byed pa

1588 A, B, LRCH1, LRCH2: thog; C: thogs

1589 A, B, LRCH1, LRCH2: tshe; C: tsho

1590 A, B, LRCH1, LRCH2: bzung; C: bzungs

1591 A, C, LRCH1, LRCH2: po'i; B: pos

1592 A, C, LRCH1, LRCH2: bas; B: ba'i

1593 A, B, LRCH1, LRCH2: na'ang; C: nas

1594 A, B, LRCH1, LRCH2: zags; C: kags

1595 C: - kyis

1596 C: - gang

1597 LRCH1: bsgom; A, B, C, LRCH2: sgom

1598 LRCH1, LRCH2: lha'i; A, B, C: lnga'i

1599 A, B, LRCH1, LRCH2: tshang; C: chang

1600 A, B, LRCH1, LRCH2: bsgom; C: sgom

1601 A, C, LRCH1, LRCH2: thun; C: mthun

spang¹⁶⁰² bya ni phung po dang khams dang skye mched la rang dga' bar zhen¹⁶⁰³ pa'i tha mal pa'i rnam rtog 'di yin la / de spong¹⁶⁰⁴ ba'ang gnas dang lus dang longs spyod nams khyad par can gyi snang bar sgyur bar byed pa'i bskyed rim nyid yin pa'i phyir ro /

/ de ltar tha mal gyi rnam rtog sbyangs pa de rgyal ba sras bcas kyis dus kun tu byin gyis rlob cing bsod nams kyis tshogs mtha' yas pa bde blag tu rdzogs par byed pas na¹⁶⁰⁵ / rdzogs pa'i rim pa'i snod du rung ba yin pas¹⁶⁰⁶ de nas rdzogs pa'i rim pa rgyud sde khungs [69v] ma nas 'byung ba nams bsgom dgos kyis / rim pa dang po dor ba'i phyi ma'i khongs¹⁶⁰⁷ su 'du ba tsam gyi¹⁶⁰⁸ lam gyi cha shas re re (D10) tsam la sbyong ba¹⁶⁰⁹ ni rgyud sde dang de dag gi dgongs¹⁶¹⁰ 'grel¹⁶¹¹ gyi mkhas pa nams kyis bzhed pa ma yin no // de'i phyir rnal 'byor bla na¹⁶¹² {83r} med pa'i lam gyi lus rdzogs pa'i rim pa gnyis kyis gnad zin par bya'o /

/ 'di dag ni 'dir ming tsam gyi sgo nas sngags la 'jug pa'i phyogs tsam zhig bstan pa yin pas rgyas par ni sngags kyis lam¹⁶¹³ gyi rim pa nams las shes¹⁶¹⁴ dgos so // de lta bu'i tshul gyis bslobs¹⁶¹⁵ na¹⁶¹⁶ mdo sngags kyis gnad thams cad bsodus pa'i lam gyi lus yongs su rdzogs pa la bslob¹⁶¹⁷ par 'gyur bas¹⁶¹⁸ dal ba thob pa don dang ldan par byed cing rgyal ba'i bstan pa rin po che rang dang¹⁶¹⁹ gzhan gyi rgyud la rgyas par byed nus pa yin no // de ltar nang¹⁶²⁰ don¹⁶²¹ lam rim gsang sngags dang bcas par dris pa'i lan te lnga pa bshad zin to //

1602 A, C, LRCH1, LRCH2: spang; B: spangs

1603 LRCH1, LRCH2: zhen; A: zhan; B: gzhan; C: gzhag

1604 A, B, LRCH1, LRCH2: spong; C: spongs

1605 A, B, LRCH1, LRCH2: na; C: nang

1606 A, B, LRCH1, LRCH2: pa'i; C: pa'i

1607 LRCH1, LRCH2: khongs; A, B, C: khungs

1608 C: + tsha

1609 LRCH1, LRCH2: sbyong ba; A: spyod pa; B, C: spyad pa

1610 A, B, LRCH1, LRCH2: dgongs; C: dgos

1611 A, LRCH1, LRCH2: 'grel; B, C: 'brel

1612 A, B, LRCH1, LRCH2: na; C: dag

1613 C: - kyis lam

1614 C: + par

1615 A, B, LRCH1, LRCH2: bslobs; C: bslob

1616 A, C, LRCH1, LRCH2: na; B: nas

1617 LRCH1, LRCH2, LRCH3, LRCH4: bslob; A, B, C: bslobs

1618 A, B, LRCH1, LRCH2: bas; C: bar

1619 A, B, LRCH1, LRCH2: dang; C: rang

1620 A, B: nang; C: na

1621 C: +dam

(VI. rész)

// so thar ris¹⁶²² brgyad kyi sdom grangs rtsi tshul dris pa'i lan ni / bsnyen gnas [70r]
 (D11) / dge bsnyen pha ma / dge tshul pha ma / dge slong pha ma / {83v} dge slob dge
 tshul du 'dus so // bsnyen gnas la yan lag brgyad // // dge bsnyen la rtsa ba bzhi chang
 dang lnga // // dge tshul la rags rdog bcu // // dge slong la¹⁶²³ pham¹⁶²⁴ pa bzhi / dge 'dun
 lhag ma'i sde la bcu gsum / spang ltung la sum cu / 'ba'zhig la dgu bcu / sor bshags la
 bzhi¹⁶²⁵ / nyes byas kyi sde la / gos bgo ba'i bcu / spyod yul du 'gro ba'i nyi shu / stan la
 'dug pa'i dgu / zas blang ba'i¹⁶²⁶ brgyad / za ba'i¹⁶²⁷ nyer gcig / lhung bzed kyi bcu bzhi
 / chos bstan pa'i nyer drug / sgrub pa'i tshul gyi gsum / rgyu ba'i gcig rnamste / nyis
 brgya lnga bcu rtsa gsum mo /

/ lha sogs rigs drug gi gnas ni¹⁶²⁸ gong du snod bcud skabs bshad zin / klu (D12) ni rol
 mtsho dang rgya mtshor gnas par gsungs shing / dud 'gror gyur pa [70v] 'bu rigs phal
 che ba dag kyang klu rigs¹⁶²⁹ su 'dus pa dang / steng lha / 'og klu / bar btsan zhes kun
 gyis gleng ba'ang¹⁶³⁰ tshad mar¹⁶³¹ gyur {84r} pa'o /

/ kun dga'ra ba zhes¹⁶³² pa ni / dge 'dun bzhugs pa'i gnas / sil khang dang / sgo khang
 dang / 'chag sa¹⁶³³ sogs nyin mtshan spyod pa'i gnas nyams dga'ba'o // 'du khang yang
 dge ba'i chos spyod par 'du¹⁶³⁴ sa'i¹⁶³⁵ khang pa'o // / gtsug lag khang ni / gsung rab
 bzhugs pa'i khang pa'o // / tshogs khang yang rig 'dzin rnal 'byor pho mo tshogs kyi 'khor

1622 A, B: ris; C: rigs

1623 C: - la

1624 A, B, pham; C: pha ma

1625 A, B: bzhi; C: gzhi

1626 A, C: blang ba'i; B: blangs pa'i

1627 C: - ba'i

1628 A, B: ni; C: na

1629 B, C: rigs; A: ris

1630 A, B: gleng ba'ang; C: glengs pa'ang

1631 A, B: mar; C: dmar

1632 C: + ra ba zhes

1633 A, B: 'chag sa; C: 'chags

1634 A, 'du; B, C: 'dug

1635 A, B: sa'i; C: pa'i

*lor 'du ba'i khang pa'o // rnam grangs¹⁶³⁶ tsam du bye brag¹⁶³⁷ phye ba ma gtogs [71r]
1638 kun rgyu mtshan mtshungs¹⁶³⁹ sam snyam mo //*

*// dge slong gi kho bo'i yo byad ni / chos gos / snam¹⁶⁴⁰ sbyar / sham¹⁶⁴¹ (D13) thabs /
gding¹⁶⁴² ba / chu tshags / lhung bzed / 'khar¹⁶⁴³ gsil¹⁶⁴⁴ rnam so // // gsangs sngags kyi
rnal 'byor gyi yo byad ni / rdo rje / dril bu / lus rgyan / kha ṭam¹⁶⁴⁵ ga¹⁶⁴⁶ / cang te'u /
padma'i snod / bgrang 'phreng¹⁶⁴⁷ / bris sku / glegs bam / mchod phyir thogs / gos gdan
gyi rnam bzhag / dgang gzar¹⁶⁴⁸ / dgang blugs {84v}¹⁶⁴⁹ / bum pa la sogs pa'o // // de ltar
rgya gar rum yul pa¹⁶⁵⁰ sken dhas¹⁶⁵¹ dris lan du kun dga' chos legs rdo rjes¹⁶⁵² rdzong
khul nā ro¹⁶⁵³ phug mo cher bris pa dge'o¹⁶⁵⁴ //*

1636 A, B: grang; C: grang

1637 A, B: bye brag; C: byed phrag

1638 C: +pa

1639 C: + mtshungs

1640 A, B: snam; C: rnam

1641 A, B: sham; C: shan

1642 B, C: gding; A: 'ding

1643 B, C: 'khar; A: khar

1644 A, B, C: sil; jav. gsil

1645 A, B: ṭam; C: ṭām

1646 A, B: ga; C: ka

1647 A, B: 'phreng; C: 'phrengs

1648 A: - dgang gzar

1649 B: a 84v üres, a hiányzó szöveget új, fehér színű, vonalazott lapon pótolták; +dgang gzar /dgang blugs

1650 A, B: pa; C: sa

1651 B: sken dhas; A: si kandhas áthúzva és sken dhas-ra javítva; C: snyan rdas

1652 A, B: rjes; C: rje

1653 A: - nā ro

1654 A: dge'o; B, C: dzayantu

Bibliográfia

Elsődleges források

A kritikai kiadáshoz felhasznált szövegek rövidítései:

- A = Kun dga' chos legs rdo rje, cím nélkül. MTA KIK Keleti Gyűjteményének Csoma (Tib.) 4-es jelzetű kézírata; négy füzetből áll: „A” 58, „B” 44, „C” 60, „D” 13 írott oldallal. Rdzong khul, 1823–24.
- B = Kun dga' chos legs rdo rje, *'Khor 'das kun gyi gnas tshul gsal bar bstan pa Dris lan Nyi ma'i snying po* in *Kun dga' chos legs kyi gsung 'bum*. Kézirat, ff. 85. Rdzong khul, 19. század második fele. A digitális másolatok a Bécsi Egyetem Cultural History of the Western Himalaya – Project „Tibetan Manuscripts” keretén belül készültek. <http://purl.bdrc.io/resource/MW8LS15972>. [BDRC bdr:MW8LS15972] (Utoljára megtekintve 2022. július 1.)
- C = Kun dga' chos legs rdo rje, *Rgya gar rum gnas (!) byung bas (!) skan rdar bhig gis dris lan du Kun dga' chos legs kyi gsung* in *Three biographical works by 'Brugpa Dkar-brgyud-pa masters of Zañs-dkar, Bzad-pa-rdo-rje, Karma-bstan-'dzin, and Kun-dga'-chos-legs, Reproduced from rare manuscripts at Dzongkhul Monastery*. Kawring, Gemur H. P. : Thobdan Tsering. 1978. pp. 301–441.
- CHGL = Pad ma dkar po, *Chos mngon pa mdzod kyi bshad pa 'grel pa lugs*, in *Collected Works (gsung 'bum) of Kun-mkhyen Pad-ma-dkar-po*, vol. 8 (nya), pp. 331–666. Darjeeling: Kargyud sungrab nyamso khang, 1974–1975.
- CHBY1 = Padma Dkar po, *Chos 'byung Bstan pa'i padma rgyas pa'i nyin byed*. (Gangs can rig mdzod, 19) Lhasa: Bod ljongs bod yig dpe rnying dpe skrun khang, 1992.
- CHBY2 = Padma Dkar po, *Chos 'byung Bstan pa'i padma rgyas pa'i nyin byed*. Az MTA KIK Keleti Gyűjteményének Csoma (Tib.) 20-as jelzetű fanyomata. ff. 189. Spun thang (Punaka): Phyogs las rnam rgyal ngag gi dbang po, én. 18. század.
- LRCH1 = Tsong kha pa, *Mnyam med tsong kha pa chen pos mdzad pa'i Byang chub lam rim che ba* in *Gsung 'bum Tsong kha pa*, vol. 13. (pa). Ngag dbang blo bzang bstan 'dzin rgya mtsho (ed.). Zhol. 1897 (Reprint: New Delhi: Mongolian Lama Gurudeva. 1978–79. pp. 33–1077. <http://purl.bdrc.io/resource/W635>. [BDRC bdr:W635]. (Utoljára megtekintve 2022. július 1.)
- LRCH2 = Tsong kha pa, *Mnyam med tsong kha pa chen pos mdzad pa'i Byang chub lam rim chen po*. MTA KIK Keleti Gyűjteményének Csoma (Tib.) 14-es jelzetű fanyomata. ff. 354. Bkra shis lhun po, 17. század vége – 18. század első fele.
- SHRG = 'Phags pa Blo gros rgyal mtshan. *Shes bya rab tu gsal ba* in *Sa skya gong ma rnam lnga'i gsung 'bum dpe bsdur ma las 'gro mgon chos rgyal 'phags pa'i gsung pod dang po* (Dpal brtsegs bod yig dpe rnying zhib 'jug khang (szerk.) *Mes po'i shul bzhag* 19.), pp. 1–72. Beijing: Krung go'i bod rig pa dpe skrun khang. 2007.

- THG1– Sgam po pa Bsod nams rin chen, *Dam chos yid bzhin gyi nor bu Thar pa rin po che'i rgyan*, in *Dvags po'i bka' 'bum*, vol. 2 (*wam*)/*nyi*. ff. 133. Sde dge par khang, 1998?. <http://purl.bdrc.io/resource/MW22393>. [BDRC bdr:MW22393] (Utoljára megtekintve 2022. augusztus 16.)
- THG2 – Sgam po pa Bsod nams rin chen, *Dam chos yid bzhin gyi nor bu Thar pa rin po che'i rgyan zhes bya ba bka' chag (=phyag) chu bo gnyis kyi theg pa chen po'i lam rim gyi bshad pa*, in *Rje Sgam po pa'i bka' 'bum*, vol. E. ff. 132. Sgam po pa Bsod nams lhun grub: Chos 'khor bde chen gyi gtsug lag khang, 1520. <http://purl.bdrc.io/resource/MW8LS16322>. [BDRC bdr:MW8LS16322] (Utoljára megtekintve 2022. augusztus 16.)
- THGB = Asaṅga. *Theg pa chen po rgyud bla ma'i bstan bcos rnam par bshad pa (Mahāyānottaratantrasāstravyākhyā)*. D4025. ff. 74v–129r.
- ZB1 = Padma Dkar po, *Sngon 'gro'i zin bris* in *Collected Works (gsung 'bum) of Kun mkhyen Pad-ma-dkar-po*. vol. 10 (*ta*). pp. 199–224. Darjeeling: Kargyud sungrab nyamso khang, 1974–1975.
- ZB2 = Padma Dkarpo, *Sngon 'gro'i zin bris* in *Padma dkar po'i Gsung 'bum*, vol. 9 (*Ta*)/*Wa*. Thimphu: National Library of Bhutan. 1978. <http://purl.bdrc.io/resource/MW22080>. [BDRC bdr:MW22080] (Utoljára megtekintve 2022. augusztus 18.)

Az Alexander-könyvben hivatkozott egyéb források:

- Abhidharmakośa(kārikā)* (tib. *Chos mngon pa'i mdzod kyi tshig le'ur byas pa*) – Vasubandhu, D4089 (140. kötet), ff. 1v–25r.
- Abhidharmakośabhāṣya* (tib. *Chos mngon pa'i mdzod kyi bshad pa*) – Vasubandhu, D4090 (140–141. kötet), ff. (ku)26v–(khu)95r.
- Abhidharmakośaṭīkā* (tib. *Chos mngon pa'i mdzod kyi 'grel bshad*) – Yaśomitra, D4092 (142–143. kötet), ff. (gu)1b–(ngu)333r.
- Abhidharmasamuccayavyākhyā* – Jinaputra (tib. *Mngon pa chos kun las btus pa'i rnam par bshad pa*), D4054 (135. kötet), ff. 117r–297v.
- Abhidharmasamuccayabhāṣya* (tib. *Chos mngon pa kun las btus pa'i bshad pa*) – Jinaputra, D4053 (135. kötet), ff. 1r–117r.
- Abhiniṣkramaṇasūtra* (tib. *Mngon par 'byung ba'i mdo*), D301 (72. kötet), ff. 1v–125v.
- Abhisamayālaṃkāra(-nāma-prajñāpāramitopadeśasāstrakārikā)* (tib. *Shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan*) – Amaragomin, D3786 (80. kötet), ff. 1v–13r.
- Aṣṭākṣaṇakathā* (tib. *Mi khom pa brgyad kyi gdam*) – Aśvaghoṣa, D4167 (172. kötet), ff. 175r–178r.
- Bodhipathapradīpa* (tib. *Byang chub lam gyi sgron ma*) – Atīśa, D3947 (111. kötet), ff. 238r–241r.

- Bodhisattvacaryāvatāra* (tib. *Byang chub sems dpa'i spyod pa la 'jug pa*) – Śāntideva, D3871 (105. kötet), ff. 1v–40v.
- Bodhisattvapiṭaka* (tib. *Byang chub sems dpa'i sde snod*), D56 (40–41. kötet), ff. (kha)255v–(ga)205r.
- Buddhāvataṃsakasūtra* (Tib. *Sangs rgyas phal po che*), D44 (35–38. kötet).
- Dam pa sangs rgyas 2013. *Rje btsun dam pa sangs rgyas kyi zhal gdams Ding ri brgya rtsa ma*, in *Cha ris skal bzang thogs med – Ngag dbang sbyin pa* (szerk.) *Blo sbyong nyer mkho'i phyogs bsgrigs*. (*Byang chub lo ma dpe tshogs*). Zi ling: Kan su'u mi rigs dpe skrun khang.
- Drin lan bsab pa'i mdo*, D353 (76. kötet), ff. 86r–197v.
- Gtsang pa Rgya ras pa 1998. *'Gro mgon rin po che'i gsung mgur gyi rim pa*, in *'Gro ba'i mgon po chos- rjer tsang-pa rgya-ras ye-shes rdo-rje mchog-gi gsung-'bum rin-po-che*, Kathmandu – Delhi: ven. Khenpo Shedup Tenzin – Lama Thinley Namgyal. 1998.
- Gtsang pa Rgya ras pa DNGRS. *Rje grub thob chen po gling pas pa'i rnam par thar pa Drang nges rab tu gsal ba* (é.n. Phag mo lha sdings-ben készült fanyomat, f. 8v). <http://purl.bdrc.io/resource/MW4CZ301824>. [BDRC bdr:MW4CZ301824] (Utoljára megtekintve 2022. augusztus 18.)
- Jātakamālā* (tib. *Seng nge zhabs 'bring pa'i skyes pa rabs kyi phreng ba*) – Haribhaṭṭa, D4152 (169. kötet), ff. 1v–197r.
- Karmaśataka* (tib. *Las brgya tham pa*), D340 (73–74. kötet), ff. (ha)1v–a)128v.
- Laṅkāvatārasūtra* (tib. *Lang kar gshegs pa'i mdo*) D107 (49. kötet), ff. 57r–191v.
- Lalitavistarasūtra* (tib. *Rgya cher rol pa'i mdo*), D95 (46. kötet), ff. 1v–216v.
- Mañjuśrīmūlatantra* (tib. *'Jam dpal gyi rtsa ba'i rgyud*), D543 (88. kötet), ff. 105r–351r.
- Mañjuśrīvikrīḍitasūtra* (tib. *'Jam dpal rnam par rol pa'i mdo*), D96 (46. kötet), ff. 217r–247v.
- Mahāparinirvāṇasūtra* (tib. *Yongs su mnyang ngan las 'das pa chen po'i mdo*), D119 (52–53. kötet), ff. (nya)1v–(ta)339r.
- Mahāyānasūtrālaṃkāra(kārikā)* (tib. *Theg pa chen po mdo sde'i rgyan zhes bya ba tshig le'ur byas pa*)– Maitreyanātha, D4020 (123. kötet), ff. 1v–39r.
- Nandapravrajyāsūtra* (tib. *Dga' bo rab tu 'byung ba*), D328 (72. kötet), ff. 254v–257r.
- Prātimokṣasūtra* (tib. *So so thar pa'i mdo*), D2 (5. kötet), ff. 1v–20v.
- Ratnāvalī* (tib. *Rgyal po la gtam bya ba Rin po che'i phreng ba*) – Nāgārjuna, D158 (172. kötet), ff. 107r–127r.

- Rgyal sras Thogs med 1975. *Dang po'i las can dge ba la sbyor ba'i chos spyod rim pa*, in *Rgyal sras rin po che'i bka' 'bum thor bu*, ff. 254–287. Thimphu: Kun bzang stob rgyal.
- Saddharmasmṛtyupasthāna(sūtra)* (tib. *Dam pa'i chos dran pa nye bar bzhag pa*), D287 (68–71. kötet), ff. (ya)82r–(sha)229v.
- Sarvabuddhaviśayāvatarajñānālokālaṃkārasūtra* (tib. *Sangs rgyas thams cad kyi yul la 'jug pa'i ye shes snang ba'i rgyan*), D100 (47. kötet), ff. 276r–305r.
- Suhṛllekha* (tib. *Bshes pa'i spring yig*) – Nāgārjuna, D4182 (143. kötet), ff. 40v–46v.
- Surataparipṛcchāsūtra* (tib. *Des pas zhus pa'i mdo*), D71 (43. kötet), ff. 181r–193v.
- Sūtrālaṃkārabhāṣya* (tib. *Mdo sde'i rgyan gyi bshad pa*), D4026 (123. kötet), ff. 129v–260r.
- Udānavarga* (tib. *Ched du brjod pa'i tshoms*) – Dharmatrāra, D4099 (148. kötet), ff. 1v–45r.
- (*Mahāyāna*)*Uttaratantra(śāstra)* (tib. *Theg pa chen po rgyud bla ma'i bstan bcos*) – Asaṅga/Maitreyanātha, D4024 (123. kötet), ff. 54v–73r.
- (*Mahāyāna*)*Uttaratantraśāstravyākhyā* (tib. *Theg pa chen po rgyud bla ma'i bstan bcos rnam par bshad pa*) – Asaṅga/Maitreyanātha, , D4025 (123. kötet), ff. 74v–129r.
- Vinayakṣudrakavastu* (tib. *'Dul ba phran tshogs*), D6 (10–11 kötet), ff. (tha)1v–(tha)333r.
- Vinayavastu* (tib. *'Dul ba gzhi*) D1 (1–4. kötet), ff. (ka)1v–(nga)302r.
- Vinayottaragrantha* (tib. *'Dul ba gzhung dam pa*), D7a (12–13. kötet), ff. (na)92v–(pa)313r.

Szakirodalom

BETHLENFALVY 1980

BETHLENFALVY Géza, *Bla-ma Bžad-pa and the Rdzoñ-khul Gompa*, Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae, 34:1–3, 1980, 3–6.

CROOK 1994

History of Zangskar = Himalayan Buddhist Villages, Environment, Resources, Society and Religious Life in Zangskar, Ladakh, ed. John Crook, Henry Osmaston, Bristol: University of Bristol, 435–474.

CROOK–LOW 1997

CROOK, John, LOW, James, *The Yogins of Ladakh. A Pilgrimage among the Hermits of the Buddhist Himalayas*, Delhi: Motilal Banarsidass Publishers, 1997.

CSOMA DE KÖRÖS 1839

CSOMA DE KÖRÖS, Sándor, *Notices on the life of Shakya extracted from the Tibetan authorities* = *Asiatick Researches* 20, 1839, 285–317. (Magyar fordítása: *Adatok Shakya életére és halálára vonatkozólag = Kőrösi Csoma Sándor dolgozatai. Összegyűjtötte és életrajzzal bevezette Duka Tivadar*, Budapest: Magyar Tudományos Akadémia, 1885, 273–305.)

DUKA 1885

DUKA, Theodore, *Life and Works of Alexander Csoma de Körös*. London: Trübner & Co, 1885.

FRANCKE 1926

FRANCKE, August Hermann, *Neues über Csoma de Körös*”, *Ungarische Jahrbücher* VI, 1926, 320–322.

FRANCKE 1928

FRANCKE, August Hermann, *Die Fragen des Alexander*, *Ungarische Jahrbücher* VIII, 1928, 375–377.

HOOG 1983

Prince Jiñ-gim's Textbook of Tibetan Buddhism, ford., jegyz. HOOG, Constance, Leiden: Brill, 1983 (Religious Texts Translation Series – NISABA, vol. 13)

KÜNGÁ CSÖLEG 1978

Rgya gar rum gnas (!) byung bas (!) skan rdar bhig gis dris lan du Kun dga' chos legs kyi gsung = Three biographical works by 'Brug-pa Dkar-brgyudpa masters of Zans-dkar, Bzad-pa-rdo-rje, Karma-bstan-'dzin, and Kun-dga'-choslegs, Reproduced from rare manuscripts at Dzongkhul Monastery, Kawring, Gemur H. P., 301–441.

KÜNGÁ CSÖLEG 2022

Rje btsun bla ma kun dga' chos legs rdo rje bstan 'dzin gyi gsung 'bum, Buddhist Digital Resource Centre. <https://library.bdrc.io/show/bdr:WA8LS15972?tabs=bdr:MW8LS15972,bdr:W8LS15972> (Utolsó megtekintés 2022. február 3.)

LAMOTTE–SANGPO 2012

Abhidharmakośa-Bhāṣya of Vasubandhu. The Treasury of the Abhidharma and its (Auto) Commentary, ford., jegyz. LAMOTTE, Étienne, SANGPO, Gelong Lodrö, Delhi: Motilal Banarsidass, vols. 1–4., 2012.

LIGETI 1933

LIGETI, Lajos, *Ouvrages tibétains rédigés a l'usage de Csoma*, T'oung Pao, 1933, Second Series, Vol. 30 No 1/2, 26–36.

LINROTHE 2012

LINROTHE, Rob, *Looking East, Facing Up: Painting in Karma Gardri Styles in Ladakh and Zangskar = The Place of Provenance: Regional Styles in Tibetan Painting*, szerk. David JACKSON, Rob LINROTHE, New York: Rubin Museum of Art, 2012, 181–211.

MARCELL 2007

MARCELL, Péter, *Csoma Kőrösi's Zangskari Guides in Tibetan Learning from Dzongkul Dgon Pa, Zangs Dkar, with Special Reference to Cültrim Gyaco* = Alexander Csoma de Kőrös, I., The Asiatic Society: Kolkata, 2007, pp. 45–63. (Eredetileg megjelent: *Ladakh: Culture History and development between Himalaya and Karakorum*, szerk. Martijn van BEEK, Kristoffer Brix BERTELSEN, Poul PEDERSEN, Aarhus: Aarhus University Press, 271–283.)

MAURER 2015

MAURER, Petra *Isn't Life Miserable? The Youth of the Yogin Ngavang Cering from Ladakh*, *The Tibet Journal*, 2015, 40:2, 89–112.

MAURER, Petra 2019.

MAURER, Petra, *Obstacles in the Path of the Religious Life: The Early Monastic Years of Grub chen Ngavang Cering (1657–1734) = Unearthing Himalayan Treasures: Festschrift for Franz-Karl Ehrhard*, szerk. Volker CAUMANN, Marta SERNESI, Nikolai SOLMSDORF, Marburg: Indica et Tibetica Verlag, 2019 (*Indica et Tibetica*, Band 59), 323–343.

NAGY 1942

NAGY, Louis J., *Tibetan books and manuscripts of Alexander Csoma de Kőrös in the Library of the Hungarian Academy of Sciences*, Budapestini: Sumptibus Academiae Litterarum Hungaricae: Societatis a Csoma de Kőrös Nominatae, 1942.

NAWANG TSERING 1979

NAWANG TSERING, *Buddhism in Ladakh. A Study of the Life and Works of the Eighteenth Century Ladakhi Saint Scholar*, New Delhi–Jullundur–Bangalore: Sterling Publishers, 1979.

NAWANG TSERING 1985

NAWANG TSERING, Shakspo, *Alexander Csoma de Koros in Ladakh*, *The Tibet Journal*, 1985, 10: 3, 42–47.

NAWANG TSERING 1994

NAWANG TSERING, Shakspo, *Lamas of Zangskar and the Origin of Tibetan Studies in the West*, = *Himalayan Buddhist Villages, Environment, Resources, Society and Religious Life in Zangskar, Ladakh*, szerk. John CROOK, Henry OSMASTON, Bristol: University of Bristol, 1994, 553–558.

PADMA DKAR PO 1974–1975

PADMA DKAR PO, *Chos mngon pa mdzod kyi bshad pa 'grel pa lugs = Collected Works (gsung 'bum) of Kun-mkhyen Pad-ma-dkar-po*, vol. nya. Darjeeling: Kargyud sungrab nyamso khang, 1974–1975.

PÉTER 2016

PÉTER Alexa, *Comparison of two Tibetan Compendiums on Buddhist Cosmology Dating from the 13th and 19th Centuries = Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, 2016, 69: 4, 441–456.

TERJÉK 1976a

Tibetan Compendia Written for Alexander Csoma de Koros by the Lamas of Zañs-dkar (Manuscripts in the Library of the Hungarian Academy of Sciences), szerk. TERJÉK, József, New Delhi–Budapest: Society of Csoma de Koros–Library of the Hungarian Academy of Sciences, 1976.

TERJÉK 1976b

TERJÉK József, *Collection of Tibetan MSS and Xylographs of Alexander Csoma de Kőrös*, Budapest: Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, 1976 (Keleti Tanulmányok, 3.)

TORRICELLI 1993

TORRICELLI, Fabrizio, *Chos drug and bKa' babs bzhi. Material for a biography of the siddha Tilopa = East and West*, 1993, 43(1–4), 185–98.

A Tib. (Csoma) 4 kézirat hasonmás kiadása

७७७। अर्द्धवसवैर्दया दृष्टव्यं यथा श्रुतं तदा ॥ अर्द्धवसवैर्दया
 यावदायमविवे। द्विष्टं द्विष्टं गुरुवत्प्रियं ॥ अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया
 कृष्णवर्णस्य अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया
 शुकुलवर्णस्य अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया
 सुवर्णवर्णस्य अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया
 वास्तव्यवर्णस्य अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया
 मङ्गलवर्णस्य अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया ॥ अर्द्धवसवैर्दया

x सुवर्णवर्णस्य

कुममवविष्वङ्गदधिदेहेनशराबहेणशरदसोशुप्रणकुपाप्रदपदिवेचकेवेदसुशशापायपरयेद
पयेददेहना दंयदभमशसुमपद्विसददेनाया ददयैद्विजाहेवकमनकुपा मरदुगवमकुपा
मप्रदमद्वेहाकुपाद्वेनापविषववा ददयैद्विजाहेवमेववमश्रापमयकुपाद्वेवमकेवयवविने।
दंयदयेदंवेदंवेदंवेदमवावेदुना मश्राप कुशममवा मद्रना सुदनायेचामे। देदनाप
पवेदुप्रववेहाप्रमृममववेप्रमवेदुपादु वाविवाद्वेवमेवप्रुमकमेवपयेदो देमदुपय
दुपाप्रवववा सुगवदुपा कुदुपा वेददुपा सुवादुपा मद्रदुपा देवदुपा सुवा
द्वेव वावगच्छेममवेदुममये देदनाद्वेनापायना देदनाद्वेववववा वेदनाद्वेवव

འཇིགས་སྐྱོབ་དང་ཚེ་དམ་ཉམས་པའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་པ་མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ། རྒྱུ་ལྡན་དུ་འཇིགས་སྐྱོབ་དང་
 ཚེ་དམ་ཉམས་པོ། །དེ་ལྟར་སྐྱོབ་པས་མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ། །རྒྱུ་ལྡན་གྱི་སྐབས་ལ་མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ།
 དང་ཚེ་དམ་ཉམས་པོ། །དེ་ལྟར་སྐྱོབ་པས་མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ། རྒྱུ་ལྡན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ་ཚེ་དམ་ཉམས་པོ།
 དུ་དག་གི་བྱ་དང་ག་གི་ཚེ་དམ་ཉམས་པོ། །འཇིགས་སྐྱོབ་པས་མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ། །དེ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ།
 ལྡོ་བམ་མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ། །མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ། །མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ། །མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ།
 མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ། །མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ། །མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ། །མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ།
 ལམ་ལྟར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ། །མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ། །མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ། །མཁུ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ།

अष्टवपमस्तुदो । दिक्कर्मद वविषमदयेषविषादिदवदुगणववा । दंष्ट्रयेवदयेकुवाग
 वीषमस्तुमया । कृतयेवदयेषा वस्तुमवावेणप्रमस्तुदो । दिक्कृतयेवदुगणववा । दि
 मईशकनादुदयेवदये । कृतयेममकवमस्तुदो । कृतयेकवमस्तुदयेवदयेवदयेवदयेवदये
 वक्त्रेणयेदिके । शोभनातवदेदमप्रवक्तुवदुगणवविदये । शोभनस्तुदयेवदयेवदयेवदये
 येवमस्तुदो । दिक्कृतयेवदुगणवविदयेवदये । शोभनस्तुदयेवदयेवदयेवदये । दि
 दगकृतयेवदुगणवविदयेवदयेवदये । शोभनस्तुदयेवदयेवदयेवदये । दिक्कर्मदयेवदयेवदये
 दिक्कर्मदयेवदयेवदयेवदये । शोभनस्तुदयेवदयेवदयेवदये । दिक्कर्मदयेवदयेवदये

गविपदे उवाचो । निर्वणविदवाकाकदववित्रियेदे । निर्विदुमापदुया मरुकरेदपमखरमनि
 द्रुमखरमरेदपविनाप्रये । निरेदुदवदुयापमवाकवमवदुक्कवद । क्वदप द्रुमरेदक्कवद
 द्रुमरेदद । महुणादेवकाद । शिषणद । अदरेनादेवदुपे खवनाहुणवहुयापमरुकरेद
 मरुनामद । अदरेनववेपुखवनामउउद सुणापमदवागतुदुदुवादेवदवापदवापदरेना
 मरुदुमवरेनापयवेया । अदमवदुक्कववनापदरेनदुममवेदवनावेददुये । महुदये
 ददुयापदवादुवावेदमहुणावनापदयेदवावेदमहुदमनापुववनाहुवाखदिवववनामहुदुवादि । वाद
 वेव । देदवावेदवावेदिदेदुमनादेवे । वेवदुमदुगवेवुवउवावादेदुगवनाखवदेदवावावेद

ॐ ॥ पंचमोऽङ्कः ॥ सगणस्य दक्षिणप्रगा विप्रायः ॥ १ ॥ सगणस्य दक्षिण
 प्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा
 स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा
 स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा
 स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा
 स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा
 स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा
 स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा
 स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा स्य दक्षिणप्रगा

ॐ
 वृषभसुहृद्विष्वङ्गिभ्योऽन्नमिदं भुञ्जतः ।
 इति मन्त्रः ।
 अथ मन्त्रः ।
 इति मन्त्रः ।
 इति मन्त्रः ।
 इति मन्त्रः ।
 इति मन्त्रः ।
 इति मन्त्रः ।
 इति मन्त्रः ।
 इति मन्त्रः ।
 इति मन्त्रः ।

सर्थेदेते । निवर्णादभाक्कन्दस्त्रिकेसाङ्गदशात्रयाममहात्तवपविश्रोदप्रुम्ब । पुष्पापिवह्रिसादस्यमसकैवर्कसा
मुवाअयेन्ददसक्तसासथेदेते । निवर्णादभाक्कन्दस्त्रिकेसाङ्गदशात्रयामव । इमपविश्रोदसुपुष्पापिवह्रि
दमादयेप्रवापववन्नामसिभेनप्रुवा । अयेन्ददसक्तसासथेदेते । पुष्पापिवह्रिसादस्यमसकैवर्कसा
शत्रुणाशवह्रिसावसुन्दरद । शत्रुणाशवह्रिसावसुन्दपमविदे । निवर्णादसवह्रिसादस्यमसकैवर्कसा
हिसादयेदयेअपी । असावसाकेदप्रेशासुक्तसासथेदेते । सादयेवगिशासथेदेते । पुष्पापिवह्रिसादस्यमसकैवर्कसा
शक्तसा । सादयेवगिशासुक्तसासथेदेते । पुष्पापिवह्रिसादस्यमसकैवर्कसा । सापममिदयेवह्रिसादस्यमसकैवर्कसा
वसुमयेतवविशप्रुमयेधसुम्ब । सुपयेकवयेव्वसुप्रेशाह्रिसादस्यमसकैवर्कसा । दमवि

ལྟ་བུའམ་འཕྲུག་། དེ་ལྟར་ལས་མཚུངས་པ་ལྟར་། གཞུང་ལྷན་གཞུང་གཞུང་ལྷན་གཞུང་ལྷན་གཞུང་། འཛོེས་
པ་ལོ་འཕྲུག་ལོ་འཕྲུག་། འཛོེས་པ་ལོ་འཕྲུག་ལོ་འཕྲུག་། ལམ་གསུམ་གྱི་ལྷན་ལ་འཛོེས་པ་ལོ་འཕྲུག་ལོ་འཕྲུག་།
རོ་ རྟོགས་པའི་བུ་མོ་རོ་ རྟོགས་པའི་བུ་མོ་རོ་ རྟོགས་པའི་བུ་མོ་རོ་ རྟོགས་པའི་བུ་མོ་རོ་ རྟོགས་པའི་བུ་མོ་རོ་
བསམ་གསུམ་བུ་མོ་རོ་ ལམ་གསུམ་གྱི་ལྷན་ལ་འཛོེས་པ་ལོ་འཕྲུག་ལོ་འཕྲུག་། ལམ་གསུམ་གྱི་ལྷན་ལ་འཛོེས་པ་ལོ་འཕྲུག་ལོ་འཕྲུག་།
ཚངས་མོ་འཕྲུག་། ཚངས་མོ་འཕྲུག་། ཚངས་མོ་འཕྲུག་། ཚངས་མོ་འཕྲུག་། ཚངས་མོ་འཕྲུག་། ཚངས་མོ་འཕྲུག་།
བསྐྱེད་པ་ཚེ་བུ་ལོ་འཕྲུག་། ཚངས་མོ་འཕྲུག་། ཚངས་མོ་འཕྲུག་། ཚངས་མོ་འཕྲུག་། ཚངས་མོ་འཕྲུག་། ཚངས་མོ་འཕྲུག་།
བཞུགས་ལུ་གཞུགས་། ལམ་གསུམ་གྱི་ལྷན་ལ་འཛོེས་པ་ལོ་འཕྲུག་ལོ་འཕྲུག་། ལམ་གསུམ་གྱི་ལྷན་ལ་འཛོེས་པ་ལོ་འཕྲུག་ལོ་འཕྲུག་།

ॐ ॥ विद्यायाः शक्तिः । प्रदद्यात्तु मे । ॥ १ ॥
 ॐ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ ॥
 ॐ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ ॥
 ॐ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ ॥
 ॐ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ ॥
 ॐ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ ॥
 ॐ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ ॥
 ॐ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ ॥
 ॐ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ ॥
 ॐ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ ॥
 ॐ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ ॥
 ॐ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ ॥

बोदगोयनादवाकं दशुखसुखमिन्द्राद । दशोक्तममनादवाकं दशुखसुखमिन्द्रादः । देवगोयनादवमना
 वादवविधिदशुखवनाथेदथा । दशवनाथमकुदने । श्रुववेदना । मनेदवनाश्रुनादना । अनाशुकेमवे
 नुना । शशिश्रुदेविमोवनामवेदेगशुखदनाः । शिकेवदना । शिवाहुदनाद । श्रुवेवशुदनाद । शिकेदु
 मवेदना । शोखिवेववेनापुना । अनाशमविशवनामकावदुहा । देवगोयनादवमनाश्रुनादुहा । श्रुवेव
 वेदने । देवगोकेकवे । श्रुवेवेदमनाथमकुदनेपुदने । मनेदवनाश्रुनामनाथमकुदनादगशुख
 मकुदने । अनाशुकेवनाथमकुदने । शिकेवमनाथमकुदने । शिवाहुदवनाथमकुदने । श्रुवेवशुद
 वनाथमथवेदने । शिकेववेदमनाथमकुदने । शिवावेवमनाथमकुदने । अनाशुकेवनाथमकुदने । श्रुवेवशुद

ॐ विष्णवे नमः प्रणम्य च त्रिपुरासुरं च
 दशमसुक्तं प्रणम्य च त्रिपुरासुरं च
 दुःखानां नाशकं त्रिपुरासुरं च
 भयं विष्णुसुक्तं त्रिपुरासुरं च
 नमः त्रिपुरासुरं च त्रिपुरासुरं च
 त्रिपुरासुरं च त्रिपुरासुरं च
 त्रिपुरासुरं च त्रिपुरासुरं च
 त्रिपुरासुरं च त्रिपुरासुरं च
 त्रिपुरासुरं च त्रिपुरासुरं च
 त्रिपुरासुरं च त्रिपुरासुरं च
 त्रिपुरासुरं च त्रिपुरासुरं च
 त्रिपुरासुरं च त्रिपुरासुरं च
 त्रिपुरासुरं च त्रिपुरासुरं च
 त्रिपुरासुरं च त्रिपुरासुरं च

མེད་ལྷན་ཤེས་མེད་ལོ་ལྷོ་མེད་པའོ། །དྲག་གི་ཚེ་ཚད་གོ། བཀའ་པའམ་འམ་འམ་ལྷོ་མེད་པའོ། བསྐལ་བ་ཚེ་བ
 ཤོད་ལྷན་གཉི་ཤུ་དང་། རྒྱ་ཤེས་མེད་པའམ་ལྷོ་མེད་པའམ་ལྷོ་དཔྱལ་བའི་བུ་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པའི་བསྐྱེད་པ་མེད་
 རྫོང་ལྷན་གྱི་མེད་པའོ། ལྷན་ཤེས་མེད་ལྷན་ཤེས་མེད་ལོ་ལྷོ་མེད་པའམ་ལྷོ་དཔྱལ་བའི་བུ་དང་། །དེ་ལྷན་བ
 བའི་ཤི་དྲག་པ་ལྷན་མེད་པའི་བཀའ་པའམ་ལྷོ་མེད་པའོ། ལྷན་ཤེས་མེད་ལྷན་ཤེས་མེད་ལྷོ་དཔྱལ་བའི་བུ་དང་། ལྷན་ཤེས་མེད་ལྷན་ཤེས་
 ལོད་ལྷན་མེད་ལྷན་ཤེས་མེད་ལྷོ་མེད་པའོ། །གལ་ཏེ་དྲག་གི་ཚེ་ཚད་ལོ་ལྷོ་མེད་པའམ་ལྷོ་དཔྱལ་བའི་བུ་དང་། །དེ་ལྷན་ཤེས་མེད་
 ལའདྲེན། ལྷན་ཤེས་མེད་ལྷན་ཤེས་མེད་ལྷོ་མེད་པའོ། ལྷན་ཤེས་མེད་ལྷན་ཤེས་མེད་ལྷོ་དཔྱལ་བའི་བུ་དང་། །དེ་ལྷན་ཤེས་མེད་
 ལྷན་ཤེས་མེད་ལྷན་ཤེས་མེད་ལྷོ་མེད་པའོ། །ལྷན་ཤེས་མེད་ལྷན་ཤེས་མེད་ལྷོ་དཔྱལ་བའི་བུ་དང་། །དེ་ལྷན་ཤེས་མེད་

यपठेच्छ्रुत्वा यमश्चिप्रज्ञापयप्रवाह्ववक्ष्यथापिअंशुभिसुखेदने । प्रदशयिथमयेथपयवी अथेद
वेनामञ्जुमयदेच्छ्रुयथेकवयनमसुदने । शेषयथवक्षयनकेनश्चिद्विषयाश्चिद्विदयमवखदने । अम
श्चिपययेवेद्विषयायदिसदसश्चिद्विषयानद्विषाहेवदुद्वेवषया । शेषयथवक्षयनश्चिद्वेवपवखदने ।
येथयवदने । अश्चिपययथिनागामदसदसश्चिद्वेवषया । शेषयथवक्षयनश्चिद्वेवपवखदने ।
खदने । यममञ्जुमयअंशुमयवषयायदिसदसश्चिद्विषयायदिसदसश्चिद्विषयाय । दयदददयमसुदश्चिद्विषाहेव
द्विषयायव । अंशुमयवमखदपयनमदुच्छ्रुयवच्छदने । दमश्चिद्विषयायवपक्षयनश्चिद्वेवषयायवखद
वषया । अश्चिपयववदयादुच्छ्रुय । अत्रदपक्षयनदुच्छ्रुयमयथेदवपक्षयनयथा । अश्चिद्वेवश्चिद्विषयायवव

ॐ । प्रमवकगणपद । गवणपद । अहोपद । सुदसपदिपज्ञापवकवणामा
 वमहोयज्ञापवमहोयद । दप्रमणतदवपज्ञापवकवपविणपुत्र । र्गविकरनाहोयपिणामपदि
 ककदवाणपथ । इदअहोपद । वेणअहोपद । कुणअहोपद । सुदशिसाअहोपवणामपु
 वेणअहोपवो । शोदुमपदवप्रणामपुम । अहोपद । यअकगणपामवपदुवरेमपनाअहोपदि
 वप्रअकगणपदिअहोपद । कुणअहोपद । दणवणमपानवपणिसामवकदअहोपदपुत्रे । र्दिगणाम
 ह्रिपणपु सुवहोपुदपकवपिअहोपामयकमहोपुवपवणाम । सुदपिअवककुविददुवपुत्र । अदपद
 पुणप । कुपदमदिपज्ञापमअहोपद । र्दुमकुणामवपथिमविणामपिहोपाम । यअहोपवविपदुवण

འཇིགས་པ་ལམ་པ་བཅུ་ལྟུང་དོ། །འོ་ཤེས་པ་ལ་ལུགས་འཇིགས་སྟེ། དེ་ལྟ་པེ་མེས་འཇིགས་པ་ལམ་པ་བཅུ་ལྟུང་གི་འཇིགས་པ། ལུགས་
 འཇིགས་པ་ལམ་པ་བཅུ་ལྟུང་གིས། ལུགས་པ་བཅུ་ལྟུང་གི་འཇིགས་པ། ། ལམ་པེ་མེས་འཇིགས་པ་ལམ་པ་བཅུ་ལྟུང་དོ། ། འོ་ཤེས་པ་ལ།
 ལམ་ལུགས་པ་ལོ་འཇིགས་སྟེ། དེ་ལྟ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། དེ་ལྟ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། དེ་ལྟ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། །འོ་
 ལྟ་ལུགས་པ་ལྟུང་པ་ལྟུང་ལོ་ལོ། དེ་ལྟ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། དེ་ལྟ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། ལམ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ།
 པ་ལྟུང་གིས་འཇིགས་སྟེ། ལམ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། དེ་ལྟ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། ལམ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། ལམ་པེ་མེས་འཇིགས་
 དེ་དག་འཇིགས་སྟེ། ལམ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། ལམ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། ལམ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། ལམ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ།
 འཇིགས་པ་ལྟུང་དོ། ། དེ་དག་གིས་ལམ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། ལམ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། ལམ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ། ལམ་པེ་མེས་འཇིགས་སྟེ།

ॐ॥ विष्णो गणेशु अद्भिः पवित्रे देवदेवे मधुवर्चिरेणे
 नन्दे द्भिः पवित्रेण । सादस्य क्रुताद गोवत्सकैः गणेशकैः अद्भिः । प्रेयाकैः वहुदत्तम । गणविशेषेण आदस्युगणस्य
 बोधविशयस्य क्रुतादिदेवदेवस्य साहस्य । सादस्य क्रुतावशविशेषेण अद्भिः पवित्रेण अद्भिः पवित्रेण
 नन्दे । अद्भिः पवित्रेण अद्भिः पवित्रेण अद्भिः पवित्रेण । अद्भिः पवित्रेण अद्भिः पवित्रेण । अद्भिः पवित्रेण
 मन्त्रेण अद्भिः पवित्रेण अद्भिः पवित्रेण अद्भिः पवित्रेण । अद्भिः पवित्रेण अद्भिः पवित्रेण । अद्भिः पवित्रेण
 अद्भिः पवित्रेण अद्भिः पवित्रेण अद्भिः पवित्रेण । अद्भिः पवित्रेण अद्भिः पवित्रेण । अद्भिः पवित्रेण
 अद्भिः पवित्रेण अद्भिः पवित्रेण अद्भिः पवित्रेण । अद्भिः पवित्रेण अद्भिः पवित्रेण । अद्भिः पवित्रेण

पुष्विशाशुमसदना गणवश्चिह्नैर्गच्छिशाशुर्वसद्वैगणसवामयवसदना यमेषसदना सुगणसद्वेदना
 वृणसदना मदनोर्वैवपुष्वशुभशुभकर्मणसदना गणवश्चिह्नैर्वैवपुष्वकर्मणसदने प्रैगणसदनुगणसद्वैववेदना
 यो इमदवविवयवपुमदनुगणसदना विवकैगच्छिश्चुचपुम । पुष्विशाशुमठगणसद्वैव । शोभेद
 शोभेदगणसद्वैवपुम । गणवश्चिह्नैर्वैवपुष्वकर्मणसदना । इदमकर्मणसद्वैवपुम । यथाशुभ
 पुष्वशुभगणसद्वैव । पुष्वसयमेषसद्वैवपुम । पुष्वशुभगणसद्वैवपुम । इदमकर्मणसद्वैवपुम । यथाशुभ
 चिह्नसद्वैव । पुष्वशुभगणसद्वैवपुम । पुष्वशुभगणसद्वैवपुम । इदमकर्मणसद्वैवपुम । यथाशुभ
 इदमकर्मणसद्वैवपुम । पुष्वशुभगणसद्वैवपुम । पुष्वशुभगणसद्वैवपुम । इदमकर्मणसद्वैवपुम । यथाशुभ

ॐ । विसवर्द्धय । दिवंतपिच्छिमनसकृगनिद्वेषगवाददसुगददप्रवर्द्धय । विसुगवा
 वृथावा । कसच्छिमनसद्वृषयवपुष्पमपुष्पे । श्रुगवाददवृषयवसक्ष्णपयप्रवर्द्धय । विसुगवा
 छिमवृषयवरे । । दद्वृष्णयिःषणश्चिमद्वेषयवपुष्पमपुष्पे । वामवृच्छिवृष्णयवपुष्पमपुष्पे
 यरे । । दिद्वृष्णयिःषणश्चिमद्वेषयवपुष्पमपुष्पे । दिद्वृष्णयिःषणश्चिमद्वेषयवपुष्पे
 छिप्रमवृष्णयवपुष्पे । दिद्वृष्णयिःषणश्चिमद्वेषयवपुष्पमपुष्पे । दिद्वृष्णयिःषणश्चिमद्वेषयवपुष्पे
 दद्वृष्णयिःषणश्चिमद्वेषयवपुष्पमपुष्पे । दिद्वृष्णयिःषणश्चिमद्वेषयवपुष्पमपुष्पे । दिद्वृष्णयिःषणश्चिमद्वेषयवपुष्पे
 दद्वृष्णयिःषणश्चिमद्वेषयवपुष्पमपुष्पे । दिद्वृष्णयिःषणश्चिमद्वेषयवपुष्पमपुष्पे । दिद्वृष्णयिःषणश्चिमद्वेषयवपुष्पे

शीधेःशेषाद्येःदुबोदपरिसरविषुबुखरेषामहेगणमसनाकुम्भाहे देहेभ्युहेगणसवामहेगणसम
 दन्वीधुववदभुम्भामेदुहेभ्युमयाशाभिवदयादहेगणसममुभविधुमेदेहेभ्युहेगणसवदिभामहेववमसभाहे
 धविधुमहेवमेदपरिधेःशेषादपुम्भामहेदभुववपिदेदुम्भोवमुवे । महेगणसवमेदवदिभामवेमवेमहे
 देवभाभदसमनिधुम्भो महेगोहेवभनाभसमयदधुम्भोवेमहेगणसवदिधुम्भे । मयभोदददेहेहे
 दमेसवेमोमहेगणहेभ्युममेदेवविषवाशेषासवदिधेःशेषादपुम्भामहेमहेवमहेगणसमवदिभामहे
 महेभ्युमहेवमेदसवदिधुमहेभ्युममवभुम्भामहेदपुम्भोवमुवे । मयभुम्भोवभुम्भोवमेदमेदमेदमयेद
 हेभ्युमहेवमुवेदमवभुम्भोवमेददपुम्भामहेवेदमहेभ्युममये । महेवमेदसवदिधुमहेवमहेभ्युममेद

ॐ । अष्टवक्रवर्णना । शोभासुवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना ।
 यत्रिंशत्तुल्यवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना ।
 अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना ।
 अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना ।
 अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना ।
 अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना ।
 अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना ।
 अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना । अष्टवक्रवर्णना ।

विद्यायाद गीसाक्याना प्रथमा । यदेव गतिराकव निरुत व द क्त्वा । विदिसिखीरे र वस्तुव ध्वेव न व वृद्ध
 हिस वस्तुना व विक्त्वा देवे व क्त्वा च हरे दे । ध्वेव न व वृद्ध ग द विव । यमम द्रुत द म धिरे दे द ।
 गतिरा सुखे द वा निरे दे द । क्त्वा च म द्रुत वा खे द वा निरे दे द । दशा च द द । अरे व च म द्रुत ग ना य म द्रुत च द द ।
 वा निरे च विप्रु वा ना निरे दे द । अरे द क्त्वा ना द द प्रथ च द द । अरे द क्त्वा ना द द प्रथ च विक्त्वा । क्त्वा ना
 प्रथ निरे वि प्रो वा च द द । यम विप्रु व दे व च द ग गी सा वस्तुना । शो म्ति अ ह च विवे दे द वा ह द । ध्वेव न व
 वा सुखा वा सुखा हिस म्ति प्र । शो म्ति ना ह च विवे दे व द्रुत वा च द क्त्वा ना निरे य ना च ना वा द्रुत वा च द
 द द । गतिरा सुखे द च द द । क्त्वा च म द्रुत वा च खे द च द द । ध्वेव न व दे च वा सुखा हिस व वि प्रो वा च विवे दे

३३। श्रीशिवाय नमः ॥ मङ्गलार्थं प्रोक्तं ॥ प्रथमं च मङ्गलार्थं च
 अथ श्रीशिवस्य मङ्गलार्थं प्रोक्तं ॥ मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥
 मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥
 मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥
 मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥
 मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥
 मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥
 मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥ मङ्गलार्थं च ॥

ॐ

पञ्चोत्तरवर्षेण प्रवर्षेण सुप्रवर्षेण । प्रवर्षेण सुप्रवर्षेण ॥
वदन्तः प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण ॥ वदन्तः प्रवर्षेण प्रवर्षेण ॥
प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण ॥ प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण ॥
प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण ॥ प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण ॥
प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण ॥ प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण ॥
प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण ॥ प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण ॥
प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण ॥ प्रवर्षेण प्रवर्षेण प्रवर्षेण ॥

ॐ॥ **क्रुकेवा** । अमलेखाईदुःखिनामुदमङ्गवदशेदनामरुहई । त्रिनामयशेनामना
 मङ्गुयमना । ईवेथेकेदेउदमववा मवापदिदुयमउदनावना । श्रोगनादेदमाविसेवेईदवा सुविशेदिदु
 नादनाक्रुमश्रीश्री । उदयवा मवा मनाकेनङ्गवयमरुहूमई । विनाक्रुयकममगेद । दुयवेयवेमङ्गुयमना
 दुःखिनामईदुःखिदिदनाददेगोपदुगगगुममउमक्रुदुःखिनामनामरुहनामना । यदिसायादिङ्गमनाय
 यनाशेविनागशेवामया । अमदिदेदुःखिनादेदमावव । दुमईयदुःखिनामवेवपमङ्गुयमशेविनामगुनावना
 मवावेदिमापुदवमपुमइददेकवपेविषुवा ममममवना । दगुवमनादेदुःखिदुःखि मक्रुदङ्गमना
 मायममपदिकेममउपुःखिनाग । ममक्रुयदुःखिनामुःखिनामवनामदिश्रीगपनामवनामुःखि

नृपगणेशमिदं । देवनामुद्रकुमारोत्पन्नं दवाययानि । यत्कृतं तिस्रोपि सविश्रामात् । इदं हि सादृशं ।
 कुमतिस्तु यद्वैश्वानरायुधुमिदं शिष्टं । शिष्टं यत्कृतं शिष्टं । शिष्टं यत्कृतं शिष्टं । शिष्टं यत्कृतं शिष्टं ।
 यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं ।
 क्वं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं ।
 वनात् । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं ।
 यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं ।
 यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं ।
 यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं । यत्कृतं शिष्टं ।

ॐ श्री गणेशाय नमः । प्रथमं चैव नमो वन्द्येभ्यः ।
 तदनुभवो नरेण सदा यथा । त्रिपुरासुरोदरपदोदरैश्च यथा ।
 साधुसमाधि । त्रिपुरासुरोदरपदोदरैश्च यथा । त्रिपुरासुरोदरपदोदरैश्च यथा ।
 तदनुभवो नरेण सदा यथा । त्रिपुरासुरोदरपदोदरैश्च यथा । त्रिपुरासुरोदरपदोदरैश्च यथा ।
 तदनुभवो नरेण सदा यथा । त्रिपुरासुरोदरपदोदरैश्च यथा । त्रिपुरासुरोदरपदोदरैश्च यथा ।
 तदनुभवो नरेण सदा यथा । त्रिपुरासुरोदरपदोदरैश्च यथा । त्रिपुरासुरोदरपदोदरैश्च यथा ।
 तदनुभवो नरेण सदा यथा । त्रिपुरासुरोदरपदोदरैश्च यथा । त्रिपुरासुरोदरपदोदरैश्च यथा ।
 तदनुभवो नरेण सदा यथा । त्रिपुरासुरोदरपदोदरैश्च यथा । त्रिपुरासुरोदरपदोदरैश्च यथा ।

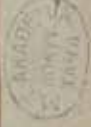
३२५ । शिवान्नपत्रकं दत्तवर्द्धने । दिव्यप्रणवसुदिसादनाह्वयव्यवसाह्वयसुध्या
 वदनात्तवादिप्रदुक्तुमर्षेवपद्युमर्द्धेदनादनाह्वयने । दयेववामददामह्वयेदसुखकुदनापमविवेने ।
 वेणवसूयणा । ह्येवकुदुक्तैकशकवयेनाककेदने । सादनाह्वयवेणप्रवर्षुणवसुखवार्द्धेपदमवतन
 यदिसदविवेने । सादनाह्वयप्रमावणा । शकनाठवदिश्रुदयविश्रु । दंश्रुदयविश्रु । दंश्रुव
 यदिसूयणा । ह्युणवसुयणायेवदपकुवह्वियदयेवेविसाया । सादमवमवसाह्वयवेणप्रव
 यदिसावयेनवसुवयवेवेकैरिह्वयवतनापदिह्वयवे । सादनाह्वयवसावसुप्रमादयेववे । सा
 यदिसूयणावसुयवप्रदुदरेश्रवणाह्वियप्रुसावविणापदुदकुमथेवदेववसुवयवेकैकशकैदरे । सादना

21
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सादरुतां विद्विषासां सदा वस्तु मयी । सायि श्रिये चोत्तमाः सदा वस्तु ॥
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सादरुतां विद्विषासां सदा वस्तु मयी । सायि श्रिये चोत्तमाः सदा वस्तु ॥
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सादरुतां विद्विषासां सदा वस्तु मयी । सायि श्रिये चोत्तमाः सदा वस्तु ॥
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सादरुतां विद्विषासां सदा वस्तु मयी । सायि श्रिये चोत्तमाः सदा वस्तु ॥
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सादरुतां विद्विषासां सदा वस्तु मयी । सायि श्रिये चोत्तमाः सदा वस्तु ॥
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सादरुतां विद्विषासां सदा वस्तु मयी । सायि श्रिये चोत्तमाः सदा वस्तु ॥
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सादरुतां विद्विषासां सदा वस्तु मयी । सायि श्रिये चोत्तमाः सदा वस्तु ॥

अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। दयसावर्षसखेदतसखा। अयसा। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे।
 दवेकं अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे।
 मयिरेदसि। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे।
 वायिरेदसि। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे।
 मुवमदय अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे।
 अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे।
 वेससासिअमद। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे। अणवमसाश्चुवर्षसन्नदादे।

ལྟོ ། ལྔསའཚོད་ལྡན་པ་ལོ་བྱེད་ལ་བཤད་པའི་མཁས་པ་ལོ་བཤམ་སུ་རྣམས་ལེ་ཤེས་
 མཐོང་བའི་བྱེད་པ་མའི་འདུལ་ལོངས་ བཀའ་ལྟུང་ལ་བཤ ལྟོང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འཚོད་དེ་ལྡན་པ་མཁའ་རེ
 རྒྱལ་ ། ཡུན་རིང་དེ་མཁོ་བའི་དེ་བརྒྱུ་རྩ་དེ། དམའི་ཤེད་དུ་ཚེ་ཐོབ་པོ། །སངས་རྒྱལ་ལོ། །ཐམས་ཅད་དམ་འཁྲིན་
 པོ། །བྱིད་ཅག་གཉིས་ལོ་དྲིལ་ལོའི་ལྟུང་ལ་བཅས་སའམ་འཛིན་པ་གཞན་ལ་བསམ། ལྟོང་དེ་སྟོན་པ་ལོ་ལྟབས་
 ལ་གསུགས་དེ་ཤེས་པ་བཤགས་འཕའ་དགའ་བའི་ལམ་ལས་ཤེས་ཤེས་ལྡོངས་པས་ལྟོ་ལྟོ་དགོ་སྣོད་གི་དེས་ཤིང་
 ལྟུང་དོ། །ལྟོ་སྟོད་ལྟོ་ཚེས་བཞི་ལ་སྟོན་པས་ཚེས་ལྟོ་ལ་ཤིང་ལོ་གང་དུ་བསྟོན་རྒྱལ་བཤད། དུང་སྟོང་ལྟུང་བཤད་
 དགས་ལྟོ་ལས་སུ་སྟོན་ལྟོ་སངས་རྒྱལ་གསུམ་ལྟོ་སའཚོ་ལོ་ལོ་ཤིང་ལོ་ཤིང་ལོ་ཤིང་ལོ་ཤིང་ལོ་ཤིང་ལོ་ཤིང་ལོ་ཤིང་

ॐ श्री गणेशाय नमः ॥ यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु
 कर्मणि च यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु यत्किंचिदयं
 धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु
 यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु
 यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु
 यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु
 यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु
 यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु
 यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु यत्किंचिदयं धर्मं प्रवृत्तव्यं तदर्थं ननु

28
མཐའ་མའདག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་རྒྱན་པའི་ཤེས་པ་མཛིན་པའི་མཛེས་སུ་རྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་འདོམ་ཚིག་གི་ལྷུང་
ལོན་པ་རྒྱལ་པ་ལ་དག་འབྲིམ་མས་མཁོ་རྩིས་སུ་གསུང་བའི་དོན་དུ་འཕགས་པ་རྟོན་པུག་པ་བརྒྱུ་བ་དང་། ལྷོས་
དུ་གོ་བ་བར་མ་ལ་དག་འབྲུ་མས་ལ་དོན་ཐམས་ཅད་བསྟུགས་སུ་རྟོན་པུག་ཉི་ཤུ་ལ་དང་། གྲིབ་རྒྱུད་རྟོན་པ་
ཤེས་པ་བཟོ་བའི་ལ་ལོ་བསྟུགས་པ་ལ་དག་འབྲིམ་ལ་དེའི་ལ་དོན་ཐམས་ཅད་བསྟུགས་པས་བརྒྱུད་རྟོན་
པར་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལ་ཞིབ་པར་མས་མཛོ་ཚེ་དུ་འབྲུ་མའི་དོན་ཐམས་ཅད་བསྟུགས་པས་ཕེབ་པར་དེ་ལོ་ཚེ་སྟུང་
པ་བསྟུངས་པར་གོ་བ་བར་ལོ་མཛད་པ། ལྷོས་མཛོ་མོད་རྟོན་པ། རྒྱལ་པ་ལ་ཕྱི་བ་ཕྱག་བརྒྱུ་ལ། འབྲུ་མ་ཕྱག
བརྒྱུ་པ་ཞེས་མཛོ་མ་གསུང་། རེ་བསྟོར་པའི་ཚེ་རྩི་འབྲུག་གིས་རྒྱལ་པ། ལཱ་མ་མ་ལ་ལ་འཛམ་བུ

05
31

ॐ
 ॥ कन्दसचित्रियमठेवञ्जैखदुप्रुयसदनेदव सक्षयसद्व्यसक्षयसायनभुवा
 शिसदुन्ददुगाशे । देसविवचाशेगासासग ह्युप्रुयञ्जैखदुप्रुयसदनेदव सक्षयसायनभुवा
 सविवचाशेगासासग सक्षयसायनभुवा । सक्षयसायनभुवा सक्षयसायनभुवा । देसायव
 शानिशायवचाशुवा छिवासदुमक्षुवायद । सुत्रकादेशमदुप्रुयिधिममसायनतद्विभेदे । दि
 वसामदुप्रुयवाठव छिवात्रुदवलासादसवसाशेवासादसमसात्रुवाशुववसादसदवय
 छिसचबेसाशे । देवसावठव प्रुवददसाछिसादकेवद्विउदुप्रुद्वेसुसाशे । देवेकसगथ
 क्षमादददुप्रुवा । प्रुवासाकेसाशे । प्रुद्वेवेद्वेदवसाविकेवद्विउदुप्रुवविदेदसासायनसत्रुददुप्रुव

प्रमाप्रभाशा निवनापुवपेनागैद्वि। सुपुत्रेन सुसुखासुवनासुवना सुसुखासकवयवविना
 निदयप्यत्रियमयाववददसात्रुद्वमक्रगवत्रिभतुदयिषादुपुगणतुत्रिभसुमसठग सुसुम
 त्रिभसगद्व द्विभिसादिपिदप्रवनासुद सुदनासगवमददमद सुसुमदो पुत्रदगापेयशा वस
 ममपुत्रवमद्वैवेकवसुअदमा सुसुपुअकवपेनाकनसमदिद्विषाद्वेवमपेगना सादनाकृतससु
 यमसात्रुद्वमक्रदद कनसोनासुदसुदपुवदुदयिषासुमया। त्रिदत्रिषात्रिभद्वैत्रिभविस्तुगदु
 ददद मिवदुदयिषासमसकुळ्यासमसुसु। दिपकेनासोनासिभविरेकियाया वददियाद
 विद्विभिसाद्विष्टोपिशा। विषदद सुवपुवसुभासुद्वेवेवक्रुदगापना। मसुवपेद्विभिसुसुदमदि

३३। अकं दप मयेव। सुख सुखकं गदे रं प्रे वे वा द वि वा वि। प्रो द प्रे म सु सु ग सु यं सु य म ये व
 अकं द। सुख अकं ग दे यं अकं व वि द वा य म। अकं व वा अ वि सु वा सु वा य म वा रं व अकं द। वा अ म व कं व
 ये रं प्रो द प्रे म ये रं दे व। वा सु वा य म वा यं द सु यं ये रं वि सु यं व रं द। सुख अकं ग दे यं अकं व व वि यं। प्रो द
 प्रे म सु सु ग सु यं सु यं अकं द। अं वा वा सु वा यं। प्रे म वा सु व म द वा य म। कं वा सु म वा वा द वा द वा
 य म वा। वा य म वा कं व द सु यं यं वा य म। प्रि म वा वा ये रं द रं यं वा यं। प्रे म वा द अकं द दे व रं दे व यं। प्रि द
 वा प्रो द द द सु म य कं वा द। वा म सु वि वा व वा सु प्रो द प्रे म द। अं वे कं वा सु व सु वा य म यं। सुख अकं व
 ये रं ये रं वा सु वा य म। प्रि सु सु वा सु वा य म अं व ये रं द। सु व सु वा य म सु ये रं वा वि सु। अं वा य म वि सु वा

36
विभक्तस्युक्तिम् । कृष्यदेवित्वस्युक्तिमुह्य । इत्याम्भ्रस्यस्युक्तिम् । त्रिसुक्तस्युक्तिम् । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम्
सुः संक्रुष्यदेवित्वस्युक्तिम् । सुवचकस्यदेवित्वस्युक्तिम् । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम् । सुवचकस्यदेवित्वस्युक्तिम् । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम्
कवकृष्यदेवित्वस्युक्तिम् । सुवचकस्यदेवित्वस्युक्तिम् । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम् । सुवचकस्यदेवित्वस्युक्तिम् । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम्
मपदे । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम् । सुवचकस्यदेवित्वस्युक्तिम् । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम् । सुवचकस्यदेवित्वस्युक्तिम् । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम्
दुमदेवित्वस्युक्तिम् । सुवचकस्यदेवित्वस्युक्तिम् । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम् । सुवचकस्यदेवित्वस्युक्तिम् । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम्
विस्युक्तिम् । सुवचकस्यदेवित्वस्युक्तिम् । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम् । सुवचकस्यदेवित्वस्युक्तिम् । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम्
गुरुत्वंवेद । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम् । सुवचकस्यदेवित्वस्युक्तिम् । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम् । सुवचकस्यदेवित्वस्युक्तिम् । इतिपुस्तकात्सात्त्विकम्

ॐ ॥ पञ्चना ॥ इत्यथ कृत्वा प्रथमं देहं प्रपन्नोऽयं ॥ पञ्चव्ययिमात् ॥
 ममत्वात् ॥ इत्थं च देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं ॥
 देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं ॥
 देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं ॥
 देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं ॥
 देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं ॥
 देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं ॥
 देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं ॥
 देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं देहं प्रपन्नोऽयं ॥

ॐ ॥ अथ सुप्रसन्नचित्तैर्गणपदेऽर्चयन्ती देवविवाहेणसप्तप्रसन्नतद्विष्णु
 वायुदमुगणदेहैर्गणपदेऽर्चयन्ती देवविवाहेणसप्तप्रसन्नतद्विष्णु
 दृगापदेहैर्चयन्ती देवविवाहेणसप्तप्रसन्नतद्विष्णु
 सुन्दरी । देवविवाहेणसप्तप्रसन्नतद्विष्णु
 यदर्थी च वेदपदिने च चित्तद्वेषु सुप्रसन्नतद्विष्णु
 सप्तप्रसन्नतद्विष्णु देवविवाहेणसप्तप्रसन्नतद्विष्णु
 वसु चित्तसप्तप्रसन्नतद्विष्णु देवविवाहेणसप्तप्रसन्नतद्विष्णु

द्विपयसाधस्यसायदेयुपचुगवेगसां । पुगच्छकैवयदिगादस्यसयविस्सिमदेवपुसात्रैकैवयेन
 क्तेवपसा येपिया देसादुसगायदद्वेद्वियसकंदययादस्यसां । यदित्कुदलिकस्यसर्वद्विद्वेविसा
 द्विकैवच्छिसासुश्चिसुस्रदेयसुयसिद । सांशिसदेयवेददे । यदित्कुदलिकस्यसर्वसुसदिसा
 सत्रवेसप्रदेयसा देसवेदेयसा देसास्रदेरेयसवृगसयदेहृदियसुयये । दिदेवासय
 यसेसिसासयवेदेसुदेसुसासा । कयान्दुससादेवसयसद्वेया देयसुच्छकैवच्छिसासयदेयसदि
 सकवसकच्छिसासायवेदे । देदसासेसिसासायदेववेसिसुससप्रसक्तियासादसुसासादममच्छुम
 दे । देवसपुदच्छुससससादयसवृगसच्छिदेहृदेदे । येसावेसपुसमसुसयसद्विष्णुसयवेदुसा । ५०

ॐ
 तिष्ठन्मद्देहं ससृज्वेदिसुप्रसत्तं। इतिगामकंदन। इतिमुना अर्द्धं
 शः पवतिवपत्रसंज्ञामयसंज्ञकमदन। सुश्रुवतिदयनश्चिअथुआउदुदद। सुअदिपयन
 हृदद्विंया सहुआब्रुगसंज्ञुदवववायेमपयशदुअथेसिनमअदअर्द्धमना मगअममनश्चिहुवेववि
 ददुवमप्रशासना। असाथिचिंविदुश्चुयुआदेअेतिअश्चिवनाइहैअककैवयेददअदया
 प्रगवदेहंदवप्रसादेउदमअश्चिंकेसमश्चुदयेमसमनअदयवयनाइगामददमविना ह्येगणयेअ
 अहृदसमनअदयेअदु। अहृदसमनअदप्रुनाहृमविदयवयनाइगामदुवइवद
 समनअदवइगवणश्चुगथुआयअदुअेदमयेगदमनमार्थेसुगणश्चुदमअर्द्धमनअथेववि

५५ इवञ्चिध्रयत्सुयपसुत्तुदत्तवाशिवपथाप्रमाअसुवयप्रुण । देवगिम्बिष्ठाविमीतर्णे
 यथिवया देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव । मियुयत्तिदत्तुवायमपदेयिवया
 देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव ।
 इवत्तुवपेयिवने । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव ।
 क्षदसदससमापमयसुसथिव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव ।
 त्रयादेवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव ।
 प्रैव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव । देवगिष्ठादिक्कायमदिसुत्तुव ।

46

३३।। शपठेन। शर्वदेवकेशवस्तु स्वर्वात्म्येण स्वर्गात्परिभ्रुवात्सदव्येसुवने। श
 वरुणाद्युक्तेषु स्वर्वात्म्येण स्वर्गोपरिभ्रुवात्परिभ्रुवात्सदव्येसुवने। श
 वरुणाद्युक्तेषु स्वर्वात्म्येण स्वर्गोपरिभ्रुवात्परिभ्रुवात्सदव्येसुवने। श
 वरुणाद्युक्तेषु स्वर्वात्म्येण स्वर्गोपरिभ्रुवात्परिभ्रुवात्सदव्येसुवने। श
 वरुणाद्युक्तेषु स्वर्वात्म्येण स्वर्गोपरिभ्रुवात्परिभ्रुवात्सदव्येसुवने। श
 वरुणाद्युक्तेषु स्वर्वात्म्येण स्वर्गोपरिभ्रुवात्परिभ्रुवात्सदव्येसुवने। श
 वरुणाद्युक्तेषु स्वर्वात्म्येण स्वर्गोपरिभ्रुवात्परिभ्रुवात्सदव्येसुवने। श

119
3

ལྟམ་གྱི་རྒྱུ་ལོ་མཚམས་རྒྱ་ལྷོ་གཤམ་བཏམ་ལྷོ་ལམ་པ་བཞི་ལམ། དེ་དེ་པ་པ་ལྟམ་རྒྱ་དང་དགའ་བའོ།
 བཞི་ ལྷོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་
 ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་
 ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་
 ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་
 ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་
 ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་ ལྷོ་ལོ་ལྷོ་རྒྱུ་ལོ་

ॐ
 ॐ यथा च सुदमस्तौ । विषयस्तुदमस्तौ । शत्रुवपनेन त्रिभिर्द्वन्द्वि
 ॐ यथा । अकिमिदं नृणां यथा यथा । सुकृतसंस्तुतसुखी सुखी । मयदयपिवशत्रुवन्दुनमिवा
 ॐ यथा सुदमस्तुदमस्तौ । अथास्तुदमस्तौ । मयदयपिवशत्रुवन्दुनमिवा । सुदंस्तुदमस्तौ
 ॐ यथा सुदमस्तुदमस्तौ । अथास्तुदमस्तौ । मयदयपिवशत्रुवन्दुनमिवा । सुदंस्तुदमस्तौ ।
 ॐ यथा सुदमस्तुदमस्तौ । अथास्तुदमस्तौ । मयदयपिवशत्रुवन्दुनमिवा । सुदंस्तुदमस्तौ ।
 ॐ यथा सुदमस्तुदमस्तौ । अथास्तुदमस्तौ । मयदयपिवशत्रुवन्दुनमिवा । सुदंस्तुदमस्तौ ।
 ॐ यथा सुदमस्तुदमस्तौ । अथास्तुदमस्तौ । मयदयपिवशत्रुवन्दुनमिवा । सुदंस्तुदमस्तौ ।

127
17

ॐ॥ किंदमअअपयेव । मसठुक्कमुदअवमवेदवी । मसह्रिमक्कायपये । विष
 यानुत्तासो । भाववयदकुप्पेसमेददुत्तुवयद । येअसयश्रीदिवेगणसकयद । कसअक्केवरे
 कयद । सुश्रीयादअणपयेवयद । ईवमअदमदअश्रीवद । सुशणह्रिप्पेत्तुआमसमववद ।
 व्रुकुत्तुवद । शगविंससुदममसदुत्तुवयद । येअससुवसुत्तुमविसावद । वक्रुवयद ।
 सुवयश्रीगणपदुअससुक्कणपदिवेगणसदुत्तुवयद । सुशणसदुत्तुवयद । श्रामयेदुत्तुवय ।
 कुत्तुवद । कुत्तुवयेववद । अकुत्तुवद । ह्रिप्पेत्तुवद । सुश्रवसवयद ।
 सुत्तुवयदुत्तुवय । सुत्तुवयसवद । सुत्तुवयसवद । सुत्तुवयसवद । सुत्तुवयसवद ।

129

19

ॐ॥ | क्लृप्तमिदं प्रसासुधेदं त्रुमदं दशमिना | मधुना पथं बलिना कुण्डमस्त्रवापमं त्रुमं | विना
 दनः | अतिमायवीमवच्छिन्निमथं अथा | द्विंमदं धैर्यं सत्तं अथ प्रशापनायेन | विमथं दत्तं विमं यमं वस्तु दत्तं
 र्थना | र्कं वा सति अस्तु दं दत्तं वत्तं वत्तं विना दनं | कर्कदवीं क्लृप्तं विना दनं विना दनं
 अस्तु दं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं | विना दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं | दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं
 दत्तं दत्तं | दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं
 दत्तं दत्तं | दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं
 दत्तं

ॐ
 विसृज्यते वासुदेवाय ॥ १ ॥
 वासुदेवाय नमः ॥ २ ॥
 वासुदेवाय नमः ॥ ३ ॥
 वासुदेवाय नमः ॥ ४ ॥
 वासुदेवाय नमः ॥ ५ ॥
 वासुदेवाय नमः ॥ ६ ॥
 वासुदेवाय नमः ॥ ७ ॥
 वासुदेवाय नमः ॥ ८ ॥
 वासुदेवाय नमः ॥ ९ ॥
 वासुदेवाय नमः ॥ १० ॥

ལས་རྒྱལ་མཉམ་པོ་རྒྱ་ཚེགས་ལས། །དེ་ལོ་སྤྱི་ལོ་འདི་རྒྱ་ཚེགས་ཀྱིས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལས་དེ་ཡང་
 ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེས། སོ་ལས་པའི་ལས་དང་། མས་མ་པའི་ལས་གཉིས་ཡིན་ཞོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མ་དོན་པ
 མཛད་ལས། སོ་ལས་པ་ཡི་དེ་ལྟེ་ལས་ཡིན་ཏེ། །དེས་བརྒྱུད་ལུས་དང་དག་གི་ལས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 དེ་ལྟར་ལས་དང་། དེས་བརྒྱུད་པའི་ལས་ལུ་འཆད་པ་ལ། །རྩམ་བོ། དུ་བད་དེ་མཚན་ཉིད་དང་། །བདག
 སོ་ལྟར་དག་གི་སྤྱི་ལོ། །ཆུང་ལས་མཚན་རྩམ་ཆུང་ལོ་བེ། །དུག་པོ་དེ་ལོ་ལས་ལུས་བཟུས། །ཞེས་གསུངས་
 དེ་ལྟར་ལས་ལུས་ལྟེ་དུ་བད་པོ་གསུམ་དུ་ལོས་པ་ལྟར། །བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཆུང་ལུས་དང་།
 བསོད་ནམས་ལྟེ་ལས་ཆུང་ལུས་དང་། ལོ་གཡོ་བའི་ལས་ཆུང་ལུས་སོ། །གཉིས་པ་དུ་བད་པོ་ལོ་མཚན་ཉིད་འཆད

ॐ । याया । नरयेवसिदकममम । यिवे सविअसाहृ । प्रसवो । छिम्भादवपादयसाहि
 अवाही । मधुना मतीदो म मरुद्ग । शुभा छिक्कववश्रोगाचिदवासेमना ममाशुवा । ममाशिक्षिवशा मधुवप
 शेगना मम विद । यिद छिक्कववमकुमसेमना यसेमना ममाशुवा । देह्म मये यददेवशाशुवाद्ग ।
 द्रुम दन । अमम मरुद । उदम मरु । देव ददये श्रोगाचिदवाय ददेवशाशुवाद्ग । अदेक्कमम
 छिक्कववश्रोगाचिदमद । वेह्म दशोक्कववश्रोगाचिदमद । मदिशुभाशिक्षिवशाश्रोगाचिदमदि ।
 देव ददयेव । मद । ममाश मयेसेमना मदि प्रुम्भा । उदयेसे प्रुम्भा । वेह्म प्रुम्भा । मम
 मास । महेसे असेनाशुम सुद मदि प्रुम्भाश्रोगाचिदमदि । मदिसेवो । अयेक्कववममद । अश्वत्थे

ལྷུང་པའི། །གཉིས་པའི། རྒྱལ་ཆུ་ལ་ཤོ་ལོ་མཁུ་བལ་བཤད་གཏུ་བྱས་པའི་བྱུང་མེད་ལའི་གྲགས་པར་སྤྱོད་པའོ།
 གསུམ་པ་ལ་ལྷུང་། རང་གི་ཆུང་མ་ཡིན་ཡང། ཡན་ལགས་ཡིན་པ་དང། ལྷུམ་མ་ཡིན་པ་དང། རྟུག་མ་ཡིན་
 པ་དང། ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང། རྫོགས་པ་མ་ཡིན་པར་སྤྱོད་པའོ། །དེ་ལ་དང་ཤོ་ཡན་ལགས་ཡིན་པ་ལོ། །
 དང་བཤད་ལམ་ལུ་སྤྱོད་པའོ། །ལྷུམ་མ་ཡིན་པ་ལོ། །སྤྱོད་པའོ། རྒྱལ་ཆུ་ལ་གསལ་པའོ། མཚོང་
 དྲོན་གྱི་ཆུང་མའ། མང་ཤོ་ཆུང་མ་པའི་སྤྱོད་པའོ། །རྟུག་མ་ཡིན་པ་ལོ། གསུ་ཆུང་ལ་གནས་པའི་རྟུག་མའ།
 ལྷུམ་མ་ལའ། ལུ་ལོ་ལྷུང་བའའ། ལྷུང་བའོ་དཔའི་རྟུག་སུ་སྤྱོད་པའོ། །ཆོང་མ་ཡིན་པ་ལོ། གསལ་མ་ལྷུམ་
 ལྷུག་པ་སྤྱོད་པའོ། །རྫོགས་པ་མ་ཡིན་པ་ལོ། བརྟུང་ཆུང་པའོ། །ཡང་ན་ཤོ་ལའ། མཚོང་གི་པའའ།

ॐ श्री गणेशाय नमः । ममदयमदुष्टदमये । निरिभ्रमसुखी शान्तिमान् । क्वामदुष्टदमये
 भ्रमसुखी । यिदगणेशुभ्रमदुष्टदमये । क्लृप्तसुखमिभ्रमसुखी । शान्तिमान् । क्वामदुष्टदमये
 ॐ श्री कृष्णाय नमः । ममदयिभ्रमसुखी । युवाणादुष्टदमये । ममदुष्टदमये । निरिभ्रमसुखी
 यैवायिदवर्णनायदयिभ्रम । ममदयिभ्रमसुखी । ममदयिभ्रमसुखी । ममदुष्टदमये । निरिभ्रमसुखी
 दुष्टदमये । ममदयिभ्रमसुखी । ममदयिभ्रमसुखी । ममदुष्टदमये । निरिभ्रमसुखी । ममदुष्टदमये
 ममदयिभ्रमसुखी । ममदयिभ्रमसुखी । ममदुष्टदमये । निरिभ्रमसुखी । ममदुष्टदमये । निरिभ्रमसुखी
 ममदयिभ्रमसुखी । ममदयिभ्रमसुखी । ममदुष्टदमये । निरिभ्रमसुखी । ममदुष्टदमये । निरिभ्रमसुखी

शुभमस्तु ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥
दमदगीप्रसवो ॥ अर्द्धीविविधस्तु ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥
वस्तुवस्तुवस्तु ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥
वस्तुवस्तुवस्तु ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥
वस्तुवस्तुवस्तु ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥
वस्तुवस्तुवस्तु ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥
वस्तुवस्तुवस्तु ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥
वस्तुवस्तुवस्तु ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥ शुभस्तु वृत्तिसुखी ॥

चवह्निमस्तुममस्तुम् । अत्रमर्षी केशस्तुमस्त्रिदशमयाः । अथानामकमनायशर्वेदमरे
 केशस्तुमस्त्रिदशमयाः । अत्रमर्षी केशस्तुमस्त्रिदशमयाः । अथानामकमनायशर्वेदमरे
 ददः परममरेदनात्तया । देवददेवी सुदशममरेदनात्तया । अथानामकमनायशर्वेदमरे । अथि
 मर्षी सुदशममरेदनात्तया । अथानामकमनायशर्वेदमरे । अथानामकमनायशर्वेदमरे ।
 देवदशममरेदनात्तया । अथानामकमनायशर्वेदमरे । अथानामकमनायशर्वेदमरे ।
 सुदशममरेदनात्तया । अथानामकमनायशर्वेदमरे । अथानामकमनायशर्वेदमरे ।
 अथानामकमनायशर्वेदमरे । अथानामकमनायशर्वेदमरे । अथानामकमनायशर्वेदमरे ।

161

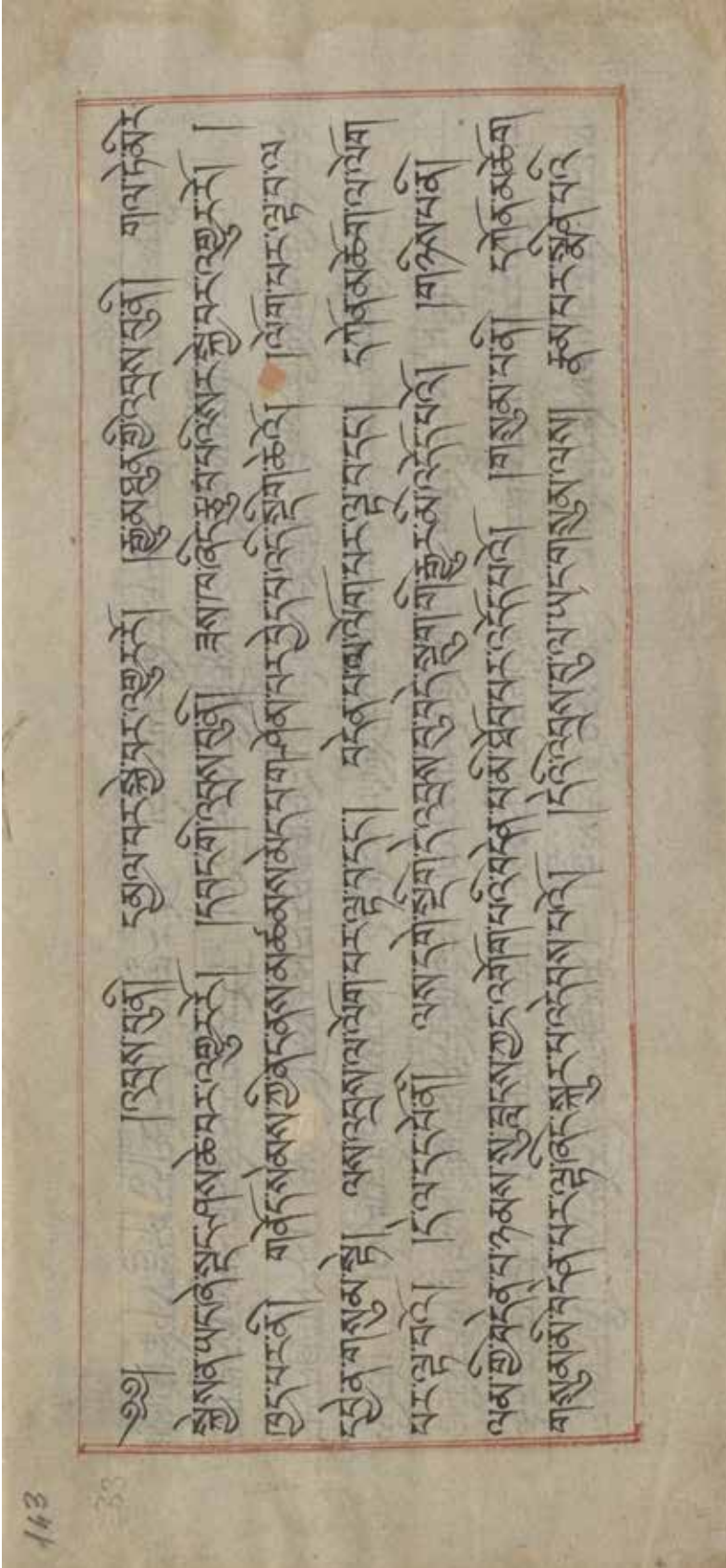
31

ॐ ॥ धर्मिणां कर्मणां ॥ धर्ममसंभवेनायं दुष्टवशात्सुखं ॥ सदाशान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥
 शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥
 शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥
 शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥
 शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥
 शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥
 शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥
 शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥ शान्तिं च सुखं च संभवेत् ॥

112

मन्त्रकर्मसंस्तुतये । नमस्त्वैवेत्यस्य सुखी । पुरुषस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये ॥ इन्द्रस्यैव
 यज्ञस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये । यज्ञस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये ॥ इन्द्रस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये ॥
 यज्ञस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये । यज्ञस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये ॥ इन्द्रस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये ॥
 यज्ञस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये । यज्ञस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये ॥ इन्द्रस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये ॥
 यज्ञस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये । यज्ञस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये ॥ इन्द्रस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये ॥
 यज्ञस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये । यज्ञस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये ॥ इन्द्रस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये ॥
 यज्ञस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये । यज्ञस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये ॥ इन्द्रस्यैव यद्विना तच्छेषं संस्तुतये ॥

143

33

གྲོས་པའི་གཞུང་ལོ་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ རྒྱལ་བའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་
 ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་
 ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་
 ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་
 ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་
 ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་གྲོས་པའི་ ལྷན་པའི་

ॐ | श्रीं नमः ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ २ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ३ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ४ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ५ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ६ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ७ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ८ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ९ ॥
 नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १० ॥

ॐ । सुवसेद शिकेशर्वे देवे श्लो व अथ श्लो व देव अथ शो य म म । देवता श्लो व देव
 व्रिषा दे गो व अ क्त ग ग सु अ व्रि षे व व्रि षु व सु अ क्त दे वा अ सु य म श्लो व दे वा न शो य म
 व दे गो व अ क्त ग ग सु अ व र य म अ य दे व ग म म । अ दे व्रि षु ग दे अ क्त दे वा सु य म ।
 सु श्लो व अ न अ दे षु दे म दे दे म सु व्रि षु । अ न श कु म दे दे व कु म शो य म । अ न श कु म अ त दे म दे वा य दे गो
 सु वा शो य म । श्लो व दे व न दे वा य दे गो रि षा सु वा शो य म । न दे वा अ दे व दे व शो य म अ न श कु म
 दे शो दे व दे कु म श्लो व दे वा य अ क्त म व्रि षे व । अ न श अ रि षा कु म अ व्रि षे व म । अ न श कु म अ य म सु अ क्त दे
 दे दे क्त ग ग दे दे व य म कु म अ व्रि षे व । कु म अ व्रि षे व म सु अ क्त दे । कु म अ व्रि षे व म । दे वा

ལྷ། །པའི་བསྐྱེལ་བུ་གསུམ་པམ། །སངས་རྒྱལ་དཀོན་མཆོག་གི་རྟེན་དེ་བཞིན་གསུམ་པམ།
 པའི་སྒྲིག་རྟེན་གསུམ་པམ་ལྟར་དུ་ཡབ་ཀྱང་ལཱ་གྲུ་པམ་བུ་བུ་བུ་དང་། ཆེས་དཀོན་མཆོག་གི་རྟེན་དམ་ཆོས་ཀྱི་
 དོ་སྲིད་རྒྱུ་ལམ་བམ། ཐུན་དེའི་ཡིག་འབྲུང་ཡབ་ཀྱང་ལཱ་གྲུ་པམ་བུ་བུ་བུ་དང་། དགོ་འདུག་དཀོན་མཆོག་གི་
 རྟེན་རྒྱུན་པའི་ཆུ་ལྷན་པམ་དུ་རྒྱུན་པམ་བུ་བུ་བུ་ཡབ་ཀྱང་ལཱ་གྲུ་པམ་བུ་བུ་བུ་ །སྒྲིག་ལམ་སུ་མེད་པའི་ཕུན་
 ཡོན་ལམ་བུ་བུ་དེ། བུད་པམ་སངས་རྒྱལ་པམ་རྫོད་པུད་དང་། ལྷན་པམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་དུ་ལྷོ་བུ་བུ་བུ་དང་།
 ལྷན་པུས་ཀྱི་རྟེན་པམ་ཐམས་ཅད་ནེད་པམ་འཇུ་བུ་བུ་དང་། མི་དང་ལཱ་པམ་པམ་པམ་ཕྱི་པམ་པམ་ཕྱི་པམ་ཕྱི་པམ་པམ་
 དང་། བསམ་པམ་ཕྱི་པམ་པམ་ཐམས་ཅད་ལྷན་པམ་བུ་བུ་དང་། ལྷན་པམ་ཐམས་ཅད་པམ་ལྷན་པམ་འཇུ་བུ་བུ་དང་།

ॐ । रंशराविरेकंशरे । हंशुकिंशरी । शोषकंशरापशरदंशरीशकंदपशुप
 ॥ रंशुकेवशेविशसखपशदशरापदंशुपकुकेवशेपशुखपशुपे । रंशुपयद । रंशुपशुदद
 शुपपपशे । शसददशुदकुपशेखसगशुदवश । शहृशुशुदकुगपशुपशेपुमे । शखशरंशे
 शुदशरेदशपशुदरे । । रंशुदशेखसठवशखसठदशेरेवंशुदकुपशुशेखसपशुदपशेकुशसु
 शकंशपशेद । शखशुशेपश । शकुदशरेशसपशेदुशपशुपशुपे । शदविशपशुशुशुपशुपशुप
 शुप । शददशरेदपशुदकुपशे । शुशुपशुदंशेखकंशपशेवे । शखशशुदशस । रंशुद
 शुदकुपशुशेखसपशुदपशेपशे । शखशुदशदद । शखशुदकुदपशे । रंशेपेप

ॐ । गच्छुवणसदसक्रुगतिमच्छिषेणदवप्रवणसदसदुदसधिबेने । मद्रादयोगिषीयदे ।
 पुदकुमशेषादेदेदवदिशेसदसिगणद । पुदमच्छिप्रमणशेगणदप्रक्रुवयसशेषामदुने । ।
 पुदकुमदुशेषासदच्छुवणसतिमक्षमपुर्वेपिने । क्षेपपुदकुमदुशेषासदच्छेदपदिमक्षमपुद ।
 लक्षुगपुदकुमदुशेषासदच्छेदपदिमक्षमपुने । देपदददीकदमया । क्षेपणी शेषासदवक्षेगिषीयद
 मद । शेषासदेदिषवथेवद्वपुद । क्वणसपिषीयसामपुमद । पदपदपुदशेषासदुद ।
 दद । देगदवशक्येवदुददद । पुदशेक्षेपपदिमक्षमपुवपुषु । शेषामदे । देदगदुदद
 येषी पुदकुमदुशेषासदेकीकदपदिप्रवणसे । पदिशेषी पुदकुमदुशेषासदेकीकदसपदि

ॐ॥ विवशाशुभाद्द। देसायेमाशश्रैवशाशुभाशे। देपभादेवभाप्रैदेवशाशुभावे।
 यदशाशुभश्रैदेवशुभपदे। पुनश्रैदेवशुभप्रिभाशे। अशश्रैदेवशुभप्रैदेवये। देसायेमाशश्रैदेव
 शाशुभावे। यवदवअयेवमपुदयदेवशुभप्रैदेवशाशुभाशे। विवावशाश्रैदेवशुभप्रैदेवशाशुभाशे। पुनशा
 मप्रैदेवशुभप्रैदेवशाशुभाशे। शोशैदेवशाशुभाशे। अदेशुश्रैवयशा। पूभाययदेवशुभप्रैदेवशाशुभाशे। देवददअकम
 दुवावशाशुभाशे। मशायददशैवयशुभाशे। देदवाशैवयशावशाययव। विवशाशुभाशे।
 अकवशेदेवो। अदेशुश्रैवयशा। श्रुवयवशाशुभाशे। देवददअकम। देवददअकम। देवददअकम।
 अदेदयप्रभाशतदयेदशाशुभाशे। शोभाशतववशाशुभाशे। देवददअकम। विवशाशुभाशे। देवददअकम।

७३। विलोकावप्रवचये । पत्रपत्राकृतावप्रवचये प्रवृत्तम् । देव्युदये प्रुद
 कुम्वकेणोत्तरेणवपञ्चैववसा । वस्त्रवप्रदेदहावववदवपुत्रावसा । सुदकुमवसोवसादवविशोवववववववववव
 वप्रदवमवववव । देवववववववव । सुवववो क्वववववववववववव । वप्रववववववववव
 क्वववववव । पत्रववववववववववव । देववववववववववव । वववववववववववव । वववववववववववव
 वववववववववव । देववववववववववव । देववववववववववव । देववववववववववव । देववववववववववव
 वववववववववव । देववववववववववव । देववववववववववव । देववववववववववव । देववववववववववव
 वववववववववव । देववववववववववव । देववववववववववव । देववववववववववव । देववववववववववव

यथावीं श्रुत्वा यथा वस्तुवपयिर्वर्षे । इत्यनया यथा शेषायां प्रवृत्तुम् । अथैव यथा
 यथा वस्तुवपयिर्वर्षे । इत्यनया यथा शेषायां प्रवृत्तुम् । अथैव यथा यथा वस्तुवपयिर्वर्षे ।
 यथा वस्तुवपयिर्वर्षे । इत्यनया यथा शेषायां प्रवृत्तुम् । अथैव यथा यथा वस्तुवपयिर्वर्षे ।
 यथा वस्तुवपयिर्वर्षे । इत्यनया यथा शेषायां प्रवृत्तुम् । अथैव यथा यथा वस्तुवपयिर्वर्षे ।
 यथा वस्तुवपयिर्वर्षे । इत्यनया यथा शेषायां प्रवृत्तुम् । अथैव यथा यथा वस्तुवपयिर्वर्षे ।
 यथा वस्तुवपयिर्वर्षे । इत्यनया यथा शेषायां प्रवृत्तुम् । अथैव यथा यथा वस्तुवपयिर्वर्षे ।
 यथा वस्तुवपयिर्वर्षे । इत्यनया यथा शेषायां प्रवृत्तुम् । अथैव यथा यथा वस्तुवपयिर्वर्षे ।
 यथा वस्तुवपयिर्वर्षे । इत्यनया यथा शेषायां प्रवृत्तुम् । अथैव यथा यथा वस्तुवपयिर्वर्षे ।

ॐ ॥ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥
 ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥
 ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥
 ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥
 ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥
 ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥
 ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥
 ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥ ॐ गणेशाय नमः ॥

ॐ शिवाय नमः । शेषः संतुष्टः शिवः सन् । शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् ।
 शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् । शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् । शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् ।
 शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् । शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् । शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् ।
 शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् । शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् । शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् ।
 शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् । शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् । शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् ।
 शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् । शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् । शिवः सन्तुष्टः शिवः सन् ।

ॐ । स द । अहो ह्र व य न । अहो ह्र व य न । अहो ह्र व य न । अहो ह्र व य न ।
 य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न ।
 य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न ।
 य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न ।
 य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न ।
 य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न ।
 य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न ।
 य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न । य वि ङ्गो व य न ।

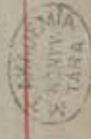

सुवीयासवमिष्टिमद्विगाह्वमिरेदो । र्दशावर्तमिष्टिमक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मघेदयमदुह्मना
 यदिरैवमिष्टिमक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥
 यथावह्वमिष्टिमक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥
 मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥
 मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥
 मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥
 मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥
 मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥ मक्ष्मापरिपभावेनामुर्ववा ॥

ॐ । रेशिवाय । प्रमथगवदेहेतुमुनेषामप्रमथयते । दिथमरुदबेदमविक्र
 अहोद्वेषयतिशुद्धमनायवर्षेयुवयतिशुद्धे । मश्रुयती । क्षीययप्रमथसउदक्षीयिषोमयसो ।
 यद्वेषयवैषमदेमगिषिभिक्षुदमसो । रेशिवायवैषमयदेमठिगोयसो । प्रमथयैषामप्रमथ
 उदक्षीशुद्धेयवैषमदेमयद्वेषमयतिशुद्धे । दिददेहेतुदेहेतुयक्षुमयतिशुद्धयैषमयती ।
 कुतुपकुतुपदयतिदमदयो । यद्वेषयमविषयद्वेषमयतिशुद्धेयैषमयती । विक्षुयैषमयती । अथानु
 शुभमश्रुयश्रुतयतिदमदयोसयवेषयमविषयद्वेषमयतिशुद्धेयैषमयती । यद्वेषुदयदअथानु
 शुभयद्वेषमयतिशुद्धेयैषमयतिशुद्धेयैषमयती । दिदगाय उदक्षीयमप्रमथुवयतिशुद्धेयैषम

ॐ । क्वापमश्रोतमदिपेवेसावर्षमदिषुदये । । यथापुत्रेदेवप्रायानुयेद
 उवा । अत्रादयेदवेसावर्षमदिषुदये । । अत्रावर्षमदिषुदये । । अत्रावर्षमदिषुदये । ।
 वर । मसुददगशुभमिशात्रवसावशुभा । वेसासो । अत्रेकवसावो । सुदकुमयवर्षवप्रायानुद ।
 ममदवापयशेसावर्षमदिषुदये । । वेसावर्षमदिषुदये । । अत्रावर्षमदिषुदये । । अत्रावर्षमदिषुदये । ।
 यसावर्षमदिषुदये । । अत्रावर्षमदिषुदये । । अत्रावर्षमदिषुदये । । अत्रावर्षमदिषुदये । ।
 यीशुदवर्षमदिषुदये । । अत्रावर्षमदिषुदये । । अत्रावर्षमदिषुदये । । अत्रावर्षमदिषुदये । ।
 श्रुदवर्षमदिषुदये । । अत्रावर्षमदिषुदये । । अत्रावर्षमदिषुदये । । अत्रावर्षमदिषुदये । ।

७७। मन्वी क्षेमलमखिभावणस्यस्यदे। साददयेमहेगणस्यदिदे। विवदिदे। यवोअस
 ममुदेयये। प्रुदकुवसेअसदयदिनससुयेददगाएदसुदिकेणदद। प्रुप्रुवाशिकेसयादिनाहिसायेससु
 मुये। दिेयसुदिकेसर्वेयसुअस्ये। सादिदेसकिमादसाससुदमुयेयिदकुअकववे। दिेयसदिदेवेवी
 केसवसावेदसवावेवसुअदुहेगणस्यदिदेयेसससवेविणसदिदेयेवेवददअकुदसायमसुवसक्षेसयिदकु
 हिसवसुसयये। सादिदेसकिमावे। सादेददेयेयाकससमसाहियेवदवहिकेसहिसुवेदयदसा
 सयोदसयोदसवसुदयममुदेयसव। सावेसमुये। सादिदेसकिमावेयेसदेयसवसवसयेद।
 येदसासुदयसवसयेदयमवससुदयोदसवसवसववेवे। येयेसदेयेससुदयसवसयेद। दयेमव

དུང་ལྟུགས་པ་བཞི་ཤོད། །ཕེ་ཤས་དེ་ཕོ་བོ་དང་ཕྱི་ཚེས་ཐམས་ཅད་སྡེ་ལུང་གི་བཞི་ལྟུང་པ་མཇུག་པ་དེ། དེ་ལོ་
 བཞི་དེས་བཞི་ཤོད། །ས་བརྩུ་འདུ་བེ་ལོ་བཞི་ལྟུང་མཚེན་གྱི་ ཕོ་སྐུ་སྡེ་བཞི་ལྟུང་པ་འཇིགས་བརྩུ་པ་ཕྱི་ལོ་དེ། །
 ཕྱི་བུ་གི་ཚེས་ཤོད་པ་ལྟུང་པ་འདྲུ་ལྟུང་པ་སྟེ། །མིང་གི་ལྟུང་པ་དང་། དེ་སྐོར་གི་ལྟུང་པ་
 དང་། ཕོ་སྐུ་སྡེ་བཞི་ལྟུང་པ་དང་། ཉམས་སྡེ་སྟོན་ལྟུང་པ་དང་། རྣམ་པ་འདྲུ་པ་ལྟུང་
 པ་དང་། དེ་གིས་པ་ལྟུང་པ་དང་། རྣམས་པ་ལྟུང་པ་དང་། ལྷོ་བཞི་ལྟུང་པ་དང་། མ་ལྟུང་ལྟུང་
 པ་དང་། དེ་དག་གི་བཞུགས་པ་འཕགས་པ་ས་བརྩུ་པ་དང་ཐོ་རྩུག་པ་དེ་ལྟུང་། །ལྟུང་པ་འདྲུ་
 དེ་ལྟུང་གི་པ་ལ་བསྐྱབ་པ་ལྟུང་པ་གི། དེ་ལྟུང་མེད་ལྟུང་གི་ཤིང་ལ་ལྟུང་པ་ལྟུང་པ་ལྟུང་པ་སྟེ།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ । मङ्गलमस्तु वयस्यै नमः । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु ।
 मण्डपमिति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु ।
 वसुधैव कुटुम्बकम् । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु ।
 इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु ।
 इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु ।
 इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु ।
 इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु ।
 इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु । इति मङ्गलमस्तु ।

ॐ । दो व श्रे व ष । दो कु य ष । दो श्रे व ष । दो श्रे व ष ।
 म श्रे व ष । य व य ष । दो व श्रे व ष । कु य व ष । म श्रे व ष ।
 दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष ।
 दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष ।
 दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष ।
 दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष ।
 दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष ।
 दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष । दो व श्रे व ष ।

ॐ प्रमणा र्दरेदवा कुळमणा हुदवेद । मरुणीयकुषमणा ॥ मणदभ्रमणाशुक्रुप
 अहंशुभ्रुदवेदो देहो द्विपरा पुषाकुषा मरुवा उदनेउ मरुशुक्रुद । मणदभ्रद । द्विपरा
 मणमवना मरुदभ्रुदवेदना । मरुवावेरुशुक्रुमवका । मणदभ्रुमणा । मणमवनेमणापरे ॥
 देहमकुषा मरुमपुवावेमणकुषा द्विपामरु । मणदमणवेमणा देहो देहो मणवेमणवेक मणमव
 मवेदो ॥ मणदभ्रुदवेदो

